

მონასტერი

გამოცემის რედაქტორი:
ვაჟა ოთარაშვილი

შემდგენელ-რედაქტორი:
ლია გოგიჩაიშვილი

რედაქტორები: ზაზა ქინქლაძე
ვერიკო ზამთარაძე

მხატვარ-დიზაინერი:
გიორგი ქადაგიშვილი

ISBN 978-9941-0-0392-9

გაზაფხულის დარი იდგა. არ ციოდა, მაგრამ მზეს თავის ნაქებ მცხუნვარებამდე ჯერ კიდევ ძალიან ბევრი აკლდა. ქალაქში ისე რა ამინდი იყო. ალბათ, მაინც უფრო ჭუჭყი ჭამდა იქაურობას, ხოლო მონასტრის ახლად გამწვანებულ მოლზე კი სულ სხვა ამინდი იდგა. ამინდი, რომელიც იყო არა მხოლოდ დარისა და ავდრისა, არამედ რწმენისაც.

- ჩაალაგე ბარგი და წავედით.

- დილით ადრე გავალთ?

- ჰო, აბა, სანამ იქ ჩავალთ, სადამოც მოატანს. ფეხით უნდა ვი-
აროთ და ბევრ დროს წაიღებს. პრინციპში, მანქანითაც შეიძლება
წასვლა, მაგრამ ფეხით საერთოდ სხვა მულამი აქვს. გადასახვე-
ვამდე ვინმე აგვიყვანს, იქიდან კი ტემპში დავეშვებით.

- რამდენ საათს მოვუნდებით?

- სამი-ოთხი საათი ყელამდე გვეყოფა, თავისი დასვენებებით
და წამოკოტრიალებებით. ისე, გააჩნია, რომელი გზით წავალთ. თუ
სამანქანო გზას გავუყვებით, უფრო დიდ დროს მოვანდომებთ და
თუ ბილიკებით დავეშვებით, მინიმუმ ერთ საათს მოვიგებთ. აუ,
ფეხით მაგრა ასწორებს, ტო, ბუნება და რამე.

- ვინ და ვინ მივდივართ?

- მე, შენ და კიდევ ერთი. არ იცნობ, მაგრამ ხვალ გაგაცნობ.

- კარგი, ესე იგი დილით გამომივლი?

- ჰო, ათისთვის გამზადებული იყავი და გამოსვლისას და-
გირეკავ.

- კიდევ რამე ხომ არ არის, რომ არ დამავინყდეს?

- არაფერი. პროდუქტი ხომ დაითრიე? თეთრეული? აბა, მაშინ
წითელი ღვინო არ დაგავინყდეს და ეგ არის. გზაში ერთი მაგარი
ადგილი ვიცი და იქ მივცეთ. მაგრა გაასწორებს.

გაზაფხულის დარი კი იდგა, მაგრამ ადრიათი. საერთო მეგობ-
ბრის ძველმა მანქანამ ბევრი კი იბლულია, მაგრამ დანიშნულების
ადგილამდე მაინც მიიყვანა. გადასახვევთან დაემშვიდობნენ გამ-
ცილებელს და ერთმანეთს წარმატება უსურვეს. როგორც კი ჩამო-
ქვეითდნენ და ბილიკს დაადგნენ, კოჭებამდე თოვლში აღმოჩნდ-
ნენ. არ მოელოდნენ. თანაც თოვლი აი, ისეთი იყო, მეორადი. უწინ-
დელი სილამაზისა და სისპეტაკის მხოლოდ ფორმალა რომ აქვს შე-

ნარჩუნებული. უფრო სწორედ კი ელფერი და ისიც რუხი. თოვლი, არც ცას რომ სჭირდება და აღარც მინას. შვეიცარული ყველივით დახვრეტილი საზიზღარი გვამი და ჭახანი უხილავი ძვლების მსხვრევისა.

- აუ, ამის დედა ვატირე, თოვლი მინდოდა ახლა მე? მაგარი ლეტნი ფეხსაცმელები მაცვია და თანაც მოშნად მიცურავს. რა ვუყო ახლა, მე ამის... - ამის თქმა იყო და ორი უშველებელი ფეხი ჯერ ზევით აიჭრა, ხოლო შემდეგ კი მთვარისებრ მოიკალა. ისეთი სირთულის ილეთი იხილა დანარჩენმა ორმა, რომ რის ორმაგი მალაყი და რა მერცხლის კამარა. იმისთანა კუთხე გაჭიმა, რომ ბატუტზე მხტომელ სპორტის დამსახურებულ ოსტატსაც კი შეშურდებოდა.

- რამე ხომ არ იტკინე? ძალიან ყრუ ხმა კი იყო და...

- არაფერი. ნავედით. მმმ...

- როგორც შენ იტყვი.

ქალაქის ქუჩაში ნაგანგლ ფილტვებს თავიდან, ცოტა არ იყოს, გაუჭირდათ სუფთა ჰაერთან დამეგობრება და ამიტომაც იყო, სამივეს ქოშინი და ხველა რომ აუტყდა. შემდეგ პაპიროსი მიაშველეს განსაცდელში ჩავარდნილ ტრაქეას და იმანაც, გააცნობიერა თუ არა, ეს ნამდვილად იმ ნაჩვევი სიმყრალის ბოლია და არა ის რაღაც ოხერი სუფთა ჰაერიო, უმალ თავის ძველებურ ყაიდას დაუბრუნდა.

- ასწორებს მაგრად ბუნება და სუფთა ჰაერი. იცი, როგორ მენატრება ხოლმე ერთი კაი ცხელი ნეხვის სუნი. ბოიშვილი ვიყო, თუ ვატრაკებდე.

- ნამდვილად, რა ჯობია ახლა ერთ კარგა მოზრდილ, მზეზე შემთბარ ფუნას და თანაც მასზე გაფანტულად, წვრილად მოყრილ თხის კურკლს. იიფ!

- შენ იცინე და მე მართლა მევასება სოფელი და ეგეთი პონტები.

- მეც, ტო. განსაკუთრებით ვეცემი ჩეჩმა ტვალეტებზე. იმენნა თანაც ისეთებზე, აი, უნიტაზის მაგივრად ამოჭრილი სკამი რომ უდგათ... აღარ გავაგრძელებ... კლასიკა, ტო!

- ბანძი ხარ, მაგარი.

- ვიცი.

რა თქმა უნდა, ხშირ-ხშირად ისვენებდნენ, ზანტად მიათრევდნენ ხელ-ფეხს და ბევრს ლაპარაკობდნენ იმაზე, რომ პოლიტიკა

მაგარი მურდალი რამეა და პოლიტიკოსები კიდეც უფრო მაგარი მურდალი როჟები არიან. იყო ამაში რაღაც სიმართლისმაგვარი... პოლიტიკაზე ლაყობაში გართულთ გზა აერიათ და დაიკარგნენ. ფუჭად საუბარი გონებას წყენსო და იმათაც სადღაც სხვაგან გადაუხვიეს. ბილიკი ჯერ შევიწროვდა და შემდეგ საერთოდ გაქრა. შედგნენ სახედრებივით და ფიქრს დაუნყეს წვალება. არადა უკან დაბრუნება სავსე ჩანთებით არცთუ ისე სახარბიელო პერსპექტივა გახლდათ. იმათაც ინტუიცია ამჯობინეს კომპასს, ქვაზე მოდებულ ხავსს და მისთანებს. ადგნენ და იმ მიმართულებით წავიდნენ, რომელიც გაზარმაცებულმა უკანალებმა უკარნახეს. ანუ სწორი, გრძელი და უეკლო.

- აუ, სიმონ, მე მგონი ნამდვილად დავიკარგეთ.

- აკი, ვიციო გზა?

- რავი, მაგის დედაც. წინაზე თითქოს ეგრე მოვდიოდით და ახლა რა პონტში ავიჭერთ, აზრზე ვერ მოვდივარ.

- ატრაკებ, რა.

- მე მგონი, აი იქ, ზემოთ, ქვასთან უნდა გადაგვეხვია.

- მერე ახლა იძახი მაგას. აუ, შენ რა როჟა ხარ, ტო. ახლა იქ რა ავა.

- წამო, წამო, მე მგონი აი, ასე თუ დავეშვებით, მაინც იმ ადგილამდე მივალთ, სადაც გადასახედა.

- შენ უფრო მაგრა დაგვკარგავ. ხან გადასახვევი და ხან გადასახედიო. არ შეიძლებოდა, ჩვეულებრივად, მანქანით ჩავსულიყავით?

- მორჩი წუნუნს. ასე დგომით იქ ვერ მოვხვდებით და უკან დაბრუნებას მთელი დღე დასჭირდება. წამო, ასე დავეშვათ.

- კარგი, ჰო, ჯანდაბას, მაგრამ ის ჩემისა სადღა გაქრა?

- ოე, ოე, არ გესმის, ბიჭო, ნავედით!

- ცვეტში დებილია. ახლა მაგის დაკარგვალა გვაკლდა რა, ჯერ ხომ ისედაც მაგარ ჯიგრულ პონტში ვართ და ახლა ეს!

- აქ ვარ, აქ. მოდით ერთი ნახეთ, რას მივაგენი. რას ღრიალებთ, თქვე გოიმებო. მადლობას უნდა მიხდიდეთ.

გასწიეს იქით, საიდანაც ხმა ისმოდა. მცირე მანძილი რომ გაირეს, პატარა მდელიოზე აღმოჩნდნენ. იქ კი ერთგვარი გზაჯვარედინი დახვდათ, სადაც რამდენიმე ბილიკი კვეთდა ერთმანეთს. მათი მეგობარი ერთ-ერთ ბილიკთან მდგარ ხესთან იდგა და რაღაცას მისჩერებოდა. ის რაღაც კი, თავისწილ, წარმოადგენდა ხის

პატარა გადანაჭერს, რომელზეც საკმაოდ გარკვევით იყო ამოტვიფრული იმ ადგილის სახელი, საითკენაც ისინი მიემართებოდნენ. ამ სასიამოვნო დამთხვევასა თუ ზევიდან ნიშანს თან ერთვოდა ერთი პატარა, მაგრამ არანაკლებ მნიშვნელოვანი დეტალი, ანუ ლითონის მომცრო ისარი, რომელიც ერთ-ერთ ბილიკზე მიანიშნებდა.

- აუ, გაიხაროს აქ ამის გამკეთებელმა. აზრზე ხარ, ის ვინც აქ ეს ნიშანი დაკიდა, რა მაგარი ტიპია? ცვეტში იცოდა, რომ აქ ბევრი ჩვენნაირი შემოზოდიალდებოდა და აჰა, სიკეთე.

- იქნებ თვითონ იქაურებმა გააკეთეს?

- კარგით, მორჩით ახლა და წავედით. დროზე ვქნათ, თორემ დაგვიანებაც ტყუას. იქ სულ სხვა დღის განრიგია და მისი დარღვევა უხერხულია.

- რა დღის განრიგია, აბა, მიდი ერთი, ჩამოყარე.

- მერე გეტყვი, დავიძარით.

- მშია.

- იცეკვე.

- წადი შენი.

- მალე მივალთ?

- წინ დაჯექი და ჰო.

უხმოდ მიაბიჯებდნენ და ყველა თავის ფიქრს ფიქრობდა. ბილიკი სულ უფრო ვიწროვდებოდა და ადგილ-ადგილ საერთოდაც იკარგებოდა. ტყეც სულ უფრო მუქ მწვანედ ფერადდებოდა და გაუვალი ხდებოდა. დიდი გაჭირვებით დაძლიეს მომცრო გორაკი და საცალფეხო ბილიკით გვერდი აუარეს თვალუნვდენელ უფსკრულს. მალე გადასახედიც გამოჩნდა. ახლა მოსვენებაც შეიძლებოდა. ეს სწორედ ის გადასახედი იყო, რომელსაც, ერთ-ერთი მეგზურის თქმით, სხვას ვერაფერს დაარქმევდი, თუ არა წითელი ღვინის სმის სამოთხეს. იმათაც დაუფერეს და სუფრაც გაიშალა, არადა, წესით, ღვინო იქ, დანიშნულების ადგილას უნდა ჩაეტანათ. არა უშავსო, გაიფიქრა ერთმა და დანარჩენმა ორმაც ტყემალში პური ამოაწო. მართალია, სუფრა ღარიბული ჰქონდათ, მაგრამ რომელ მუცლის ამოყორვაზე იყო ლაპარაკი, როდესაც გარშემო ასეთი ულამაზესი ხედი გადაშლილიყო. მთას, რომელზეც ისინი იმყოფებოდნენ, ცალ მხარეს მდინარე ჩამოუდიოდა შხუილ-შხუილით, ხოლო მეორე გვერდს დაბალი და მეჩხერი ხეებით შეფენილი ხეობა უმშვენებდა. მთის წვერზე კი უზარმაზარი ხის ჯვარი იყო აღმართული. ჯვარზე რამდენიმე ლურსმანი... თანაც სწორედ

იმ ადგილებში, სადაც მაცხოვარს სამსჭვავლი ჰქონდა დანარტყამი. მეტად ამაღელვებელი რამ იყო მათ თვალწინ გადაშლილი სანახაობა. ჯერ ეს უცნაურლურსმნებიანი ჯვარი და შემდეგ კი მთის ძირში აღმართული დიდებული სამონასტრო კომპლექსი. საყდარი და ეზო-კარი ყოველმხრივ მთა-გორით იყო შემორაგული და ისეთ შთაბეჭდილებას ტოვებდა, თითქოს საერთოდაც არ არსებობდა. ჩაკარგულიყო ბუმბერაზ მცველთა შორის და ალბათ, მხოლოდ ამ ადგილიდან თუ შეიძლებოდა მისი შემჩნევა, თორემ ისე, იმდენად დაბლა, ხეობაში იყო განთავსებული, რომ სანამ კაცი ცხვირს არ მიაღებდა, საერთოდაც ვერ იფიქრებდა მის არსებობაზე.

- ისე, მაინც, რა ჭკვიანი ხალხი იყო ეს ჩვენი წინაპარი?! რამ მოაფიქრათ აქ ამის ამენება?!

- ცვეტნოის ბაზრობ. აბა, აქ ვინ ოხერს და გადამთიელს მოაფიქრებოდა ამოსვლა და მერე იქ ჩასვლა.

- შენ ამის ამენება თქვი?! ალბათ, იმ დროს გზაც კი არ იყო და აბა, როგორღა ახერხებდნენ ამხელა ქვების აქ ჩამოზიდვას? ან კი, საერთოდ, საიდან ეზიდებოდნენ? შენ აზრზე ხარ, რომ აქაურობის არსებობა საერთოდ არ იცოდნენ საუკუნეების განმავლობაში, მხოლოდ გასულ საუკუნეში აღმოაჩინეს და უკვე მერე ააღორძინეს, როგორც მოქმედი მონასტერი.

- აუ, სიმონ, ჩერეზჩურ მაგარი ხედია და თან ეს ჯვარი როგორ სხვანაირ პონტშია?! ჰა, იქით ნახე, იმ ფერდობზე ის ნაძვები როგორ ასწორებს?! რალაცნაირად სიმეტრიულად არიან გაზრდილები და თითქოს სტრანნი ხუთკუთხედს კრავენ. სადღაც მაქვს გაგონილი, რომ ესეთ მიუსვლელ ადგილებში, როცა მშენებლობას იწყებდნენ, დიდ ქვებსა და ხის მასალას მდინარეს აყოლებდნენ. აი, დააგუბებდნენ, გააკეთებდნენ ტივს, დაალაგებდნენ ზედ ამ ქვებს და მერე კალაპოტს გაუხსნიდნენ. ისიც მიცურავდა კონკრეტულ ადგილამდე და მერე ისევ იგივე. ოღონდ ახლა სხვა მონაკვეთზე და ასე გრძელდებოდა დანიშნულების ადგილამდე.

- შენ საიდან ეგეთი ენციკლოპედიური ცოდნა? დისქავერი და ამბავი? მოდი, ამ სასმისით ამ სილამაზეს, ჩვენ გადანყვეტილებას აქ წამოსვლაზე და უფლის წყალობას გაუმარჯოს.

- გაუმარჯოს. ეგერ ნახე, მონასტრის ეზოში ბერები ფუსფუსებენ. მიდი და ხელი დაუქნიე. იცი, იქიდან როგორ ჯიგრულად ჩანს ეს ადგილი.

- აეეე... აეეე... მე მგონი, ვერ მხედავენ. ან მხედავენ და ყურა-

დღეებს არ მაქცევენ. ჰა, ბიჭო, რამეს ხომ არ მივქარავთ, აქ რომ ვზივართ?

- არა, ტო. შენ მიდი, მიდი, დროზე დალიე და ეგ ჭიქა მომანოდე. არ გამიხადეს ეს ბოთლის გადანაჭერი სანატრელად?

- ისე, რა ხელისგულზე გადაშლილივით ჩანს აქედან მონასტერი. აი, უყურე, ის ხომ არის ერთი დიდი საყდარი და იქით, უკანა კუთხესთან, კიდევ მეორე პატარა სამლოცველო. ეს სატრაპეზოა და მასზე მიბმული ქვედა სენაკები. ესეც ზედა სენაკები. იქით შენობაში, მგონი, რაღაც ოთახებია და ბიბლიოთეკა, ხოლო მის გასწვრივ რომ მდებარეობს, ბერების საფლავებია. აგერ, კიდევ, მოშორებით, მიწებია და ბოსელი. დანარჩენს კიდევ თქვენით ნახავთ, რა. ისე, არ არის ახლა ეს მსოფლიოში ყველაზე ლამაზი ადგილი? ჰა, არა? ნახე, ეს მთავარი გზა ფერდობს როგორ კლაკნილად მოუყვება. საერთოდ ვერ ხედავ მონასტერს და მერე უცებ ეგრევე ამ სავანეში ეძრობი. ძალიან მაგარია, რა.

მონასტერი მართლაც რომ ძალიან ლამაზ ადგილზე იყო აგებული, სრულიად მოწყვეტილი ამქვეყნიერებას, როგორც გონითი სფეროთი, ისე ფიზიკური არსებობით. ერთი შეხედვითა და ერთი შეხებითაც კი ნათლივ აღიქმებოდა ის გასაოცარი სიმშვიდე და დროის სულ სხვა დინება, რომელიც იქ მარადჟამს სუფევდა. საოცრად თბილი მზე და მიწის თვალში ჩამდგარი სურნელოვანი სითბო. მარტოობა და ამავე დროს არამიტოვებულობა. უცხო ხილის გემო და დაკოჟრილი ხელისგულები. და თვით უფალიც კი ყველაზე მძაფრად სწორედ აქ შეიგრძნობოდა. ალბათ, ამიტომაც, ადამიანის ყოფის საზრისზე მსჯელობაც, უსათუოდ, ყველაზე მართებული აქ იქნებოდა, ვიდრე სხვაგან.

- აუ, ძალიან მაგრა დავილაღე.

- მიდი, მიდი, ამ დაღმართს ჩავივლით, მერე პატარა ფერდობზე ავალთ და იქ ვართ.

- მე მგონი, არ უნდა დაგველია. ბიჭო, მომეკიდა და პახოდუ მაგრა დამენძრა სიარულის პონტში. თანაც იქ ღვინის სუნად აყროლებული მისვლა, არა მგონი, რომ ასწორებდეს. მერე პახმელია და კაროჩე რა...

- აქ თუ არ ჩავირბინეთ, ისე შეიძლება ჩანთებმა გადაგვძლიოს.

ბოლო ფერდობზე ჩარბენით კი ადვილად ჩაირბინეს, მაგრამ ბორცვზე ასვლისას მართლა ძალიან იწვალეს. ძალღებავით ენა-

გადმოგდებულები მიბობლავდნენ მწვერვალისკენ და მათი სხეულებიც მთელი ძალით ცდილობდნენ, გამოედევნათ ორგანიზმიდან ის სისაძაგლები, რომლებიც წლების მანძილზე წელი მოქმედების შხამივით წამლავდნენ მათ ჯანმთელობას. როდესაც მონასტრის ეზოს მიატანეს, იმდენად განადგურებულები და თავში ალკოჰოლავარდნილები იყვნენ, რომ ჩანთების მოხსნის თავიც კი აღარ ჰქონდათ. იქვე, ხის ძირში მიეყარნენ.

დააღეს პირები და ამოუშვეს დაფჩენილი ხახებიდან სიგარეტის ნამწვავები, არყის პატარა ჭიქები, ღვინის განსხვავებული სასმისები, ლუდის ხუთლიტრიანი ბალონები, მოსანევის გაბურქული თავთავები, ინსულინის სისხლიანი ბაიანები, „მომენტი“ ნებოს პარკები და კიდევ ვინ მოთვლის რამდენი სისაძაგლე. დაიწყო მათი განწმენდა.

- გამარჯობათ, მამაო, ჩვენ ფერისცვალების დედათა მონასტრის წინამძღვარმა გამოგვგზავნა თქვენთან. თუ არ ვცდები, უნდა დაერეკა კიდევ. – ქოშინებდა და ალკოჰოლის იმდენად მძაფრ სუნს გამოსცემდა, რომ თავად შენუხდა და იქვე, ხეებს შორის გადებულ ფიცრულ სკამზე ჩამოჯდა. გადანყვიტა, ხმა აღარ ამოელო მანამ, სანამ არ დამშვიდდებოდა და პირში წყალს არ გამოივლებდა.

- მოისვენეთ, შვილებო, ნუ მოგერიდებთ. კარგია, რომ მოახერხეთ ჩამოსვლა. თქვენ რამდენ ხანს აპირებთ დარჩენას? იმიტომ გეკითხებით, რომ ძალიან ბევრი ხალხი ჩამოდის და ადგილების უქონლობის გამო, უარი რომ არავის ვუთხრათ, სამ-სამი დღით ვიტოვებთ ყველას, რათა შემდეგ სხვებმაც მოახერხონ დარჩენა. – მოძღვარმა ძალიან თბილად მიმართა ყმანვილებს და სათითაოდ მიაგება თავისი უძირო მზერის ნეტარება. თითქოს არაფერი, მაგრამ გამოხედვის მეათათასედში მაინც იგრძნობოდა შემპარავი შეთვალეირება. მიზეზიც მრავალი იყო და დედათა მონასტრის წინამძღვრის სიტყვები გაახსენდათ: „ჩემგან იმიტომ უნდა აილოთ კურთხევა, რომ მონასტერში მრავალი უღირსი ადამიანი ჩადის და თავისი უგუნური ქცევით სულ თავდაყირა აყენებენ იქაური ცხოვრების ადათ-წესს, რაც ყოვლად მიუღებელია ეკლესიისთვის.“

- ალბათ, ერთი კვირა. ხუთი დღე დანამდვილებით. ჩვენ ორნი ასე ვაპირებთ, ამას კიდევ სამსახური აქვს და თანაც ფეხმძიმე ცოლი ჰყავს და ალბათ, სამ დღეზე მეტს ვერ გაჩერდება.

- დიდი სიამოვნებით მიგიღებთ. ძალიან გვიხარია ხოლმე, როდესაც ახალგაზრდებს სურვილი უჩნდებათ ჩვენთან ჩამოსვ-

ლისა და მონასტერში ცხოვრებისა. უბრალოდ ჩემი ვაღია, რომ გაგაცნოთ ჩვენი ტიპიკონი და წესები, რათა მონასტერში სიმშვიდე არ დაირღვეს. თუ არ იცით, აგიხსნით და თუ იცით, შეგახსენებთ, რომ ჩვენთან საკმაოდ გამკაცრებული ტიპიკონი მოქმედებს. იკრძალება ყველანაირი მოქმედება მოძღვრის კურთხევის გარეშე. აკრძალულია ერთმანეთთან საუბრები და ყველანაირი თავშეყრა. ლოცვები იწყება დილის სამის ნახევარზე და საღამოს ექვსზე. ტრაპეზი ათზე და ხუთზეა, დანარჩენ დროს კი მორჩილებაში ვატარებთ. ვიძინებთ ცხრაზე, რათა ადგომა არ გაგვიჭირდეს. შაბათ-კვირას წირვას აღვავლენთ დილის ცხრა საათზე. ადვილი განანესი ნამდვილად არაა, თუმცა თუ მოინდომებთ, არ გაგიჭირდებათ. როცა თავისუფალი დრო გექნებათ, შეგიძლიათ სენაკებში მოისვენოთ და ან ჩვენი ბიბლიოთეკით ისარგებლოთ. ოღონდ, არ დაგავინყდეთ, რომ ყველაფერი ეს ხდება მოძღვრის კურთხევით. ახლა ცოტა მოიცადეთ, მოვა ჩვენი წინამძღვარი, მცირედს გაგესაუბრებთ და შემდეგ სენაკებში გაგანაწილებთ. მანამდე შეგიძლიათ ფურცელზე ჩამოწეროთ თქვენი გვარ-სახელები, ეკლესია, რომელშიც დადიხართ, მღვდელი, ვის მრევლშიც ხართ და ჩამოსვლის თარიღი. ამის მერე და თქვენი აქ ყოფნის მთელ მანძილზე, თუკი რამე კითხვები გაგიჩნდებათ, მხოლოდ მე მომმართავთ, მე კი ყველა საკითხს შევათანხმებ წინამძღვართან. ასევე მინდა გთხოვოთ, რომ ჩამაბაროთ ტელეფონები და რამე დანა, ან იარაღი თუ გაქვთ თან. ყველა ნივთი დაგიბრუნდებათ წასვლისას, ხოლო როცა დარეკვა მოგიხდებათ, მთხოვთ და მეც დროებით მოგცემთ თქვენს მობილურებს. ეს ყველაფერი იმისთვის ხდება, რომ გარეშე პირობებმა ხელი არ შეგიშალოთ ლოცვასა და ცოდვებზე ფიქრში. ახლა კი მოისვენეთ. ღმერთმა დაგლოცოთ და გაგაძლიეროთ.

- ჩემი დედა ვატირე, მაგარი დაგვენძრა. მე რომ ბოლოს აქ ვიყავი, ასეთი სიმკაცრე ნაღდად არ იყო, ტო. შვიდზე ვდგებოდი ლოცვისთვის და მერე მთელი დღე კელიებში ვისხედი. აუ, მაგარი გაგვიჭირდება აქ გაქაჩვა. აზრზე ხარ, არც ბაზარი და არც დვიჟენია? გავვიყდებით უეჭველი.

- მე უკვე წელი მტკივა. მაგრა მინდა გაჩხერვა.

- არ უნდა დაგველია, მოვკვდი კაცი. უკვე მაგრა მეძინება.

- რა ადგება სამის ნახევარზე?! მე ვიფიქრე, ცოტას დავისვენებ-მეთქი და აქ კიდევ მუდმივი გამოუძინარობა უნდა ავიკიდო.

მონასტერში ოთხი ბერი, ორი მღვდელი და ერთი მორჩილი

მოღვაწეობდა. ამას ემატებოდა ოთხი, მათსავით რწმენის მაძიებელი ახალგაზრდა და ასევე წირვა-ლოცვაზე მიმსვლელ-მომსვლელი მრევლი. მოკლედ, იყო ასე, ოცუკაციანი ძმობა და მცდელობა ერთი დიდი უღლის ზიდვისა. მცდელობა ეს მათთვის, ჩასულთათვის, თორემ ბერებისთვის ეს ხომ ცხოვრების წესი გახლდათ?!

- ღმერთმა დაგლოცოთ. – მონასტრის წინამძღვარმა სათითაოდ დალოცა მოსულნი და ასევე სათითაოდ შეახო ხელი სველსა და გაბურძნულ თავებზე. შემდეგ ცოტაოდენი გაესაუბრა და ასევე შემპარავად შეათვალა ახალგაზრდები. ბოლოს რუდუნებით მოუთათუნა სამივეს ხელი მკლავზე და სიტყვებით, დარწმუნებული ვარ ბევრ სიკეთეს შეიძენთ ჩვენთან თანაცხოვრებისასო, გაისტუმრა მოშორებით მდგარ ზედა სენაკში.

სენაკამდე მორჩილმა მიაცილა. ჩამოართვა შესანენად ჩატანილი ზეთ-წინიზურ-ბრინჯ-მაკარონ-შაქარ-ლობიო და მადლობის ნიშნად თავი დაუკრა სიტყვებით — უფალმა შეგენიროთო. აჩვენა სად იყო ხელსაბანი, საპირფარეშო და შემა ღუმელისათვის. სანამ მეგობრები ჩაბნელებულ სენაკს ათვალაიერებდნენ, მორჩილი სადღაც გაუჩინარდა. იმავე წუთს ასევე იღუმალად გაუჩინარდა მათი წარმოდგენები მონასტერში არსებული კომფორტისა და მოხერხებულობის შესახებ. სენაკი წარმოადგენდა საკმაოდ მომცრო ოთახს, სამი ორსართულიანი სანოლითა და ერთიც, ცეცხლგამძლე ფილებით განყოფილი ღუმელით. ერთი შეხედვით, ყველაფერი იმდენად მინიატურული ჩანდა, რომ ჰატარა სარკმლიან სათამაშო სახლს ნაგავდა, რომელშიც კაცუნებს უნდა ეცხოვრათ. თავის მხრივ ეს ყველაფერი ცხადყოფდა, რომ აქ კოტრიალსა და ფიქრებში ნავარდს ვერავინ დაინყებდა. აშკარა იყო, რომ ძილსაც კი სულ სხვა დატვირთვა ჰქონდა. მკაცრი, ღრმა და უემოციო ანუ სხეულის ძილი.

- კიდევ კარგი, მარტო ვართ სენაკში. თქვენ არ იცით, რას ნიშნავს, როცა ამ მოცუცქნულ ოთახში რვა კაცს სძინავს. როდესაც ოთახში თექვსმეტი დაუბანელი ფეხის სუნი დგას?! საშინელებაა. ახლა კი მაგრა ასწორებს ცალკე, თან მოშორებითაც ვართ და ჩვენ ხმაურსაც ვერავინ გაიგებს. მე ამ კუთხეში დავწვები. აუ, და ახლა ფერი რომ არ დავანთოთ, ღამე იმენნა გავიყინებით.

- კარგი აზრია. მე წავალ შეშას და წყალს მოვიტან. მაგარი სუშნიაკი მაქვს.

- მე კიდევ ცოტას წამოვუნვები და თუ ჩამეძინა, ტრაპეზისთვის გამაღვიძეთ.

დალაგებით ადვილად დალაგდნენ. აბა, თითო ბალიშისა და თითოც შალის გადასაფარებლის თეთრეულში ჩადებას ნებისმიერი ურნმუნოც კი გაუმკლავდებოდა და ისინი კიდევ ხომ თითქოს რწმენის უფრო მაღალ სიბრტყე-საფეხურზე დამდგარიყვნენ?! - აე, ვიში პილოტაჟ - იტყოდა მათი ერთი მეგობარი, იქ რომ ყოფილიყო, მაგრამ არ იყო. მერე ცოტა ინვალეს და დიდი ცეცხლი გააჩაღეს ლუმელში. დახარბებულებმა შეუკეთეს და შეუკეთეს ჯირკები, გამწოვს კარი გამოუღეს, რათა სითბო ოთახში დატრიალებულიყო და ნამოუნვნენ. ინვნენ ასე, თვალმილულულნი და დუმდნენ. დუმდნენ იმიტომ კი არა, რომ ტიპიკონს იცავდნენ, არამედ უბრალოდ საუბრის თავი არ ჰქონდათ. რალაცნაიდან შფოთავდნენ და თითქოს ნანობდნენ კიდევ თავიანთი გადანყვეტილების გამო.

„რა მინდოდა მონასტერში, რას მოვეთრეოდი? ვერ დავეტიე ერთი სახლში? ფუ, ჩემი სულელი... ახლა რა ვქნა მე აქ? ბეზპონტობით გავგვიყდე, თუ ლომკაში დავიბრდიო?“ — ფიქრობდა ერთი.

მერე მეორემ გაიფიქრა: „აუ, სიმონ, ახლა ღამის სამ საათზე ადექი და ილოცე, მერე მთელი დღე ვირივით იპახავე, წყალ-წყალა სუფი შეისხი და ბოლოს კიდევ ამინო თქვი. მე დასვენება მინდოდა, ფრთების ამოსვლა კი არა.“

მესამე: „დამენძრა, მე აქ გავიჭედე და იქ ჩემს თავნებს ვინ გადაიხდის, მამაჩემი? მაგის დედაც... გადაიხადოს მამაჩემმა, აბა, რა უნდა ქნას?!“

მერე ცოტა ჩაეძინათ და სიზმრად ჩაესმათ:

დდტტ... დდტტ... დდტტ... დდტტ... დდტტ...

- ჰა... ჰა... რა ხმაა? რა ხდება? — გაიღვიძა ერთმა და დაფეთებული მოჰყვა თვალების ფშვნეტას. მოიფშვნეტდა, აბა რას იზამდა, შეშა სველი მოეტანათ და ოთახი გაბულულიყო.

- არ მომიტეხო... არა, არა, დამაკლდება... მერე, მერე გადმოგიყრი... — მეორე, გამოფხიზლების პირველ ნაწილში ბოდავდა და მეორეში კი ცდილობდა სიტუაციაში გარკვევას. შემდეგ წამოჯდა და ადგილზე გახევდა. ნელ-ნელა გაუნათდა გონება და „სასონარეკვეთა“. — აუ, მონასტერში ვარ.

- ტრაპეზი დაიწყო, წავედით. — მესამე ელდანაკრავივით წამოვარდა, ჩაიცვა და კარს მიაშურა. ის ორი კი პირდაფრენილი უყურებდა, ვითომ რატომ ეგრეო. იმან კი შუა გზიდან მოაძახა, დაგვიანება არ შეიძლება, უჭმელი დარჩებითო. ისინიც აფართხალდნენ, რადგან შეეშინდათ, ეს ხომ ტურბაზის ბუფეტი არ არის, რომ შენი წილი დახლიდარმა გადაინახოსო?!

- მაგრა კი მომშვივდა და ნეტა, აქ რას აჭმევენ?

- ეს კვირა მძიმეა და უზეთო ექნებათ. მარხვის ბოლოს კი საერთოდ აღარ ტრაპეზობენ და მხოლოდ წყალზე და პურზე არიან. მერე ნახე წყალ-წყალა ბორშის მონატრება და პირის გემოს გახსნა?!

- მე რალაცნაირად მიტყდება და რა ვიცი, იქნებ ჯერ თქვენ შეხვიდეთ და მერე მე შემოვალ. არავის არ ვიცნობ და რა ვიცი... —

სატრაპეზო არ გამოირჩეოდა ნაირ-ნაირი და გემრიელი კერძებით, თუმცა კი მონასტერში სწორედ იმ ადგილს წარმოადგენდა, სადაც პატარა ხორციელი ვნების დაკმაყოფილება იყო შესაძლებელი. სადილად ჰქონდათ, ასე ნაქები, „ბორშისდამაგვარი უცხიმობა, წინიბურა-მაკარონის ასორტი, მოტკბო ჯემი, საშუალოდ ახალი პური და რალა თქმა უნდა, თბილი ჩასარეცხი, ანუ მცენარეული ჩაის მიზაძვა“. ესეც შენი პატარა ხორციელი ვნება! თუმცა კი სრულიად საკმარისი არსებობისთვის. მეტიც, აქ ხომ ძლომა-ნაყროვანება საერთოდ გამორიცხული იყო? აბა, რა ჭამა-ყლაპვაზე შეიძლებოდა ლაპარაკი, როდესაც სატრაპეზოს ყველა კედელი ფრესკებით იყო მოხატული და თან პარალელურად წინდანთა ცხოვრება იკითხებოდა?! ალბათ, ესეც ნაწილი იყო ბრძოლისა. დიდი ბრძოლისა. თუნდაც კუჭთან ბრძოლისა.

- აე, ნახე, ტო, სულ ფრესკებშია კედლები. თავი ცვეტში საყდარში მგონია. იმენა მადა წამერთვა. რალაცნაირი პონტია აქ საჭმლის ჭამა. თითქოს ასწორებს და პახოდუ მაგარი ტეხავს. აბა, ეკლესიაში ლუკმაობა როგორ გამოვა? — დაიჩურჩულა ერთმა უკვე მერამდენედ.

- არა, ტო, მაგარია ძალიან. ეს იმიტომ არის, ალბათ, რომ ნაყროვანებას არ მიეცე და მუცელმერთობაში არ გადავარდე. წმინდანების ნეტარი სახეები თითქოს რალაცნაირად გზლუდავენ. აქ სულ სხვა რალაცით უნდა გაძღე. ჰა, არა ვარ სწორი? — მეორემ უფრო ხმადაბლა დაიჩურჩულა, აქაოდა მე უფროო.

- ჭამე, ჭამე. დღეს ეს ბოლო კვებაა. ფრესკები საყდარში ნახე, თორემ აქ საჭმელად შემოდინარ და არა სალოცავად. და საერთოდ ნუ ლაპარაკობთ, თორემ ხომ იცით, ეგრევე ყვითელ ბარათებს დაგვირიგებენ და მერე პაკა... — მესამემ ვითომც ყველაზე მოკლედ და ხმადაბლა ჩაისისინა.

მართლაც, ძალიან ლამაზი სატრაპეზო იყო. ოთახში ორი გრძელი მაგიდა და ასევე ორ-ორი გრძელი სკამი იდგა. სუფრაზე ელაგა რკინის ჯამები, ჭიქები და დანა-ჩანგალი. ქვაბებით ჩადგმული იყო წვნიანი და უშველებელი ჩაიდნებით კი სურნელოვანი

მცენარეული ნაყენი. მაგიდებისგან ოდნავ მოშორებულ კუთხეში იდგა დიდი, სამგანყოფილებიანი ლუმელი, ზედ შემოდებულ ასევე დიდი ალუმინის ქვაბებით, მეორე კუთხეში კი მოწყობილი იყო ფარდაგადაფარებული საკუჭნაო. ყველაზე უცხო და მომხიბვლელი, ამ უჩვეულო გარემოში, უდავოდ გახლდათ კედლის მხატვრობა. ის, ყველა წინ ჩამოთვლილი, უფრო ამქვეყნიური, ფიზიკური არსისა იყო, ხოლო ეს ბოლო ფრესკები კი, ჰოი, რა სულ სხვა მადას აღძრავდნენ?! მაგრამ საყდრის ხიბლი აქ არ მთავრდებოდა. მაგიდასთან მსხდომ ბერთაგან ერთ-ერთი არ ტრაპეზობდა. იგი იჯდა და საეკლესიო ლიტურატიურიდან წმინდანთა ცხოვრების ამსახველ ეპიზოდებს კითხულობდა. კითხულობდა დაულალავად და შთაგონებით. მონოტონურად და ლოცვასავით. კითხულობდა მთელი ტრაპეზის განმავლობაში და თითქოს მაღლი თეფშებსაც კი ეფინებოდა. სწორედ ეს ორი გასაოცარი გარემოება, ანუ წმინდანთა გულუბრყვილო სახეები და ლოცვად აღვლენილი მარტვილობანი იმდენად აპატიოსნებდა ისეთ მდაბიურ ქმედებას, როგორც იყო მუცლის ამოყორვა, რომ სანახავადაც კი სასიამოვნოს ხდიდა.

- შენ ახლა ამ უცხიმო საჭმლის მონელება თქვი? ჰი, ჰი, ჰი.

- ეს ბერი კითხვას რომ დაამთავრებს, ჭამას თავს გაანებებთ და ფეხზე წამოდგებით, როგორც დანარჩენები. მერე ისევე როგორც დასაწყისში, პატარა ლოცვას ნაიკითხავენ და მხოლოდ ამის შემდეგ გავალთ სატრაპეზოდან. გაიგეთ?

- სახლში მინდა დარეკვა. გავიგო ერთი, ცოლი როგორ არის. ხომ შეიძლება, როცა გავალთ, ტელეფონი ვითხოვო?

- ითხოვე რა, განა ვინმე გიშლის? ხომ გითხრეს დაგარეკინებო?

მედავითნემ კითხვა გაასრულა და წიგნი დახურა. ყველა ფეხზე წამოდგა და წარმოითქვა მოკლე ლოცვა. მოსალამოებულყო. პირველი სუსხი გარეოდა ჰაერს. ჩიტები საამურად ჭიკჭიკებდნენ. საქონელი გაბმულად ბლაოდა. ახლად გაშლილ ყვავილებს თავი მოეხარათ, თითქოსდა მადლობას სწირავენ უფალს კიდევ ერთი მშვიდი დღისთვის. სატრაპეზოს კარი მოიხურა. უკან დარჩა წმინდანთა იდუმალი ცხოვრება და ბიბლიურ-სახარებისეული ეპიზოდებით მოხატული კედლები. თითქოს არც არაფერი იყო განსაკუთრებული ჭამა-სმამი, თუმცა კი წამიც საკმარისი გახლდათ, რათა კაცს ნათლივ აღედგინა გონებაში ის უჩვეულო განწყობა, რაც სატრაპეზოში სუფევდა. განწყობა იმისა რომ მარტო არასდროს არა ხარ.

ყველა მდუმარედ დაიშალა და სხვადასხვა მიმართულებით გაემართა. დარჩნენ მხოლოდ ისინი. დარჩნენ ყოვლად უაზროდ და ყოველგვარი დანიშნულების გარეშე. იმდენად უაზრო მდგომარეობაში აღმოჩნდნენ, რომ სალამოს გრილი მზე მათთვის მწვავე გახდა. — გაახარებს ღმერთი, — თითქმის ერთდროულად აღმოხდა სამივეს, როდესაც ობლად დარჩენილთ მოძღვარი მიუახლოვდა და გაათავისუფლა უაზრობის ტყვეობისაგან.

- როგორც ახლად მოსულებს, შეგიძლიათ, სენაკებში მოისვენოთ სალამოს ლოცვამდეო.

- წავედით, ცოტა დავისვენოთ. აქ ბირჟაობა არ გამოვა. თან რალაცნაირად აცივდა და შემოვიცმევსავით.

- მე დარეკვა და სიგარეტი რომ მინდა?

- ტელეფონს სალამოს მოგცემენ და სიგარეტი, აბა, მე რა ვიცი, სად უნდა მოვნიოთ. ჩემ დროს ვაბშე კელიასთან ვაბოლებდით, ოღონდ ჩუმად და ახლა რომ აქ ეგეთი რამე ქნა, ხომ აზრზე ხარ? მერე ვკითხოთ ვინმეს, რა.

სენაკში იმდენად ცხელოდა, რომ კარის ღიად დატოვება მოუწიათ. ტანსაცმლიანა დაეყარნენ საწოლებზე და ბანგნასვამებივით ჩაეძინათ. ეძინათ კი უშფოთველად და უსიზმროდ. იკრებდნენ ძალებს მომდევნო დღეებისათვის, რადგან ძირითადი ბრძოლები და ცდუნებები ხომ მათ ჯერ კიდევ წინ ჰქონდათ?! გაელვიძათ შებინდებისას, როდესაც სატრაპეზოსთან ჩამოკიდებულ ზარს შემოჰკრეს. ზარი კი სალამოს ლოცვის დაწყებისა იყო.

- ადექით, ლოცვა იწყება.

- უკვე, ტო?

- მაგრა საკაიფოდ ჩამთვლიმა. იქნებ ლოცვამდე გაგვებოლებინა პაპიროსი, თორემ უკვე მაგარი დამენძრა. რაც ჩამოვედი, არ მომინევი.

პაპიროსი მართლაც გააბოლეს. თითო-თითო გაიძურნნენ მონასტრის ჭიშკრის გარეთ და დათქმული ბუჩქის ძირას აახრჩოლეს ეშმაკის საკმეველი. ვილაც მათსავით მოხერხებულმა, „ძმობის ნევრმა“ ასწავლა, გარეთ გადით და იქ გააბოლეთო. ოღონდ ისე ქენით, რომ ცალ-ცალკე გახვიდეთ და ერთად არავინ შეგნიშნოთ, თორემ თუ დაინვით, სიგარეტი ჯანდაბას, მაგრამ ბირჟაობისთვის უეჭველი სახლში გაგაბრუნებენო. ისინიც ასე მოიქცნენ, მაგრამ, ჰაი, რომ ბერები უფრო ყოჩაღები აღმოჩნდნენ. სამივენი ისე შელაგდნენ მონასტრის ეზოში, ვითომცდა სუფთა ჰაერზე გავისიერ-

ნეთო.

- ხომ გითხარით, რომ ერთად სიარული და საუბრები ჩვენთან იკრძალება? თუ მაინცდამაინც ვერ ითმენთ უსიგარეტოდ, შეგიძლიათ, მონასტრის ტერიტორიის მოშორებით გახვიდეთ და იქ მოსწიოთ. ოღონდ, ეს თქვენი ცოდვა და სირცხვილი ისე უნდა დამალოთ, რომ საყდარში მომსვლელს განწყობა არ წაუხდინოთ. გაფრთხილებთ, კიდევ ერთხელ დაარღვევთ ჩვენს განაწესს და მაშინ უკვე ნამდვილად მოგინევთ მონასტრის დატოვება. ახლა კი დროზე საყდარში, ლოცვა იწყება.

- ბოდიში, მამაო, ეს აღარ განმეორდება. — სკოლის მონაფესავით აიტუზა ერთი და ფეხის ცერს დააცქერდა.

- ნამდვილად აღარ ვიზამთ. — მეორემ ჯერ კუდი გააქიცინა, ორი ნაბიჯის მოშორებით კი წაინკმუტუნა. — აჰა, ყვითელი ბარათებიც დავირტყით. როგორ არის, გარჩინიკო, არა?

- დროზე, დროზე შევიდეთ, თორემ ერთი ყვითელიც და მერე „დალოი სპოლია“. არადა, რას ვყარვართ ახლა სიგარეტის სუნად? იქ შესაშვებები ვართ? დააა... — ჭკვიანურად აღნიშნა მესამემ.

საღამოს აცივდა და ალბათ, ასე იქნებოდა მთელი თვე. დილით მზე, ღამე კი სუსხი. ამიტომაც წირვა-ლოცვა პატარა საყდარში გადაიტანეს, რომლის დათბობას ერთი ღუმელიც კი ჰყოფნიდა. სამლოცველო იმდენად პატარა და ძველი იყო, რომ ათ კაცზე მეტს ვერ იტევდა. სივინროვის გამო საყდარში საკურთხეველი გამოყოფილი არ იყო. უბრალოდ, გამოსვენებული ხატის უკან დარჩენილი სივრცე მოიაზრებოდა საკურთხეველად. კედლები არ იყო მოხატული, ან იყო, ოღონდ ძალიან დიდი ხნის წინათ და უკვე შემდგომ შეეთეთრებინათ რუს „მალიარ“ ქალებს, როგორც ეს ხშირად ხდებოდა. ხატებიც არ იყო დიდი ისტორიული ღირებულებისა. ერთი-ორი თუ იყო ადრინდელი და ისიც ძლიერ დაზიანებული, ხოლო დანარჩენი — შედარებით ახალი, სტამბური წესით დაბეჭდილი. სამლოცველოს ოთხი, ძალზე პატარა სარკმელი ჰქონდა. შუაში უშველებელ ჯაჭვზე ჩამოეკიდათ სანთლის ქალი, რომელსაც ალბათ ძალზე იშვიათად და ისიც წარსულში თუ ხმარობდნენ. კედელთან იდგა ერთი მაღალი და გრძელი მაგიდა, რომლის უჯრებშიც აურაცხელი საეკლესიო წიგნი და ლოცვანი ინახებოდა. კართან ახლოს მიჭედებულ ტანსაცმლის საკიდზე, მღვდლების სამოსელი ეკიდა. კუთხეში მდგარი მომცრო ღუმელი, სრულიად ჰყოფნიდა ამ მცირე ფართობს. საყდარს სანთლები და ერთი ნავთის ლამპა

ანათებდა. ბნელოდა, მაგრამ ეს ნახევრადწყვდიადი და მოკიაფე ალების ციმციმი უფრო მეტ სანდომობასა და სიღრმეს მატებდა იქაურობას.

ლოცვა დაიწყო და ბერებიც შეიმოსნენ. მედავითნემ ფსალმუნების კითხვა დაიწყო, ხოლო მოძღვრები ლოცვას შეუდგნენ. ფერად მოსასხამებში შემოსილი ბერები იმდენად სხვანაირად გამოიყურებოდნენ, რომ ერთი შეხედვით კაცს შეიძლება ვერც კი ეცნო ისინი. შავ და შელახულ კაბებში გახვეული წვეროსნები, მატერი-ალური ყოფის თვალსაზრისით, სიღარიბეს განასახიერებდნენ, ხოლო როცა შეიმოსნენ და მოირგეს მდიდრული ფერებით განყოფილი ანაფორები, კაცი იფიქრებდა, მათზე შეძლებული და მდიდარი სხვა აღარავინააო. რალა თქმა უნდა, ეს სიმდიდრე სულის, რწმენის და თვალში ჩამდგარი სხივისა იყო, თორემ აბა, განა შავი კაბა, თუ ფერადი მოსასხამი შეცვლიდა ესოდენ ადამიანს?!

- აუ, სიმონ, აქ ძალიან გრძლად კითხულობენ ლოცვებს და ალბათ, სამ საათზე მეტ ხანს გასტანს. გამატარე, უნდა ჩამოვჯდე, თორემ დავიბრიდე.

- მაგრა მიჭირს ამ პატარა ოთახში. ძალიან დახუთულია და თან ეს ლამპა ხრჩოლავს. თვალები მენვის და პირში მაგარი ბანძი გემო მაქვს. მიმიშვი ერთი, იქნებ პატარათი კარი მაინც გამოვალო, თორემ გავიგუდე.

- მოვრჩეთ ახლა ბაზარს და ვეცადოთ, საკუთარ ცოდვებზე ვიფიქროთ.

- ნნ, ნნ, ნნ, ეს რა სერიოზული როჟაა. ნელა ქენი, არ გაფრინდე.

ლოცვა მათთვის მართლაც ძალიან გრძელი, დამღლევი და უჩვეულო აღმოჩნდა. თითქოს დროც შეჩერდა და დარჩა მხოლოდ მონოტონურად წარმოთქმული სიტყვები. აღარც დასაწყისი იყო და მით უმეტეს, აღარსად ჩანდა დასასრული. მერე სადღაც გაქრა დაღლა და ზედ მიჰყვა ფიქრით გაჭედილი თავი. წარმოიშვა ერთგვარი სიბრტყე. უფრო კი სანთლის შუქითა და ლოცვით განათებული უხილავი მასა. მასა, რომელმაც მთლიანად მოიცვა მათი გონება და სხეული. ერთადერთი, რაც მათ ფიზიკურ არსებობას ადასტურებდა, ეს გახლდათ მეტანიები. დიდი და მცირე, ბევრი და თითო-თითო. თითქოს ამ დროს უბრუნდებოდა მათი სულები მათსავე სხეულებს. ამ დროს ესმოდათ მათ ყურებს და ამ დროს ხედავდნენ მათი თვალები. კედელი, იატაკი; იატაკი, კედელი; სადღაც

შუალედში — ჭერი და მერე ისევ მოძღვრის ბაგეები და სიტყვები „ყოველი სული აქებდით უფალსა“.

მედავითნემ სათითაოდ დახურა წიგნები და უჯრებში ჩაალაგა. მღვდელმა სალამოს ლოცვაზე უკანასკნელად მოიხსენია ყოველნი წმინდანნი და დალოცა მრევლი. ლოცვა დასრულდა და ხალხიც გარეთ გამოვიდა. ეზოში წყვდიადი იდგა და სუსხი სახეს წინკნია. სუფთა ჰაერმა მთქნარება მოჰგვარა დაღლილობისაგან განელილ სახეებს. ყველამ საკუთარ სენაკებს მიაშურა. ისინი კვლავ მარტო დარჩნენ. მოეძალათ უაზრობა და ქუთუთოებზე დაკიდებული მძიმე ძილი. სწრაფი ნაბიჯით აიარეს აღმართი და სენაკში შეიყუყუნენ.

- ისე სწრაფად გაუჩინარდა ეს ხალხი, რომ ტელეფონის გამორთმევაც ვერ მოვასწარი. რა ვუყო ახლა, სახლში როგორ დავრეკო?

- ხვალ დარეკავ. თითოც ხომ არ გაგვებოლებინა? მაგრა ცივა! რა გავა გარეთ?! ბრ... ბრ... ნა—ვე—დი—თ... მაგის დედაც.

- ძილი ნებისა. ახლა მთავარია ცისკრის ლოცვაზე არ ჩაგვეძინოს. უააა...

ოთახში სასიამოვნოდ თბილოდა. ბოლომდე ჩანეული ლამპა ოდნავდა ბუტუტავდა. მათ ჩაეძინათ. ყოველგვარი მთქნარებისა და თვალების სრესვის გარეშე. უსიტყვოდ და მომავალი დღის დაუგეგმავად. მერე იყო სიზმრები. არეული და ეროტიკული. მგზნებარე და აგრესიული. ცხადი და ბუნდოვანი. გარეთ განვიმდა, ხოლო შიგნით მოიღრუბლა. ანუ დაიწყო ჟამი დიდი ბრძოლებისა, ცდუნებებისა და განსაცდელებისა. ჟამი დაცემისა და ჟამი აღდგინებისა. ჟამი ლოცვისა და ჟამი სინანულისა. ჟამი სიკვდილ-სიცოცხლისა და ვედრებისა ღვთისმშობლისადმი: „მთართუ ლოცვაი ჩუენი ძესა შენსა და ღმერთსა ჩუენსა, რაითა აცხოვნნეს სულნი ჩუენნი“.

მონასტერში დამკვიდრებული სიმყუდროვე და ღამის შიშნარევი სიმშვიდე უჩვეულო კაკუნის ხმამ დაარღვია. ხმა ყრუ და უხეში იყო, თუმცა კი რიტმული და გამოზომილი სიძლიერის. ერთი, ორი, სამი. ერთი, ორი, სამი — მიახლოებით ასე ნაწილდებოდა დარტყმების ჯერადობა, ოღონდ — საკმაოდ მჭახედ და ჩქარ-ჩქარა. მართალია, ზედა სენაკის ბინადარნი თავიდან ვერ გაერკვნენ ვითარებაში და კარგა ხანს ვერც კი იღვიძებდნენ, თუმცა მონასტრის ძმობის სხვა წევრებისთვის ეს ხმა საკმაოდ ნაცნობი გახლდათ. დილის ლოცვა იწყებოდა. ახალგაზრდა მღვდელი, რომელიც

ერში მოღვაწეობდა და ახლა მონასტერში ბერად აღკვეცილიყო, უჩვეულო ფორმის ხის გადანაჭერთან იდგა და ასევე უჩვეულო ფორმის ორ პატარა ჯოხს ურტყამდა. ის, რაც ესოდენ საუცხოო ხმას გამოსცემდა, წარმოადგენდა ძალზე დიდ და თევზის ფორმის მოყვანილობის ორნამენტებიან, სქელ ფიცარს. ხე, ალბათ, პატიოსანი ჯიშის იყო, თორემ წლების განმავლობაში ვერ გაუძლებდა ამდენ ბრავაბრუგს. ეს უშველებელი რაღაც ორ დიდ ჯაჭვზე ეკიდა და თავისი სიმძიმის შემწობით, იერიშის მიტანისას არც კი ინძრეოდა. ის ორი პატარა ჯოხი კი, რომელიც უფრო გადაჭრილ ცომის საზელს ნააგავდა, ვიდრე რამე მუსიკალურ-ინსტრუმენტულ დასარტყამს, მშვენიერ საშუალებას წარმოადგენდა თევზ-ხეზე დასაკრავად. სწორედ იმ თევზ-ხეზე, რომლის დანიშნულებაც სხვა არა იყო რა, თუ არა იმგვარი ხმის გამოცემა, გულის ძილით მძინარე კაცის ყურთასმენასაც რომ მისწვდებოდა. ეს იყო ერთ-ერთი ყველაზე თვალწარმტაცი და მისტიკური მომენტი ღამის მონასტერში. წყვდიადი და სადღაც მის კალთებს ამოფარებული სიჩუმის დამრღვევი ბერი. ბერი, რომლის უცნაური მოძრაობები შობენ ხმას. ხმას, რომლის მსგავსი არც მუსიკაშია და არც ხელობაში. ის თან საქმე-შრომა და თანაც ჰანგები-სიმფონია. მონასტრის სუნთქვა. შავი ანაფორის ძლივს გასაგონი შრიალი და გამჭოლი, ფორიაქა ხის ხმა. რიტმი მსგავსი გაქცეული, „განურული გულისა.“ დარტყმების ძალა, ჯვაროსანთა ლაშქრის ცხენების თქარათქურისა და ხმა დაულალავ-შეუპოვარ მორწმუნეთა ღაღადისისა. საზარელი ხმა. ყოვლისშემძლე ხმა. ყველაფრისაგან გამომაფხიზლებელი ხმა.

- აუ, ჩემი კაი, ეს რა ხმაა? გამისკდა თავი. დაგვესხნენ, თუ რა-შია საქმე? - გვერდი იცვალა და ბალიში თავზე წაიფარა.

- მე მგონი, შეშას ჩეხავენ, თუ არადა, მართლა მონღოლების ურდო შემოგვსევია და ვერ გაგვიგია. ტყვილად კი არ მაფრთხილებდა ბებიაჩემი, არ ნახვიდე მონასტერში, ბერებს თავს ყაჩაღები და ავარები ესხმიანო. - გულზე დაიკრიფა ხელები და ჭერს მიაშტერდა.

- დროზე ადექით. ეს ლოცვის დაწყების ნიშანია. - მთქნარებით წამოდგა და გულიანად გაიზმორა.

- და ეს უცნაური ხმა რატომ?

- სატრაპეზოსთან რომ უცნაური ხის გადანაჭერი ეკიდა, ხომ გახსოვს? აი, ამან რომ თავი წყვიტა, რა? აი, მაგას სცემენ ჯოხებით და მაგიტომ არის ეგეთი მურდალი ხმა.

- ჩემი ფანარი ხომ არ გინახავთ? ვერსად ვერ ვპოულობ.

ლოცვა დაიწყო და იყო ისეთივე განსაკუთრებული, როგორც მონასტერში გატარებული თითოეული დღე. იკითხებოდა კრიტიკის კანონი. უჩვეულო თავისი ხანგრძლივობით, ლოცვის აღვლინების წესით და მრავალი დიდი მეტანიით. სანთლის შუქი სუსტად კრთოდა. მობეზრებისა და სიამოვნების გრძნობები ერთმანეთში გადახლართულიყო. მლოცველები თითქოს ერთმანეთს დამსგავსებოდნენ — დასიებული თვალები, გაბურძენილი თმა-წვერი და ნამძინარევი სახეები. ბერები უფრო ყოჩაღად გამოიყურებოდნენ, ვიდრე საერონი. შუალამის სიმძიმეში ისინი თითქოს უფრო მეტი მადლიერებით ლოცულობდნენ და თვალებშიც სულ სხვა ნაპერწკალი უკრთოდათ. პირველი საათი მართლაც ძალიან მძიმე გამოდგა. ფიქრების დამორჩილება და ლოცვაში ჩართვა საკმაოდ რთული აღმოჩნდა მთქნარებით გამოტენილი პირებისათვის. დანარჩენი სამი თუ ოთხი საათი კი უკვე დროის აღქმის გარეშე გავიდა. პროცესია იმდენად ითრევედა საკუთარ თავში, ანუ ლოცვაში მსმენელს, რომ მრავალსაათიანი ფეხზე დგომა და ერთი უხილავი წერტილის დაჟინებით ცქერა ერთობ სასიამოვნოც კი ხდებოდა. ყოველ შემთხვევაში, ეს მათ ეგონათ ასე, რომ უძრაობა იწვევდა ერთგვარ მოძრაობას სულში, თორემ აბა, განა ფიზიკური დაღლა იყო ნეტარების მომტანი?! რა თქმა უნდა, არა და შემპარავი შეგრძნება ზიარებისა რალაც ძალზე დიდთან და მნიშვნელოვანთან აღძრავდა ამ უცნაური ინტიმის განცდას.

- თენდება. ნახე, რა ლამაზად ადგება მზის სხივები ხატებს. წელან მამაოსაც ადგა ნათელი და ისე ჩანდა, თითქოს სულიწმინდა გადმოვიდა მასზეო.

- ჰო, გათენდა. უკვე ნახევარი საათია, რაც სარკმელს ვუყურებ და მაგარი დავამულამე, როგორ შემყვანად ირიჟრაჟა. ჯერ განაცრისფრდა და მერე კი რძესავით აიჭრა. ჩიტებიც აჭიკჭიკდნენ და ღამის დარდებიც გულზე მომეშვა, თორემ რალაც მაგარი დაგრუზული ვიყავი. მძიმე, ნამთვრალევი სიზმარივით მახსენდება გუმინდელი ღამე.

- ახლა სიგარეტი გაასწორებდა არა, მაგრა?!

- არ გაბედო გარეთ გასვლა. აყროლდები მერე სიგარეტის სუნად და გაბანდები. ალპ-კლუბის კრებაზე ხომ არ გგონია თავი?!

- ამის მერე ცოტა ხანს მაინც ხომ დაგვაძინებენ?

- ჰო, აბა, მერე დანეჭი და იძინე ცხრამდე.

- ბიჭო, რა კრებაზე, რაებს მიედ-მოედები? მე პროსტო ვთქვი, რომ მენევიწება-მეთქი, თორემ ესეთ დროს, გარეთ გასვლას საერთოდ არ ვაპირებდი. და ვაბზე ნუ ახურებ, რა. ამან ხომ გაატრაკა თავისი სიჭკვიანეებით და კაი ტიპობით?!

ლოცვა რომ დამთავრდა, უკვე კარგა ხნის გათენებული იყო. დადგა ჟამი ლოცვით თრობიდან გამოსვლისა და ცოდვილმა ნაბახუსეობამაც არ დააყოვნა. ათასი არეული აზრი დაიძრა თავში და ცდუნების მზეს მიეფიცა ნებიერა რამ ცხოველივით. რატომ? იმიტომ, რომ ბრძოლების დრო იდგა. დიდი ბრძოლებისა და განსაცდელების დრო. მოძღვარმა ყველას ურჩია, რომ სენაკებში დაბრუნებულიყვნენ და კიდევ ცოტაოდენი წაეძინათ. მოკლედ, აუნყა დღის განრიგი: ათზე იქნებოდა ტრაპეზი და შემდეგ მორჩილება. საყდრის კარი მძიმედ გამოიხურა და ყველა ლასლასით გაემართა თავისი კელიებისკენ. გარეთ თბილოდა და იყო რალაც გულისამრევი ასეთ მშვენიერ დილას ლოგინად ჩანოლაში. ძილი და ნოლა ზამთრისა იყო, ახლა კი გაზაფხული დგებოდა და გულიც ბუნების ცქვიტ რიტმში სცემდა.

- აუ, ახლა დაძინება იმენნა მაგრა ტეხავს. ნახე, რა საკაიფო ამინდია.

- არადა რომ არ დავიძინო, მერე მაგარი დამენძრევა.

- ჰა, მოგწონთ მონასტრის ცხოვრება?

- კი, ძალიან. ჰო, მართლა, რა უნდა მეთქვა, იცი? აი, ბრძოლებიო რომ იძახი, გუშინ გავწამდი, დედას გეფიცები. ერთი სული მქონდა, როდის დაიწყებოდა ლოცვა, რომ ავმდგარიყავი. მთელი ღამე ისეთი ეროტიკული სიზმრები მესიზმრებოდა, გულით რომ გინდოდეს, ვერ წარმოიდგენ. ხან ვის ვეხვეოდი და ხან ვის. გადავირიე. მთელი მსოფლიო უსიტყვოდ ემორჩილებოდა ჩემს გარყვნილ ფანტაზიას. მეტიც, თვითონ ითხოვდნენ და მაძალებდნენ. ესე იგი, ყოველ ხუთ ნუთში ერთხელ მეღვიძებოდა იმის შიშით შეპყრობილს, რომ აი, ახლა მარცხი მომივა ლოგინში და მაგარს გავზანძღები-მეთქი. რავარია, მონასტერში რომ ხარ და ასეთი უხერხული რამე მოგივა, თქვი?

- ჰა, ხომ არ დაცემულხარ?

- არა, არა, გადავრჩი. წამებით ვცდებოდი მაგ მომენტს და გამეღვიძებოდა თუ არა, გაუნძრევლად ვინეკი. თორემ ერთი პატარა დვიჟენია და... სირცხვილი და თავის მოჭრა.

- შენ, ძმაო, აქ რისთვის ხარ ჩამოსული? პორნოგრაფიული

ფილმის გადაღება თუ გინდოდა, აქ რალას მოდიოდი. აქ ხალხი განსანმენდად მოდის და არა შენი გარყვნილი ისტორიების მოსასმენად?! აი, დღეს რომ თოხს დაგაჭერინებენ და მთელი დღე გაპახავებენ, სიზმარი მერე იკითხე.

- აუ, დიდი იმედი მაქვს, რომ ამაღამ იგივე განსაცდელში არ ჩავვარდები. ცხოვრებაში არ მქონია ასეთი კომმარული და ამორალური სიზმრები. ცვეტში საკუთარი თავის მეშინია. იმასაც კი ვფიქრობდი, რომ ნიუჟელი, მთელი ეს გარყვნილება ჩემში ბუდობს-მეთქი?

- კარგი, მორჩით ახლა ლაპარაკს და დაიძინეთ, თორემ მერე, მთელი დღე ქათმებივით იქნებით. შენ კიდევ რით ვერ მიხვდი, რომ მარხვაში და მონასტრად, მართლაც ძალიან დიდი ბრძოლებია და უწმინდურიც სულ სხვა მხრიდან გიტევს, ვიდრე გგონია. ყველას გვექნება ჩვენ-ჩვენი ბრძოლები; მთავარია, არ დავმარცხდეთ, ვნებებს და სისუსტეებს არ ავყვეთ და იმას მივალწიოთ, რისთვისაც ყველაფერ ამას ვაკეთებთ, ანუ სული ვიცხოვროთ.

- ბიჭო, ეს მართლა ძალიან სერიოზული როჟაა არა? თუ მე მეჩვენება?

- ეგრეა. ეს იმენა უკვე გასხივოსნდა და ახლა ჩვენ გვეჩაღიჩება.

- მორჩით კაიფს და დავიძინოთ, რა. მთელი დღე წინ გაქვთ სალაზღანდაროდ.

ზუსტად ცხრა საათზე ზარის წკრიალა ხმა გაისმა. ხმა, რომელიც სულაც არ ჰგავდა ლამის მშფოთვარე რეკვას. ხმა მშვიდი და ხალისიანი იყო. ტრაპეზის დროს მოეტანა და მონასტერიც ხელმეორედ იღვიძებდა. ერთხელ ლამით და ერთიც ახლა. მორჩილები საჭმელს ამზადებდნენ და გამურულ ქვაბებს არახუნებდნენ საპნიან წყალში. წყაროსთან ცოცხალი რიგი იდგა. ხელში ყველას პირსახოცი და კბილის ჯაგრისი ეჭირა. მოკლედ, დილა, დღის განრიგის მიხედვით, სწორედ ახლა იწყებოდა, თორემ ისე, მათ ხომ მზისთვისაც კი დაესწროთ ადგომა. მიწა გამთბარიყო და მონასტრის ეზოში გადაშლილ მწვანე ბალახს ცვრის გრილი წვეთები დასთამაშებდა. განუმეორებელი იყო შეგრძნება იმისა, რომ ეს ლამაზი დღეც უფლისგან ბოძებული უდიდესი ნყალობა გახლდათ. არადა როგორ აკლდა ყოველდღიურ ცხოვრებას ეს თითქოსდა უმნიშვნელო განწყობები. განა მარტო ცვრიან ბალახში იყო საქმე? არა. უბრალოდ აქ უსაზღვრო სიხარული სუფევდა, ხოლო იქ კი

გესლიანი ბოღმა ახრჩობდა ბოროტსა და ცრუ შემოქმედს. აქაური სიხარული მსგავსი იყო სულის სიღრმიდან წამოსული უმიზეზო ბედნიერების განცდისა, იქაური ღვარძლი კი ძალიან წააგავდა წარმავლობის შიშს.

მონასტერში თითქოს ყველაფერი სუნთქავდა. დრო, თვით დროც კი თავისებურად სუნთქავდა და ყოველ წამს აღავსებდა უმჩატესი სიმსუბუქით. სწორედ ის დრო, რომელიც ჩვენთვის უფრო გაფრენილი ფრინველი იყო, ვიდრე რაიმე სუბსტანცია. იგი აქ სულ სხვა საწყისად მოიაზრებოდა. ის არც შლეგივით სწრაფი იყო და არც სიკვდილის მოლოდინით უსაშველოდ განელილი. არსად ჩქარობდა, სიმშვიდეს თესავდა და მთლიანობას ქადაგებდა. ღვთაებრივ სიმთელეს განსახიერებდა თვით წამიც კი. სიმთელეს, რომელშიც არც ნივთებს და არც მოვლენებს არ აქვთ სახელი, რადგან ისე გადადიან ერთიმეორის ფორმა-შინაარსში, რომ დროის მთლიან განასერში უსახონი რჩებიან. აქ დროის ნაძერწი ერთი მთლიანი უპირისპირდებოდა ჩვენი, სხვისი ყოფის ცალკეულ ფრაგმენტებს. სწორედ ეს დრო და მისი მშვიდი დინება იყო ის დიდი სიმძაფრე, რომელიც აქ ყველაზე ნათლად აღიქმებოდა. რატომ? იმიტომ, რომ მონასტერში არავინ არსად მიიჩქაროდა, თუმცა კი ყველა თავის წილ საქმეს აკეთებდა. აქ არაფერი გვიანდებოდა, თუმცა კი გასაკეთებელი წარმოსადგენზე მეტი იყო. ჩვენთვის აქ დრო იდგა, ხოლო მათთვის კი ჩვენ ვმოძრაობდით უკან. აქ დრო ძალიან ჰგავდა ერთ მთლიან ლოცვას, რომელიც აღუწერელ სიმშვიდეს ჰგვრიდა მუდმივი ფორიაქის ტყვეობაში მყოფ სულებს. აქ, უპირატესად ყოვლისა, ნათლივ აღიქმებოდა ის სიყალბე და უმეცრება, რომელსაც ჩვენ გულდასმით გვაჩვენებდა ყოველდღიურობა. სწორედ აქ და აქაური დროის დინება ამსხვრევდა უაზრო და უსარგებლო ფუსფუსის სენს. მოქმედებებს და ნაბიჯებს, რომლებიც არაფრის ნადილით იწვოდნენ და მისწრაფებებსა და ვნებებს, რომელთაც არსად არ მიჰყავდით. აქ იყო არსებობა ერთი მთლიანისათვის და ერთი ღმერთის სიახლოვისათვის.

- ალო, ჰო, მე ვარ. მისმინე, გაქვს რამე პონტი? ჰო?! ძალიან კარგი. მისმინე, ახლა მე ქალაქგარეთ ვარ და თუ შეგიძლია, დაითრიე და მე ჩამოვალ თუ არა, ეგრევე შემოვალ ჩემ წილ ფულს. ოღონდ სხვას არავის გაატანო, გაიგე?! იმენა ძალიან ცუდად ვარ, ვიბრიდები, ბიჭო, და არ მილაღატო. კაი, ძმაო, ჯიგარი ხარ. აბა, დავაი და იცოდე, შენს იმედზე ვარ. ჩამოვალ თუ არა, ეგრევე შენთან გავჩნდები. და, ბიჭო, თუ შეგიძლია, ისე, ჯიგრულად დაითრიე

რა, თორემ ხომ იცი, მე ჯორივით ვზივარ და ისეთ პონტში ზახოდი ვაბში არ გამისწორდება. კაი, კაი, როგორც შეძლებ. აბა, ჰე. – მასთან საუბარს აღარანაირი აზრი არ ჰქონდა, რადგან უკვე წინასწარვე გადაწყვიტა უკან დაბრუნება და ჭაობში თავით გადაშვება. არადა, სანამ გარეთ გავიდოდნენ ტელეფონზე დასარეკად, დანარჩენ ორს აზრადაც კი არ მოსვლია მისი ასეთი ზრახვები.

- ზდაროვა ჩემს ძმას. რავა ხარ? მითხარი, აბა, ერთი, რა კუში აქვს დღეის თასის ფინალზე ერთიანს? მშვენიერი, მაშინ მინდა ხუთასიანი, ერთიანის მოგება და მეტი ბურთი. ჰო, კვირის ბოლოს ფული. სულ რამდენი კუში გამოდის? ანუ თუ დაჯდა, წაგებულს ვაგდებ და ორასით წინ გავდივარ, ხომ? ძალიან კარგი. მიდი და თამაშის მერე დაგირეკავ, რომ შროტები გავასწოროთ. დავაი, აბა. - ვერც ამან გაძლო და მოიხელთა თუ არა ცოდვისთვის ხელსაყრელი წუთები, ეგრევე გაუშინაურდა.

- რას შვები? ჰო, როგორ ხარ? ხომ კარგად? რამე ხომ არ განუხებს? ბარტყი რას შვრება, ხვანცალებს? წელი ხომ არ გქაჩავს? ესე იგი, არ გაბრაზებს და კარგად იქცევა. ძალიან გაგებერა მუცელი? მეც ახლა თითქოს საუკუნეა არ მინახიხარ, რა. კარგი, წავედი და ვეცდები, მერეც დაგირეკო. ალბათ, ორ-სამ დღეში ჩამოვალ. ესენი, მგონი, რჩებიან. ჰო, მე ვუთხარი, რომ საქმეები მაქვს და მეტს ვერ გავჩერდები-მეთქი. აბა, ყოჩაღად. მეც გკოცნი, ჭკუით. – ეს კი დარჩა. დარჩა, მიუხედავად იმისა, რომ მეორე დღესვე მიხვდა, რომ რაც უფრო დიდხანს დაჰყოფდა აქ, მით უფრო გაუჭირდებოდა მონასტრის დატოვება. აქ ხომ უფლის სურნელი ტრიალებდა და მზის წითელი დისკოც კანს კი არადა და ცოდვებს წვადა.

- ბიჭებო, დროზე, ტრაპეზი დაინყო და მამაო გეძებთ. თქვენ კიდევ დგახართ, სიგარეტს ეწეით და ტელეფონზე ლაპარაკობთ. აი, გაგიგებენ ერთად რომ დადიხართ და შენიშვნას მოგცემენ. ისე, საღამოს ხომ დამარეკინებთ? ბებიაჩემს უნდა დავურეკო და მოვიკითხო. მამაო მიკრძალავს, მაგრამ მე მაინც მინდა. – ეს მორჩილი კი უკვე წელიწადზე მეტი იყო, რაც მონასტერში ცხოვრობდა, მაგრამ ასაკის სიმცირის გამო ეტყობოდა, რომ აი ეგრე პაპიროსის ნევა და ტელეფონზე ბაზარი დიდ თავმოსაწონებელ საქციელად მიაჩნდა. არადა სავანეში ცხოვრობდა და მაცდური გული კი მაინც აქეთ, ყოველდღიური ყოფისკენ მოუნევდა.

ტრაპეზი დამთავრდა. მენიუ თითქმის ანალოგიური იყო, რაც წინა დღეს, თუმცა საჭმლის პრობლემა ახლა იმდენად აქტუალური აღარ ჩანდა, როგორც ადრე. ახლა უკვე ორიენტაცია შეცვლილ-

იყო და აქცენტს კუჭიდან სულის მცირე ნაწილაკისკენ გადაენაცვლა. ანუ ფრესკებიდან მომზირალი წმინდანები თავის საქმეს მშვენივრად ასრულებდნენ. ამ პატარა და სასიამოვნო ცვლილებას თან ახლდა უჩვეულოდ ამაღლებული განწყობა. განწყობა, თითქოსდა უსაფუძვლო ბედნიერების განცდით გამოწვეული. უსაფუძვლო, რადგან ყოველგვარი გარე ცვლილებების გარეშე, გული იწყებდა სიხარულით ცემას. რატომ? არავინ იცის, მაგრამ ეს ძალიან სასიამოვნო იყო. თუმცა ეს გახლდათ მხოლოდ წუთი და ეს წუთი რომ მარადისობა გამხდარიყო, მათ უნდა ესწავლათ დროის იქაურად აღქმა. ესწავლათ ცხოვრება აუჩქარებლად, დინჯად, ყოფითი ფუსფუსისაგან განზე დგომით და გულიდან ამოსული მხურვალე ლოცვით.

მისმა ერთმა მეგობარმა ზუსტად ხუთ წუთში შეკრა თავისი გუდა-ნაბადი, მოძღვრისგან კურთხევა აიღო მონასტრის დატოვებაზე და ვილაცის სატვირთო მანქანის ძარაში ამოყო თავი. „რა ვქნა, ვერ გავეძელი, ძალიან გამიჭირდაო“ — დაემშვიდობა ყველას და გაქრა. ხოლო უმწეოდ დარჩენილმა მეორე მეგობარმა იმ წუთასვე გადაწყვიტა, რომ მეორე დღეს ისიც ასევე აორთქლდებოდა. „აბა, მე რაღა გამაძლებინებს, ამდენ უცხო ხალხშიო“, გაიფიქრა და თქმით არაფერი თქვა. თუმცა კი ორივემ აღთქმა დასდო, ერთმა ხმამაღლა და ძარიდან, ხოლო მეორემ კი გულში და ხის სკამიდან, რომ აუცილებლად დაბრუნდებოდნენ და უხ ჩემი, აი მერე გენახათ მათი კარგი ბიჭობა?! დასტურად კი დაიფიცეს. ერთმა სუბოტექსის ცარიელ ლისტზე, ხოლო მეორემ კი სპორტულ გაზეთზე და არაფერი იყო ამაში გასაკვირი, რადგან აკი ვთქვით, რომ დიდი განსაცდელის ჟამი იდგა და საშინელი ბრძოლები მიმდინარეობდა თითოეული სულის წასაწყმედ-გადასარჩენად. მესამე კი იდგა და იმას ფიქრობდა, რომ ნეტა ამათ გარეშე მონასტერში დარჩენა გამიტყდება თუ გამისწორდებაო.

- აუ, არ გაგიტყდეს რა, სიმონ. ვიცი, მე წამოგიყვანე და ახლა გტოვებ, მაგრამ ვთვლი, ძმაო, რომ ჩემი საქმე და მისია შევასრულე. არა? ხომ მოგიყვანე იქ, სადაც ძალიან გინდოდა მოხვედრა. ანუ რაღაც პონტში მადლი ვქენი და მე მგონი, ვალმოხდილი ვარ შენსა და უფლის წინაშე. გახსოვს, ჯერ კიდევ როდის მთხოვე, მონასტერში წამიყვანეო. მეც, რაც შემეძლო, დაგეხმარე და ახლა უკვე შენ იცი, როგორ მოიქცევი. მე ვერ დავრჩები, სიმონ. პროსტო ვერ გავქაჩავ. ხომ ხედავ, რა არეულ პალასაზეც ვარ და შენ, ჩემი დედა

ვატირე, როცა კი მოგინდება წამოსვლა, დარეკე და ეგრევე აქ გავჩნდები შენს წასაყვანად. აბა, მაგრად, ძმაო, და მე, იმენნა, მაგარი დარწმუნებული ვარ, რომ შენ, ბიჭო, ცვეტში იმას იპოვი აქ, რასაც ეძებდი. — ერთ დღეს პირველმა უთხრა გამოსამშვიდობებელი სიტყვა და უმალ შემოდგა ღია ძარაზე ალღუმის მონანილე ხელისმქნეველივით. ხოლო მომდევნო დილით მეორემ ჩაუკრა თვალი და ნაძალადევად გადმოსძახა მანქანის ჩამონეული ფანჯრიდან:

- მეც უნდა წავიდე. აბა, მაგრად, ძმაო, და რომ დაბრუნდები, დარეკე და მე, შენ და იმან ერთი რამე კარგი პონტი ავაგდოთ. ან ლუდი და ფუტბოლი, თუ არა და ხინკალი და ორაყი. მოსულა? ჯიგარი ხარ. აი, ძმაო, სიგარეტს გიტოვებ მთელ ბლოკს. მე ჩემთვის მარტო ერთი პაჩკა ავიღე. აუ, იზვინი, ტო, თუ გიტყვდება, რომ მარტო გტოვებ, მაგრამ ხომ იცი, რა შარებშიც ვარ. თან იმ ჩემისამ სულ გადამრია. ჯერ წამო მონასტერში და იქ გადავაგდოთ წამალიო და მერე თვითონ მომიტყდა. წარმოიდგინე ახლა, მე რა ცუდ პონტში გავიჩითე. ფული ხომ გაქვს, ძმაო, რომ დაგჭირდეს? ჰოდა აბა, სულ მაგრად და გავგაზე მე. — მართალია, ნახევარი საათი ელოდა, სანამ მანქანის პატრონი მოილოცავდა და წასვლას მოიფიქრებდა, მაგრამ მანქანიდან გადმოსვლა აღარ გაუბედავს. რალაცნაირი შემინებულ-წაწყენი ჩანდა.

- იქნებ დარჩენილიყავი?! ცოტა თავს ძალა დაატანე და ყველაფერი კარგად იქნება. ეგ იმიტომ ხარ ეგრე ცუდად, რომ უწმინდური გერჩის. — უთხრა წინამძღვარმა ჯერ ერთს, ხოლო შემდეგ მეორეს და სუსტად გაუღიმა. თუმცა კი სულ ტყუილად. არც ერთს არ შეუსმენია მისი სიტყვები. რალა ექნა?! დალოცა და მშვიდობით გაისტუმრა ჯერ ერთი და შემდეგ — მეორე. ხოლო მესამეს მკაცრი სახით გადახედა და ეზოსკენ ანიშნა თვალთ, აქაოდა თუ შენც წასვლას აპირებ, ბარემ გაყევი და თუ არადა, ეზოში შედი და დანიშნულებას იქ მოგცემო.

- სპასიბა, ძმაო. ჩამოკითხვა არ მინდა. წამოსვლისას დავრეკავ და ან ჩემები ჩამომაკითხავენ და თუ არადა ვაბზე ფეხით ავალ ტრასამდე. პემკომ მაგარს ვიკაიფებ დ იქიდან კიდეც რამე პაპუტკას დავაჯდები. არ არის პრობლემა. აბა, შენ იცი, ყველა მომიკითხე. — პასუხი პირველის გამოსამშვიდობებელ სიტყვაზე.

- ჯიგარი ხარ, მარა სიგარეტი არ მინდა. შენ წაიღე. მე დანებებას ვაპირებ და რომ არ მექნება, უფრო გამიადვილდება. მაგრად, ძმაო, და აბა, შენ იცი, როგორ კარგად შეინახავ მარხვას ბოლომდე

და კაცურად გთხოვ, უეჭველი ეცადე, რომ ეკლესიაშიც იარო და მოძღვარიც აიყვანო. თორემ მაგრა ტეხავს სიმონ შუაში მიშეება. ძაან საკაიფოდ დაინყე ეს ეკლესიური დვიჟენია და ახლა, შუა გზაზე რომ განყვიტო, იმენნა, მერე შენ თვითონაც მაგრა გენყინება. დავაი, კაცი, მაგრად აბა. — პასუხი მეორის გადმოდახებულ სიტყვებზე.

- კი, ბატონო, მამაო, მზად ვარ მორჩილებისთვის. — დასტური მოძღვარს.

დარჩა მარტო და მასში არსებული უაზრობა სისავსით აივსო. ოლონდ არა საზრისით, არამედ სიმსუყით. საზრისამდე ჯერ კიდეც ბევრი უკლდა, ხოლო სიმსუყე გვარიანად უფონავდა გულს. რალაცით დაემსგავსა მონასტრის ეზოში მყოფ სასაფლაოს. ანუ ფორმით ცარიელს, ხოლო შინაარსით სავსეს. მოეწონა მარტოობა და ლოცვების კითხვა მოუნდა. ბერებიც თითქოს განგებ სდუმდნენ და არაფერს ავალებდნენ. რალა ექნა? მოჰკიდა ხელი ფსალმუნებს და ცაცხვის ძირში განმარტოვდა. ეს ცაცხვი კი იდგა ეზოს განაპირა, პატარა ფერდობის ბოლოს, ზედ ხევის თავზე. თითქოს გადაიკარგა. მართლა გადაიკარგა. კარგად გადაიკარგა. ხევის ძირში მდინარე ჩამოუდიოდა და ყურთასმენას მშვიდ ჩუხჩუხს აწვდენდა. გაღმა კი არაჩვეულებრივი ხედი იშლებოდა. აზიდული მთები და მათ კალთებზე გადამლილი მწვანე ფერდობები. ხან მეჩხერი და ხანაც კი ხშირი. აქეთ ნაძვი და მისი სიმჭიდროვე, ხოლო იქით კი რცხილა და ღარიბი ტყე. იდგა ამ პატარა, გადაკარგულ სავანეში და საოცარ სიმშვიდეს განიცდიდა. ისე, მშვიდად იქნებოდა აბა, რას იზამდა, როდესაც თავზე მის სიგრძე-სიმაღლის ჯვარი დაჰყურებდა. ზუსტად მდელის შუაში, სვეტად ამოსულიყო ეს კაცობრიობის ტანჯვა-სიხარულის სიმბოლო. ეს ჯვარიც ზუსტად იმ წინას ჰგავდა, რომელიც მთის გადასახედზე ენახა. ოთხი ლურსმანი, ოთხი ტკივილი და უფლის სახელი ებრაულად. რალაცნაირად დაითრგუნა, მაგრამ იმავდროულად თითქოს აღივსო კიდეც მისი ჭურჭელი მადლით და დაინყო კითხვა. კითხვა სიამოვნება-შეებისთვის და არა ვალდებულება-შიშისთვის. ყოველთვის უნდოდა ასე ყოფნა. უნდოდა დავითის ფსალმუნების წაკითხვა, თუმცა კი ვერ ახერხებდა, ან კი არ ახერხებდა. რატომ? ყოველთვის უჭირდა ლოცვებისა და ფსალმუნების კითხვა, რადგან ნახევარზე მეტი არ ესმოდა და თანაც ძალიან ილღებოდა დაძაბულობისაგან. რატომ? ყოველთვის სიზარმაცე სჯაბნიდა და გარდა მაგისა, წინააღმდე-

გობა ტანჯავდა. რატომ? იმიტომ რომ რწმენა ტანჯვა იყო და არა უბრალოდ ფიქრით გამოტენილი თავი. და ისიც იჯდა ასე, სულ-შეხუთული წინააღმდეგობისგან და იმავდროულად კმაყოფილი უფლის მადლისგან და კითხულობდა. კითხულობდა იმავე ასოებს და წინადადებებს, რასაც ადრე, თუმცა კი გრძნობით სულ სხვას გრძნობდა, ვიდრე ბრძოლას. გრძნობდა, როგორ მთავრდებოდა რაღაც ერთი და იწყებოდა სულ სხვა მეორე. გაზაფხულის მზესავით თბილი და ალერსიანი მეორე. საერთოდ განსხვავებული იმ რაღაც ერთისგან, რომელიც უფრო იყო ზამთრის გაშიშვლებული და გაძარცვული ტყე, ვიდრე გამწვანებული ბალახის მდელო.

დრო ისე გარბოდა და იდგა, რომ ის ვერც ერთს ამჩნევდა და ვერც მეორეს. უბრალოდ იდგა, იჯდა, მუხლს იყრიდა და ფსალმუნებს კითხულობდა. მზე სახეზე ელამუნებოდა და ხასხასა მწვანე ბალახი კი გვერდითა მზერას სადღაც შორს, ან კი პირიქით, ახლოს ითრევდა. არასოდეს ყოფილა ესოდენ ამაღლებული და ბედნიერი. ფიქრი და ლოცვა ერთდროულად იკითხებოდა მის გონებაში, ოღონდ ისე, რომ ერთიმეორეს ხელს არ უშლიდა. ფიქრიც ლოცვისა იყო და იმიტომ. სწორედ ახლა ხვდებოდა, თუ რა აძლებინებდა ამ ხალხს, ბერებს მონასტერში, სრულ განყენებულობასა და სიმარტოვეში. თავიდან ეგონა, რომ ისინი ძალიან ბევრს იკლებდნენ და უარს ამბობდნენ ყოველგვარ სიამოვნებაზე. ხოლო ახლა კი დარწმუნებული იყო, რომ სრულიად პირიქით, ისინი ძალიან ბევრს ეზიარებოდნენ და სრულ ბედნიერებაში ცხოვრობდნენ. და ეს, მძიმე ხვედრი კი არაა, ღვთის მადლი იყო. აფორიაქდა. სადღაც, გულის სიღრმეში, დარჩენა მოუნდა, მაგრამ იმავე წამს, თითქოს თავდაცვის რეფლექსი ყოფილიყო, ცოდვისადმი მიდრეკილმა ბუნებამ გადააფიქრებინა. სჯობს, ერში დარჩე და იქ იღვანოო. ისიც დათანხმდა.

ნეტარებისგან თრობილი მხოლოდ მაშინ გამოფხიზლდა, როდესაც ზარის წკრიალა ხმა შემოესმა. წიგნი დახურა და აუჩქარებელი ნაბიჯით გაემართა სატრაპეზოსკენ. თითქოს სიღინჯე შემატებოდა მის არსებას და მისი სულისთვის გაჩაღებული ფარული ბრძოლაც განელეულიყო. ვინ იგებდა? ჩვენები, რადგან იქაურობა იმდენად აღარ ტანჯავდა, როგორც გუშინ. ზარის წკრიალა ხმა სწორედ მის მოსახმობად იყო განკუთვნილი, რადგან მორჩილება დაწყებულიყო და მასაც უნდა შეეტანა თავისი წვლილი ძმობის ცხოვრებაში. წყაროსთან მორჩილები შეკრებილიყვნენ და

მღვდელი დანიშნულებას აძლევდა.

- რამე ხომ არ განუხებთ, ჯანმრთელობის მხრივ? ღვიძლი, სახსრები ან სხვა რამე? ძალიან კარგი, მაშინ თქვენ ორნი ტყეში გაჰყვებით მამა გიორგის, თქვენ კი აქ დარჩებით და ამათ ჩამოტანილ შემას დახერხავთ. მონასტერში უქმად ყოფნა არაფრით არ შეიძლება. ყოველთვის ღვანლში უნდა იდგეთ, რადგან ძალიან დიდი მადლია, როდესაც უფლის სახელით ირჯები. თორემ ისე ხომ ხედავთ, რომ შეშა აქაც ბევრი გვაქვს და საცავში კიდევ ორი ამდენია. იმდენი იმუშავეთ, რამდენსაც შეძლებთ. თავს ძალას ნუ დაატანთ და საკუთარ სხეულს ნამეტანი ბევრსაც ნუ მოსთხოვთ. აბა, ღმერთმა დაგლოცოთ. – წინამძღვარმა პირჯვარი გარდასახა ახალგაზრდებს და საყდრისაკენ გასწავა.

ის და კიდევ ერთი, მასავით რწმენის მაძიებელი, ტყიდან შეშის ჩამოსაზიდად გაამწესეს. თან გააყოლეს ადრე ერში მოღვაწე და ახლა კი ბერად შემდგარი მამაო. მოძღვარს ხელში დიდი და ლესვისაგან აპრიალეული ნაჯახი ეჭირა, მათ კი თოკის გადანაჭრები შეაჩერეს ხელში. შეუდგნენ აღმართს და ათ ნუთში უკვე დანიშნულების ადგილზე იყვნენ. როგორც აღმოჩნდა, შეშა ტყიდან კი არა, გზის პირიდან იყო ჩამოსატანი. პატარა მოლზე კოხტად იყო მოქუჩებული ერთი დიდი გროვა უკვე მოჭრილი, გასხლილი და წასალეზად გამზადებული შეშისა. მოძღვარი ტყეში შევიდა და ხეების მოჭრას შეუდგა. მან და კიდევ იმ ერთმა ჩაუბეს გაუხეშებული თოკები გრძელ მორებს და დაეშვნენ დაღმართზე. ხის ტანები საკმაოდ დიდი და მძიმე აღმოჩნდა. მორები ხშირად ვარდებოდა თოკის ყულფიდან, გამუდმებით ედებოდა ქვებსა და ფესვებს. ჭირდა მუშაობა და აზიზ ხელისგულებსაც, თითოეული შეჭიდებით, სულ უფრო წითელსა და თხელს ხდიდა.

მეორე გზობაზე ტვირთი გააორმაგა. ახლა უფრო ძნელი შეიქმნა ზიდვა, თუმცა კი დაბლა ჩაზიდული შეშის გროვა სულ უფრო მალე იზრდებოდა და მასაც თითქოს გულს ეფონებოდა. ხშირად ისვენებდა. ასე გაგრძელდა საათი, ორი, სამი და ყოველ ჯერზე, როცა კი გაიფიქრებდა, რომ ველარ შეძლებდა მეტ მუშაობას, თითქოს პირიქით, მეორე სუნთქვა ეხსნებოდა და ისიც კიდევ ერთ ღერ შემას ამატებდა თავის შეკვრას.

ერთი კი იყო, რომ დაბლა ჩაზიდული შეშის გროვა იზრდებოდა, მაგრამ ზემოთ დარჩენილს არაფერი აკლდებოდა. სწყინდა, რადგან შედეგს ვერ ხედავდა. ერთი პირი შეშინდა კიდევ, აქაოდა, შრომა

მეკარგებაო, თუმცა ქვემოთ ხომ იყო მოზრდილი გროვა?! მაგრამ არა, მას იმ, ზედა გროვის ინტერესი ჰქონდა, რადგან ის იყო სანყისი. მართალია, ბერი ცალკე შრომობდა და გასხეპილ, გადაჭრილ, თითო ღერ შეშას ამატებდა, მაგრამ მას ხომ შვიდი-რვა ღერი ჩაჰქონდა და ეს სრულიად საკმარისი უნდა ყოფილიყო იმისთვის, რომ დაენახა თავისი გარჯის შედეგი. მოდუნდა. სწორედ ამ სასონარკვეთის ჟამს ერთმა უცნაურმა აზრმა გაუელვა თავში. იდეალური შედარება იპოვა თავისი გამოუვალი მდგომარეობისათვის. შეშის გროვა იყო მისი ცოდვები. ძველი და ახალი ცოდვები. მისი გარჯა და მთლიანობაში კი შეშის ზიდვის პროცესი იყო ამ ცოდვების გამოსყიდვა-მონანიება. ძნელი იყო თითოეული ცოდვისგან განბანა და ასევე ძნელი იყო შეშის თრევა, დაღლა, სიმძიმე და უსუსურობა. მონასტრის ეზომდე ჩატანილი თითო ღერი შეშა იყო თითო მონანიებული და მიტევებული ცოდვა. და ის შრომობდა და ინანიებდა, მაგრამ ცოდვის გროვა ჯიუტად არ პატარავდებოდა. ან კი რას დაპატარავდებოდა, როდესაც ჩვენ იმდენად მძლავრად ვართ მიდრეკილნი ცოდვისადმი, რომ არსებითად ვეღარც კი ვგრძნობთ ამას.

ამ აზრმა ცოტაოდენ გაახალისა და მისი შემდგომი შრომაც უნებურად დაემსგავსა მონასტრის უცნაურ დროს. ანუ შრომას შრომისათვის და არა შედეგისათვის.

სწორედ შეშის ჭრა, გასხევა და გროვაზე შემოდება იყო მისი ყოველდღიური ცოდვილი ყოფა. ყოფა, რომელიც არ დასრულდებოდა მანამ, სანამ ის არ შეცვლიდა დღევანდელ დღეს, დღევანდელ ფიქრს, დღევანდელ რწმენას, დღევანდელ შიშს და დღევანდელ აზროვნებას. რაღა თქმა უნდა, ის ყოველთვის იშრომებდა და ილოცებდა, მაგრამ, სამწუხაროდ, შედეგი კვლავ უცვლელი რაოდენობის შეშის გროვა იქნებოდა, რომელსაც ვერ აღმოფხვრი ერთი ზიარებითა და ერთი აღსარებით. მაგრამ თუ ის შეეცდებოდა, გადაექცია დღევანდელი დღე გუშინდლად და ხვალინდლად, ანუ დაედგია საკუთარი ცოდვილი ბუნება და მანიკერებები, მაშინ ის, ადრე თუ გვიან, შეძლებდა დარჩენილი შეშის ჩამოზიდვას. როგორ? მარტივად. გროვა აღარ გაიზრდებოდა, რადგან დღევანდელი უცოდველობა განაპირობებდა გუშინდელსა და ხვალინდელს. და თანაც ცოდვა-მადლი განიკითხებოდა მთლიანი ცხოვრების მიხედვით და არა ეპიზოდურად.

- დაჯექი, დაისვენე, შვილო. ნუ გადაიტვირთები. აუცილებელი

კი არ არის თავი გადადო. პირიქით, იმდენი უნდა იმუშაო, რამდენსაც შეძლებ. აკი, წინამძღვარმაც გაგაფრთხილა, რამე არ მოინიოთ ზედმეტი მონდომებით და ამიტომ თავს ძალას ნუ დაატანოთ. ამას შენ შენი სულის ცხოვრებისათვის აკეთებ და არა ვინმესთვის. მგონი, რომ უკვე საკმარისზე მეტი იშრომე და ახლა რომ დაისვენო, არ განყენს.

- გმადლობთ, მამაო, მაგრამ ძალიან მომწონს ფიზიკურად მუშაობა. მონატრებული მაქვს და მსიამოვნებს. ჯერ კიდევ მყოფნის ძალა და ცოტასაც ნავიმუშავებ. ასეთი კმაყოფილება ფიზიკური შრომისაგან ცხოვრებაში ჯერ არასოდეს მიგრძენია. ასე გემრიელად საქმე არ მიკეთებია და ასეთი ბედნიერი მართლა არასდროს ვყოფილვარ. დიდებული რამ არის მონასტრის ცხოვრება. სავსე მადლითა და უფლის სიყვარულით. ცოტა ხანში შევისვენებ. ახლა კი ერთ გზასაც გავაკეთებ და ცივ წყალს წამოვიყოლებ. — ასეც მოიქცა და როდესაც ამობრუნდა წყლიანი ბოთლით ხელდამშვევებული, იხილა შემდეგი:

მოძღვარი და კიდევ ის ერთი ყმანვილი, რომელსაც მასავით შეშის ზიდვა ევალებოდა, ჩრდილში ისხდნენ და დაბალი ხმით საუბრობდნენ. როგორც ჩანდა, ის ყმანვილი შრომაზე მონადინებული სულაც არ იყო და სიმართლე ითქვას, ჩრდილში კოტრიალობდა მთელი დღე, მაგრამ როგორც კი საუბარზე მიდგა ჯერი, მღრღნელს დადევნებული ქორივით გამოცოცხლდა. მართალია, ორი ღერი შეშა ჩატანა და მერე მთელი დღე მხარ-თეძოზე იწვა, მაგრამ თავისი ეს საქციელი ფუქსავატობაში რომ არ ჩათვლოდა, თავის გასამართლებელი მოიგონა, სუსტი ჯანმრთელობა მაქვსო. არც არავინ აძალებდა, წელში განყდიო და რა მოიბეზრა მცონარობა, აეშალა ლაპარაკის საღერღელი. მოძღვარმაც მხარი აუბა, რადგან იგრძნო, ცოდვილ შვილს ნუგეში სჭირდებოდა. ჰოდა, იმან, ყმანვილმა, აქაოდა, ყური მათხოვესო, დასცხო, მაგრამ რა დასცხო. ჯერ თავისი ბიოგრაფია ჩამოარაკრაკა სულ წვრილად, თითქოსდა მემუარებს წერსო, მერე ამასაც არ დასჯერდა და პოლიტიკას გადანვდა. აი, აფრების აშვება მაშინ გენახათ. გახურდა საუბარი და ისიც იძულებული შეიქნა, მომსვენებლის როლთან ერთად, პასიური მსმენლის როლიც შეეთავსებინა. და რა შენიშნა იმ ყმანვილმა, აუდიტორიაში ნამატიანო, საბოლოოდ გაიხსნა და მგზნებარე მონოლოგებს ხელ-ფეხიც მიაშველა:

- ჰოდა ერთი თვის გათავისუფლებული ვიყავი, როდესაც ცოლი გავეშვი. გავეშვი რა, მოვიდა და მეუბნება, აღარ შემიძლია შენთან

ერთად ცხოვრებაო. მეც რაღა მექნა, თან აღარ მევასებოდა ეგ ქალი და დავაი-მეთქი, ჩაალაგე და გეთ. იმანაც კარგად მენახეო. დავრჩი მარტო დედაჩემის სახლში და შევუბერე. ავინყვიტე, მაგრამ რა ავინყვიტე. დავინყე ლოთაობა, მერე ბოზები და ამბავი, ბოლოს წამალზეც შევჯექი და დავიძირე რა. მაგრამ ეტყობა, არ ვიყავი დასალუპი და ღმერთმაც შემინყალა. ბევრი რომ არ გავაგრძელო, მოკლედ, მოვიდა ერთ დღეს ჩემი მეგობარი და მეუბნება, სიმონ, შენი სიყვარულით, თორემ ჭკუას როგორ დაგარიგებ, მაგრამ ეგრე ცხოვრება არ გამოგადგებაო. მოდი, ცოტა ხნით მონასტერში წამომყევი და ნახე, როგორ მოგეწონოსო. მეც საქმე რა მქონდა, თანაც მაგრა მომბეზრდა ეგრე ცხოვრება და გავყევი. პახოდუ პრობლემებიც მქონდა. ისედაც ბეგში ვაპირებდი წასვლას და აგერ, უცებ ეს გამორჩნდა. ბიჭო, ვილაც მეზობლის მანქანის აწევას მამბრალეობდნენ და ძაღლები მეძებდნენ, არადა მე პროსტო ვაზვრატს ვჩალიჩობდი. თვითონ მთხოვა იმ გოთვერანმა დამაბრუნებინეო და მერე არ დააბრეხვა, მაგის გაკეთებულიაო. ჰოდა სწორედ მაშინ გავიჩიეთ აქ პირველად. ეს ერთი ათი წლის წინანდელ ამბავს გეუბნებით რა. მაშინ არც თქვენ იყავით აქ, მამაო, და არც დღევანდელი წინამძღვარი. მოკლედ, რაღა ბევრი ვილაპარაკო და მაგარი გამისწორდა მონასტერში. დავრჩი და შევრჩი. ერთი სამი თვე ვიცხოვრე და უკვე იმენნა იმ ტალღაზე ვიყავი, რომ ბერი გავხდები და სამუდამოდ ამ სამოთხეში ვიქნები-მეთქი. სწორედ მაგ დროს ჩამომაკითხეს დედაჩემმა და ჩემმა ცოლმა. ატეხეს ერთი ამბავი, ჩვენ ვნერვიულობთ და წამოდი, აქ რა დაგრჩენია, რაც იყავი, იკმარეო. ეს ჩემი ცოლი კიდევ თურმე ფეხმძიმედ ყოფილა და მიმალავდა. რაღა მექნა, კი არ მინდოდა, მაგრამ მაინც დავბრუნდი. კიდევ ერთხელ ვცადე ოჯახი და რამე, მაგრამ არ გამომივიდა.

ახლა ქვეყანა აირია და მე რაღა დამაყენებდა შინ. მეც ავირიე და მაგარი დამენძრა. გოგო შემეძინა და მე კიდევ მეორე სროკზე წავედი. ვერაფრით მიშველეს. რაღაც პოლიტიკურის პონტში მომისაჯეს, არადა, იარაღის უკანონო ტარებაზე ამიყვანეს. ეგ ვაბზე ცალკე ამბავია. მოკლედ, გავიჩიეთ ისევ ზონაზე და აბა, იქ რაღა უნდა მექნა? მოვწყდი ყველაფერს, ჩავუჯექი და დავინყე წიგნების კითხვა. კაროჩე, მაგარი განათლება მივიღე. პლატონი, კანტი და რამე, სულ-მთლად დამკაში გავედი. მერე იქაც მაგარი ტიპები გავიცანი, აი, ისეთი, ჟიზნენი ოპიტი რომ გააჩნიათ. ერთი მოკვეთილი მღვდელი და ერთიც ციმბირის ციხეებში ნაჯდომი მუჟიკი. სულ

ვბაზრობდით ერთმანეთში და იმათმა სალოლო, ძმაო, მაგარი ხარ, ძალიან სერიოზულად გაგიქაჩია ინტელექტის პონტშიო. აბა?! — მოძღვარს თვლენა მორეოდა მის ლაქლაქში, მაგრამ მიუხედავად ამდენი წინააღმდეგობისა მსმენელთა მხრიდან, ის ყმანვილი მაინც არ ცხრებოდა.

- ჰოდა, მეორედაც რომ გამათავისუფლეს, არ დამხვდა გარეთ ეს მამაძალი მთავრობა?! გოიმებით გამოტენილი, სიმონ. ვისაც ბავშვობაში ლიმონათზე ვაგზავნიდი, ტო, ახლა მინისტრები და დეპუტატები არ არიან?! და ეს ჩვენი პრეზიდენტი კიდევ — ჩემი კლასელი მეხუთე კლასამდე! ბედი ხომ გინდა?! მაგარი დონდლო ტიპი რა. გამიტყდა მაგარი. ვითომ მაგაზე და მაგათზე ნაკლები ჭკუის პატრონი ვარ?! იასტნია, არა, მაგრამ ეს ცხოვრება ხომ ეგეთების არის. უკაცრავად, მაგრამ მაგრა ვლელავ, როცა უსამართლობას ვხედავ და თავს ველარ ვიმორჩილებ. მეორე სროკიც მაგაზე არ ავიკიდე?! ჰოდა, მახსოვს, სტუდენტობისას შემხვდა ერთხელ ეს ჩვენი ბედოვლათი პრეზიდენტი და მეუბნება, წამო ჩემთან პარტიაში და მაგარ პონტში გავაძრობო. ვიცი, კარგი ტიპი ხარ და მაგრა გაგქაჩავ და ჩვენ საქმესაც გამოადგებიო. მაშინ ვინ იყო? არავინ. დებილი ბიჭი, რომელიც წერილებს დაატარებდა გამგეობიდან გამგეობაში. მე ვუთხარი, ნადი შენი დონდლო და შენი პარტ-საქმისაც-მეთქი. კაროჩე, მე და შენ ერთად ვერ გავატრაკებთ-მეთქი და უარი. მერე ეს წავიდა და აგერ პრეზიდენტი გახდა. ეს ჩემი დონდლო კლასელი, ტო?! მე კიდევ ვარ ნაციხარი. უკეთესს გეტყვით, აი, სანამ აქ წამოვიდოდი, ჩერებ ერთი ახლობელი შემომითვალა, როგორც ბავშვობის მეგობარი, მინდა, რომ გვერდზე დაგიყენო. მინისტრად თუ არა, მოადგილედ უეჭველი გაგაძრობო. შენნაირი კაცი მჭირდებაო. აბა, რა უნდა მექნა? მინდა ახლა მე ეს გოთვერნობა?! ჰოდა, დიდი მადლობა, მაგრამ ისევ არა-მეთქი. მე ჩემი კაცობა მაქვს და ეს ჩემი კაცობა ყველაფერს მირჩენია-მეთქი. რით ვერ გაიგე, შე მაცდურო, რომ მე ქალაქელობას და კაი ტიპობას ვერ მოვეშვები და ფულად არ გავიყიდები, როგორც იუდა-მეთქი. სწორედ მოვიქეცი რომ? ახლა მე ვზივარ ასე ბომჟივით და ის, ის კიდევ პრეზიდენტია, სამართალია ახლა ეს? ჰა? მაინცდამაინც უნდა გავდურაკდე?! არ შემიძლია და მომკალი. მე კაი კაცად უნდა მოვკვდე.

- დიდება უფალს, რომ ეს მაინც არ მოხვდა ჩვენს მთავრობაში...
- გაიფიქრა მან და ალბათ, მამაოს ფიქრებიც იქით იყო მიმართული.

ეს კი, ესოდენ ვრცლად რომ ჰყვებოდა თავისი ცხოვრების ამბავს, ერთი ჩია ტანისა და ზაზუნის გამომეტყველების ახალგაზრდა იყო. ის უფრო ძველი ტელევიზორების ხელოსანს წააგავდა, ვიდრე იმ თავზეხელაღებულ პირს, რომელიც მთავარი გმირი გახლდათ მის მონოლოგში. ეგეთი უსუსური და ბაქიბუქა ადამიანისათვის, ალბათ, ყველაზე დიდი კრიმინალი ტელევიზორში ახალი დეტალების ძველით ჩანაცვლება თუ იქნებოდა, თორემ რა ციხე და რის ძებნაში ყოფნა. მაგრამ რას გაუგებ ამ ცხოვრებას?! იმან ვერაფერი გაუგო თავის თავს და აბა, ამათ რალა დასკვნა უნდა გამოეთანათ? ამთქნარებდნენ და უსმენდნენ.

შემდეგ ჯერი მასზე მიდგა, როგორც ეს ვრცელი მონოლოგის შემდეგ ხდება ხოლმე და მზერამაც მასზე გადაინაცვლა, მაგრამ ის ჯიუტად დუმდა. ისე მშვენივრად შეჩვეოდა და აეტაცებინა მდუმარების განაწესი, რომ ახლა ძალითაც ვერ დააცდენინებდნენ სიტყვას. პირველად მიხვდა თითქოს რა დიდი ნეტარება იყო დუმილი, უქმად ყბედობის წილ. სხვა დროს, იცოცხლე, გამოიბამდა ორმეტრიან ენას და მანამ იქაქანებდა თავბრუდამხვევი სიტყვების რახარუხით, ვიდრე მხურვალე ტაშს არ დაუკრავდნენ. ახლა კი გონებაში გამუდმებით ერთი ფრაზა უტრიალებდა: „დუმილი ოქროა“ — და გულში ძლივს იტევდა აღფრთოვანებას ამ ბრწყინვალე სიბრძნით მთაგონებულში. ძალიან დიდი სურვილი ჰქონდა, რომ არ დაერღვია და არ დაეკარგა ახლად შექმნილი სიმშვიდის წონასწორობა. არ გაეცვითა ფუჭი მეტყველებით და არ გაეხუნებინა უაზრო განცდებით.

მორჩილება დამთავრდა. დაიღალა. ფეხები ძლივს მიათრია კელიამდე. სველი, დასვრილი ტანისამოსი გამოიცვალა და ის იყო მოსასვენებლად მოკალათდა, რომ ზარის რეკვა შემოესმა. ტრაპეზი იწყებოდა. მიძიმედ წამოდგა და ეზოში მოწყობილ პირსაბანთან მილასლასდა. წყალი შეისხა პირზე და გახევებული თმა გაისწორა. შემდეგ ისევ სენაკში შებრუნდა, ქურთუკი მოიცვა და დაბლა დაეშვა. ეს ათიოდე მოქმედებაც სრულიად უსიტყვოდ შეასრულა და ერთი პირი შეეშინდა კიდევ, ლაპარაკი ხომ არ დამავინწყდაო და ხმამაღლა ჩაახველა. ახსოვდა და დაწყნარდა. მზის გადასვლასთან ერთად აცივებულიყო. არ შიოდა. სატრაპეზოში ყოფნას ეკლესიის ეზოში ლოცვების კითხვა ერჩინა, მაგრამ მაინც დაესწრო ტრაპეზს. გზაში გაახსენდა, რომ ღამე მარტო მოუნევდა კელიაში დარჩენა. თავიდან გაუხარდა, რადგან არასოდეს ეშინოდა საკუთარ

თავთან მარტო დარჩენა. მერე რალაცნაირად გულს შემოეყარა, რადგან წარმოიდგინა კუნაპეტი ღამე, საშინელი სიჩუმე, ჩაბნელებული სენაკი, ღუმელის ტკაცუნა და მას არ ეძინება. ფიქრობს და ბრძოლებშია. ძალიან მოუნდა სხვა კელიაში გადასვლა, სადაც მარტო არ იქნებოდა, მაგრამ მოერიდა მოძღვრის და არაფერი უთხრა. ბედს მიენდო.

ტრაპეზმა ჩვეული სიმშვიდით ჩაიარა. აღმოჩნდა, რომ მოშეშობოდა. გემრიელად მიირთვა წყალ-წყალა წვნიანი და უცხიმო ლობიო. გულდასმით მოისმინა წმინდანთა ცხოვრების ამსახველი ისტორიები და კედლის მხატვრობაც უფრო დეტალურად შეისწავლა. ესიამოვნა სატრაპეზოში დამკვიდრებული სიტბო, სიმყუდროვე და საკვების სურნელი. დღის შუქი იწრიტებოდა და სახეების გარჩევაც სულ უფრო ძნელდებოდა. აღარ ჩანდნენ თანამეინახენი. აღარ ჩანდა კედელზე გამოსახული ფრესკები და თითქოს საიდუმლო სერობაც გამქრალიყო. სადღაც დაკარგულიყვნენ სამკაპებით შეიარაღებული ეშმაკები, რომლებიც მართალი სულების დაღუპვას ცდილობდნენ განსაწმენდელში. გამქრალიყვნენ ხატები და ქართველ მეფეთა სახეებიდან მხოლოდ მათი აბჯრებილა თუ იკითხებოდა. დაღამდა. მოძღვარმა ლოცვა დაამთავრა და ყველანი გარეთ გავიდნენ.

- შენ ქვედა სენაკში უნდა გადახვიდე, სადაც მორჩილები წვანან.

- მამაო, არ არის პრობლემა, მე მარტოც შემიძლია დარჩენა.

- უბრალოდ უკეთესი იქნება, თუ სხვებთან ერთად განთავსდები. რატომ უნდა იყო მარტო? ჩამოიტანე შენი ნივთები, სანამ ლოცვა დაიწყება და თუ სურვილი გექნება, აღსარებისთვის მოემზადე.

- თქვენი ნებაა. აღსარებისთვის კი ჯერ მზად არა ვარ. თუ შეიძლება, ცოტას კიდევ ვიფიქრებ.

- კეთილი.

- დიდი მადლობა.

ლოცვა დაიწყო. საყდარში რამდენიმე ახალი სახე გამოჩნდა. ეტყობა, ძმობას ნევრები შემატებოდნენ. ალბათ ტრაპეზსაც ესწრებოდნენ და უბრალოდ მან ვერ შენიშნა. ლოცვას უკვე იმდენი ხალხი ესწრებოდა, რომ საყდრის კარის გამოღება მოუხდათ, რადგან სუნთქვა ჭირდა. შეკრებილთ ყველაზე ბოლოს ერთი მოხუცი კაცი შემოემატათ. სავარაუდოდ, იგი მორჩილი თუ არა, იქაურობის დიდი ხნის მკვიდრი მაინც უნდა ყოფილიყო, რადგან გაახსენდა,

რომ დილით საქონლის სადგომში ნახა. ასეთ თავისებურ საქმეს კი ვერც ერთ მომლოცველს ვერ ჩააბარებდნენ, გარდა გამოცდილი მორჩილისა. ეტყობა, მწყემსობდა კიდეც, რადგან მთელი დღე არსად ჩანდა. ისე, საკმაოდ უცნაური ვინმე ჩანდა. დიდყურა და ნითელცხვირა. თუმცა კი ყველაზე განსაკუთრებული ნიშანი, რითაც ის, ალბათ, სხვებისგან გამოირჩეოდა, ეს იყო აუტანელი სუნი. მოხუცი სწორედ მას ამოუდგა გვერდით. დინჯად ჩამოისვა წვერზე ხელი და თავისი საკბილო ფიქრი მოიმარჯვა. სუნი იმდენად აუტანელი აღმოჩნდა, რომ სახელსაც ვერ დაარქმევდა. ძალიან გაუჭირდა მისი სიმყრალის არსში გარკვევა. ადგა და უბრალოდ გაერიდა. დიდი გაჭირვებით გადაკვეთა ისედაც პატარა საყდარი და ღუმელთან მოკალათდა. ამოისუნთქა, თუმცა კი დროებით. სიმყრალე დაჟინებით მოინევა მისკენ და ეტყობა, მთელი იქაურობის მოცვასაც ლამობდა. სულ მალე მან ისევ მთელი სიმძლავრით შეიგრძნო მძიმე სიმყრალე. დაითრგუნა. ღუმელი განითლდა. ძალიან დასცხა და საშინელ დისკომფორტში აღმოჩნდა. აფორიაქდა გამოსავლის ძიებაში, მაგრამ მალევე მიხვდა, რომ ეს უხერხულობაც განსაცდელისა და ბრძოლის ნაწილი იყო. სცადა შეგუება. არაფერი გამოუვიდა. უეცრად ერთგვარ ბურუსში გაეხვია და დაიწყო მისი ენითალუნერელი ტანჯვა. სურვილი გაქცევისა და ძალისხმევა დარჩენისა. ყურპარტყუნა დიდცხვირა კი განაგრძობდა არხეინად თვლემას.

ლამის დადგომასათან ერთად კიდეც უფრო დამძიმდა მისი მდგომარეობა. დაიღალა. თვალეები თავისით ეხუჭებოდა. ახლა ის უკვე მთელი გულით ნატრობდა ლოცვის დროზე გასრულებას, ხოლო ლოცვა უსაშველოდ ინელებოდა. მოუთმენლად მისჩერებოდა ხელებში ხან ერთსა და ხანაც მეორე ბერს. ელოდა, როდის დაკეცავდნენ თავიანთ წიგნებს და ჩაალაგებდნენ მაგიდის უჯრაში. მაგრამ არა. ისინი თითქოს ჯიბრზე, სულ ახალ-ახალ წიგნებს აძვრენდნენ მაგიდის ქვეშიდან და დროც გაჩერდა. დარჩა მისი გახევებული მზერა და დაგუბებული ყურები. გაინელა სანთლის ალი და დუღუნში გადაიზარდა სიტყვები. სიკვდილი ინატრა, რადგან მიხვდა, რომ საშინლად დაეცა. იგრძნო, რომ მაცდური ჰყავდა შეჩენილი და ვერ უმკლავდებოდა. მეტიც, სამარცხვინოდ დაბლდებოდა უფლის წინაშე და უმსგავსო ფიქრით სულს წარინყმენდდა. ნეტარება ტანჯვად ექცა და მაღლი კიდეც — სიმძიმედ. დაინვა. როდის-როდის ლოცვა დასრულდა. მტკიცედ გადანყვიტა მონას-

ტერი დაეტოვებინა, რადგან ამხელა სირცხვილის შემდეგ, მისი ადგილი იქ აღარ იყო. გადაიფიქრა, კიდეც ვცდიო. ამან უფრო მოწამლა. გარეთ ბნელოდა. ძლივს მიათრია სენაკამდე ფეხები და მკვდარივით დაენარცხა ლოგინზე. ყელში ბოლმის ბურთულა მოადგა. მაინც ჩაეძინა და ახლა სიზმრად დაეწყო ბრძოლები. აბობოქრდნენ მშფოთვარე ზმანებები.

- მოდი, ერთად წავიდეთ, რა? – გიჟი ბევრნაირი ენახა, მაგრამ ეს კიდეც სულ სხვა ჩამოსხმა იყო, რადგან მონასტერში ცხოვრობდა და გაქცევაზე ოცნებობდა.

- იცი, მე ზუსტად არ მაქვს გადანყვეტილი წასვლა. – არანაირი სურვილი არ ჰქონდა, ახლა ეს გადარეული აეკიდებინა და მასთან ერთად ემოდრავა ტყე-ტყე.

- არა, გეხვენები, თუ წასვლას დააპირებ, უჩემოდ არა ქნა ეგ საქმე, რა?! – გიჟი რამდენიმე დღის წინ ჩამოიყვანა ორმა კუნთ-მაგარმა ტიპმა და დიდი თხოვნა-მუდარის შემდეგ დაითანხმა მოძღვარი მის დატოვებაზე. უწყინარია, დედას გეფიცებითო, ირწმუნებოდა ერთი და მეორეც დასტურად თავს უქნევდა.

- მე თუ წავედი, ფეხით წავალ და არა მგონი, შენ გაქაჩო გზაში, რადგან ოთხი-ხუთი საათი უნდა იარო და თანაც აღმართზე. – იფიქრა, იქნებ დალლით მაინც შევაშინოო, რადგან შემჩნეული ჰყავდა, რომ ეს უკანასკნელი ყოველთვის თავს არიდებდა მორჩილებას, როგორც შრომისუუნარო.

- და თუ ვინმეს მანქანას გაჰყევი? – არ ეშვებოდა გიჟი და სულ უფრო იძაბებოდა. აშკარად თავი ციხეში ეგონა და „პაბეგის ანევას“ ცდილობდა. ის კი თან ძროხის პონტში მიჰყავდა, რათა გზაში შეეჭამა და შემდეგ მისი სისხლით გამთბარიყო ყინულოვან სტეპებში. არადა, მასზე ამბობდნენ, დიდჩინოსანი პოლიციელი იყო და მერე რალაც საქმეზე გაბერაო.

- არ გავყვები, რადგან მე უეჭველი ფეხით წავალ. – უცებ წარმოიდგინა საკუთარი თავი და ეს გიჟი ვილაცის მანქანაში შეჭექცილი. მერე როგორ მისეირნობენ ერთად ქალაქში და ის ცდილობს დასტყუოს ამ არანორმალურს სახლის მისამართი, რათა დროზე

მოიშოროს თავიდან, ხოლო გიჟი კი თავისუფალია და აწყვეტას ითხოვს. მას ცხელა და გიჟი კი მკლავზე ექაჩება, წამო და მანახე, ბოზები რომელ ხიდთან დგანანო. თან გაახსენდა, პირველად როგორ ნახა თავისი ეს ახალი მეგობარი. თავიდანვე არ ესიამოვნა, რადგან გიჟი იდგა მონასტრის ეზოში და ვიღაც ორ ჯარისკაცს ფორმის საყელოზე ექაჩებოდა, გინდათ ახლა ორივენი ცალი ხელით გაგლახოთ, თქვე ბოზებო?! ძლივს დააშოშმინეს, ეგენი ძაღლები კი არა, საღდათები არიანო.

- ესე იგი, არა? – ისეთი ზიზლით შეხედა, რომ მან ინსტინქტურად მუშტები მოიმარჯვა, რათა შეტევაზე დროული რეაგირება მოეხდინა.

- არა. იცი, მე გადავიფიქრე და ვრჩები. — კბილებში გასცრა და ერთი ნაბიჯით უკან დაიხია. მართალია, თავში არაფერი მოხვედრია, თუმცა კი მათ მეგობრობას უნდობლობის სამუდამო ნიშანი დაედო. ამ უხერხული საუბრის შემდეგ, არათუ გამარჯობას არ ეუბნებოდნენ, სიგარეტსაც კი აღარ სთხოვდნენ ერთმანეთს.

დღეები ერთფეროვნად მიიზღაზნებოდა და სწორედ ეს ერთფეროვნება იყო ის, რაც ყველაზე დიდ სიამოვნებას ჰგვრიდა. სიამოვნება კი არადა, ერთგვარი სიძლიერე და თვითრწმენა ემატებოდა ყოველდღე. მონასტერში არაფერი არ ხდებოდა, არც ახალი და მით უმეტეს ძველი. თითქოს ყოველი ახალი დღე იყო წინა დღის ასლი, ოღონდ საოცარი ის გახლდათ, რომ ყოველ მომდევნო დღეს სულ სხვა მადლი და ნეტარება მოჰქონდა. ისიც თითქოს ბოლომდე ჩაება სამონასტრო ცხოვრებაში და განუყოფელი ნაწილი გახდა იქაური მთლიანისა. თავჩახრილი შრომობდა მორჩილებისას და მხურვალედ ლოცულობდა წირვისას. ხან თოხნიდა, ხან ბარავდა და ხანაც შეშას ჩეხავდა, მაგრამ როგორც კი თავისუფალ დროს დაიგულებდა, განმარტოვდებოდა სადმე მზის გულზე და გაუთავებლად კითხულობდა ფსალმუნებს. ასე ნაყოფიერად არასოდეს დახარჯულა და ასე სავსედ თავი არასდროს უგრძენია. ამასობაში კარგად გაიცნო მონასტრის წევრები და დაუმეგობრდა კიდევ. ახლა თავს უკვე აღარ გრძნობდა ისე შეზღუდულად და მუდმივი თვალყ-

ურის ქვეშ, როგორც ადრე. ეტყობა, გაამართლა მონასტრის მესვეურთა ნდობა და თავისუფალი მოქმედების არეალიც გაეზარდა. ანუ უფრო თავისუფლად გადაადგილდებოდა მონასტრის ტერიტორიაზე და კითხვებსაც უფრო თამამად სვამდა. დროის სვლასთან ერთად მომსვლელ მლოცველთა ნაკადი სულ უფრო იზრდებოდა. კელიებში უკვე გასაშლელ სანოლებს ამატებდნენ, რათა მომლოცველნი უარით არ გაეშვათ უკან. ბრძოლებიც სულ უფრო აშკარა ხდებოდა, რადგან ახლოვდებოდა აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაული. ასეთი სულიერი დაძაბულობის დროს ძალიან არ უნდოდა მონასტრიდან წასვლა და ნაპოვნი განწყობის დაკარგვა, მაგრამ მოუწია. ესეც იმ ერთ-ერთი საქციელთაგანი იყო, რომელსაც ადამიანი თავისდაუნებურად და საკუთარი სურვილისავე სანინააღმდეგოდ სჩადის.

- მამაო, თქვენი კურთხევა მინდა. მე უნდა წავიდე. შვებულება მიმთავრდება და სხვანაირად არ გამოვა, მაგრამ სააღდგომოდ აუცილებლად ჩამოვალ სამი დღით, თუ თქვენი ნება იქნება. დამლოცეთ, მამაო.

- ღმერთმა დაგლოცოს და გაგაძლიეროს, შვილო ჩემო. ჩამოდი, როგორც კი მოახერხებ, ჩვენ ყოველთვის მოხარულები ვიქნებით.

ორნი მიდიოდნენ.

- იცი, რა გამახსენდა? ადრე, წინა წამოსვლაზე, აქ შენდობის კვირას ვიყავი ჩამოსული. სამნი ვიყავით და ერთ-ერთი, აზრზე ხარ, საერთოდ პირველად იყო ესეთ პონტში. არა, გატყუებ, მონასტერში კი არა და მარხვაზეც პირველად იყო და ეკლესიაშიც, მე მგონი, სულ ორჯერ თუ იქნებოდა წამყოფი. ისიც, ალბათ, პირველად საკუთარ ნათლობაზე, რომელიც რალა თქმა უნდა, არ ახსოვდა, ხოლო მეორედ საკუთარსავე ქორწილში, რომელიც ასევე სავარაუდოდ ძალზე ბუნდოვნად აგონდებოდა, რადგან პირველი, რაც იკითხა ამ გაურკვევლობაში მოხვედრილმა, ის იყო, რომ ჩვენ ახლა მღვდლის ფანკლები უნდა გავხდეთო? ჰო მეთქი და იმანაც საკლებო ჰიმნის სწავლება მოითხოვა. განსაკუთრებით კი „შენ ხარ ვენახოს“ მიეძალა. კაი, ახლა ვახურებ, მაგრამ ცვეტში გეუბნები, ტიპი სერიოზულ გაურკვევლობაში გაიჩითა. წარმოიდგინე, ეკლ-

სიის და მაგ დვიჟენის საერთოდ აზრზე არ ხარ და ვდრუგ ეძრობი მონასტერში და ამხელა დოზით მოგდის ეს რელიგიური პონტები. როჟა იმენნა, მაგარი აიჭრა, ველარ ხვდებოდა, როგორ უნდა მოქცეულიყო, რა ექნა და რაც მთავარია, რატომ. ძალიან დაიძაბა და რალაც პონტში დაითრგუნა. ცვეტში სტრესში გაიჩითა. აღარც ლაპარაკი, არც ჭამა-ყლაპვა და საერთოდ არაფერი, გარდა წირვა-ლოცვისა და თოხის ბრაგუნისა. მეორე დღესვე ტიპი უკვე გაქცევაზე ფიქრობდა. იმენნა ცოდვა ენატრებოდა. ჭაობზე ოცნებობდა. მე მგონი, იმასაც კი ფიქრობდა, ოღონდ ახლა სახლში დამსვა და თუ გინდა, იმავე დღის უსერიოზულესი თავანი მქონდეს გადასახდელი, ლომბარდთან ვასატკავებდე აგურით ხელში და დილიდან ერთი ზახოდიც კი არ მქონდეს გაკეთებულიო. კაროჩე, გაბერილი ჰქონდა, თან ლომკაში იყო და აქედან კიდევ მოძღვარი გრუზავდა, იფიქრე შენს ცოდვებზეო. ჰოდა, როჟა ეგეთ შარებშია და ერთ ღამესაც, ლოცვაზე შენდობის რიტუალი შეასრულეს. ჯერ იასტინია, დილაზე ვილოცეთ და ბოლოს წინამძღვარი მუხლებზე დადგა და შენდობა გვთხოვა ყველას. აზრზე ხარ, დაიჩოქა და მაპატიეთ, თუ რამე მიწყენინებიაო. მეც არ მოველოდი ეგეთ რალაცას და ცვეტში პირველად გავძრე ეგეთ სიტუაციაში. აუ, ისე გულწრფელად ითხოვა შენდობა, რომ ნაღდად დავფიქრდი, რამე ცოდვა ხომ არ მიუძღვის ჩემს წინაშე-მეთქი. გულით მინდოდა მიმეტყუებინა, მაგრამ რა? მეც მაგრა ავფორიაქდი. იმენნა ძალიან მაგარი პონტი იყო. მერე მეორე მამამ დაიჩოქა და მუხლიჩოქა მივიდა წინამძღვართან, მხარზე ემთხვია და შენდობა სთხოვა. ამან მომიტყუებიაო და ახლა შენ შემინდო. ამანაც ეგრე იყოსო და გვერდით ამოუდგა ასე მუხლმოყრილი. ასე მოიქცა, სიმონ, ყველა ბერი და წარმოდგინე, საკაიფო წრე გაიჩითა საყდარში. აი, ეგეთი რა, მრგვალი. მერე მაგათ მორჩილები მიჰყვნენ და ბოლოს ჩვენ. აუ, უძლიერესი შეგრძნებაა, როდესაც მართლა გულის სიღრმიდან ითხოვ შენდობას. ლამის ცრემლები წამომივიდა. არადა განა ვინმეს კონკრეტულად თხოვ შენდობას იმ მომენტში. არა, ტო, არც კი იცნობ ტიპებს. ზოგადად ყველას, მთელ სამყაროს ევედრები, რომ მოგიტევიონ. თითქოს კვდები და ცდილობ, პირნათლად აღესრულო. მაგარი გრძნობაა და მერე უცებ გენვევა სინანული. საშინელი სინანულის განცდა გიპყრობს. ლოცვის ბოლოსკენ მაგარი განადგურებული ხარ და ნათლად გრძნობ, რამდენად უღირსი ხარ. განა რამე შენი უვარგისი საქციელი გახსენდება, არა,

ტო, უბრალოდ სული გიკნავის და ლამის საკუთარ ცოდვილ ბუნებაში დაიხრჩო. გამოდიხარ საყდრიდან და უგონოდ დაბორილობ. აი, ჟანგბადს ეძებ, რომ ჩაისუნთქო და არ გეშვება არაფრით. ჰოდა, ეგეთ მურდალ პონტში ხარ და შენ წარმოიდგინე, იმ ტიპს რა ჭირს?! ცვეტში გაბერილი აქვს. ის იმენნა სახელსაც ვერ არქმევს ვერაფერს და აბა, საიდანღა უნდა მიხვდეს, თუ რა ჭირს. დადის წინ და უკან თვალეზდასიებული და ვატყობ, რომ ქვედა ტუჩი უკანკალებს. დასჯილი ბავშვივით მოზუზულა და თავს ძლივს იკავებს ტირილისაგან. გავედით მონასტრის გარეთ მოსანევად და ამან დასცხო ტირილი, მარა რა დასცხო?! ველარ ჩერდება. რეკავს სახლში და ცოლს ეუბნება ესე აბლავლებული, შემინდო. იმან ეტყობა, შიგ ხომ არ გაქვსო. ამან — შემინდე, თორემ დედას მოგ...ო. ის ვერ ხვდება, რა უნდა ამას და ბავშვს აფიცებს, მითხარი კაიფში ხომ არ ხარ და ვენებს ხომ არ იჭრიო. ამან — არა, დღეს შენდობის დღეა და შემინდე თუკი რამე მიწყენინებია შენთვის მთელი ცხოვრების მანძილზეო. მეტი კი მოუვიდა, მაგრამ მაინც. იმან გაუთიშა, ნადი შენი დედაც, ახლა გაგახსენდა ჩემი წყენაო. ეს გაგიჟდა და ხმით დაიწყო ტირილი, დედიკო, მიშველეო. მე ვანყნარებ, კარგია, ძმაო, ეგრე რომ ხარ, ესე იგი შეინანე და მოგეტყუება-მეთქი. იმან, არ ვიცო და ბავშვივით აზლუქუნდა. მე ვუთხარი მიდი, მიდი, ნუ გერიდება, ატლუში იტირე, მოგეშვება-მეთქი. ამან კიდევ უმატა და ახლა თავს ველარ იმორჩილებს და მამამისს ურეკავს — მამი, აქედან წამიყვანე, მაგრა ცუდად ვარო. აქ ყოფნას სროკზე ყოფნა მირჩევნიაო. იმან ეტყობა ისქესა, ეს რა შარშიც იყო და კარგია, შვილო, ცოტა ხანსაც დარჩიო. აუ, ამან საერთოდ გარეკა. მთელ საძმაკაცოს დაურეკა გულამომჯდარმა, მომაკითხეთ და წამიყვანეთ, თორემ დაგშორდებით და ატაშოლს დაგადებთო. იმათ კიდევ, მანამ არ გეტკინოს არაფერი, ვიდრე ჩვენ მანდ ჩამოგაკითხოთ ამ შუა ღამეს და თანაც გაქანებული ფუტბოლის ყურებისასო. ეს ვერ წყნარდება. აკანკალებს და ისეთს წივის, რომ ისტერიკაში ვარდება. ბოლოს მივიყვანე მამაოსთან და ჩავაბარე, ეგრეა და ეგრე- მეთქი. იმან ჰკითხა, რა გჭირსო? ამან, აქ აღარ შემიძლია გაჩერება და იქნებ რამე მიშველოთო. მოძღვარი მიხვდა, რომ ეს გოიმი სინანულში იყო და სთხოვა, ორი დღეც დარჩი და ნახე, რა კარგი ბიჭი იქნებიო. იცი, რა გაუხარდა მამაოს?! სულ ეფერებოდა და უხსნიდა, როგორ სერიოზულ ღვანლში იყო ახლა და რა კარგ გზაზე იდგა. ეგ, შვილო, დიდი მადლია, რასაც შენ ახლა განიცდიო. ბევრი ისე კვდება და

მიდის ამ ქვეყნიდან, რომ ერთხელაც არ ეწვევა სიცოცხლეში სინანული და შენდობაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტიანო. დაისვა და ბევრი ელაპარაკა. უთხრა, შაბათს აღსარება ჩამაბარე და კვირას გაზიარებო. რას იზამდა ამაზე კარგს? ესეც თითქოს ცოტა დაწყნარდა, მოლბა და აზრზე მოვიდა. ყველაფერზე თავს უქნევდა და თითქოს დარჩენაზეც დათანხმდა, მაგრამ რომ დავნეკით დასაძინებლად, დასცხო ისევე ჯღავილი, აღარ შემიძლია, მიშველეთო. მთელი ღამე ბალიშში თავჩარგული ტიროდა. მისი ეს საქციელი უეჭველი უნდა ენახათ იმ ტიპებს, რომელთაც ეს აკაჩავებდა და მობილურებს ახევდა. ანდა მაგის ნაბოზვარ პადდელნიკებს, ქალებს რომ ყურიანა საყურეებს ახევდნენ და ჩანთის ნართმევისას ნიხლებსაც არ იშურებდნენ. არადა, ეს კვერცხი, თითქოს ცუდი ტიპი არ ჩანდა. პროსტო, მაგარ უაზრო წრეში ტრიალებდა და ცხოვრებასაც მაგარ უაზროს ეწეოდა. ნუ, პაბალშომუ, მაგარი სულელი კაცი იყო და საკუთარ ოჯახსაც აგიჟებდა თავისი დურაკული პრობლემებით. სულ შარები და უბედური თავნები. ჰოდა, ეგეთი ქუჩაზე მიჯაჭვული ტიპი მაგარ გარდასახვაში მოჰყვა და საშინელ ბრძოლებში ჩავარდა. თან ეტყობა, ხვდებოდა, რომ მთლად ჯოჯოხეთშიც არ უნდა ყოფილიყო, მაგრამ უბრალოდ არ იყო მზად ამდენი რამისთვის ერთად და ცოდვაზე უსაზღვროდ მიდრეკილს გაათმაგებოდა წინააღმდეგობა. კაროჩე, უწმინდური სტანჯავდა რა და ამანაც ვერ გაუძლო. არადა, მამაო მთელი დილა ეხვეწებოდა, დარჩი კიდევ ორი დღეო. მე ეგეთი სასწაული ძალიან ცოტა მინახავს და ძალიან გთხოვ, ნუ დაკარგავ მაგ მადლს და შეუშვი უფალი შენშიო. ამან თავიდან ცოტა იყოყმანა, მაგრამ როგორც კი პირველი წამსვლელი მანქანა გამოჩნდა, შიგ შეხტა და ცოცხალი თავით გარეთ აღარ გადმოვიდა. რომ არ მოგატყუო, ერთი ორმოცი წუთი მაინც იჯდა შიგნით და ელოდა პატრონს, როდის ის მოისურვებდა წასვლას. რაღა გვექნა? ძალით ხომ არ დავტოვებდით? წინამძღვარი თვითონ მივიდა მანქანასთან და ისე დალოცა. იმანაც, დიდის ამბით — მადლობთ და მერე ჩამოვალო. არადა ცვეტში ვიცი, რომ ეგ კარგა ხანი სათოფეზეც კი არ გაეკარებოდა ეკლესიას. ეგეთი კომმარი, რაც მან იქ განიცადა, სიზმრადაც კი არ დასიზმრებია და აბა, ვინლა დაარწმუნებდა, მონასტერი კარგიაო. ერთი კი იყო, რომ წასვლამდე მკითხა, შენ თუ ხვალ წახვალ, მეც დავრჩები კიდევ ერთი დღეო. მე კვირის ბოლომდე ვაპირებდი დარჩენას და უარი ვუთხარი. თუ გინდა, შენც იმდენ ხანს დარჩი, რამ-

დენსაც მე-მეთქი. არადა, რა იცი, რომ მეთქვა, ხვალ წამოვალო, ეგებ მართლა დარჩენილიყო და დაეძლია უწმინდური?! რალაცნაირად გამიტყდა, რადგან გარდასახვის სასწაულის მომსწრე შევიქენი და მე კი რალაც პონტიში ხელი ვკარი და გამოვერიდე. მაგრამ ტყუილსაც ხომ ვერ ვეტყვოდი? მეთქვა, წამოვალ და მეორე დღეს გადამეგდო, არ გამოდიოდა. არადა, შესაძლებელია, იმ ერთ დღეში საერთოდ სხვა აზრზე დამდგარიყო და მაგრა მობრუნებულიყო ეკლესიისკენ. თუმცა, ვინ იცის, ეგებ, ეგრე სჯობდა. მაგრამ, ერთი კი იყო, რომ მე, ძმაო, ეგეთი ბრძოლები, რაც მაგას მარტო თვალეში ეტყობოდა და ეგეთი სინანული, რაც მის ხმას მოჰყვებოდა, პროსტო, არ ვიცი, რა. რალაც პონტიში შემშურდა კიდევ. მე, სიმონ, პასტაიანა მაგ დვიჟენიაში ვარ, წლობით ვინახავ მარხვას, აღსარებებს ვაბარებ, ვეზიარები და ეგეთი მადლი არასოდეს მომსვლია. ეს კიდევ პირველად გაეძრო ეკლესიის სიახლოვეს და ეგრევე სხივი არ დაადგა?! გამიტყდასავით. ჯერ ჩემი თავის და მერე მაგის საქციელი. თუმცა, რად გინდა. ამან ყველაფერი დაიკიდა, ბარგი შეკრა და მეორე დღესვე სახლში მოხია.

- და ისე საშიშია მონასტერი?

- არა, ტო, რას მელაპარაკები. რა საშიში, რის საშიში. შენ ახლა რა, ჩემმა მონაყოლმა ხომ არ დაგგრუბა? ეგ არაფერი. პროსტო, ერთია, რომ ღამე ტეხავს მაგრა, თუ დროზე არ დაგეძინა. ათასი სულელური აზრი მოგდის თავში და პახოდუ ტყეში ხარ, რა? ყმუილი და შრიალი. ამიტომ დღე ვირივით უნდა იმუშაო, რომ ღამე ეგრევე გაითიშო. ერთია, რომ სულ მაგარი ბრძოლები გექნება, რადგან ეს ვნების კვირაა და წინააღმდეგობა გაგიათმაგდება. შენ, მთავარია, ნურაფრის შეგეშინდება. მე მაგარი გავაბუქე და აი, ჩავალთ და შენ თვითონ ნახავ, როგორ გაგისწორდება და როგორ გაძლიერდები მონასტერში ყოფნის შემდეგ. იცი, რა მაგარია?!

- მალე ჩავალთ?

- ნახევარ საათში.

- და იქ რას ჭამენ?

- არაფერს. ბოლო დღეები განსაკუთრებით.

- მეც მექნება ბრძოლები?

- ცემას არავინ დაგინყებს, მაგრამ აღსარების თქმაც კი თუ გაგიჭირდება, ჩათვალე, რომ ბრძოლებში ხარ.

- და სამნი რომ იყავით, ის მესამე სად იყო?

- ის ლომკაში გაიჩითა და მეორე დღესვე გაიქცა.

- ვაა?
- ჰო?! მაგრამ იმან თავისი სიკეთე და მაღლი მაინც ქნა. სწორედ მაგან მიმიყვანა მონასტერში პირველად და ფაქტიურად გზა მანახა, რა.
- ისე, მაგრა მაინტერესებს, როგორია მონასტერში ცხოვრება.
- ცოტაც მოითმინე და შენ თვითონ ნახავ.

ის და მისი ერთი მეგობარი წითელ პარასკევს საღამოს ჩავიდნენ მონასტერში. იმდენად დიდი იყო წადილი სიმშვიდის დაბრუნებისა, რომ მოახერხეს, ყველაფერი დააგდეს და მოსწყდნენ ყოფას, რაც ეგზომ რთულია ყოველდღიურ ცხოვრებაში. სულ სირბილ-სირბილით ჩაირბინეს მონასტრამდე და თანაც სანოვაგით ორმაგად დატვირთული ჩანთებით. ენით აღუწერელი იყო ის სიხარული, რომელიც მან განიცადა იქ ჩასვლისას. ისევ ის მწვანე, კვამლის სუნი, საყდრის საუკუნოვანი ლოდები და კეთილი წვეროსნები. დრო აქ ერთი წუთითაც კი არ წასულა წინ და ეს იყო ყველაზე დიდი ბედნიერების მომგვრელი. მისი წასვლის შემდეგ იქაურობას ათასი უცხო სახე შემატებოდა. იყო დიდი ფუსფუსი, კვერცხების ღებვა და პასკის ცხოვა. თბილად დახვდნენ, მაგრამ ამ სააღდგომო სამზადისში რომ არ დაკარგულიყვნენ და უსაქმურობით არ გაზარმაცებულებოდნენ, უმალ საქმეში ჩართეს. მორჩილებაში გაამწყვდნეს, მიუხედავად მათი გვიანი ჩასვლისა. მოძღვარი და რამდენიმე ახალგაზრდა ფერდობიდან მიწას ქრიდნენ, რათა ვენახისთვის ადგილი მოესწორებინათ. შემდეგ ამ ჩამოჭრილ მიწას ვენახის მეორე ბოლოს მდებარე პატარა ხევში ყრიდნენ, რათა აქ უკვე ფართობი გაზრდილიყო. მათ ურიკა მიაბარეს, ანუ ევალებოდათ მისი დატვირთვა, ხევამდე ჩატანა და მიწის დაბლა ისე ჩაყრა, რომ მიწაყრილისგან ერთგვარი სიმეტრიული რკალი გამოსულიყო. ნამგზავრებს ძალიან გაუჭირდათ მუშაობა და ამას ისიც დაემატა, რომ განვიმდა. ურიკის ტარება ორმაგად გართულდა. ხევამდე გზა სულ აიზილა და ატალახდა. დაღმართზე ჩასვლისას ფეხმა სრიალი დაიწყო და ორი მოზრდილი მამაკაცისთვისაც ფაქტობრივად შეუძლებელი გახდა დატვირთული ურიკის დამორჩილება. აი, მერე იქ იმათ

ისე იხალისეს, რომ ბავშვობაშიც კი არ უხალისიათ. ჯერ ერთი გაიშხლართა პირაღმა, მერე კი მეორემ ვერ შეიკავა თავი და პირდაღმა მოადინა ბრაგვანი. ესე იგი, თავით ფეხამდე ამოიგანგლნენ ტალახში. ამასაც რომ არ დასჯერდნენ, სიცილით ამჩატებულები ურიკამ გადაიყოლა ხევში და კარგად დაჟეჟა კიდეც. მიუხედავად ამისა, მაინც ძალიან იხალისეს. იქ მათთვის არავის სცხელოდა და მათაც ისარგებლეს ამ არეულობით. თან შრომა და თან ხალისიო. იმდენი ილაზღანდარეს, რომ მოძღვრისგან ერთი შენიშვნაც კი დაიმსახურეს: შენ მარტო რომ იყავი, მაშინ უკეთ მუშაობდი და ახლა რაღა დაგემართა?! თუ გინდათ ცალცალკე დაგაყენებთ და აღარ მოცდებითო. მერე წვიმამ ისე იმატა, რომ მუშაობას აზრი აღარ ჰქონდა და ისინიც დაითხოვეს. შემდეგ იყო ტრაპეზი, ლოცვა, წირვა და სულ ბოლოს — უგონოდ ძილი. თუმცა იყო ერთი უხერხული ამბავი, რომელიც მას წინა ჩასვლაზე არ უგრძნია და შესაბამისად, არც პირველად მყოფი მეგობარი გაუფრთხილებია. ისინი საერთო, რვაკაციან სენაკში მოათავსეს და იქ ძილი კი სატრაბახო ამბავი ნამდვილად არ გახლდათ. იქ ღამით ამბავი ხდებოდა, რომ თვალებიდან სულ ცრემლი სდიოდათ. თექვსმეტი ფეხის მეტი ოთახში ხომ აღარაფერი ჩანდა და ამ თექვსმეტი ფეხის სუნის გარდა არაფერი იგრძნობოდა... სულ მამაო ჩვენოს ძახილით ჩაიძინა და დილით რომ გამოიღვიძა, თავი ზუსტად ისე უსკდებოდა ტკივილისგან, როგორც ჭაჭის ნაბახუსებზე.

- როგორ ხარ?
- აუ, სიმონ, თავი მისკდება. ეს რა საშინელება იყო ღამით, ტო?! თუ არ გავგიჟდებოდი არ მეგონა, დედას გეფიცები რა.
- ჰო, მაგარი ჩახუთულობა იყო, მაგრამ ისეთი განწყვეტილი ვიყავი, რომ ეგრევე დამეძინა.
- სალოლ, ძმაო. როგორ მოახერხე? მე მთელი ღამე საბანი მეფარა თავზე. თან მცხელოდა და თუ მოვიხდიდი, სუნი მანუხებდა. ერთი სამჯერ მაინც გამოვალე კარი, სანამ ჩამეძინებოდა. ეგეთი კომმარნი ტყუილია რა.
- ბიჭო, რა ჩავიცვა, აზრზე არა ვარ. გუშინ ყველაფერი დამისველდა.
- მეც ეგრე არა ვარ? სულ ყველაფერი გამიჭუჭყიანდა. რა ვუყო, არ შეიძლება, მაგრამ დღეს სპორტული შარვლით უნდა ვიარო.
- მონასტერში სააღდგომო დიდი სამზადისი დაწყებულიყო. აუარება მრევლი ჩამოსულიყო და გაუდიოდათ ერთი რია-რია.

ჩამოეტანათ ხორაგი და ტკბილეული. ღვინო და ლიმონათი. ჩამო-
ეყვანათ საკლავი, ცხვრები და ერთიც ხბო. ყველაფერს თავისი ხე-
ლით აკეთებდნენ ისე, რომ ბერები არაფერში ჩაურევიათ. თავად
დაკლეს, გაატყავეს, გარეცხეს და ქვაბებში ჩაადგეს. მოკლედ,
ერი გახსნილებისთვის ემზადებოდა, ხოლო ბერი — დიდი წირვა-
ლოცვის აღსავლენად. მოძღვრებს გაეღოთ დიდი ტაძრის კარ-
იბჭეები და იქაურობას ასუფთავებდნენ. იმ დღით წირვა-ლოცვა
აღარ ჩაუტარებიათ და მხოლოდ მორჩილებისას შრომა დაუშვეს.
არც ტრაპეზი ჰქონიათ და ჭამით ხომ ლუკმაც არ ჩაუღიათ პირში.
მხოლოდ მომლოცველთ ჩამოურიგეს პურის სამ-სამი ნაჭერი და
ერთიც ეგრეთ წოდებული ბუბლიკი. არადა, სატრაპეზოსთან გუ-
ლის წამსვლელი სურნელი ტრიალებდა.

- ჭამე პური?

- ჰო, აბა?!

- მაშინ წამო ახლა და სატრაპეზოსთან ჩამოვჯდეთ ცოტა ხანს.
იქაური გემრიელი სუნები დავაყოლოთ და პატარაზე ცხვირი ჩავ-
იტკბარუნოთ, თორემ მეორე პურის ნაჭერი სადღაც ყელში მაქვს
გაჩხერილი.

- არა, გმადლობ. არ მინდა. უკვე გეახელით. ნელან, წყლის დასა-
ლევად რომ გახლდით, მაშინ ჩავუარე გვერდით. ხბოს შუშავდნენ.

- ნუ მორცხვობ, ხომ ვიცი, არც ეგ ორი ნაჭერი პური გეყოფოდა
და მით უმეტეს, არც სატრაპეზოსთან ერთნამიანი გაქროლვა.

- რას მელაპარაკები, მეყო რომელია?! ჯერ ის ორი ხმელი ნაჭ-
ერი ძლივს გადავყლაპე და ახლა გინდა, რომ ნერწყვით დავიხრ-
ჩო?

- ნება თქვენია. ისე, ხუმრობის გარეშე, გუშინ არ გაგიჭირდა
ჯვრის გარდამოხსნაზე?

- ისე, რა. უბრალოდ ეგეთი მძიმე რიტუალი მე ჩემს ცხოვრება-
ში არ მინახავს. მართლაც რომ ქრისტეს ტირილი და გოდება იყო.
მთელი არსით გავიაზრე მაცხოვრის ჯვარცმა და გულწრფელად
ავტირდი.

- მაგარი როჟა ხარ. დაჟე იმის უნარიც შეგწევს, რომ გულწრ-
ფელად იტირო. გოიმო შენ. ტირილი დღეს ნახე, თუ მთელი დღე
მორჩილებაში ვიქნებით და მეორე ღამესაც გავათენებთ. გპირდ-
ები, რომ პირადად მე ფეხზე დამეძინება.

- აბა, არ იქნება მორჩილებაო?! ნახე, რამდენი ხალხი ირევა და
რამხელა სამზადისია გაჩაღებული. ერთი შენა ხარ რა, ვის ცხელა
ახლა ჩვენთვის?!

- არა, ბიჭო, ახლა დავგაყენებენ თავმოხდილ ქვაბებთან და
ნერწყვებს გვაყლაპინებენ?! ასე უქმად ყოფნისგან ცდუნებაში ხომ
არ ჩავგადებენ? თან ნახე, სიმონ, რამდენი ტურისტის ყმანვილქა-
ლი ირევა გარშემო. გვინდა ახლა ჩვენ ასეთი დვიჟენია და ფოტოა-
პარატებიანი ტრაკუცუნები?

- ესე იგი, დედლები და ქედნები. აი, ჩვენ ეს ორი დღეა იმდენს
ვლაზლანდარობთ, რომ უეჭველი ვიცი, ბოლოს ერთიანად მოგვინ-
ევს პასუხისგება და დავრჩებით უზიარებელნი.

მორჩილება მაინც დაანესეს. თან ჩვეული ოთხი-ხუთი საათი
კი არა, არამედ დაბნელებამდე. მთელი დღე ვენახს აბრუნებდნენ.
ხუთი ბარის პირის სიღრმეზე უნდა გადაეტრიალებინათ მინა. ორი
კვალი მათი იყო, დანარჩენი სხვისი. გახურდა მუშაობა. ერთი რომ
ბარით მინას ჭრიდა, მეორე იმავე მინას ნიჩბით გვერდზე ყრიდა.
მერე ენაცვლებოდნენ ერთმანეთს და ასე იმუშავეს საღამომდის.
შებინდებისას კი არაქათგამძვრალეებმა იფიქრეს, ახლა კი მაინც
დავისვენებთ ცოტასო, მიყარეს ნიჩბები და მონასტრის ეზოში
შებორილდნენ. მაგრამ ეგრე არ იყო. რას დაისვენებდნენ? აბა,
ტურისტები და მინისტრებიო. ასეთი ცოცხალი და მგზნებარე თუ
შეიძლებოდა რომ მონასტერი ყოფილიყო, ვერაფრით წარმოიდ-
გენდნენ. იმდენი რჯულის ხალხი ირეოდა ერთმანეთში, რომ მათი
მარტო ცქერა დაღლიდა კაცს. რაღას იზამდნენ? ან კი მეტი რაღა
უნდოდათ? ჩამოსხდნენ ხის ქვეშ გაკეთებულ სკამზე და დაიწყეს
წამსვლელ-მომსვლელის ცქერა-გაქილიკება. უბადრუკთ სულ და-
ვინწყებოდათ ფარული ბრძოლები და მოახლოებული აღდგომის
ბრწყინვალე დღესასწაული.

- არა, ძმაო, დაილოცოს ბარზე მუშაობა. ეს ლაფატკის ქნევა
რა საშინელება ყოფილა?! მთელი ხელები მაზოლებში მაქვს. დღეს
რომ ვიპახავე, ეგრე დაუნდობლად ცხოვრებაში არ მიმუშავია. თან
აღარ შემეძლო, თან მშიოდა და თან შენ მაცინებდი წარამარა. ისე
ვარ, სხეულს ველარ ვგძნობ.

- გინდა ჩიქ-ჩიქები გეთამაშო? ჰა... ჰა.. ჰა... აი, ისეთი გადამნ-
ვარი ვარ, რომ ახლა ავდგები და ქუსლს მოგცემ თავში.

- მაგარი ცანცარა ხარ. რით ვერ გაიზარდე, შე დებილო, შენა.

- ნუ გაახურე, ბიჭო. მოდი მე ახლა კალთაში ჩაგიდებ თავს და
შენ თმებზე მომეფერე. ნავიდა: მე შენს გულში, ტაკი და ტუკა...

- განი შენი ბოხვერა თავი, სირცხვილია, ნუ ამჩატდი. ხომ არ
დაგავინწყდა სად ვართ? რას კაიფობ, ქუჩაში ხომ არ გგონია თავი.

ან გუშინ რაღა იყო შენი საქციელი? შენი უაზრობის ბრალია, ურიკა რომ გაგვექცა და ხევში ჩაიხლინა.

- ისე, გაასწორა წვიმაში მუშაობამ, არა? გავგრილდი და რამე. მარა, შენ რომ დაეცი, ძმაო, ტყუილია. ორივე ფეხი ჰაერში, ერთიც მალაყი და ეგრევე ჩობჯე ტალახში. მშვენიერი შედეგი ანახე, კომისია აღფრთოვანებული დარჩა.

- ოჰ, ბებიაშენისამ, შენ ხომ სუფთა დარჩი. მთელი დაღმართი ცხვირით იხობხე და ნასკებშიც კი ტალახი გქონდა. ვიზე რას იძახი, ბიჭო?!

- წამო, წამო გავისეირნოთ. თან პაპიროსი გავაბოლოთ, თორემ მომშივდა.

მეგობრებმა არეულობით ისარგებლეს და მონასტრის გარეთ გაძვრნენ. სიგარეტი მოიმარჯვეს და ღრმა ნაფაზებით გააბოლეს. მაგრამ იქ, ანუ მონასტრის გარეთ, მათ ამბავი დახვდათ, ერჩივნათ, მთელი დღე თაკარა მზის ქვეშ მდგარიყვნენ და ეგ არ ენახათ. ვილაც ახალგაზრდა ყმანვილი ბუსნოში წამოკოტრიალებულიყო, ფეხები აეპლაკა და პირში სიგარეტგაჩრილი თვლემდა. აშკარად არ იყო ფხიზელი და კი არ ეძინა, არამედ „აკომარებდა“. მოკლედ, მაგარი „გაჩხერილი“ იყო და ნებივრობდა. მეტი კომფორტისათვის ცალი ფეხი ჰაერში აენია და ასეთ უცნაურ მდგომარეობაში განისვენებდა. ბოლომდე ჩამწვარი და გრძლად ჩაფერფლილი სიგარეტის ნამწვავი ტუჩებზე მიეწებებინა და ისეთი მონდომებით იფხანდა სარცხვინელსა და მის მეგობრებს, ეგრე ყოჩაღად ბარი რომ ეხმარა, მთელი დღის საქმეს ერთ საათში გაასრულებდა. სანამ ესენი ეწოდნენ და თვალებს არ უჯერებდნენ, ეს აქ რამ მოიყვანა ასეთ შავ დღეში მყოფიო, ის ფეხებს უნაცვლებდა ერთმანეთს და თვალების გახელას ცდილობდა. ხან ერთ ფეხს აიშვერდა, ხანაც - მეორეს. ხან ერთ თვალს გაახელდა დიდის გაჭირვებით და ხანაც მეორეს. შემდეგ რაღაც წამოდგომასავით დააპირა, მაგრამ უშედეგოდ. ვილაც გვერდზე მდგომს მოუხმო და დახმარება სთხოვა. იმანაც წამოაყენა და აბა, დაეშვიო. ამან ბანცალითა და უკანალის ფხანით გეზი მონასტრის ეზოსაკენ აიღო. ეტყობოდა, რომ უჭირდა გარემოს ფოკუსში ჩასმა და ამიტომ თვალებს ხან დაჭყეტდა, ხანაც კი მოჭუტავდა, ისიც, ალბათ, მხოლოდ იმიტომ ირჯებოდა, რომ ჭიშკარს არ ასცდენოდა, თორემ ისე, პირჯვარს ხომ თვალდახუჭულიც მშვენივრად იწერდა.

- აი, ნახე, ახლა მეხი გავარდება და ამ ტიპს ფერფლად აქცევს.

- მეხი კი არა და მიწა გაიხსნება, შიგ ჩაინთქმევა და გეენა შასჭამს.

- რამ მოიყვანა, ტო, აქ ასეთი გაჩხერილი? რა პონტში უნდა მოგინდეს აქ, მონასტერში ესეთ მდგომარეობაში მოსვლა. პროსტო რატომ?

- რა ვიცი, მაგის დედაც... სხვაგან ვერ გაიკეთებდა?! აუ, იმენა მკლავს ქართველების ეს კაი ტიპობის მანია.

- სიმონ, დღეს რომ ამან აღსარება თქვას და ეზიაროს და მე ვერა, ცვეტში თავს დავიბრიდავ. ნახე, როჟა რა დღეშია, ფუ ამისი ბანძი...

- მოეშვი რა. ალბათ, მაგიტომაც არის, რომ აქ წამოსვლამდე კურთხევა უნდა აიღო. ეგეთი სამი-ოთხი კაცი და მერე ნახე, აქ ქვებიც თუ არ ატირდნენ ამათი საქციელის შემყურე.

- არა, პროსტო პონტია, ეგ რომ დღეს არ დაინვას. მეხი თუ არ დაეცა და მიწამ თუ არ ჩაყლაპა, პირადად მე გადავასხამ ბენზინს და ასანთს მივცემ.

- წამო, წამო ჩვენს თავებს მივხედოთ, მაგისი მარაზმატიკი დედაც, თორემ მაგისი ძრახვით რამე თავად არ მოვიწიოთ.

მართალია, შოკის მომგვრელი ხილვები ამით არ დამთავრებულა, მაგრამ მაგაზე ცოტა ქვემოთ. მანამდე კი ჩვენმა მეგობრებმა კიდევ თითო ნაჭერი ხმელი პური მიირთვეს და ეკლესიის ეზოში გადაინაცვლეს წირვა-ლოცვის მოლოდინით გათანგულეებმა.

- აუ, მაგარი დაღლილი ვარ.

- მეც, ტო. არაფრის თავი არა მაქვს.

- შენ ნახე, ესე ღამის სამი საათისთვის რა დღეში ჩავვარდებით? პატრონს ვერ იცნობ. ისე, წესით, დღეს არ უნდა გვემუშავა, არა?!

- მე მკიდია. მაინც უნდა გავქაჩო, ლოცვებსაც მოვუსმინო და უეჭველი უნდა ვეზიარო.

- შუალედებში ჩაქაფულსაც ხომ არ მიირთმევდი?

- ეგ მერე, როცა გახსნილდება.

- ნეტა რომელი საათია, აღარ იწყებენ? უკვე რამდენი ხანია, რაც დაღამდა.

- შენ ის თქვი, რამდენ ხანს გასტანს, თორემ დაწყებით კი დაიწყებენ, აბა, რას იზამენ. ისე, რამდენს ვწუნუნებთ, თუ დააფიქსირე? სირცხვილი არ არის? რისთვის წამოვედით, სატირლად თუ სალოცავად? ძალით ხომ არავინ მოგვათრევდა?! ასეც არ შეიძლება. არადა პირველად იცი, რა უდარზე ვიყავი?

ლოცვა ღამის თერთმეტ საათზე დაიწყო. დიდი საყდარი სანთლებისა და მოკიაფე კანდელების შუქზე განსაკუთრებით მაღლმოსილი ჩანდა. მაცხოვრის დიდი ხატი გამოესვენებინათ. მის წინ კი დაკრძალული იყო წინა ღამით ჯვრიდან გარდამოხსნილი, ასევე უფლის ძის სახების ნაქარგი ტილო. საყდარში ფეხის ერთი შედგმითაც კი იგრძნობოდა რალაც განსაკუთრებული მუხტი. მუხტი ზეიმისა და მუხტი გლოვისა. გუშინ ჯვრიდან გარდამოეხსნათ და ეგლოვათ, დღეს კი მის აღდგომას ელოდნენ. არადა, ალბათ, მაშინ, ადრე, ასე სულაც არ იყო. მაშინ მორწმუნეთათვის ნამდვილად დასრულდა ყველაფერი და შემდეგ კი ისევ თავიდან დაიწყო. დიდებული არს უფალი. მრევლი ახლაც კი შფოთავდა და მაშინდელი ქრისტეს მიმდევრები ხომ საერთოდ აღარ იყვნენ?! ჩვენებურად რომ ვთქვათ, არ გაგიჟდებოდნენ, კაცო?! ამასობაში მონასტერში ჩამოსულიყვნენ მგალობელნი და მათ ჩამოჰყოლოდნენ მრავალი სხვა მომლოცველნი. საყდარი სავსე იყო უცნობ-ნაცნობი სახეებით. მსახურება ყოველგვარი შემოკლების გარეშე და სრული წესების დაცვით მიმდინარეობდა. ღამის ორი საათისთვის ხალხს უკვე დაღლა დაეტყო და დაიწყეს მისაყუდებელ-ჩამოსაჯდომი ადგილების ძებნა. ყოველ კედელთან ვილაც იყო ჩაცუცქული და ყოველ კუთხეს ვინმე მიჰყრდნობოდა. მას განსაკუთრებით უჭირდა, რადგან ფეხზე ძლივს იდგა და წარამარა მთქნარებისაგან პირი ყურებზე ჰქონდა გადაცმული. მისი მეგობარი უფრო ყოჩაღად გამოიყურებოდა. აქტიურად ფიქრობდა თავის ცოდვებზე და შემდეგ პატარა ფურცელზე გადაჰქონდა. მას აღსარება შედარებით ახალი ჩაბარებული ჰქონდა და ამიტომაც დავთრის შედგენით დიდად არ ინუხებდა თავს. თავისთვის გააკეთა პატარა მონახაზები და ჩუმად გადაიკითხა: „ქალებისკენ თვალი გამექცა, სიზმრად ბრძოლები მქონდა, ფიქრით შევცოდე, ვბილწისტიყვაობდი, ფუჭად ვირჯებოდი და სხვა მრავალი მივიწყებული შეცოდებანი“ (ეს ბოლო კი, მართლაც, მისწრების ხაფანგია, თავისი სიმარტივით და მრავალმნიშვნელობით). დროის დინებასთან ერთად მასში თითქოს რალაც გარდასახვა ხდებოდა. ოღონდ არა ისეთი, როგორც პირველად ჩამოსვლისას, როდესაც მან საკუთარ თავში ახალი თვისებები აღმოაჩინა, არამედ ძალზე უარყოფითი გარდასახვა. საშინელი გარდასახვა. რატომ? რწმენას უტევდნენ და იმიტომ. რომ ეგონა, შეცდლებო, აღმოჩნდა, რომ ძალიან გაუჭირდა. კერძოდ? ისე ეძინებოდა, რომ თავს ველარ იმორჩილებდა და ფეხზე ვერ იდგა. თითოეუ-

ლი წუთით სულ უფრო ვნებების მსხვერპლი ხდებოდა. გასაოცარია, მაგრამ ყველაზე დიდი ბრძოლა სწორედ ტაძრად წვეოდა. აღარ ესმოდა, ველარ ხედავდა და აბა, ისე, ნივთივით დაყუდებას რალა აზრი ჰქონდა?! გამქრალიყო გულმხურვალეობა და მისი ადგილი დაეკავებინა მცონარობას. მიხვდა, რომ სერიოზულ განსაცდელში იყო ჩავარდნილი და სადაც იყო ზეზეურად ჩაეძინებოდა. საშველს დაუნყო ძებნა და ათას ნაწილად დაიშალა. გარეთ გავიდა, წყალი დალია, სახე დაისველა, ტუჩზე იკბინა, მედავითნეს ამოუდგა და სულ რალაც ერთი წუთით შედგა. შედგა და ფიქრების ძილნარევა ბურუსმაც ჩაითრია:

„მახსოვს, პირველად რომ ჯვრიდან გარდამოხსნას დავესწარი, როგორ გამიჭირდა და როგორ დავიზაფრე. რატომ? მიზეზიც მქონდა და რიტუალიც მძიმე იყო. მიზეზი ის იყო, რომ ოთხი დღით ადრე, შვილი შემეძინა, პატარა მარიამი და პარასკევს საღამოს გარდამეცვალა. აი, მაშინ პირველად ვიგრძენი ტკივილი და უსამველო სევდა. სულის სიღრმეში ჩამწვდომი ტკივილი და ძვალრბილში გამჯდარი სევდა. სასწონარკვეთილებაში ვიყავი და გონი არ მომეკითხებოდა. დავბორიალობდი წინ და უკან სპირტის სუნად აყროლებული და მთელი კვირის უძინარს ცხოვრება ყველაზე საშინელ ხვედრად მიმაჩნდა. თითქოს ვუძლებდი და მუხლს არ ვიყრიდი ამ ჩემი უბედურების წინაშე, მაგრამ სადაც კი მომადგებოდა მოუნელებელი, იქვე ცრემლად ვიღვრებოდი. მთელი საღამო ვსვამდი. ვერც ვთვრებოდი და ბოლმა კი მიორმაგდებოდა. ცოლსაც ვერ ვენახვებოდი, არაფერი იცოდა და თვალეში ვერ ჩავხედავდი. ის სამშობიაროში იწვა და ყოველ ხუთ წუთში მირეკავდა. მე კიდევ სულ ვატყუებდი, ბავშვი კარგად არის, მთავარია შენ მალე წამოდგე, რომ შენით მიხედო-მეთქი. ვიფიქრე, მაგრა დავთვრები და ისე ვეტყვი-მეთქი, მაგრამ თავისით მიხვდა, დედის გული ოხერია. მას უფრო ეტკინა. ეტკინა ისევე, როგორც ღვთისმშობელს თავისი შვილისა, რადგან ასეთია დედათა წესი. ქედს ვიხრიდი მისი ქალობისა და მწუხარების წინაშე, მაგრამ ჩემს ტკივილს ველარ ვმალავდი. მთლიანად განცდა ვიყავი და ალბათ, სახელიც იგივე მერქვა - უსუსურობა. რამე სისულელე რომ არ ჩამეძინა, ჩემმა მეგობრებმა ჩამსვეს მანქანაში და ეკლესიაში წამიყვანეს, აქაოდა, უფალი მოწყალეა და ამასაც უშველისო. შევედი საყდარში და დამხვდა სიზნელე. გულს შემომეყარა და მივხვდი, რომ რალაც ძალზე მძიმე უნდა მენახა. გავბრაზდი, რადგან ღმერთი ყველაზე

ნაკლებად მჭირდებოდა იმ წუთას. გაქცევა მინდოდა და ძალით დამაკავებს. საყდარში მხოლოდ რამდენიმე სანთელი და ერთი ც მაგდენი იმედი კიაფობდა. ხალხი კანტი-კუნტად მიმოფანტულიყო მბჟუტავ სივრცეში. ეგრევე მაცდური შემიჩნდა. ერთი რწმენისაც -მეთქი და გამოსვლა დავაპირე. იმათაც მიმიშვეს, მაგრამ გამოსვლისას საკურთხეველთან რაღაც უცხო მოვლანდე და შევჩერდი. გული შემიქანდა, როდესაც პატარა ფიცრულზე მიცვალებულივით დასვენებული იესოს ხატი შევნიშნე. ხალიჩა ქვემოდან, სუდარა ზემოდან და მეც გული გამენურა. თავიდან ვიფიქრე, ჩემი ნანატრი შვილია და უფალი ამდენს რად მტანჯავს-მეთქი, მაგრამ შევცდი. მისი ნაქები შვილი იყო და ალბათ, მისი დედა უფრო იტანჯებოდა. ჩემი გაჭირვება არ მეყოფოდა და ახლა ეს დამერთო. მეგონა, შევიშლებოდი. ავტირდი. ერთდროულად ვგლოვობდი ჩემსას და ჩვენსას. საკუთარმა ტკივილმა თვით ქრისტეს გარდაცვალება განმაცდევინა ათმაგი მგზნებარებით. გულით ვგლოვობდი კაცობრიობის მხსნელს და როცა მეგონა ყველაფერი დასრულდა-მეთქი, აღმოჩნდა, რომ ვცდებოდი, რადგან მორწმუნეთათვის მხოლოდ ახლა იწყებოდა. თუმცა მე მაგდენს ჯერ ვერ ვხვდებოდი. გახლეჩულს ბინდი გადამეკრა გონებაზე. დავიჭინე ჩემი შვილი აღარ დამიბრუნდება და სხვა დანარჩენს რაღა აზრი აქვს-მეთქი. ღვთაებრივი უხერხულობისაგან დავპატარავდი და სადღაც ავორთქლდი. ფაქტობრივად, მე იქ აღარ ვიყავი. იქ უბრალოდ ჩემი დასპირტული სხეული იდგა მუხლებზე და ბლაოდა, თორემ მე... მე უსაზღვრო მწუხარების ბორკილებში ვიმოსებოდი. და მეც მოვკვდი და საკუთარ ნაღველში დავიხრჩვი. გავქრი და სანთლის ალს გავყევი. მერე ვილაცამ მანქანაში ჩამსვა და იქ მეძინა. ვგრძნობდი, რომ მყარაულობდნენ. მეკიდა. ნელ-ნელა გამოვფხიზლდი და ტკივილი რომ გამახსენდა, თავი მომბეზრდა. სიკვდილი ვინატრე, მაგრამ არც ეს ნატვრა ამიხდა. არადა, ეკლესიის წინ ვიდექი ახლა და მაშინაც, როცა ჩემი ცოლი მშობიარობდა. რას ვიფიქრებდი, რომ რამდენიმე საათში ბავშვის მდგომარეობა კრიტიკული გახდებოდა. ღმერთზე განანყენებულმა რწმენაზე გალაშქრება გადავწყვიტე და ვიფიქრე აღარასოდეს ვინამებ-მეთქი. არ გამომივიდა, რადგან იქვე მივხვდი, რომ ვცოდავდი და თანაც მაგრა. მან ჩემზე მეტი დათმო. ჩემთვის დათმო. სხვისთვის დათმო. და უეცრად დამკრა, რომ ხვალ აღდგომა უფლისა ჩვენისა და დიდი დღესასწაულია. ხვალ სიკვდილითა სიკვდილისა დათრგუნვაა და იქნებ მეც მეშველოს-მეთქი. გასაკ-

ვირია, მაგრამ ის ღამე რწმენაში ვიდექ და ვილოცე. მაგრამ გათენდა და იმედიც გაქრა. ტკივილი სიცარიელით შეიცვალა და მეც ჩემი ხელით ავიტანე უკვე განათლული ჩვილის სხეული სასაფლაოზე. დავადე გულზე ბაბუაჩემს და ისე მივაყარე მინა, როგორც წესია და ღმერთს შენდობა ვთხოვე. ვისი? დედის ცრემლების. მერე განვიმდა. მივხვდი, რომ არ ვიყავი მარტო. მივხვდი, რომ ყველა თავის მკვდარს ტიროდა და მე და ცა კი ორს. საოცარია, მაგრამ ამ დიდ გლოვაში რაღაც ახალი დაიწყო. ახლა ვერც კი ვიხსენებ, როგორ შემომეპარა მაშინ ის განცდა. ვიგრძენი, რომ უფრო ძალიან შემიყვარდა ჩემი ცოლი, ზიარი მწუხარებისა. ალბათ, რომ არა ეს დამთხვევა, ჩემი უბედურება და დიდი დღესასწაული, მე ასე ადვილად ვერ გადავიტანდი ამ ამბავს. დიდებული არს უფალი და ყოველ განსაცდელს თავისი არსი აქვს. მეც ჩავწვდი ამას და შევიყვარე იგი. განსაცდელმა გააძლიერა ჩემი ახლად შექმნილი ოჯახი და რწმენამ გაგვიჩინა იმედი მომავლისა. ბოლოს, მახსოვს, მოვაბიჯებდი ტალახით დამძიმებული ფეხსაცმელებით და სახე მრავალჭირნახულისა მქონდა. არადა არც არაფერი მენახა ამქვეყნად, ისევე როგორც ჩემს თვალაუხელებელ შვილს. ცოლი სახლში დამხვდა. სახე არ ჰქონდა. ფეხზე გამხადა და ტანს გამომიცვალა. საფლავიდან აყოლილ ოთახში მიმოპნეულ მინას მიეაღერსა და ცრემლი დამიშალა. მე დავსვი და ძალიან ბევრი ველაპარაკე ტკივილზე და რწმენაზე. მერე ჩავეხუტე და ვიტირეთ. თითქოს დავანყნარე და ისიც მე დამეყრდნო. თუმცა მე უფრო მისი იმედი მქონდა. მივხვდით, რომ განსაცდელი უფლის წყალობაა და ტკივილი — თიხის ჭურჭლის გამომწველი ცეცხლი. მე ლიტანიობაზე წავედი და ის კი ვერდედობასთან დარჩა. როგორ ვახერხებდი ამდენ უძილობას, სმას, ნერვიულობას და თან ლოცვას, დღემდე არ დადის ჩემამდე. არადა მაშინ დავიდა და დავიდა სწორედ იმ დროს, როდესაც ლიტანიობისას მოძღვარმა დასჭეკა, ქრისტე აღსდგაო და ჩვენც შევვალადეთ ჭეშმარიტად აღსდგაო. მას მერე წყალმა იდინა და ჩვენც ნელ-ნელა თითქოს დავივიწყეთ ეს ამბავი. თუმცა...”

- ბიჭო, რას შვრები? ზეზეურად გძინავს?

- ჰა... აუ, სიმონ, მე მგონი, ჩამეძინა. ესე არასოდეს მოვდუნებულვარ. მაგრა ცუდად ვარ და გეხვეწები, ყურადღება მომაქციე ხოლმე, რომ არ ჩამეძინოს.

- ეცადე, რომ ლოცვას მაინც მოუსმინო.

- მაგარ ბრძოლაში ვარ. თან ვერ ვერევი, არადა ზირების მილე-

ბაც ძალიან მინდა. ეს რა ჯანდაბა მჭირს, ტო?!

ერთი საათის განმავლობაში ისეთი ჭიდილი ჰქონდა გამართული საკუთარ სხეულთან, რომ რამდენიმეჯერ თავშიც კი წაიშინა ხელები. უსუსურობისაგან დათრგუნვილსა და ბრძოლით გაცვეთილს აღარაფრის სურვილი აღარ ჰქონდა. აღარც აღსარების ჩაბარება უნდოდა და აღარც ზიარების დიდი მადლი აღარდებდა რამეში. ერთს იმასლა ნატრობდა ცდუნებით დაცემული, რომ სადმე კუთხეში მიგდებულყო გალახული ძაღლივით და დაეძინა. ვერც ამას ახერხებდა. რაღაც ძალა არ უშვებდა. იდგა ასე სახეაღწილი, უღირსი, სასონარკვეთილი და მწარედ ელიმებოდა. ელიმებოდა უფლის ამ კიდევ ერთ გაკვეთილსა და განსაცდელზე. კიდევ ერთხელ იხილა მისი დიდება და საკუთარი მარცხი. ის იმდენად სუსტი აღმოჩნდა, რომ საკუთარ სხეულსა და გრძნობებსაც კი ვერ მოერია რამდენიმე საათის განმავლობაში. სწყინდა, რადგან თითქოს მთელი მარხვა მკაცრად შეინახა და სწორედ ამ ბოლო დღეს მარცხდებოდა უწმინდურის წინაშე. არა, მართლაც ძალიან დაღლილი, მშიერი და უძინარი იყო, მაგრამ განა მთელი მონასტერი იგივე მდგომარეობაში არ იყო. უბრალოდ, ის ისჯებოდა და დაზღვებოდა საკუთარი სიყვეყნისა და ამჰარტავნობის გამო, რადგან ეგონა, რომ ხელეწიფებოდა თავი თვისი და აღმოჩნდა, რომ ნურას უკაცრავად. ფიქრობდა, რომ იცოდა, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ გამოჩურჩუტებული ყოფილა. სჯეროდა, რომ სწამდა, მაგრამ მისი რწმენის მთელი ნაქები სიმტკიცე ერთ დამთქნარებას დანებდა. მთელი საათი აყვინთავებდა და მთელი საათი აფხიზლებდნენ. ადრე თუ სხვებს დასცინოდა ლოცვისას ჩაძინებაზე, ახლა სხვისთვის სწორედ ისეთივე გასამასხარავებელი გახდა. არადა იქნებ მაშინ ისინიც მასავით ბრძოლებში იყვნენ?

- გაიღვიძე!

- ჰო... ჰო... ახლავე. გარეთ გავალ და გამოვფხიზლდები.

- არა, გარეთ სადმე ჩამოჯდები და ჩაგეძინება. აქ იყავი და თუ რამეა, კიდევ გაგაღვიძებ.

- კარგი, მაშინ აქვე ჩამოვჯდები და ზუსტად ხუთ წუთში აზრზე მოვალ.

- არა, აქაც იგივე მოგივა. ნუ მოდუნდები. ფეხზე იდექი და ილოცე. თუ გინდა ლოცვანს გათხოვებ?

- არ მინდა. ვეცდები ესე გაექაჩო, მაგრამ ჩემს ზიარებას მე მგონი, აზრი არა აქვს.

- მოინდომე და უფალი ხელს შეგიწყობს.

- იმეღია.

რამდენიმე წუთით ლოცვები შეწყდა. საკურთხევიდან წინამძღვარი გამოვიდა და აუწყა შეკრებილ მრევლს, რომ ხატებს გააბრძანებდნენ საყდრის გარეთ და ლოცვა-გალობით სამ წრეს დაარტყამდნენ ეკლესიას. მან ნება დართო ყველა მომლოცველს, რომ ნებისმიერი ხატი მოეხსნათ კედლიდან და თავად გაებრძანებინათ ეზოში. მოსამზადებლად მრევლს ხუთი წუთი მიეცა. თუმცა ეს ხუთი წუთიც ზედმეტი აღმოჩნდა, რადგან ზუსტად წამებში საყდარი განიძარცვა და აღარაფერი მოიპოვებოდა ირგვლივ შიშველი კედლების გარდა. აი, მაშინ გენახათ ხალხის ხალისი და მგზნებარება. გაძარცვეს, მაგრამ რა გაძარცვეს?! ერთმანეთს სულ მხრებზე ადგებოდნენ, ზემოთ მოთავსებულ ხატებს რომ შესწვდენოდნენ. ნება რომ მიეცათ, ფრესკებსაც კი ააფხეკდნენ ფრჩხილებით. ისეთი განცდა გაუჩნდა, თითქოს ამ ხალხს გულის სიღრმეში ყოველთვის ენადა ამგვარი დანაშაულის ჩადენა. სურდა ეკლესიის გაძარცვა და სინმინდეების მითვისება. უნდოდა მომაკვდინებელი ცოდვის გემოს გაგება და შემდეგ უფლის მოწყალების გამოცდა, თუმცა შიშით ვერ ბედავდნენ. ვერც ამას და ვერც სხვა ბევრს. ხოლო ახლა კი კურთხევა ჰქონდათ და გრძნობებმაც გაიღვიძეს. ისე ხარბად მოქმედებდნენ და ისეთი ძალით იკრავდნენ გულში წმინდანთა სახეებს, რომ თითქოს შურს იძიებენ უფალზე მრავალი ფარული წყენისათვის. ყველას თითო ხატი მაინც ეჭირა ხელში, ხოლო ზოგ ყოჩაღს კი სამიც მოეხელთებინა. საყდარში, ალბათ, ასე ორას ხატამდე იქნებოდა და ახლა თითოეულ მათგანს ასობით ცოდვილი ხელი ევლებოდა. მის გაკვირვებას საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც ეზოში გასულს წინ შეეფეთა ის უმსგავსო ყმანვილი, რომელიც მთელი დღე ჩრდილში კოტრიალობდა დაკაიფებული. ხელში მირქმის უშველებელი ხატი ეჭირა და თვალმილულული უსმენდა მოძღვრის დარიგებას. აი, ეს კი ნაღდი მორწმუნის აპოთეოზი იყო. ცოდვილი შვილი ნატიფი მზერით, მომლიმარე სახით და სინმინდით ხელდამშვენებული, მსგავსად იმ მოხუცისა, რომელმაც მაცხოვარი იხილა. უდიდესი სიმბოლიკა. მართალია, მოხუცი გარდაიცვალა, რა იხილა უფალი, ხოლო ამ ჩვენს ყაჩაღს წარბიც არ შეტოკებია და მენის დაცემაზე რაღა უნდა ითქვას, მაგრამ დედის გულის გამხარებელი სანახაობა კი იყო მაინც.

- ეს ნახე, ესა, რა დღეშია, მე მაგის მეტიჩარა...

- კარგი, ნუ აიძვრებ ახლა პირს. სადაცაა აღდგომასაც მოგვილოცავენ და ჩვენც უნდა ვეცადოთ, რომ ასეთ ბრწყინვალე დღესასწაულს მაინც უფრო მონაწილე ვიყოთ.

- ტიპი რა თავხედია, აზრზე ხარ?

- რას გაიგებ, ეგებ ეგეთი მრუში სულები უფრო სჭირდება უფალს?!

- აუ, მორჩი ახლა ეგეთ ბაზარს, რა. არ მინდა ეგეთი დამრიგებლური ტონი.

- იზვინი. როგორც გენებოს.

მასწმინდანისკოლოზის პატარა ხატი ხვდა წილად, მის მეგობარს კიდევ აბო თბილელისა. ყველა კმაყოფილი ჩანდა. ცოტა ხანს ადგილზე იჩოჩქოლეს, როგორც ხდება ხოლმე კარებში ერთდროულად გასვლისას და შემდეგ კი დაიწყეს მსვლელობა. - ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით - დაიწყო მოძღვარმა და აჰყვა მრევლი - სიკვდილითა სიკვდილისა დამთრგუნველი და საფლავების შინათა და ცხოვრების მიმნიჭებელი.

დროდადრო ჩერდებოდნენ და მამაო ნაკურთხ წყალს ასხურებდა მომლოცველთ. მსვლელობა ერთდროულად ძალიან ლამაზი იყო და მისტიკურიც. მიძინებული ბუნების ნიაღში ისმოდა მრევლის ერთსულოვანი გალობა და თითქოს ეზოში მდებარე წმინდა მამების საფლავები ბანს აძლევდნენ მორწმუნეთ. ალბათ, სხივიც ედგა ამ პროცესიას, ოღონდ ამას ვერავინ ხედავდა მთვარის გარდა. მთვარე კი, როგორც ყოველთვის, სდუმდა და ნალველს იქარვებდა ამ სანახაობით. სამი წრის შემდეგ მამაო საყდრის კარებთან შეჩერდა და მრევლს აღდგომა მიულოცა: „ქრისტე აღსდგა“. ხალხმაც თავის წილ დაიგუგუნა: „ჭეშმარიტად აღსდგა“. „ქრისტე აღსდგა“. „ჭეშმარიტად აღსდგა“. „ქრისტე აღსდგა“. „ჭეშმარიტად აღსდგა“. ეს სიტყვები სამჯერ ითქვა და თითქოს ქრისტე იმ წუთსა და იმ მომლოცველთა თვალწინ კიდევ ერთხელ აღსდგა მკვდრეთით და კიდევ ერთხელ ცხადყო უდიდესი სასწაული სასწაულთა შორის. იგრძნო, როგორ მოუდუნდა სხეული და ტანში დაურბინა საუცხოო ჟრუანტელმა. სუნთქვა გაუხშირდა და გულის ცემა აუჩქარდა. რალაციით ძალიან დაემსგავსა ერთგვარ ღრუბელს, რომელიც გამალებით იწოვდა გარშემო არსებულ სინათლესა და ნეტარებას. „ალბათ, ეს უფლის წყალობაა.“ გაიფიქრა და აღელვებისაგან კანკალი აუტყდა. „ალბათ, მომეტევა ჩემი შეცოდებანი.“ ამ ფიქრმა საერთოდ აწენა და სადღაც შეაშინა კიდევ, ნუთუ უფალი ასე ახლოს არის?

ალბათ, სწორედ ახლა გადმოვიდა ჩემზე ღვთის მადლი... საოცარი სიმსუბუქე იგრძნო, როდესაც მიხვდა, რომ მარტო არ იყო და მის გარშემო სიყვარული სუფევდა. სიხარულისგან ცრემლები წამოუვიდა და ხმამღლა შეჰღალადა უფალს: „დიდება შენდა, ღმერთო ჩვენო, დიდება შენდა.“ პირჯვარი გამოისახა, მინას ემთხვია და უკვე სრულიად დამშვიდებულ-განმტკიცებული შევიდა საყდარში.

- რა მაგარი გრძნობა იყო არა, როდესაც საყდარს გარს ვუვლიდით? გალობა, სანთლები, ნაკურთხი წყალი. ყველაფერი ძალიან ლამაზი იყო.

- ძან, სულ ჟრუანტელი მივლიდა ტანში. აუ და როდესაც მოძღვარმა თქვა, ქრისტე აღსდგაო, ვაბზე, ლამის ტირილი დავიწყე.

- ასე ძლიერად არასოდეს განმიცდია აღდგომის არსი. ნამდვილად ყველაზე დიდი დღესასწაულია! თითქოს ახლავა მივხვდი, რას ნიშნავს სიტყვები „ქრისტე აღსდგა“, თორემ მანამდე გათენდა-დაღამდასავით მქონდა გამჯდარი.

- მეც ზუსტად იგივე განვიცადე. ამ მსვლელობის სილამაზემ, გალობამ და ნაკურთხი წყლის ჰკურებამ საერთოდ შემარყია. სერიოზული განცდა დამეუფლა, ღვთის არსებობისა და ჩვენთან ძალზე ახლოს ყოფნისა. აი, ხვდები, რას ვგულისხმობ, შენ გჯერა უფლის და გნამს იგი, მაგრამ მის გვერდზე ყოფნას ვერ განიცდი. ის სადღაც შორს არის, ხოლო შენ კი აქ ხარ. ზუსტად ისევეა, როგორც ეს აღდგომის დღესასწაულის ვერშემეცნებისას ხდება. თითქოს სხვადასხვა სიბრტყეზე ხართ და ის ძალიან შორია და მიუწვდომელი შენთვის. არადა არ არის ეგრე. უბრალოდ, ჩვენ არ ვართ მზად მის მისაღებად და გვეშინია მისი სიახლოვის, თორემ, ის ხომ ყოველთვის ჩვენთანაა. და აი, დედას გეფიცები, მსვლელობისას, თითქოს გავიხსენი, თუ რა დამემართა არ ვიცი და გამიჩნდა ღვთიური ძალის შეგრძნების მძაფრი განცდა. აუ, ძან მიჭირს ამის გადმოცემა...

- არა, ვხვდები, რასაც იძახი და ეტყობა, მონასტერი რალაციანიად უფრო გაახლოებს ღმერთთან, რადგან აქაურობა უფრო მეტად არის მიმართული მადლის მისაღებად. აქ ძალიან გენმარებიან საჭირო განწყობის შექმნაში.

- კი, ზუსტად ასეა და ალბათ, აქედან რომ წავალთ, მერე უფრო მაგრა დავამულამებთ ყველაფერს. ხომ იცი, ეგრე ხდება ხოლმე და მერე, როცა მოწყდები სიტუაციას, მაშინ მოგდის მულამი.

ხუთ წუთში ყველა ხატი თავის ადგილზე დაბრუნდა და მსახ-

ურებაც ახლა უკვე საყდრის შიგნით გაგრძელდა. ვნებები დაცხრა და მის სენსაც თითქოს ეშველა. გადალახა მტანჯავი ძილქუში და გაბედა აღსარებაზე ფიქრი. თურმე არც ისე უცოდველი ყოფილა, როგორც თვითონ ეგონა. მაცდურმა სწორედ ზიარების წინ გაუმართა ყველაზე დიდი ბრძოლა და თითქმის აჯობა კიდევ. „თუ ღვთის ნებაა, მაზიარებსო“, გაიფიქრა და ჩადგა რიგში. მოიმარჯვა პატარა დავთარი, რომელიც ზომითა და მელნით კი იყო მცირე, თუმცა კი ჰოი, რამდენი რამ აკლდა კიდევ და დაინყო ცქმუტვა?! მოძღვარი საკურთხევლის გვერდითა შესასვლელთან იდგა და იქ იბარებდა აღსარებებს. ხალხი ნერვიულად ბორგავდა ადგილზე და მამაოს მისჩერებოდა მკაცრ სახეზე, რათა მისი განწყობა ამოეკითხა. ბერი კი, ალბათ, ახლა ყველაზე დიდ განსაცდელში იყო, რადგან სხვისი უამრავი ცოდვით იმოსებოდა და თან, მიუხედავად სიმძიმისა, არც ერთი ცოდვილი სულის დაკარგვა არ სურდა. მას ყველა უნდა ეზიარებინა დღეს.

- ძალიან მეშინია, რომ არ მაზიაროს?
- არ გითქვია ხომ აღსარება ამ მარხვაში?
- არა და ნეტა ჩემს მოძღვართან მაინც მეთქვა ერთხელ.
- არა უშავს, ყველაფერი კარგად იქნება. მე კი ვარ ნაზიარები ამ მარხვაში, მაგრამ, ხომ ხედავ, ამით არაფერი იცვლება, რადგან ნახევარი საათის წინ ოფიციალურად მეძინა საყდარში და ახლა, ალბათ, შენზე უფრო მძიმე მდგომარეობაში ვარ.
საოცარია, მაგრამ მას მისცეს ზიარების უფლება. როგორ? მივიდა, ჩაიმუხლა, თავი შერგო ოლარის ქვეშ და დავთარი მიანოდა. მოძღვარმა გადაიკითხა, სახელი ჰკითხა, პირფარი გარდასახა, მოკლე ლოცვა წარმოთქვა და ჯვარს ამთხვია. ძალიან გაუხარდა, როდესაც მიხვდა, რომ ამ მშვენიერ დღესასწაულზე მასაც დასდეს პატივი და მისცეს ზიარების უფლება. სიხარულისგან ღიმილს ვერ იკავებდა, როდესაც შექუჩებული ხალხის მასაში ცდილობდა გზის გაკვლევას. ეს ილიმოდა, რადგან უკან ჰქონდა მოტოვებული, ხოლო ისინი კი დარდობდნენ, რადგან არ იცოდნენ, რა ელოდათ. თუმცა კი რწმენაში სულაც არ არსებობდნენ წინ მავალები და ყოველ სულს ჰქონდა მიცემული ცხონების საშუალება. ახლა უკვე ერთი სული ჰქონდა, როდის გადაიჯვარედინებდა ხელებს გულზე და დააფრენდა პირს უმწეო ჩვილივით. მისატევეებლად გამზადებული ცოდვების დავთარი დაჭმუჭნა და ლუმელში უკრა თავი. ცეცხლმა ნამებში შთანთქა ქალაღლის ნაგლეჯი და ალბათ, ასეთივე იყო

ზიარებისას მიღებული ღვინო და პური. ასევე წვავდა ადამიანის სულში დაბუდებულ ცოდვებს. სულში, რომელიც სხვა არა იყო, თუ არა მადლის მოლოდინში ცოდვის სახელებით აჭრელებული დავთარი. ასეთი იყო ყოველი ჩვენთაგანი და არ იყო მისთვის მადლი უზენაეს ზიარებისა. და აბა, მაშინ უნდა გენახათ მისი მეგობრის სიხარული, როდესაც უთხრეს მოემზადეო.

- აზრზე ხარ? მეც ვეზიარები. თუ არა უფლის მოწყალება, ვარ ახლა მე საზიარებელი? იცი, რამდენი საშინელება მაქვს ჩადენილი? დიდება უფალს.

- ამიტომაც არის, რომ არ უნდა შეგეშინდეს აღსარების ჩაბარება, რადგან შენ ვერ განსაზღვრავ, ხარ თუ არა ზიარების ღირსი.

შემდეგ ანკრიალდა ზარი. ოღონდ ანკრიალდა არა ისე, როგორც ეს ტრაპეზისა და მორჩილების წინ იყო ხოლმე, არამედ რალაცნაირად გიჟურად. ის ისე რეკავდა, თითქოს თვით უფლისთვის უნდოდა მიენვდინა ხმა, აქაოდა მზად არიან შენი მადლის მისაღებად და გადმოხედეო. ნიშნის მომცემი იყო მისი წკრიალი მრევლისთვისაც, რადგან აფორიაქებდა კათაკმეველთ და სიხარულს ჰგვრიდა მორწმუნეთ. დაინყო ზიარება და დადგა ჯარი მორწმუნეთა, რომელთაც უნდა გაელაშქრათ საკუთარი ცოდვილი ბუნების წინააღმდეგ. გადაიჯვარედინეს გულზე ხელები და თითქმის შეუმჩნევლად აატოკეს ლოცვით დახეთქილი ტუჩები: უფალო, შეგვინყალებო. თბილად გაელიმა და წარმოიდგინა, რომ, ალბათ, ასეთივე ჯარი იდგა მაშინაც, საუკუნეების წინ, მეტეხის ხიდთან და იგივეს იძახდა, უფალო, შეგვინყალებო. და რა იცოდნენ მაშინ იმათ, რომ სწორედ ისინი გააბრწყინებდნენ იბერიას თავიანთი მოწამებრივი სიკვდილით. ალბათ, არაფერი. და მაშინ, წესით, აი ამათ კი სიკეთით უნდა გაებრწყინებინათ თავისი ერი. მაგრამ შეძლებდნენ კი?!

და აღესრულა კიდევ ერთი უდიდესი სასწაული უფლისა ჩვენი-სა — წმინდა ზიარება.

- საკურნებლად სულისა და ხორცისა.

- სადიდებლად უფლისა.

- რა ქნა, ის შენი ძმაკაციც ეზიარა?

- ვინ ჩემი ძმაკაცი? ა, ის ჩემი კი არადა, შენი ძმაკაცია.

- არა, სერიოზულად, ისიც ეზიარა?

- აბა არა?! ეზიარა და შენ წარმოიდგინე, არც ამჯერად დაინვა.

ისე, ჩვენ მართლა რა უღირსები ვართ, რომ ორი წუთია, რაც ვეზიარეთ და უკვე ვიღაცას ვჭორავთ. არ გამოვა ასე არაფერი და არც

არაფერი გვეშველება.

- კარგი, შევეშვები. ოღონდ მაშინ სთხოვე, მე ნუღარ დამენახვება. ისე, ნეტა რა გრძნობაა, როცა გაჩხერილზე ეზიარები?

- მაგარია, ტო! შენ გაჩხერილი ხარ და ვდრუგ, უფალი შემოდის შენში. შენ ყველაფერს ერთად ეზიარები და სწორედ მაგ დროს უნდა მოუკიდო სიგარეტს.

ზიარება დასრულდა. ნაიკითხეს სამადლობელი ლოცვები. მოძღვარმა ჯვარი გამოიტანა საკურთხეველიდან და იქადაგა აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაულის შესახებ. შემდეგ პატრიარქის სააღდგომო ეპისტოლე გააცნო შეკრებილ საზოგადოებას და ჯვარსაც ამთხვია. მომლოცველნიც მიდიოდნენ მოძღვართან და ჯერ ჯვარს ემთხვეოდნენ, ხოლო შემდეგ მის მხარს სიტყვებით: „ქრისტე აღსდგა“ და მამაოც პასუხობდა: „ჭემმარიტად აღსდგა“. ამის შემდეგ კი გვერდზე დგებოდნენ. ასე იქცეოდა ყველა, ვინც ჯვარს ემთხვეოდა. წარმოიშვა ერთგვარი წრე. ანუ მიდიოდი, ემთხვეოდი და გვერდით უდგებოდი იმას, ვინც შენზე წინ იყო. მაგრამ ამასთანავე, სანამ ამ წრეს გაივლიდი, მხარზე ეამბოროებოდი ყველას, ვინც ამ წრეში იდგა და სათითაოდ ულოცავდი აღდგომას. პირველად სასულიერო პირებმა მიულოცეს ერთმანეთს დღესასწაული, შემდეგ მათ მიჰყვნენ მგალობელნი და მორჩილნი, ბოლოს კი ჯერი მრევლზე მიდგა. წრეც უსაზღვროდ გაიშალა და თითქმის მთელ საყდარს შემოერტყა. იდგნენ ასე სვეტებივით და ყოველი ყოველს ემთხვეოდა მხარზე, გულითადად ულოცავდა ქრისტეს აღდგომას და უსურვებდა დღეგრძელობას. ძალიან უჩვეულო და ლამაზი სანახაობა იყო. მისი განსაკუთრებულობა კი ის იყო, რომ სრულიად უცნობი ადამიანები, თუნდაც წამიერად, ხდებოდნენ ერთმანეთის უახლოესნი და ამით თავს აღწევდნენ საკუთარი კომპლექსების მარნუხებს. ისინი ერთად ეზიარებოდნენ ამ საერთო სიხარულს და ჩვეული გაუცხოების ნაცვლად „ერთსულოვან სიტბოს“ მიაგებებდნენ ერთურთს. ახლა უკვე ორ უცხო ადამიანს შორის, კრძალვის ნაცვლად, თვით უფალი იდგა.

- ყოველთვის მაკლდა, აი ეს, რაც აქ ხდება. ანუ როცა უცნობ-ნაცნობი თამამად და გულითადად ულოცავს ერთმანეთს აღდგომას. ერთად აღნიშნავენ ამ ბრწყინვალე დღესასწაულს და ერთადვე ხარობენ. ძალიან მაგარი გრძნობაა, როდესაც ყველა ერთადაა და ერთმანეთის არ ერიდებათ. სიყვარულია...

- სწორი ხარ. როცა ასეთი ამბავი და ერთსულოვნებაა, უფრო

გიხარია კიდევ და მადლსაც უფრო ნათლივ შეიგრძნობ. აბა, ის არის საქმე, ლიტანიობის შემდეგ, ყველა თავთავის სახლში რომ გარბის?! განა მარტო გოჭის ფეხის პირში გამოვლებაა დღესასწაული? ყველამ იცის, რომ არა, მაგრამ რატომღაც ისიც კი გვეზარება, რომ გავუღიმოთ ერთმანეთს და მისალოცი სიტყვები ვუთხრათ. ასეთი დღესასწაული ყველასთვის უდიდესი ზეიმი უნდა იყოს, რადგან ამ დღეს მოხდა ყველაზე დიდი სასწაული — მაცხოვრის აღდგომა.

ხალხი ეზოში გაიშალა. მხიარულმა ხმებმა ბინდი შესძრა. ახლა უკვე მონასტერში ზეიმის ჯერი იყო. სატრაპეზოსთან მორჩილები და ბერები ტრიალებდნენ. სანამ წირვა-ლოცვა მიმდინარეობდა, მათ უკვე მოესწროთ ძალზე გრძელი და ბარაქიანი სუფრის გაშლა. სამზადისი სრულდებოდა და დგებოდა გახსნილების დრო. მრევლსა და ბერებს გარჯა და ხარჯი არ დაეკლოთ, სუფრა მართლაც რომ მეფური ყოფილიყო. რა ნუგბარი და სასუსნავი აღარ იყო სუფრაზე?! შემწვარი და მოხარშული, რძის ნაწარმი და ტკბილეული, ცივი დასაგემოვნებლები და ცხელი წვნიანები. ოხშივარი ტრიალებდა ისეთი, რომ ნამეტანი ჭამის მოყვარულს, შეიძლება მარტო ნერწყვის უზომო ყლაპვისგან მოსვლოდა ნაწლავების გადახლართვა. ლოდინსა და ხალხის ნვალეებას აზრი აღარ ჰქონდა და დადგა ერში მოღვაწეთათვის თვით მარხვაზე არანაკლებ მნიშვნელოვანი მოვლენის დრო. წინამძღვარმა სუფრა აკურთხა და მომლოცველნი მაგიდასთან მიიწვია. აი, იქ კი, ხალხმა აინყვიტა, მაგრამ რა აინყვიტა. ყველაფერს ერთდროულად სტომაქში იყრიდნენ და მეტის მონდომებით ტკბილსა და მლაშეს ერთმანეთში ურევდნენ.

იქ ყბების ქნევა ანახეს ისეთი, დისტანციით რომ არ მჯდარიყვნენ ერთმანეთისგან, უეჭველად ვინმე დასახიჩრდებოდა. იყო ერთი ძვლების გამოხვრა და ნამცხვრის კრემში თითის ტაკება. ისეთი ხალისიანი და კმაყოფილი სიცილ-კისკისი გაისმოდა, რომ თავკაცმა მხოლოდ მესამე დაძახებაზე გააგონა სუფრის ბოლოში მსხდომთ, ჭიქები შეავსეთო. აიტაცეს დოქები და ჭამა-ყლაპვის პირველი ტალღით დანათვრალეებმა ახლა ბახუსი ჩამოასხეს სასმისებში. ხალხი სმენად იქცა და მოძღვარმაც წარუდგინა სუფრას მათი იმ დღის მესაჭე და ბატონი თამადა.

- აუ, ეს ვინ დანიშნეს თამადად, გაფიცებ, თუ არ ნახო, რა?

- გავგიჟდები ახლა, ამის დედა ვატირე, ამან უნდა მითამა-დოს?

- ეს, სიმონ, ეტყობა, ძალიან სერიოზულ ღვანლში დგას და ჩვენ

აზრზე არა ვართ. რახან აქამდე მოატანა საღ-სალამათმა, ესე იგი, სიმონ, იმის ღირსიც არის, რომ ას კაცს ლექცია ნაუკითხოს რწმენა-ჯიგარ-ყოფაზე.

- მე ბოდიშით, მე ბოდიშით. ეტყობა, რაღაც მართლა გამომ-რჩა და ეტყობა ისიც მომეჩვენა, რომ ცალი ფეხი ჰაერში ჰქონდა აპლაკული და უხერხულად იქექებოდა. რას გაიგებ, ალბათ, ხი-ბლში ვიყავი ჩავარდნილი და მეზმანა. ან კი უკეთესი — ეს არის ერთ-ერთი სალოს მამათაგანი და ჩვენ ვერ ამოვიცანით ის.

- ეჰ, მოდი, გაუმარჯოს აღდგომის ბრწყინვალე დღესასწაულს და შეგვენიოს დღევანდელი დღის მადლი. გვფარავდეს ღმერთი. აბა, ჰე!

- გაუმარჯოს. ჩაქაფული გლიჯავს, არა? ღვინოც რამდენი ხანია არ დამიღვია და რაღაც კარგად ვგრძნობ თავს. ის ტიპი კიდევ, თუ პატივს დამდებს, ნაკლებს ილაპარაკებს და ამით არ გამაჭედინებს, ვაბზე გაასწორებს.

მესამე ჭიქაზე გათენდა. ალბათ, ესეც სიმბოლური იყო, მაგრამ ნაკლებად მნიშვნელოვანი. განათდა მონასტრის მწვანედ აბიზინებული ეზო და მზის პირველი სხივებიც დაადგა წმინდა მამების კანდელჩაუქრობელ საფლავებს. ხალხს ერთბაშად დაეტყო დაღლილობა და ბახუსის ზემოქმედება. ზოგმა თავი ჩაქინდრა, ზოგიც საერთოდ ადგა სუფრიდან, ხოლო დარჩენილთ კი, რა დაიგულეს სენაკებში მიმავალი ბერები, ერთი მთლიანი ათას მარტივ მამრავლად დაშალეს. ნავიდა ვახტანგურების სმა, ჭიქის ჭახუნი და გონების გამოლაყება. აირია სუფრა და აყაყანდნენ თანამეინახენი. აბა, რა იქნებოდა, როდესაც თამადა სადღაც აორთქლებულიყო და სუფრაც მესაჭის გარეშე დაეტოვებინა. არა, ის მიწას არ ჩაუყლაპავს და არც მეხი დასცემია, უბრალოდ, ალბათ, სადმე ბუჩქებში იყო ჩაცუცქული და ან რწყევით სკდებოდა, ან კიდევ გამხდარ ბარძაყებზე ვენებს დასდევდა. უთამადო სუფრა ტყუილი პურის ჭამაო, შეიცხადეს ვიღაც-ვიღაცეებმა და დაიწყეს სახლში წასვლა. ერთ საათში კი სუფრასთან მხოლოდ მორჩილნი, ძმობის წევრები და მათი დაახლოებული პირები დარჩნენ. რაღა ექნათ და იმთაც მიიწიეს ერთმანეთისკენ, რაღაც საიდუმლო ძალის მეცადინეობით და საფუძველი ჩაუყარეს გამთენიის დიდ სმას.

- მე ველარ ვსვამ. გადამეკეტა. რაღაც ვერ წაიღო ღვინომ. წამო გარეთ, მოვნიოთ და თან იქნებ, ვინმეს მანქანაში დავიბეოთ ადგილი. აბა, აქედან ფეხით წასვლა იმენნა სიკვდილია?! ადე ჰა, რაღა

ნახე, შე კაცო.

- მაიცა რა, ცოტასაც ჩავარტყავ?! მართალია, ღვინო ვერ ქაჩავს, მაგრამ ბახუსი მაქვს მონატრებული. შენ მიდი, გააბოლე და პახოდუ მანქანაზეც იჩალიჩე. რას მიყურებ ბეცივით? მიდი, მიდი, აბა, სულ მე ხომ არ უნდა ვიჩალიჩო? ერთი შენი ფხაც დამანახე, რაღაა?! ავმჩატდი არა? ხა... ხა... ხა...

დიდი გამთენიის სმა არ შესდგა. ვერც გახსნილების ცერემონიამ ჩაიარა ანშლავით. თურმე გადაჩვეულან მუცლის უსაზღვროდ ამოყორვას და რომ ეგონათ, დავიმხობთო, აღმოჩნდა, რომ იკიკნავეს. მალევე წამოიშალნენ. ბერები სენაკებში იყვნენ. დარჩენილ მომლოცველთ ჩანთები გუშინ ღამით ჩაელაგებინათ და ახლა ოთახებში აღარ შეესვლებოდათ. დაბორილობდნენ ასე წინ და უკან ჩაქაფულდაგემოვნებულები და ერთმანეთს ელოდნენ გზაზე დასაყენებლად.

- დროზე თუ არ გავასწარით, ის სუფრაც ჩვენი ასალაგებელი იქნება.

- ჰო, გავასწროთ, მაგრამ ფეხით ხომ არ წავლავუნდებით? წამო, მანამდე ერთიც ჩავუფინოთ. რაღაც იშტაზე ვარ მოსული. დავლიოთ და მერე ნახე, როგორ გაგილამაზდეს?! კაცურად წამო, თორემ იმ ლელვებთან ერთად პურის ჭამას მაგრა ვერ ვამულამებ.

- აუ, შენ რა გააჩმახე რა საქმე. რა დროს დაღევია ამ დილა ადრიანა. სახლში არ გინდა? რბილი ლოგინი და შხაპი არ მოგენატრა? წამო, მამაოს ვთხოვოთ და იქნებ ვინმეს მანქანაში მაინც მოგვინახოს ადგილი.

- ჰოდა, მიდი და სთხოვე. უთხარი, რომ მეც საქმის კურსში ვარ. მე კი მანამდე წავალ და იმ სირ ტიპებს დავუძმაკაცდები. ჰარალო, ჰარალო, ჰარიარალო ჰარალო, ჰარიარალო... ვადილა ჰო... ცხენზე ვზივარ, ჩემს შავ ცხენზე...

- გაეთრიე რა. მაგარი ბანძი როჟა ხარ, ჩემი დედა ვატირე. რა, დათვერი და...

- დაახვიე, დაახვიე, დაახვიიე დახვიიე... ვადილაი ჰო... წინამძღვარმა მართლაც დააკვალანა და ვილაცის ავტომანქანაში ორი ადგილი მიუჩინა. ოღონდ ერთი კი იყო, რომ იმ მანქანის პატრონი წასვლას სულაც არ ჩქარობდა. ჰოდა, როგორც ივარაუდებოდა, სუფრაც აალაგეს, მაგიდა-სკამებიც დაშალეს და შუალედებში კვანარახვიით მჟავე ღვინოც ურახუნეს. განსაკუთრებით თავი მან გამოიღო.

- მაიცა, მაიცა. ეგ მაგიდა დადე და მოდი, ერთი ჭიქაც დაე-

ლიოთ. თუ გინდა, გეჭიროს და მე ჩემი ხელით დაგაღვინებ? ჰოდა ამ ჭიქით, მოდი, ამ მონასტრის სადღეგრძელო დავლიოთ. აი, დედა მომიკვდეს, ეს ადგილი ყველაზე ძალიან თუ არ მიყვარდეს. ჩემს სახლზე ძალიან. და აი, ეს ბერები კიდევ, ყველაზე მაგარი ბერები არიან მთელ ქვეყანაზე. ერთი ის არის მაგარი ლეღვი, ჩვენ რომ ვიცით, თორემ დანარჩენები, იმენა მგლები არიან ტო. ჰა, გამო-მართვი და დალიე, შენ შემოგეველე. - აღარ მოეშვა ქლიავთა ბე-ლადი და ყოველი მაგიდისა თუ სკამის გატანაზე, თითო ჭიქას ას-მევედა. არც ის უძალიანდებოდა დიდად. არადა ერთი ათი მაგიდა და ორი მაგდენი სკამი მაინც იყო დარჩენილი.

- ბაზარი არ არის. ამ ერთსაც დავლევ და სხვა მრავალსაც. გაუ-მარჯოს მონასტერს და მის მკვიდრთ, რადგან... - ვეღარ დააბო-ლოვა, რადგან მიხვდა, რომ უკვე მაგარს ურევდა და ამ ხუმრო-ბა-ლლაბუცობაში რაღაც გამორჩენოდა. თითქოს, რაღაც ძალზე მნიშვნელოვანი დაეკარგა და ვერ იხსენებდა რა. რა? განწყობა. ანუ ის, რაც გუშინ, გუშინნინ და საერთოდ, ჩამოსვლის პირველი დღი-დან ჰქონდა. არადა, წინა ღამით თავს ყველაზე საზიზღარ არსებად თვლიდა, თუმცა კი ცდებოდა, რადგან სინანული უარესიც შეი-ძლება იყოს და ნამეტანი თავის დადანაშაულებაც ამპარტავნობაა. და განა დღეს გუშინდელზე უარესი არ იყო? დიახ. გამძღარი და ჩამქრალი — გაუმარჯოს, — ჩაილულულა და ჭიქა დაცალა. ან კი რა უნდა ეთქვა? გულს ჭიქაში ვერ ჩაატევედა და ენაწყლიანობა აქ არ ივარგებდა. მოიწყინა, რადგან მიხვდა, რომ განწყობას კარ-გავდა. იმდენად დამძიმდა, რომ ერთი პირი დარჩენაც კი გადაწყვი-ტა. დარჩებოდა მანამ, სანამ ისევ იმ განწყობას არ დაიბრუნებდა, რომლის მოსაპოვებლადაც აქ ჩამოვიდა. განწყობას, რომელმაც მონასტერი ასწავლა და თვალი აუხილა. სინანულით მოავლო მზ-ერა მწვანეში ჩაფლულ საყდარს და მასში რაღაც ჩანდა. თვალები დაუსველდა და სევდაში სიხარული შეეპარა, რადგან გაახსენ-და, რომ ცხოვრება ასეთი იყო. ანუ ერთხელ განვლილს უკან ვერ დააბრუნებდი და შეიძინილს კი ვერსად დაკარგავდი.

მათი მანქანა ბლუილით დაიძრა. ბერები უკან დარჩნენ. ისინი იდგნენ და ხელს უქნევდნენ გზაზე მიმავალთ. მანქანაში მსხდომნი კი სდუმდნენ. სდუმდნენ და ნელ-ნელა სცილდებოდნენ ამდენად ხილულსა და უხილავ სამყაროს. გული სწყებოდათ. ალბათ, ბერე-ბიც მოიწყენდნენ. ესენი ნავიდოდნენ და კიდევ ბევრჯერ ამოის-ვრებოდნენ ტალახში უღელმებმული ღორებივით, ხოლო ბერები ისევ ისეთები დარჩებოდნენ. ისინი ყოველთვის იქ იქნებოდნენ და

ილოცებდნენ. ილოცებდნენ მათთვის, მათი წინამორბედთათვის და მათი მომავლისათვისაც. ილოცებდნენ სხვა დანარჩენი სამყაროს ხსნისთვის. ეს იყო მათი ფარული მადლი და ჩვენი დღევანდელი არსებობა კი მათივე ხილული სასწაული. ის ძალიან ბედნიერი იყო, რადგან ეპოვა, რასაც ეგზომ ეძებდა. ეძებდა კი შესაფარს. თავშ-ესაფარს, რადგან ვერც ერთი ვერ ვართ ისეთი ყოჩალი, რომ მარტო შევძლოთ თუნდაც ცხოვრება. ეს თავშესაფარი კი სულაც არ იყო მონასტერი. არც ბერები იყვნენ მისი სიმშვიდის დარაჯნი და რაღა თქმა უნდა, ვერც წირვა-ლოცვა იქნებოდა მისი ფარ-ხმალი ამ ბრ-ძოლის ველზე. ისინი იყვნენ უფლისაკენ მიმავალი გზები. მათ უნდა ეჩვენებინათ ჩვენთვის სიყვარული, ხსნა, იმედი, მიტევება, სინან-ული, ნეტარება და უფლის სურნელი თითოეულ ჩვენთაგანში.

ის, ალბათ, კიდევ მრავალჯერ დაბრუნდებოდა მონასტერში. იქნებ ერთხელ სამუდამოდაც დარჩენილიყო, მაგრამ ეს არ იყო მთავარი. მთავარი იყო ცხოვრება ერში და იქ თავის არ დაკარგვა. ის კიდევ მრავალჯერ გაიხსენებდა მონასტერსა და მის მკვიდრთ. ყოველი გახსენებით სულ უფრო მოუნდებოდა იქ დაბრუნება, მა-გრამ არც ეს იყო მთავარი. მთავარი გახლდათ ნაპოვნი გზა. გზა უფლისაკენ. გზა, რომელზე შედგომითაც ის ძალიან კმაყოფილი იყო. თუმცა არა... შესაძლებელია, ის რისთვისაც ლოცულობდა და რასაც ნატრობდა, სულაც არ ახდენოდა. შესაძლებელია, სრულიად ახალი და უფრო მძიმე განსაცდელები დასტყდომოდა თავს. შესა-ძლებელია, თვით მეორედ მოსვლაც კი მის სიცოცხლეშივე მომხ-დარიყო და ბევრს რამე სხვა სახელი დაერქმია ამ მოვლენისთვის. ყველაფერი შესაძლებელი იყო, რადგან უფალი დიდებული არს და შეუცნობელია მისი გზები. მაგრამ მიუხედავად ამდენი შესაძლე-ბელი შესაძლებლობებისა, ის მაინც ბედნიერი იყო. ბედნიერი იყო იმით, რომ ნახა ქვაში გამჯდარი რწმენა და თვალში ჩამდგარი სით-ბო. ის იყო მშვიდი და შეეძლო დაეფიცა, რომ ყოველთვის ეცდე-ბოდა შეენარჩუნებინა ეს სიმშვიდე. ის იყო სიყვარულით აღსავსე და სწამდა, რომ ამ სიძლიერეს არასოდეს დაკარგავდა. თუმცა... თუმცა შეიძლება ვერც ეს მდგომარეობა შეენარჩუნებინა დიდხ-ანს. ისევ გაშლევებულიყო, გახელებულიყო და თავიც კი დაეკა-რგა. დაევიწყებინა მონასტერი, დროის მსვლელობის საიდუმლო, ცოდვილი შემის გორები, ნაპოვნი განწყობა და თვით წმინდანთა ტანჯული ცხოვრებაც კი, მაგრამ ყოველთვის ემახსოვრებოდა ერთი ახდენილი სასწაული. მისი სასწაული. ლოცვად შესმენილი სასწაული. განსაკუთრებული სასწაული სხვა ათას შემჩნეულ და

შეუმჩნეველ სასწაულთა შორის.

სამი-ოთხი მოსახვევი და მონასტერი სადღაც დაიკარგა. სამი-ოთხი აღმართი და თურმე სინმინდე იმაზე უფრო დაბლა ყოფილა, ვიდრე გვეგონა. სამი-ოთხი წუთი და გული სევდამ მოიცვა. სამი-ოთხი საათი და ცხოვრება ჩვეულ საშინელ რიტმში ჩადგა. სამი-ოთხი თვე და ჩვენ ისევ ისეთი გულქვეები აღმოვჩნდით, როგორც ადრე. სამი-ოთხი წელი და ბერები კვლავ ლოცულობდნენ ჩვენი სულების ხსნისთვის. სამი-ოთხი საუკუნე და ჩვენი ხსოვნაც დაიკარგა გადაშენებულ კაცობრიობასთან ერთად.

მაგრამ ასე არ მოხდა და ცხოვრება გაგრძელდა. სამი-ოთხი ამოსუნთქვა და მას ძე შეეძინა ამაღლების დღესასწაულზე. ესეც შენი ერთი ლოცვით ახდენილი სასწაული და მიტევებული ცოდვა.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ლიტერატურული პალიტრა“

№ 11; ნოემბერი 2006 წ.

ჩემი პირველი უცხო(ვ)ელი

სახალისო მოთხრობა

რა დამავინყებს იმ დღეს, როდესაც დედამ, პირველად ჩემს ცხოვრებაში, უცხოელი მანახა. თანაც, რაც უნდა გასაოცარი იყოს, ეს უცხოელი, თვით იმ დიდ-უფროსი უცხოელების ნაშიერი, ანუ „ბოვში“ იყო, რომლებიც რომ კაპიტალიზმს აშენებდნენ. თითქმის სასწაული ვიხილე, რადგან ის „გადაოკეანელი“ მთლად ჩემხელა არ აღმოჩნდა?! მე კი მაშინ, ალბათ, ათის ვიყავი, ხოლო ჩემი ძმა — ხუთის. არ ვიცი რას შევადარო ის სიხარული, რაც მე იქ, იმ დღეს განვიცადე. გარწმუნებთ, რომ ერთ პირამდე სავსე კოკა-კოლის ბოთლსაც კი მერჩივნა იმ არსების ცქერა. მთლად „იმპორტული“ ჟურნალიდან ცოცხლად გადმოსულს ჰგავდა. თავი ულამაზეს სიზმარში მეგონა. რეტი რომ არ დამსხმოდა და არ გამღვიძებოდა, კედელს მივეყუდე. ის კი იდგა ჩემს წინ, თავის ოკეანეებს იქით წარმოებულ სამოსში გამონყობილი და გულუბრყვილოდ, ყოველგვარი ამპარტავნობის გარეშე მილიმოდა. ასე ხალისიანად და ლალად ღიმილი ჭეშმარიტად მხოლოდ იმ თბილ ქვეყნებში მცხოვრებთ შეეძლოთ, სადაც ჩემი სადარბაზოს მერცხლები მიფრინავდნენ ზამთარში. მერცხლები, რომლებიც მოფრინდებოდნენ თუ არა გაზაფხულზე, ინყებდნენ მანჭვა-გრეხვას, აქაოდა ჩვენ საზღვრებს გარედან მოვედითო; კვირის თავზე კი ნირნამხდრები ყველაფერს განურჩევლად ასკინტლებდნენ, ვითომცდა ესეც თქვენს სამშობლოსო. მაგრამ ამ არსების ღიმილი კიდევ უფრო სხვა იყო, უფრო ნაღდური, ვიდრე იმ მათხოვარი მერცხლებისა, რომლებიც ერთ კვირაში ბოროტდებოდნენ. მე კი, მეტის სიხარულით დაბნეულმა, აღარ ვიცოდი, რა მექნა და ისე ავიჭერი, რომ საკუთარ სახლში სტუმრად ვიქეცი. ჰო, მართლა, ეს ყველაფერი ჩემს ქართულ-მობეზრებულ და სულაც ვერუცხოურ სახლში ხდებოდა. ვიდექი ასე პირდაბრჩენილი და მის განკარგულებას, დაბრძანდითო, ველოდი. ის კი, რატომღაც, დუმდა. არადა, მისი თუნდაც ერთი სიტყვა ჩემთვის უდიდესი პატივი იქნებოდა, ხოლო სტუმრისთვის — აბორიგენებისადმი გამოჩენილი გულუხვი მონყალეობა. მერე, როგორც იქნა, თავი დამიკრა და მეც უმაღ სავარძელზე მივესვენე. ბოლომდე არ მჯეროდა, რომ ჩემს „ზალაში“ ნამდვილი უცხოელი „ბალანე“ იდგა. თუმცა

კი მალევე ვირწმუნე, რადგან პატარა ხანს ჩუმად ყოფნის შემდეგ რომ მოალო პირი და დაიწყო ინგლისურად ლაპარაკი, ყბა მუხლებზე ჩამომივარდა და საბოლოოდ ვირწმუნე, არ მესიზმრებოდა. აბა, ვინ ოხერი დაიწყებდა ჩემს გლახაკ ზმანებებში ასეთი გამართული ინგლისურით საუბარს? არ ძალმიძს იმის სიტყვით გადმოცემა, თუ რა სიამოვნების მომგვრელი იყო მისი წარმოთქმული ხმოვნებისა და თანხმოვნების მოსმენა. ასე გახევებული ვიჯექი მცირე ხანს, სანამ დედამ არ შემიძახა, მიდი და ელაპარაკეო. სად მქონდა ახლა მე მაგისი თავი, მეტის მღელვარებისგან ისიც კი ვერ შევამჩნიე, რომ ჩემი ძმა ჩემზე ახლოს იჯდა მასთან (ეს არის უპატიებელი შეცდომა, რომელიც უფროსმა ძმამ შეიძლება უმცროსის მიმართ დაუშვას, ანუ თავისზე წინ რამე „აქნევინოს“). მერე, როგორც იქნა, თითქოს ზრდილობამ და სტუმართმოყვარეობამ მძლია, მეც ისე გავეკადნიერდი, რომ ერთი-ორი წვალებით ნასწავლი „მისენოვანი“ სიტყვაც კი შევეკადრე: „ჰელოუ, აი ემ ე თეიბალ“-მეთქი. ესეც ისევ სამშობლოს ხათრით წამომცდა, თორემ „ჩემიზა“ სირცხვილით დავინვებოდი და კრინტს არ დავძრავდი, რადგან ჰოი, რამდენად შორსმდგომი იყო ჩემი პრონონსი მისი წარწარი სიტყვათწყობისგან (ის კი აღარ გამხსენებია, რომ ის მშობლიურ ენაზე საუბრობდა, თორემ აგრერიგად ნამდვილად აღარ შევიცხადებდი). ჩემს მიერ ნათქვამ სიტყვათა შინაარსით კი შემდეგი გავაგებინე: მობრძანდი, ჩემო ბატონო, სუფრასთან, პატარა წავიხემსოთ (ყოველ შემთხვევაში, მე ასე მგონია) და იმანაც დასტურის ნიშნად კიდევ ერთხელ დამანახა თავისი ბროლივით თეთრი კბილები.

სადილობისას ის მაგიდასთან იჯდა და მადიანად მიირთმევდა ნაირნაირ კერძებს, ხოლო მე, კედელთან ატუზული, მისი ცქერით ვძღებოდი. მართალია, იმან დანა-ჩანგლის ხმარება არ იცოდა და ძირითადად ხელიდაყვით გეახლებოდათ, მაგრამ ესეც სასიამოვნო მოულოდნელობასა და მისი ერის წინნასულობას მივანერე. უმალ საკუთარ თავს აღვუთქვი, ხვალიდან მეც აუცილებლად ასე შევჭამ-მეთქი. დიახაც, სწორედაც რომ მისი ქცევა იყო მისაბაძი, რადგან ის ხომ თავისუფლების დედაბოძი ქვეყნიდან გახლდათ და განა, აბა, იქ უკეთ არ იცოდნენ რა, როგორ და სად? ჩვენებური კერძები კი დიდად მოიწონა ზრდილობიანმა სტუმარმა და ალბათ, მეც ძალიან მესიამოვნებოდა იმათი თქვლეფა, მით უმეტეს, რომ ჩვენსას (იგულისხმება როგორც ქვეყანა, ასევე ოჯახი), მაშინ დიდი გაჭირვების დრო იდგა და ეგეთი სუფრა მთელს ნათესაობას, ბარე,

რამდენიმე წელი არ გვენახა. მაგრამ რა დროს ჭამა იყო, როდესაც ნატურში ვუცქერდი საოცნებო კოკა-კოლა-პირთსავსე-ბავშვ-უცხოელს და თანაც ცოცხალს. გარდა მაგისა, მე და ჩემს ძმას რომ იქ ყბა გაგვექნია და სტომაქი ამოგვევსო, სრულიად შესაძლებელია, ის ჩვენი დესერტსტუმარიც შემოგვეჭმეოდა. აზირ, გვიჭირდა-თქვა და არ გაგვემტყუნებოდა. უცხოელმა ბავშვმა კი მართალაც მაგრა მოუღბინა და ისე გალაღდა, რომ შემწვარ წინილს ხაჭაპურსა და ყველას ატანდა. ამისი ახლა საყელოც ჭამსო, თქვა დედამ და ლორი შესთავაზა. არადა, მაგ დროს მე და ჩემი ძმის მკლავებიც კი ჭამდა და მაგიტომაც იყო, რომ მკლავება კაპინებული დავდიოდით, თუმცა ჩვენთვის იქ სუფრასთან მისვლა და ჭამა არავის დაუძალე-ბია. როგორც მერე გაირკვა, მისი მშობელი დედ-მამა ვეგეტარიანელები, თუ რალაც მაგადაგვარი სექტა-მოძრაობის წარმომადგენლები ყოფილან და ქათმის ხორცსაც კი არ აჭმევდნენ ბავშვებს. ღმერთმა შეგარგოსო, მოეფერა თავზე გულაჩუყებული ბებიაჩემი და თან დედას გადაულაპარაკა, მე მგონი, ეყოფა ამ უპატრონოს, თორემ სადაცაა გასკდება და ახლა ცოტა ჩვენი ნადირებიც (მე და ჩემი ძმა) მიუშვი სუფრასთანო. იმან კი, უცხოელ-ბავშვმა, ბებოს კბილებით სავსე პირი დაანახვა და ერთიც გემრიელად დააბოყინა. უი, დედაო, შეიცხადა ბებიაჩემმა და რა ვიცოდით მაშინ, რომ ზოგიერთ მუსლიმანურ ქვეყანაში, ეს თითქოსდა უმსგავსო საქციელი, მადლობის აღმნიშვნელი იყო. ისე, ნამეტანი თავისუფალ ადამიანად მეც კი მომეჩვენა ეს ჩვენი სტუმარი და ერთი პირობა ისიც გავიფიქრე, ნეტავ მაგისი მამაც თუ უთაქუნებს თავში ამგვარი საქციელისთვის-თქო. მაგრამ მალევე მივხვდი, რომ ბედნიერებამ ამამჩატა და გონს მოვეგე. ძალიანაც სასიამოვნოდ დააბოყინა და ჩვენც უნებურად გავიციინეთ-თქო.

მერე დედამ სასიამოვნოდ წაგვიყვანა და მე და ჩემს ძმას კიდევ ერთი სასიამოვნო ამბავი გვამცნო. თურმე, გზად ჩვენი სტუმრის უმცროსი ძმისთვის უნდა გაგვევლო, რომელიც ასევე რომელიღაც ქართულ ოჯახში იყო გათხოვებული სათაყვანებლად. აი, იქ კი ჩემმა ძმამ გაიხარა, მაგრამ რა გაიხარა?! ეს უფროსი, შენტოლა, შენი იყოს და იმ უმცროსით, ჩემტოლათი მე ვითამაშებო. ეს აზრი მეც ძალიან მესიამოვნა, რადგან შემცილებელი ნაკლები მეყოლებოდა ჩემს წილ უცხოელში და თანაც სახლში დარიგებული ვყავდი, რაც შეიძლება მეტი ესაუბრე, რათა ინგლისურში ენა გაიტეხო. ამ სასიხარულო ამბით გულმოცემულს კი კომპლექსი მომეხსნა თუ

რა იყო, ვერ გეტყვით, მაგრამ იმ ჩემს თვინიერ სტუმარს მთელი გზა ყურები გამოვუჭედე ჩემთვის ასე ნაცნობი, ხოლო იმისთვის ვერ გეტყვით, როგორი სიტყვებით: „ვოლ; ფენ; დოგ; რეფრიჯირეითორ“ და სხვა მრავალი მისთანათი. მართალია, სეირნობისას ამ სიტყვების კონტექსტში მორგება, ნამდვილი განსაცდელი იყო, მაგრამ მე მაინც უბედნიერესი ვიყავი ჩემი მცდელობებით. თუმცა კი ქალაქში სეირნობისას, ყველაზე უფრო დასამახსოვრებელი ქუჩაში შემხვედრი ხალხის გაოგნებული სახეები და ჩემი სიამაყით გაბადრული „როჟა“ იყო. აღფრთოვანებული ხალხი თვალყურს არ უჯერებდა, როდესაც ქუჩაში მოსეირნე უცხოელ ბავშვს ხედავდა. მათ, უბრალოდ, ვერ წარმოედგინათ, რომ უცხოელებს ბავშვებზე ჰყავდათ და თანაც ისეთები, რომელთაც საქართველოში გასაგზავნად გაიმეტებდა მშობელი. მე კი, ხალხის ამგვარი რეაქციით გაყოყოჩებული, რამდენიმეჯერ ხელითაც შევეხე მის „უუცხოელესობას“ სხვის დასანახად და ბევრ შემხვედრს გულიც გავუხეთქე ბოლმით. ამ ღირშესანიშნავმა გარემოებებმა ისე გამახალისა, რომ მზად ვიყავი ხელში ამეტატებინა ეს მშვენიერ-უცხო არსება და მეტის სიხარულ-პატივისცემით კისერზე შემომესვა, მიუხედავად იმისა, რომ ვგონებ, ტანითაც და ასაკითაც სწორედაც რომ ჩემხელა იყო. ისე რა კარგი სანახავი ვიქნებოდი, მე რომ კისერზე შემომესვა, ის კიდევ ფეხებით მიწას მისწვდომოდა და მერე ასე „ფხოკინით“ გვევლო.

ძალიან მინდოდა, რაც შეიძლება მეტი ნაცნობი შემხვედროდა ქუჩაში, რათა სათითაოდ ყველასთვის დამენახებინა ჩემი ახალი „შენაძენი“. მაგრამ, სამწუხაროდ, აღფრთოვანებისაგან გაციხსკროვნებული, ვერავის ვამჩნევდი ჩემს ირგვლივ, საკუთრივ სტუმრის გარდა და თქვენ წარმოიდგინეთ, ლალიძის სახაჭაპურესაც კი ისე ჩავუარეთ, ნერწყვიც არ მომდგომია. ამ სეირნობა-სეირნობაში კი ისე გავერთეთ, ვერც შევამჩნიეთ ჩემი უცხოელის ძმისთვის „გავლის“ დრო როგორ დადგა. ის კი ზუსტად დათქმულ დროზე თავისუფლების მოედანზე დაგვახვედრეს გამოფენილი. ნახევარი სოლოლაკი თვალცრემლიანი აცილებდა და ისიც თავის მადლს ვერმიმხვდარი, უდარდელად ლოლნიდა ჩირის ჩურჩხელას. საოცარია პირდაპირ, მაგრამ ეს უმცროსი უფრო ქერა, ჭორფლიანი და პირკბილებგამოვსებულღიმღიმღიანი აღმოჩნდა, ვიდრე ჩვენ წარმოვიდგენდით. ჩემმა ძმამაც ეგრევე გულში ჩაიკრა და გაეცნო სიტყვებით, „აი ემ ე ფენსილ“-ო. თან ცალი თვალი ჩამიკრა, ნახე, ნახე

ჩემი უფრო სულყველაფერია და ამიტომაც შენსას სჯობსო. მე კიდევ გეგონოს-თქო. იმან კიდევ, უმცროს-უცხოელმა „ოქეი“-ო და მეგობრების ხელი გაუწოდა უმცროს-ქართველს. აბა, სეირნობა თქვენ მერე გენახათ. ატყდა „გულაობა“ (ოტ სლოვა გულიატ (მი-ახკი ზნაკი)), მარა რა ატყდა. მე — უფროსი, ჩემს ძმას — უმცროსი და პირველად მოხდა ცხოვრებაში ისე, რომ გასაყოფი არაფერი გვქონდა. მართალია, სათამაშოებს ყოველთვის წყვილად გვყიდულობდნენ და ჩვენ მაინც მუდამ ვხოცავდით ერთმანეთს, მაგრამ ამ შემთხვევაში ასე არ მოხდა. ეტყობა ორივე უცხოელი ზუსტად ისეთი იყო, როგორიც ჩვენ ჩვენთვის გვინდოდა და სწორედ ამიტომაც არ გაგვქცევია თვალი ერთმანეთის გასართობისკენ. ნამდვილ ზღაპარს ჰგავდა ეს ყოველივე და დედამ კიდევ, საერთოდ, უნახავ სიზმრად გადააქცია, როდესაც გადაწყვიტა, ყველა კუს ტბაზე ავეყვანეთ. ალბათ, იფიქრა, სტუმრების მუზეუმებში ტარებით ფონს ვერ გავალ და ჩემს გიჟებს კიდევ, იქ მეორედ აღარ მივიყვან, რადგან წინაზე ისე იჭიდავეს და ისე გულდასმით მოწმინდეს იქაურობა, რომ დღემდე არავის გამოუგვია საგამოფენო დარბაზიო.

სიმართლე გითხრათ, კუს ტბაზე ასულს, ცოტა არ იყოს, გული დამწყდა, ამის დედა ვატირე, რამდენს ვეხვეწებოდი ამ ჩემს მშობლებს, აქ ამოყვანას და სანამ ეს ოკეანისგალმელები არ გვესტუმრნენ, არავინ მაღირსა-მეთქი. თუმცა ეს ხინჯიც მალევე გაქრა, რადგან უცხოელ ძმებს მოეფსათ და მე და ჩემს ძმას პატივი გვერგო ის ორი ბედნიერი ბუჩქი ამოგვეჩრია, რომლებზეც მათი „ინომარკა“ შარდი უნდა დანთხეულიყო (ალბათ, ახლა ის ბუჩქები მსხმოიარე ქოქოსის უშველებელი პალმები არიან, მიუხედავად იმისა, რომ მაშინ მაცვლისანი გახლდნენ. თქვენ გგონიათ, ხემ არ იცის პატივისცემის დაფასება?!). მებაღეობის ამ მცირე „ტრეინინგის“ შემდეგ, დადგა ჯერი გართობისა და ჩვენც, ქართველებმა უმალ ტანთ გავიძრეთ და შევცვივდით კუს ტბის ამყაყებულ წყალში, რათა ოკეანთგალმელებს ეჭვი არ შეეტანათ ჩვენი სამშობლოს სისუბეტაკეში. იმ ორს კიდევ ჩვენმა დედამ არ დაანება „ჭაობში“ ჩასვლა, ჩაბარებულები არიან ეგენიო და ისინიც მხოლოდ წყალში ფეხების ჩაყრით შემოიფარგლნენ. მომეჩვენა თუ რა იყო, არ ვიცო, მაგრამ მგონი, უცხოელმა ძმებმა, ცოტა არ იყოს, მოიწყინეს და, ჩემდა გასაკვირად, საერთოდაც არ მიუქცევიათ ყურადღება იმ ამბისთვის, თუ როგორ გულდასმით ვაყურყუმაღავებდი ჩემს ძმას იქაურ შმორიან წყალში. ვიფიქრე, ესენი ნაღდი ჰუმანისტ-დე-

მოკრატები არიან და ამიტომ გადგნენ გვერდზე-თქო, მიუხედავად იმისა, რომ ეგ სიტყვები ჯერ კიდევ საერთოდ არ გამეგო, მაგრამ ერთი კი შევნიშნე, რომ ბავშვები მალიმალ სულ იმ ჯიხურისკენ იცქირებოდნენ, სადაც წელან მზესუმზირა ვიყიდეთ. თურმე, როგორც მერე გაირკვა, „მესემიჩკეს“ რომ „აკუმულიატორზე“ შეერთებული პატარა ტელევიზორი ედგა, იმას მოუხიბლავს ეს ჩვენი ნაქები სტუმრები. მე ეგ უცნაური ინტერესი ეგზოტიკისადმი ტრფობად ჩავთვალე, რადგან გაგონილი მქონდა, უცხოელები სპეციალურად სანთლის შუქზე სადილობენ, რათა უფრო მეტი სიმყუდროვე შეიქმნანო (ეს როცა, ჩვენ ელექტროენერგიას სანთლით ვეძებდით). სინამდვილეში კიდეც, საქმე ის იყო, რომ მაგათი ვეგეტარიანელი მშობლები ტელევიზორის ყურებასაც უკრძალავდნენ ამ ანგელოზივით უწყინარ ბავშვებს. აბა, გაგონილა, კაცო, ამისთანა რამე? მეც, ცოტა არ იყოს, გული მომივიდა მაგათ მტარვალ მშობლებზე, რომელნიც ბავშვებს შავ-თეთრ ტელევიზორსაც არ აყურებინებდნენ და გავიფიქრე, უხ, მაგათი კაპიტალისტი-მეთქი. მაგრამ მერე მალევე შევუნდე, რადგან გამახსენდა, რომ სახლში ფერადეკრანიანი გველოდა და გადავწყვიტე, ამაღამ მაგრა გავუსწორებ და დავაძღობ ჩაგრულთ აქაური მაუნყებლის გამოსხივებით-თქო.

როდესაც სახლში დავბრუნდით, მიუხედავად ემოციათა სიჭარბისა, მე და ჩემს ძმას დალლა საერთოდ არ გვეტყობოდა და ეგრევე იმაზე ფიქრს შევუდექით, ახლა რით ვასიამოვნოთ ჩვენს მეგობრებსო. სტუმრებმა კი თითქოს განგებ დაინყეს მთქნარება და ჩამოყარეს ყურები. ჩვენც გადავწყვიტეთ, გაგვერთო ისინი, სანამ დედა ვახშამს გაამზადებდა და გავაჩაღეთ ჩვენებური თამაში „ბურგლაობა“ ანუ ძაღლებივით წავეკიდეთ ერთმანეთს და მერე კი სტუმრებს. გამოვიდა შემდეგი: სამსახურიდან დაბრუნებულმა მამამ კარი გააღო და რას ხედავს, მე უფროსი უცხოელი მყავს ფეხებით დაკიდებული და მუხლით ვურტყამ პანჩურებს, ხოლო ჩემი ძმა წამოჯდომია უმცროსს, თმებით ჰყავს დათრეული და ძირს არტყმევინებს თავს. გაიკვირვა-მეთქი, ვერ ვიტყვი, მაგრამ შენუხებით ნამდვილად შენუხდა და მით უმეტეს მაშინ, როდესაც შეიტყო, რომ ჩაგრულნი იმ ქვეყნის წარმომადგენლები იყვნენ, სადაც რომ ძალადობისთვის შვილები მშობლებს უჩიოდნენ. ისე, სიმართლე ითქვას და მართლა კარგ დროს კი მოგვისწრო მამამ, რადგან სტუმრებმა აშკარად ბურგლაობაში ვერ ივარგეს და ჩვენც ახლა ლახტის სწავლებას ვუპირებდით. გაუშვით მაგათ ხელი, თქვე ვირებოო,

დაგვიყვირა მამამ და ექპანსირებულთ დახმარების ხელი გაუნოდა. თქვენ ეგენი მეზობელი რესპუბლიკის შვილები ხომ არ გგონიათ, ეგრე რომ იმეტებთო. ეგენი ოკეანის გადაღმელები არიან და რამე რომ ატკინოთ, „კაკ მინიმუმ“, ცივი ომი არ აგვცდებაო. ჩვენც, სხვა რაღა გზა გვექონდა, ვუშვით ხელი უცხოელთა სხეულებს და კომპენსაციის მიზნით ტელევიზორი ჩავურთეთ. ისინიც ძალიან კმაყოფილები იმ ამბით, რომ თავი დააღწიეს სადისტურ თამაშობებს და ნება დართეს ცისფერი ეკრანის ყურებისა, უმაღლეს ვარძელელებში მოკალათდნენ და გაფაციცებულნი გაისუსნენ. ოღონდ ერთი კი იყო, სანამ უცხოელები საბოლოოდ ჩავარდებოდნენ სატელევიზიო ტრანსში, უფროსმა გვთხოვა, „მამე ნე გავარინეო“. ეს რაღა თქმა უნდა, მე და მამაჩემმა გავშიფრეთ ასე მისი სიტყვები და უმაღლეს დავამშვიდეთ, ჯიგარო, სულ ტელეფონების საძიებელი ნიგნი რომ გვირტყან გვერდებში, ჩვენ მაინც კრინტს არ დავძრავთ-თქო. ისინიც დაწყნარდნენ და იმ საღამოს ჩვენსკენ აღარც კი გამოუხედავთ. იჯდნენ პირდაღებულები და მისჩერებოდნენ მეორე მსოფლიო ომზე გადაღებულ შავთეთრ კინოსურათს სახელად: „სინ პალკა“.

ჩემს ძმასთან ჭიდაობას აღარანაირი აზრი არ ჰქონდა, რადგან ზუსტად ვიცოდი, რომ იმ დღისით აუდიტორია აღარ მეყოლებოდა. თანაც სკოლაში, კლასელებისთვის საჩვენებლად მაგ გასართობ-უცხოელებს არავინ გამატანდა და სიგარეტს კიდეც მაშინ ჯერ არ ვეტანებოდი, მისი წევით რომ შემექცა თავი. ამიტომაც სასწრაფოდ რამე საქმე უნდა მომეფიქრებინა, რათა სტუმრების ტრანსში ჩავარდნით გამონვეული სიცარიელე შემევსო. ვხვდებოდი, რაც უფრო მეტს ვიფიქრებდი ჩვენს უცხოელებზე, მით უფრო მეტ ეჭვს შევიტანდი მათ სიკარგეში, რადგან იმათი გადებილებული სახეების შემხედვარეს, ცოტა არ იყოს, გუნება წამიხდა (ასე ხდება ხოლმე ყოველთვის, ცეცხლი რომ განელდება, მერე ხვდები რას წვავდი). ძალიან არ მინდოდა, ის აღმაფრენა დამეკარგა, რაც მათი გამოჩენით განვიცადე. ამიტომაც დავჯექი სტუმრების შორიახლო და დავინყე მათი ახალი, თეთრი და საზღვარგარეთული ბოტასებისა და ჩემი ყავისფერი, დახეული და ერევანში შეკერილი სალამანდრების შედარება. ერთი შეხედვითაც აშკარა იყო, იმათი სჯობდა ჩემსას და რა გასაკვირია, რომ ბავშვური გულუბრყვილობით მხურვალედ ვისურვე, მეც მაგათი მინა-წყლის შვილი ვყოფილიყავი. ოღონდ, ვოცნებობდი რაც შეიძლება სწრაფ-სწრაფად

და დაგეგმარების გარეშე, რათა იმ ძმების ჭამა, წყალში ჩაყრილი ფეხები და სინთეტიკური სახეები არ გამხსენებოდა. გამომივიდა შემდეგი: ძალიან მსურდა უცხოელობა და თანაც აქ, საქართველოში ცხოვრება. მინდოდა თეთრი ბოტასები, ოღონდ სკოლის ეზოში ფეხბურთის სათამაშოდ. ვოცნებობდი გალექსილ ინგლისურზე, ფართოდ მომღიმარ პირზე და მშვიდობიან ცაზე, თუმცა ისევ ჩემი სოფელი, მისი სიდუხჭირე და დაბლა დახრილი თვალები მერჩივნა ყველას. მოკლედ, ვითხოვდი, ვყოფილიყავი ქართველი უცხოელი. მაგარია, არა? დიახაც, თან ქართველი და თან უცხოელი (რალაც-ნაირად დამენანა ქართველობა და ვცადე, ერთგვარი სინთეზი შემექმნა). სულ ბოლოს კი ძმებმა მაინც გადაწონეს და მეც რალაც ძალიან უსიამოვნო განცდებით განვიმსჭვალე. მეგონა, რომ თუ „გაუუცხოველდებოდი“, აუცილებლად ნივთად უნდა ვქცეულიყავი და ამიტომაც, ეგრევე ბოტასებზე გადავედი. ვიფიქრე, ჯანდაბას, ვიყო ქართველი, ოღონდ კი მქონდეს თეთრი ბოტასები და ეგეთივე თეთრი პირსახოცის წინდები-მეთქი.

P.S. ახლა ვხვდები, მგონი, ამიხდა ბავშვობის ოცნება, რადგან დღესდღეობით ნაღდად უცხო(ვ)ელივით ვგრძნობ თავს საკუთარ მიწა-წყალზე.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ლიტერატურა და ხელოვნება“

№ 5, მაისი 2008 წ.

ავტობიობრაფია

ოცი წლის ხდებოდა, მრგვალდებოდა, იზრდებოდა, მაგრამ არ სერიოზულდებოდა. ანუხებდა? — ალბათ, ყველაფერს თავისი დრო აქვს. ყველაფერი თავისთავად მოხდება. მაგრამ, რატომღაც, ეს ყველაფერი არსად არ ჩანდა. იყო მხოლოდ ციფრი ოცი, გაუცნობიერებელი შიში ამ თარიღისა. ყველაზე მეტად კი დაგვიანებისა ეშინოდა.

— იქნებ არასწორად ვიქცეოდი განვლილი წლების მანძილზე, იქნებ ნული ვარ ცხოვრებაში? — ნული კი იყო, ოღონდ წინ ორიანი ჰქონდა. სწორედ ეს ორიანი უსახავდა მომავლის იმედს. მან დიდად დახატა ფურცელზე ორიანი, ხოლო გვერდზე მიუხატა ნული. აკვირდებოდა და რალაც-რალაცებს ხვდებოდა. ძირითადად კი ხვდებოდა ერთ რამეს. ეს ერთი რამე კი იყო ის, რომ — მე უკვე ნამდვილად დიდი ვარ — ხოლო ამის შემდეგ მოდიოდა ჩამონათვალი იმ სურვილებისა, რომელიც შემდეგნაირად იწყებოდა — მე მინდა, რომ... — კი უნდოდა, მაგრამ „მინდათი“ საქმე არ გამოვიდოდა და გადაწყვიტა, რომ „უნდა“ გაეკეთებინა, რაც სურდა. დაეწყო ყველაფერი რაც შეიძლება მალე. უმჯობესი იქნებოდა კი, რომ ხვალის დანვე. ისე, მართლა რა სურდა? ალბათ, კომპლექსებისაგან განთავისუფლება? არა! არა! აშკარად არასწორად უდგებოდა საკითხს. ამგვარი ფიქრით უფრო დაიძირებოდა. გაუგებარი მიზეზების გამო ტირილი მოუნდა. არ იცოდა, უხაროდა, თუ სწყინდა. არ იცოდა კი იმიტომ, რომ ოცი წლის ხდებოდა. ეს ორი ციფრი კი ფეხქვეშ მინას აცლიდა და შემდეგსაც კი ალაპარაკებდა — არაფერიც არ ვიცი. დედას შე... — მოკლედ, იმდენად დაბნეული იყო, რომ ქინძისთავს ეძებდა, რათა თითში ეჩხვლიტა და სისხლი გამოედინა. შემდეგ გამოენოვა ეს სისხლი და გადაეყლაპა. გამოენოვა მანამ, სანამ არ გაძდებოდა ოცნებებით გაჟღენთილი საკუთარი სისხლით. არა, არც ეს იყო გამოსავალი.

იქნებ მას ქალი უნდოდა? კი უნდოდა ქალი, მაგრამ არა ფიზიოლოგიური მოთხოვნილებებიდან გამომდინარე. უნდოდა ქალი, რათა დიდხანს, ძალიან დიდხანს ესაუბრა მასთან. ესაუბრა ყველაფერზე, რასაც ენა გასწვდებოდა. ჭკვიან ქალთან საუბარი სასიამოვნოა, რადგან მისი ტვინი განსხვავებულად არის მოწყობილი. მას ბევრი რამის სწავლება შეუძლია. იმდენს გასწავლის, იმდენს

გეტყვის, რომ უნებურად მოთხრობის მთავარ პერსონაჟს დაემსგავსები. გეტყვის, რომ ისეთი იყო, როგორიც ხარ. — მართლაც, ხომ არ ჯობია, ავიძრო სახიდან გახუნებული ნიღაბი და დავანახო ყველას ჩემი ფერმკრთალი სახე, რომელსაც ძალიან იშვიათად თუ უნახავს მზე.

ამის მოსინჯვაც შეიძლებოდა. შეიძლებოდა ყველას გულში ჩაკვრა და თავზე კოცნა. მაგრამ, რომ ვერ გაეგოთ და ვერ მიმხვდარიყვნენ? ვერ დაენახათ მისი ფერმკრთალი სახე და სილა გაენნათ? სილა, რომლის ხუთი თითიც სამუდამოდ დაეტყობოდა მის ნამდვილ სახეს.

— იქნებ ნიღაბიც კი არ მიკეთია და საერთოდ ასეთი ვარ. ასეთი, ასეთი... უვარგისი? — თვითონვე გაეცინა საკუთარ ნათქვამზე. მიხვდა, რომ უკვე დიდი იყო, დიდზე ფიქრობდა და დიდადაც უბერავდა. ალბათ, უფრო ერთობოდა, ვიდრე ცდილობდა თავისი თავის რალაც-რალაცებებში დარწმუნებას. გულზეც კი მოეშვა, იმდენი იფიქრა. მაინც გადაწყვიტა გამოსწორება, მაგრამ რისგან?

— მოდი, ხვალინდელ დღეს დაველოდები. ხვალ ოცი წლის ვიქნები და, ალბათ, სულ სხვანაირად შევხედავ ყველაფერს.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„სტუდია“

№ 7, ივლისი 2000 წ.

ირონია

თავი უსკდებოდა, მაგრამ არა ტვინით, არამედ ტკივილით. სხეულიც სტკიოდა, მაგრამ არა კუნთები, არამედ შიგნეულობა. როგორც იტყვიან, „ჯიგარი ეწვოდა“, რადგან იყო მიზეზი. ეს მიზეზი იყო ჯანმრთელობა, ხოლო ჯანმრთელობის პირველი მტერი კი ზომიანე მეტი სასმელი იყო. აქედან გამომდინარე სასმლის სუნად აყროლება და ქუჩაში გდება მისთვის უცხო არ იყო. იგი ლოთი გახლდათ, რომელსაც არეული ჰქონდა თვე და რიცხვი, ანუ ცხოვრობდა ჭიქიდან ჭიქამდე, საძაგელი დილიდან დილამდე და ელოდა სიკვდილს, რადგან სამოთხე სავსე ჭური ეგონა.

პატარა, ჭუჭყიან პალტოში გახვეული, ძუნძვლიანი ქუდით კინკრიხოზე და ქრონიკულად მთვრალი, დაეხეტებოდა ქალაქის ქუჩებში. მის დალურჯებულ და ალენილ სახეზე არაფერი იკითხებოდა. მისთვის ბედისწერას სახეზევე დაესვა დალი.

იგი წამოწვა ბოძის ძირას. თავი სანაგვე ურნას მიაბჯინა და თვალები დახუჭა. მას სულ არ ენაღვლებოდა, რომ ცენტრალურ პროსპექტზე იწვა, მაგრამ ბევრს ეს ძალზე არ მოეწონა. ტროტუარზე მოსიარულე მოქალაქეები ცნობისმოყვარე თვალებით აკვირდებოდნენ. ასეთი ცნობისმოყვარე უსაქმური კი ბევრი შეიყარა, რადგან იგი იწვა ისეთი შენობის წინ, რომელშიც სიცოცხლე გამუდმებით ჩქეფდა.

მას თვალები დახუჭული ჰქონდა და არავინ უწყოდა, რას ფიქრობდა. იქნებ მკვდარიც იყო, რადგან შეუხორცებელი იარებიდან კვლავ სისხლი სდიოდა, რაც განსაკუთრებით დრამატულს ხდიდა ამ სურათს. შესაძლებელია, მას ეძინა. ეძინა იმ სიზმრით, რომლითაც იგი თანასწორი იყო ყველა ნორმალურ მოქალაქესთან. მაგრამ იგი უბრალოდ იწვა და თვალები ჰქონდა დახუჭული. სწორედ ამ უბრალოებაში და უაზრობაში გამოიხატებოდა მისი ლოთობა, ხოლო ხალხი მას მიაწერდა ზნეობრივი ნორმების არცოდნას, იურიდიული კანონების დაუმორჩილებლობას და ათას სხვა რამეს. ლოთის მექანიზმი და ისრები კი სულ სხვა მხარეს მიემართებოდნენ.

მასთან მისვლას ვერავინ ბედავდა. ყველა ზიზღის თვალით უყურებდა, არადა, რომ გეკითხათ, თითოეული გულის სიღრმეში იმდენად სათუთი და ჰუმანური იყო, რომ დიდი სიყვარულით

მიელერსებოდა ლოთს და მოუშუშებდა იარებს, მაგრამ ეს სულაც არ იყო საჭირო. ხალხი შეწუხდა ამ შემზარავი სანახაობით. მათ უბრალოდ სურდათ გაეგოთ, მკვდარი იყო თუ არა იგი. მალე გამოჩნდა პოლიციელი. იგი მიუახლოვდა სიკვდილში ეჭვმიტანილს და ფეხი გაჰკრა. ლოთს რეაქცია არ ჰქონია. შემცბარი თანამშრომელი უკან გადგა ამ ბოროტმოქმედისგან. მან გადაწყვიტა ეს საქმე ექიმებისთვის მიენდო.

სულ მალე სასწრაფოს მანქანაც გამოჩნდა. იქიდან ორი თეთრხალათიანი გადმოხტა, ოპერატიულად. ისინი ლოთთან გაჩერდნენ და დინჯად გაეცნენ ვიზუალურად. სახეზე ეტყობოდათ, რომ დიდად არ ეპრიანებოდათ ამ მკვდარ სულთან კონტაქტი. ერთ-ერთი მათგანი ლოთს კისერზე შეეხო, რათა პულსი გაესინჯა, მაგრამ მოხდა საოცრება. ლოთი წამოხტა შეწუხებული სახით. რამდენიმე წამი ერთ ადგილზე ქანაობდა, ხოლო შემდეგ წალასლასდა ლანძღვა-გინებით.

ყველას გაეცინა. ყველამ თავი დაიწყნარა, რომ სწორი ქნა, ლოთს რომ თავი აარიდა. მას ხომ უბრალოდ ეძინა და სულაც არ უჭირდა. ისე კი, ყველას გულით უნდოდა, რომ ლოთი მკვდარი ყოფილიყო, მაგრამ რა გაეწყობა, ალბათ, ყველაფერი ცხოვრების ირონია იყო.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„სტუდია“

№7, ივლისი 2000 წ.

სხვისი ცხოვრება

„ირონიული მოთხრობა“

დილის შვიდ საათზე უკვე რკინიგზის სადგურში იყვნენ. მატარებელი ჩამომდგარიყო და გამცილებლის მტკიცებით თხუთმეტ წუთში დაიძვრებოდა. მგზავრობა ისედაც ეზარებოდათ და ახლა, ორთქმავლის ამ ღირსეული შთამომავლის შემხედვარეთ, საერთოდ, ყველანაირი ხალისი დაეკარგათ. უხეში დაანგარიშებითაც კი შეიძლებოდა იმის გამოთვლა, რომ, სავარაუდოდ, მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების პატივსაცემად უნდა ყოფილიყო გამოშვებული ეს შემადგენლობა და მის მერე ბევრი არაფერი შემატებოდა. ამის დასტურად ისიც კმაროდა, რომ მატარებლის ვაგონებს ძირიც კი დამპალი ხის ჰქონდა, სხვა რამ ღირშესანიშნაობას რომ აღარ შეეგხოთ. ისეთი შთაბეჭდილება იქმნებოდა, თითქოს ამ სადგურზე თუ არა, შემდეგზე უკვე შეეჭვებოდნენ, მთელი მატარებლის უძრავ-მოძრავი „მიგთავსი“ ლიანდაგებზე იქნებოდა გაფენილი.

— ეს რა არის, გაფიცებ, თუ არ მითხრა, ამითი აპირებ მგზავრობას? — უსაყვედურა ცოლმა და ალბათ, რომ არა მატარებლით მგზავრობის აუცილებლობა, სირცხვილისაგან დამუხჯდებოდა კიდევ, მაგრამ...

— მე რა ვუყო, მაგის დედაც... აბა, არ ჩერდება ეს ბავშვი მანქანა-მარშუტკაში და ურმით ხომ არ წაგიყვანთ? შენ გგონია, მე მეხალისება ამ ჯართით მგზავრობა? — თავი იმართლა ქმარმა და მზერა ბავშვისკენ გადაიტანა, აქაოდა ამას მოკითხეო. ეს უკანასკნელი კი გაფართოებული თვალებით შესცქეროდა კაცობრიობის ამ მართლაც უჩვეულო „ხელთუქმნელ“ ქმნილებას და ფიქრობდა „ბოჟე უპასი“ (ფაქტობრივად, ის იყო მონმე რკინიგზის მამონტის უკანასკნელ გზაზე სვლისა, ბალნიან სპილოთა სასაფლაოსაკენ).

— გეხვენები, ნავიდეთ ავტობუსით, ცხენით, თუ გინდა ხარებით, ოღონდ ამ საშინელებაში ნუ ჩამსვამ. — ცოლი აშკარად მას ამტყუნებდა ამ არცთუ ისე მომგებიან-სასიამოვნო გადაწყვეტილების მიღებაში და გარკვეულწილად მართალიც გახლდათ. ეს იდეაც, როგორც სხვა მრავალი წარმატებულ-წარუმატებელი, მის გამჭრიახ გონებას ეკუთვნოდა და ალბათ, პასუხიც მას მოეთხოვებოდა, რადგან ოჯახის უპირობო „ცენტრფორვარდი“ სწორედ ის იყო.

— კარგი რა, მორჩი ახლა წუნუნს. იცი, რამდენმა ადამიანმა დადო სასწორზე სიცოცხლე და ჯანმთელობა, რომ ეს რკინიგზა აეგოთ? თანაც ისინი რა, ადამიანები არ არიან, ვინც ჩვენთან ერთად იმგზავრებს, თუ მარტო შენ გიყვარს კომფორტი? ღმერთს ნუ სცოდავ. ხომ იცი, სხვა რამით რომ წავიდეთ, ეს ვაჟბატონი თხუთმეტ წუთში ისეთ ამბავს ატეხავს, რომ ან მძლოლი დაიმტვრევა და ან ჩვენ ჩავგყრიან. ამას აქ გაატარებ-გამოატარებ მაინც და ადრე თუ გვიან, დაიძინებს. ჩვენ კი სამ საათს როგორმე გავძლებთ, აბა, რას ვიზამთ. — მართლაც რომ, ძალზე ძლიერი არგუმენტ-სამხილ-ფარატინა ქალაქის შინაარსი ეპყრა ხელთ და მშობელი რას აღარ იზამს შვილისთვის, მატარებლით მგზავრობაზე რომ აღარაფერი ვთქვათ.

— ნუ დემაგოგობ. როგორმე ეს შენ გაძლებ, თორემ მე უნდა ვენამო. ნახე, შიგნით რა სიბინძურეა და ამ ვაგონს კიდევ მე მგონი, საერთოდ არაფერი არა აქვს. აი, აქ შენ დაჯდები, ან დადგები. ისე, ნეტა რა ჯანდაბისთვის ჭირდებათ ეს სიცარიელე, ცხოველები ხომ არ უნდა გადაიყვანონ? — ცოლმა, მართლაც რომ, გამოუვალ მდგომარეობაში ჩააყენა, რადგან ვაგონის არჩევისას უეცრად აღმოაჩინეს, რომ ერთ-ერთ შემადგენლობას ჟანგიანი სახურავისა და ზემოხსენებული, დამპალი ხის ძირის მეტი, მართლაც, არაფერი ჰქონდა. ამკარა შეიქნა, რომ ვაგონის შიგნით არსებული სივრცე, სხვა არაფერს გულისხმობდა, თუ არა უაზრობას. ის არც სატვირთო განყოფილებას ნააგავდა და მით უმეტეს, არც რესტორანს. ჭიდაობით კი არა მგონია, რომ მაინცდამაინც გაქანებულ მატარებელში კოტრიალი მოენდომებინა ვინმეს.

— ეს საპირფარეშოა. — თქვა ქმარმა და ფარდა ახადა ამ ბუნდოვანებით მოსილ ამბავს „გამოფატრულ ვაგონზე“, უთავო მხედრის არ იყოს და ცხვირზე ხელი აიფარა. ახლა კი ყველაფერი ნამდვილად გაცხადდა. შემადგენლობის კუთხეში მდგარ ამ პატარა, თუმცა კი „ძლიერმყროლ“ ფეხსადგამს, თავისი შინაარსის მიხედვით, ეს სივრცეც კი არ ჰყოფნიდა და ფორმაზე მსჯელობას ვინ დაიწყებდა, როდესაც სიმყრალე თვალებს წვავდა. ნამდვილად ჭეშმარიტი გადანყვეტილება იყო, რომ ამ უხერხულსახელიანი სა-პირ-ფარეშო-სათვის მთელი ვაგონი გამოეყოთ. ალბათ, ესეც ომისდროინდელი სტრატეგიის ამბავი იყო და წესით, ამ მოძრავი ჩეჩმის კარის ზედა კუთხეში უნდა დაენერათ: „მტერი ჰექტარზეც კი ვერ მოგეკარებათ“, მაგრამ, სამწუხაროდ, ეტყობა, ან საღებავი

დააკლდათ და ან მერე მეორე მსოფლიო ომი იმდენად პოპულარული თემა აღარ იყო. დასაზანია.

— წადი და სადმე ისეთი ადგილები შეარჩიე, სადაც არც შუშა იქნება ჩამტვრეული და არც არსაიდან დაუბერავს. — გასცა განკარგულება ცოლ-გენერალმა და რიგითი ქმარიც სამწყობრო ნაბიჯით დაიძრა შემადგენლობის დასათვალისწინებლად. დავალება საკმაოდ რთული აღმოჩნდა, რადგან ოპერაცია „მთელი შუშა“, სიმართლე ითქვას და თავიდანვე განწირული იყო. ამიტომაც გამჭრიახმა რიგითმა-ქმარმა მას სახელი გადაარქვა და „გაბზარული შუშა“ უწოდა, ხოლო რაც შეეხება ახსნა-განმარტებებს, ისინი სამომავლოდ გადადო. ოპერაციაში „გაბზარული შუშა“ კი მართლაც გამოიკვეთა რაღაც ალტერნატივები. რიგითმა-ქმარმა საუკეთესო ვარიანტი შეარჩია, ანუ უარესზე უკეთესი და უმაღლ ცოლ-გენერალს უპატაკა, ჩვენი დისლოკაციის ადგილი ბოლოს წინა ვაგონშიაო.

— წამო, იქ ერთი ნორმალური ადგილი ვნახე და ვიდაცას ვთხოვე, დამიკავე-მეთქი. გარწმუნებ, ნანახს შორის საუკეთესოა და დროზე თუ არ მივედით, იმაზეც ჭიდაობა მოგვიწევს. ოღონდ, ახლა არ დამიწყო, სიბინძურე არისო და ეგეთები, თორემ რომ დავიწყებ ყვირილს... — ხმამაღლა იმუქრებოდა ქმარი, ხოლო ცოლს თბილად ელიმებოდა. ელიმებოდა, რადგან ძალიან უყვარდა, თორემ ისე, ქმრის ახირება რომ არა, საათნახევარში მანქანითაც მშვენივრად ჩავიდოდნენ და ბავშვსაც რაღაცას მოუხერხებდნენ.

მატარებელი დინჯად დაიძრა. ქაოსურად მოძრავი მგზავრები უმაღლ ადგილებზე მოთავსდნენ. დაჯდომა ვინც ვერ მოასწრო, იმითლა დაინყნარა თავი, სამაგიეროდ ფანჯარაში შემოიძლია თავის გაყოფაო. მთელი ეს ადგილებზე დაჯდომის პროცესი ძალიან ჰგავდა აი, იმ თამაშს, ბავშვებს რომ საბავშო ბაღში ათამაშებენ: მასწავლებელი პიანინოზე უკრავს რამე სისულელეს, ანცი პატარები წრიულად მდგარ სკამებს უვლიან გარშემო და ცქმუტავენ, რადგან იციან, რომ დასაჯდომი ადგილი ერთით ნაკლებია, ვიდრე თვითონ არიან. უეცრად მუსიკა წყდება, ბავშვები გიჟებივით ეხეთქებიან სკამებზე და ერთი ცხირს გდია. აქაც სწორედ ასე მოხდა, ვინც მოასწრო, დაჯდა, ვინც არა, კარგად მიეყოლე, სიმაღლეში გაიზრდებიო. მათ წინ მდებარე ადგილები ასაკოვანმა ქალმა და კაცმა დაიკავეს. მართალია, „სავარძლები“ სამადგილიანი იყო და მსურველიც ბევრი გამოჩნდა, მაგრამ დაჯდომა ვერავინ გაბედა,

გარდა ორი კუთხურ კილოზე მოლაპარაკე მანდილოსნისა. სამწუხაროდ, არც მათ გამოუვიდათ რამე, რადგან უმაღლეს „მოუგვარეს“. აქაოდა, აქ ბავშვი უნდა დავდოთ და იქ კი გასატყეხი ბარგი წამოვანვინოთო. არადა, მზრუნველი მშობლები გულში ფიქრობდნენ, რა გაუძლებს ახლა ამათ ქაქანსო და ერთმანეთს ასწრებდნენ უარის თქმას. თუმცა ჯერ სად იყვნენ. საუბრის დრო მაინც დადგა და ამ საქმისთვის კი ეს ორი ერთმანეთისთვის უცნობი ხნიერიც სრულიად საკმარისი აღმოჩნდა. დაიწყეს ბავშვის ზნით და გადავიდნენ მისაღებ გამოცდებზე, ოღონდ მთელი ეს საუბარი მიმდინარეობდა ისე ზედმინევენით და თემასთან ახლოს, რომ პატარა მათ თვალწინ გაიზარდა, დაჭაბუკდა და შემდეგ დაკაცდა კიდეც. ცოლ-ქმარი მაქსიმალურად ერიდებოდა დისკუსიებში ჩაბმას, რადგან სამსაათიან „გამორეცხვას“ ნამდვილად არ ესწრაფვოდნენ, მიუხედავად იმისა, რომ ცდუნება ძალიან დიდი იყო. ისინი იქ სისულელეებს აბრაზუნებდნენ, ცოტაც და „თეთრი გაშავდებოდა“.

ორთქმავლის „წინმავალმა“ შთამომავალმა პირველსავე სადგურზე მიაგდო თავისი „მერანი“ და შვებით ამოიხვნეშა. არადა, ჯერ ქალაქსაც არ გასცილებოდა. ბავშვმა თავი წამოყო და „მუუ“-ო, ძროხას დაუნყო ძებნა. მშობელ-შამქმნელმა ჯერ ადრეა და დაიძინეო. იმან „ნანა-ნანაო“ და ამათმა კიდევე რიგრიგობით ჭანჭყარ-გამოლაყება დაუნყეს. ამასობაში კი, საუბარსა და რწევაში გართულმა მგზავრებმა, ვერც კი შენიშნეს, როგორ შემოემატათ კიდევე ერთი „თანამჯდომი“ მანდილოსანი, რომელსაც აზრადაც არ მოსვლია, რომ ვილაცის იურისდიქციას არღვევდა. გაპროტესტებისთვის, „ადე ზეზეო“, გვიანი იყო და თურმე, სწორედ ეს ერთი აკორდი აკლდა მათ ვერშემდგარ სიმფონიას.

პირველი ფრაზა ახლად შემოერთებული თანამგზავრისა: — ეგ თქვენი ბავშვი ძალიან ცოცხალი ვინმე ჩანს. აბა ის, ბოლო სავარძელზე რომ უზით, საერთოდ ხმას არ იღებს, დონდლოა.

ცოლის ფიქრ-რეაქცია: — ნეტა ჩემივე ეგეთი მშვიდი იყოს.

ქმრისა: — ალბათ. — რა შუაშია? დავაი, რა, ქალბატონო დეიდა.

ხნიერი კაცისა: — ეს ნამდვილად იელოველია.

მომსუქნო ქალისა: — ეს ეტყობა ქალაქელი ინტელიგენტია და ამასთან ცოტა უფრო ჭკვიანურად უნდა ვისაუბრო (მისი ინტელიგენტობა როგორ და რის საფუძველზე დაადგინა, თანაც პირველივე სიტყვიდან, არავინ უწყის. სასწაული თუ გინდა).

თავად ბავშვისა: — პატივცემულო, ერთი ახლოს მოინი, თმაზე უნდა დაგქაჩო.

მეორე ფრაზა უცნაური ქალისა და თანამგზავრთა პირველი შთაბეჭდილება-შეფასება: — ჩემი შვილი სინგაპურში იყო ფიზიკოსთა ოლიმპიადაზე წასული და ოქროს მედალი ჩამოიტანა იქიდან, მაგრამ რად გინდა?! მისაღებ გამოცდებზე არ უშვებენ ეს ბედოვლათები, დაიგვიანეო. სამართალია ახლა ეს? დაფასების მაგიერ ადექი და გარეთ დარჩიო. ესე იგი, ჩემი შვილი უნივერსიტეტში სწავლის მაგივრად, ჯარში უნდა წავიდეს და ვილაც ცარიელთა ვიანები კი, ლექციებზე სიარულის მაგივრად, მზესუმზირას უნდა აკნატუნებდნენ სასწავლებლის კიბეებზე, არა?! ეს მოგვიტანა ამ ახალმა მთავრობამ? ეს არის ჩვენი ნაქები მინისტრი? გეკითხებით, ასე უნდა მოექცნენ ნიჭიერ ახალგაზრდას?

ცოლის პასუხი: — დაუკავშირდით განათლების სამინისტროს და აუხსენით თქვენი მდგომარეობა და არა მგონია, ასეთი შემთხვევისთვის გამონაკლისი არ დაუშვან. ან საერთოდ აღარ გაიყვანენ გამოცდაზე და ან მოგვიანებით დაუნიშნავენ.

ქმრის დუმილი და მის მზერაში ამოკითხული ფრაზა: — შრი-ლანკაა თუ სინგაპური, იქ რა ჯანდაბა დარჩენია? რა ფიზიკის კონფერენცია -ოლიმპიადა აუტყდა? პირველად მესმის. ჩემი მეზობელი იქიდან ელექტრონიკას ეზიდება და მეცნიერება საერთოდ არ უხსენებია. მგონი, იქაურებს ვინრო თვალეები თუ ყვითელი კანის ფერი აქვთ. რა მნიშვნელობა აქვს, მკიდია. ისე კი, რა კარგი სანახავი იქნებოდა ამისი დურბინდ-სათვალისანი და ლინლ-ულვაშიანი ყმანვილი ყვავილებით მორთულ სინგაპურელთა შორის. თუ ეგ უკვე იამაიკა-კანარის კუნძულებია? გეოგრაფიაც მკიდია.

ხნიერი კაცი: — დიხაც რომ, შენი შვილი უნდა წაიყვანონ ჯარში. ყველა მამაკაცმა უნდა მოიხადოს სამხედრო ვალდებულება სამშობლოს წინაშე. აბა, მარტო ფიზიკა-ქიმია რა ვაჟკაცობაა? აბა, ერთი წარმოიდგინეთ, რომ დავით აღმაშენებელს თავისი ლაშქრის მაგიერ ფიზიკოსების ათეული ინსტიტუტი ჰქონოდა გახსნი-

ლი. განა გახდებოდა რამეს ზღვა მტერთან? არა, ჩემო ბატონო, და გეკითხებით, ფიზიკოსების ხარჯზე გაძლიერდებოდა სამშობლო? რალა თქმა უნდა, ვერა და აბა, ერთი ისიც წარმოიდგინეთ, რომ ორმოცი ათასი ყივჩაღის მაგივრად, ქიმიკოსების ორმოცათასიანი ურდო ჩამოესახლებინა თავისი ლაბორატორიებითურთ. გამოვიდოდა რამე? ის ქიმიკოსები დაიცავდნენ ჩვენი ქვეყნის საზღვრებს? არა, არა და არა. ამიტომაც, უკლებლივ ყველა ჯეელმა უნდა იმსახუროს ჯარში და დარწმუნებულიც ვარ, რომ მაგ თქვენს ბედოვლათსაც გამოუძებნიან იქ სასარგებლო საქმეს.

მომსუქნო ქალი: — იცით, ქალბატონო, აი, ჩემი შვილი უნივერსიტეტში სწავლობს და იმისი ხაზიეკის ვაჟი, ვისთანაც ქირით ცხოვრობს, ინგლისში იყო ეგრე წასული, ეგეთ ესტაფეტაზე და მერე იქ ბინაც მისცეს, სამსახურიც და სწავლის ფულსაც უხდიან.

ისევ იმ ახლადდამგზავრებული ქალის პასუხი ყველას: — კი, ბატონო, დავრეკე იმ სამინისტროში და იქ ვილაც სულელმა მდივანმა გოგომ, იცით, რა პასუხი გამცა? ეგეც გასარკვევია, ეგ თქვენი მედალი ნამდვილად ოქროსია თუ უბრალო სინგაპურული ლატუნია მოოქროვილიო. გესმით თქვენ, იმ ტუტუცმა და უნივერსიტეტიპლომიანმა გომბიომ, აქ თქვენნაირი ათასი რეკავს და ყველა რომ დააკმაყოფილონ, მაშინ მისაღები გამოცდები რალა საჭირო იქნებაო. ნავიდეს თქვენი შვილიც ჯარში, დიდი ამბავი, აბა, მარტო დებილებმა ხომ არ უნდა იმსახურონო. დავიჯერო, ათასს ჰყავს ასეთი ნიჭიერი შვილი? და რაც შეეხება ჯარს, პატივცემულო, თქვენ წარმოიდგინეთ, ყველასთვის იქ სამსახური სულაც არ არის სავალდებულო. ინტელიგენცია ხომ უნდა ჰყავდეს ერს? თქვენი თქმით ახლა განათლებული ახალგაზრდობა საერთოდ აღარ გვჭირდება, და რა ვქნათ, დავდგეთ ყველა და ხმალი ვიქნითო? აი, წარმოიდგინეთ, რომ ახლა ჩემი ბიჭი ადგეს, ჯარში ნავიდეს და ორი წელი მოცდეს. მერე კი, როცა დაბრუნდება, გულზე ხელები დაიკრიფოს და უსაქმურობით გაიტანჯოს? გეკითხებით, ამდენი მოცდენილი დროის შემდეგ, გამოვა კიდეც მისგან რამე? არ ჯობია ახლა, ეს ორი წელიც ისწავლოს? განა განათლებული ადამიანი ნაკლებად არგია თავის სამშობლოს? არა, არ გეთანხმებით, პატივცემულო. ვისაც სწავლა შეუძლია, იმან უნდა ისწავლოს, ვისაც არა და, კი ბატონო, იმსახუროს. ხოლო, რაც შეეხება იმ თქვენი ხაზიეკის ბიჭს, ქალბატონო, იმას, დანამდვილებით გეუბნებით,

რომ პატრონიც ეყოლებოდა, თორემ ჩემი ნაკლები ბეჯითი კი არ არის, სინგაპურში რომ არ დაიტოვეს. უბრალოდ უპატრონოა და მამით ობოლი. და აბა, მარტო ქალი რას უნდა გავხდეთ? თორემ, ხომ ხედავთ, ბიჭი ოქროს მედალოსანია და აქ კიდეც გამოცდაზეც არ უშვებენ, სხვა რომ აღარაფერი ვთქვა. ყველაფერს ბედი და პატრონი სჭირდება ამ დასანვავ ცხოვრებაში, ჩემო კარგო ადამიანო, თორემ მარტო ნიჭით ვერას გახდები.

პოლემიკა შედგა, ნავსი გატყდა და ახლა უკვე უკან დახევას აღარანაირი აზრი აღარ ჰქონდა. უცნაურმა ქალმა სადავეები ხელთ იგდო და ხმადაბალ შენიშვნას, ბავშვს სძინავსო, შემართებით შეაგება, სძინავს კი არადა, ეს შუშანიკი საერთოდაც უნდა ამოილო სასკოლო პროგრამიდანო. აბა, რა მიმდინარეობაა ეს ჰაგიოგრაფია, არც ლიტერატურულია და მით უმეტეს, შინაარსობრივი დატვირთვა ხომ საერთოდაც არ გააჩნიაო. ამაზე ხნიერმა მამაკაცმა სულ იელოველი უძახა, რითაც ცხადყო, რომ არცთუ უსაფუძვლოდ ეჭვობდა ოთხივე თანამგზავრის ზემოხსენებული სექტის წევრობას. რალა თქმა უნდა, ბავშვის გამოკლებით, რადგან ის ჯერ კიდეც იმდენად პატარა იყო, რომ დამოუკიდებლად არ შეეძლო ფერადი ბროშურების გავრცელება. მომსუქნო ქალმა კი, შუშანიკი რა შუაშია, ახლა ეროვნული გამოცდებიდან მოვდივარ და იქ ისეთი სირთულის კითხვა მოვიდა, რომ თვით მინისტრიც ვერ გასცემდა პასუხსო. ამათ, აბა, როგორიო და იმან კიდეც, სიტყვა „როყიოს“ განმარტებო. ხნიერმა კაცმა, ვაი, თქვენ მართლა აბდლებო, და ატეხა ხარხარი. ცოლ-ქმარი დიდხანს არიდებდა თავს ამ პაექრობას, მაგრამ ზემოთ ხსენებული სცენის შემხედვარე სიცილით გაიგუდა. უცნაური ქალი კი არ ცხრებოდა და კვლავინდებურად თავს დებდა, სწორედაც რომ უპატრონო ბავშვებს მოუგონეს ეგ კითხვა, თორემ პატრონიანებს ტესტის სულ სხვა ვარიანტები მისდითო. მომსუქნო ქალმაც, ვაი დედა, ჩემს შვილსაც ეგ კითხვა მოუვიდა და მე მგონი, დამრჩა ბავშვი გარეთო. არადა, ჭკვიანი გოგოა, ჯერ ახლა აბარებს და უკვე ინგლისურში რეპეტიტორობსო. ხნიერმა კაცმა, ვაი შენ და როყიოსიო. სად ისწავლა მაგ შენმა სოფელელმა გომბიომ ეგრე კარგად ინგლისური, რომ ახლა სხვასაც ცოდნის შუქს ჰფენსო: თქვენი სოფლის სკოლაში, თუ სექტანტების კოშკურაში, სადაც დახმარებისათვის განკუთვნილ შაქარსა და ფქვილს აფასობდაო?

ამ ყაყანსა და ცოლ-ქმრის მოურიდებელ ხარხარში პატარასაც

გამოელვია და ყველას თითის ჩვენება დაუნყო, ვითომც ერთი წლისა ვარ და ცოტა ყურადღება მეც მომაქციეთო. უცნაური ქალი რატომღაც უკვე „ვეფხისტყაოსნის“ საზეპიროებს იძახდა და თან მჯიღს იცემდა მილეულ მკერდში, აქაოდა ძალიანო. მომსუქნო ქალბატონმა, მოდით, ერთმანეთს ხელები ჩავჭიდოთ და ეროვნული გამოცდების კომისიის წევრების თავები შევავედროთ უფალს, განა ეგენი „ხალხები“ არააო. ხოლო ხნიერი კაცი მთელ ხმაზე გაიძახოდა, თქვენ რჯულძაღვლებო, მაგ ყველას, მე პირადად, „არსენა მარაბდელი“ მირჩვენია და თუ გინდა, მომკალითო. ის ფაქტობრივად ჩვენს მთავრობასავით იყო — „მდიდარს ართმევს, ღარიბს აძლევს და აბანოშიც მხოლოდ ტუსალობისას დადის“, ოღონდ ერთი განსხვავებით, რომ მას სოროსი არ აფინანსებდაო. მოკლედ, სიტუაცია აირია და ყველა თავისას მიანვა. ხნიერი კაცი მოურიდეზლად იგინებოდა და გულმოსული ირტყამდა ხელს მუხლის თავებზე. მომსუქნო ქალბატონი რატომღაც ჩანთას ჩაბლაუჭებოდა და პირზე იფარებდა. სავარაუდოდ, ან კბილები აკლდა და ან კი ზედმეტი ჰქონდა, თანაც ოქროსი. ხოლო უცნაური ქალი კოხტად დავარცხილ თმას ინენავდა და ვიღაც გამომძალველ მღვდელს აქილიკებდა, რომელმაც თურმე ბავშვები იმიტომ არ აზიარა, რომ ამ უკანასკნელთ ძღვენი არ მიართევს. ცოლ-ქმარი უკვე ვაგონის სხვადასხვა მხარეს გარბოდა სიცილისაგან ჩაბჭირებული და იმასაც კი ველარ ამჩნევდა, რომ მათი ნანატრი პატარა სრულიად დამოუკიდებლად იდგა სავარძელზე და ფანჯრის რაფაზე დაყრილ მზესუმზირის ნაფცქვენებს გეახლებოდათ. მთელი შემადგენლობა, პატარა სასაცილო ბიჭის ჩათვლით, რომელიც დედას ეჯდა კალთაში და უწმანურ შაირებს იძახდა, ხალისობდა. არავინ იცის, როდემდე გაგრძელდებოდა ეს არეულობა, რომ კონტროლიორს არ ჩამოეარა, უცნაურ ქალთან არ შეჩერებულიყო და ბილეთის ჩამორთმევის შემდეგ, მომდევნო ფრაზა არ დაებრეხვებინა: — ეს გიჟია და თქვენ კიდევ სულელები ხართ, რომ ამას აყოლიხართ. — ამის თქმა იყო და ყველა ერთბაშად დადუმდა, თითქოსდა რაღაც-ნაირად დაიმორცხვესო. არადა, რომ გეკითხათ, ეგ ამბავი, ანუ მისი შეურაცხადობა, არც ერთის გამჭრიახ თვალს არ გამოპარვია, თუმცა პოლემიკაში ჩაბმა არავის უთაკილია. მატარებელმა კი, რადღაი სიჩუმე ჩამოვარდა, დრო იხელთა, აქაოდა ჩემი ჯერიც დადგაო და არიხინდა, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა. ჯერ აწრიპინდა, თითქოს

ბევრ მინდვრის თავგს გადაუარა ერთდროულადო, შემდეგ სვლას უმატა და აქოშინდა ნამთვრალევი კაცივით, ბოლოს კი თითქოს ამოახველა სასულეში მომდგარი ნამცეციო, შვევით აგუგუნდა... ცა — ფირუზ, ხმელეთ — ზურმუხტო, ჩემო ლამაზო მხარეო... მიდიოდა, მიიმღეროდა და თან თავის ფიქრს ფიქრობდა. „თავშესაქცევ“ ფიქრს, რომელსაც მისთვის უკვე თამაშის სახე ჰქონდა მიღებული. ფიქრი, რომელიც არავინ უწყოდა, თუმცა კი ის სხვა არც არფერი იყო, თუ არა მგზავრთა მზერაში ამოკითხული ამბები. ანუ თამაში სახელად: „სხვისი ცხოვრება“. აი, ისიც:

„უცნაური ძალი“

მატარებლის კარები გაიღო და ვაგონში შემოაბიჯა შუახნის ქალბატონმა. მას ეცვა ლურჯი პიჯაკი, თეთრი გრძელსაყლოებიანი პერანგი და ნაცრისფერი შარვალი. შორიდან მატარებლის გამცილებელს ჰგავდა კოხტად დავარცხნილი, უკან ანეული და მრგვლად დამაგრებული თმით. ტურზე წითელი ფერის საცხი ესვა და უჩვეულოდ ნაზი სახის კანი ჰქონდა. დიდი შავი თვალები ნახშირის მუგუზლებივით უელავდა და ისე მალიმალ დაურბოდა, თითქოს რაღაც მნიშვნელოვანს მალავსო. ახლოდან ეს სურათი უფრო ფერმკრთალდებოდა. ტანსაცმელი ძალზე გაცრეცილი და გახუნებული იყო, თმა ჭალარაშერეული და თვალები კიდევ ოდნავ ჩაცვენილი. ფეხსაცმელი უხეში, სათრახუნო, დიდცხვირიანი და დახეული. მთელი მისი სიკოხტავე ერთ ძველ, ჩაყვითლებულ ფოტოსურათს ნააგავდა და რა გასაკვირია, რომ სულის მდგომარეობაც გათანგული ჰქონოდა, მაგრამ არა. გამხდარ, გადატყეცილ სახეზე შავი მაყვალევი დიდი თვალები უელავდა. თვალში საცემი თვალები. საოცარი ნაპერწკლით ანთებული თვალები და თან რაღაც-ნაირად საშიში. პირველი, რაც მის იერსა თუ სახეში იკითხებოდა, ეს იყო სწორედ მისი მზერა და არა გახეხილი ტანისამოსი. ოდნავ თავხედური, გამჭოლი და დამატყვევებელი გამოხედვა. ათასობით ადამიანი ისე ჩაგივლის, თვალი არავისკენ გაგექცევა, ხოლო მისი მზერა მეორედ მოხედვას აიძულებდა ყველაზე ზარმაც თვალსაც კი. ის ღია იყო ყველასათვის და უძირო ოკეანეთა ფსკერივით, რი-

თაც ერთგვარ ფარულ შფოთსაც კი ინვევდა ნამიერად დატყვევებულეში. რატომ? უჩვეულო სხივი ედგა მზერაში და თითქოს ამ სინათლეში ყველა თავის მწვალელებს პოულობდა. მწვალელებს, რომელიც თავისი ბუნებით არც ცუდია და არც კარგი. სწორედ ამიტომაც, ერთი შეხედვაც საკმარისი იყო, რომ მისი მზერა ძალიან დიდხანს გაგყოლოდა თან და შემდეგ კი, ყოველ მის გახსენებაზე დაგუფლებოდა განცდა ამქვეყნიური ზღვარის ნაშლისა.

— ეგ თქვენი ბავშვი ძალიან ცოცხალი ვინმე ჩანს. აბა, ის, ბოლო სავარძელზე რომ ზის, საერთოდ ხმას არ იღებს, დონდლოა — ქალმა თითქოს თავისთვის ჩაილაპარაკა და აწრიალდა, რათა უკეთ მოკალათებულიყო.

— ალბათ. — უღიმამოდ წარმოთქვა ქმარმა და ცოლს გადახედა, ახლა ამას რა გაუძლებსო. იმას კი გაელიმა, ჯერ სადა ხარო და მართალიც იყო. კაცმა უნებურად ქალს ახედა, რათა უკეთესად შეესწავლა თავისი მწვალელები და სწორედ მაშინ დაიჭირა მისი უცნაური მზერა. ძალიან არ ესიამოვნა და თითქოს გულზე რაღაც შემოაწვა. მიხვდა, რომ არსებული სიმძიმე იმ ქალის თვალები იყო, ხოლო უსიამოვნო შეგრძნება, მისი მზერა.

უცნაური ქალი თვრამეტი წლის იყო, როდესაც სულის საუცხოო მოძრაობა იგრძნო. დააჯდა რომელიღაცა რაიონის რომელიღაც სოფელში მიმავალ ავტობუსს და ეს თავისი მგზავრობა გასეირნებად მონათლა. ორ საათში ჩამოქვეითდა და ტყისკენ მიმავალ ბილიკს გაუყვა. მიუხედავად იმისა, რომ საერთოდ არ იცოდა, სად იყო, თავი მაინც ძალიან თამამად ეჭირა. ტყის ბილიკმა ხევში ჩაიყვანა, ხევმა კი მდინარის პირას. მდინარეს ფართო და ქვიანი კალაპოტი ჰქონდა. წყალმარჩხოზა იყო და შიშველი რიყე ურცხვად აფიცხებდა მზეს თავის თეთრ გვერდებს. სეირნობით კმაყოფილმა და განწყობაბამაღლებულმა ქალმა ქოლგა გაშალა, აქაოდა თავში მზე არ ჩამივარდესო, მაგრამ ვაი, რომ მზის ჩავარდნა ერჩივნა იმ მოგონებებს, რომლებმაც სიცოცხლე გაუმწარეს. რიყეზე ვიღაც ორი კაცი ფუსფუსებდა. სატვირთო მანქანა გაეჩერებინათ და ბრტყელი ქვებით ტვირთავდნენ. ეტყობა, ყორეს აშენებდნენ და ამიტომაც ქვას საგულდაგულოდ არჩევდნენ. ცნობისმოყვარე ქალმა გეზი მათკენ აიღო, გამოველაპარაკები და იმას მაინც გავიგებ, სად ვიმყოფებიო. ნელი ნაბიჯით მიუახლოვდა სატვირთოს და სწორედ იმ დროს, როცა ძარას გაუსწორდა, შეამჩნია, რომ მძლო-

ლი მანქანას ამოფარებოდა და შარდავდა. ქალი იმდენად ახლოს აღმოჩნდა მამაკაცთან, რომ ცხელი შარდისა და სველი ქვის სუნიც კი ეცა. ცხვირზე ხელი მოიჭირა და „ფუ, შე საქონელოო“ მიაძახა კაცს. ის კი ძალიან დაიბნა, რადგან ნამდვილად არ ელოდა ამ უკაცრიელ ადგილზე ქოლგიან მანდილოსანს და იმის ნაცვლად, რომ უხერხულად შეშმუშნულიყო შარვლის ელვის ძიებისას, პირდაფრენილილი მისკენ შებრუნდა. იდგა ასე გაქვავებული და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, ხელს უჭერდა ისედაც გალურჯებულსა და თითქმის მუხლამდე ჩამოკონწიალებულ სარცხვინოს. ამის დამნახავი ქალი კი საერთოდ აირია. განითლდა და განინმატდა. შეიცხადა ისე, როგორც ეს მაღალი წრის პატიოსან ქალიშვილებს ჩვევიათ და მყისვე იერიშზე გადავიდა. ქოლგა დაკეცა და თავდასხმისთვის გაემზადა. ჯერ ერთი-ორი მკლავებზე მოსცხო და მერე კი კარგი ქოქოლაც დააყარა. კაცი იდგა გალენჩებული და ვერაფერს ხვდებოდა, მაგრამ როგორც კი ქალმა წელს ქვემოთ სცადა დამაგვირგვინებელი დარტყმის მიყენება, უმალ გამოფხიზლდა და თავდამსხმელი მსხვერპლად აქცია. ინსტინქტურად ხელი უშვა სარცხვინოს და მოიერიშეს მაჯა დაუჭირა. ქალმა სიმწრისგან შეჰკვივლა და გამოთავისუფლება სცადა. კაცი დაეჯაჯგურა და ის იყო, ხელი უნდა გაემწვა, რომ მის მზერას გადააწყდა. თვალებში ჩახედა და თითქოს ეგრევე ყველაფერს მიხვდა, თავისკენ მიიზიდა. ქალი აფთარივით იბრძოდა და ალბათ, ამიტომაც გამოეპარა კაცის ამღვრეული მზერა და სველი ტუჩები. შემდეგ, თითქოს, სულ რაღაც ერთი წუთით, ორივენი შედგნენ და სწორედ ამ მოჩვენებითი სიმშვიდის დროს, კაცმა ხელუკულმა გასცხო და მანქანის საბურავთან მიაგდო. ქალს თავბრუ დაეხვა და ერთი ამოიკვნესა, ვაი დედაო, ხოლო კაცი ნადირივით მიახტა, ერთი შენი დედაცო. ხელები ზურგს უკან გადაუგრიხა და ტანსაცმლის შემოხვევა დაუნყო. კოპლებიანი ჩითის კაბა რომ გააძრო, მერე საცვალს სწვდა და ერთი ხელის მოძრაობით შემოაძარცვა. თეთრმა ძუძუებმა მზე აირეკლეს და კაცის დაბინდულ გონებას ახლა მხედველობა წაართვეს. რეტდასხმულმა მოძალადემ შლეგივით აძგერა ქალს ხელი ლაჯებშუა და ისიც გატყდა. სისველეს გააყოლა მთელი თავისი წინააღმდეგობა. მართალია, დიდხანს ებრძოდა, მაგრამ მერე ტკივილმა გააბრუა და სიამოვნებამ გათანგა. კაცის მხურვალე თითები გაუგონარი სისწრაფით დარბოდნენ მის ტანზე და უმოწყალოდ ჯმუჯნიდნენ მის ნაზ კანს.

მთელი სხეული წითელი ლაქებით დაეფარა და ნირნამხდარი ქალიც მინებდა. მინებდა და ვგონებ, იმ წუთს არც არაფერი უნანია, რადგან ბედნიერება სწორედაც რომ დიდი უბედურების ჟამს ეწვია. გონებადაბინდული ქალი სიამოვნებისაგან ცხოველურ ხმებს გამოსცემდა. კაცი კი სულ უფრო გაშმაგებით ლოშინდა მკერდზე, ულოკავდა ტუჩებს და ქვებისგან დაკანრულ ღუნდულებს ძალზე ძლიერად უსრესდა. ქალი თავდავიწყებით კვნესოდა და მისი ჟინიანი ამოხრებელიც წელს სულ უფრო მძლავრად იქნევა, თითქოსდა შუაზე გაპობას უპირებსო. კაცს ორჯერ, ერთმანეთზე მიყოლებით გააკანკალა და ქალმა კი ვინ მოსთვლის რამდენჯერ დაიპყრო სიამოვნების მწვერვალი. მათმა შემყურე მზემაც თითქოს დაბლა დაინია და ჰაერი ათმაგად დაიხუთა. არემარე სქესის სუნს გაენაცოფიერებინა.

თხუთმეტ წუთში კაცი მუხლებზე იდგა და „გასისხლულ“ მსხვერპლს დასჩერებოდა. ქალი გაუნძრევლად იწვა და საჩვენებელ თითს წუნნიდა. სადღაც შორს, ცაში იცქირებოდა. მამაკაცი რალაცნაირად, უნიათოდ წამოდგა და ეგრევე მანქანის კარებს მიაშურა. გიჟივით ჩააფრინდა საჭეს და ცალყბად გამოსცრა: „აბა, მე რა ვიცოდი, შენ თუ ქალიშვილი იყავი“. ამ სიტყვებს ქალის გონებამდე არ მიუღწევია, რადგან ის მხოლოდ მაშინ გამოფხიზლდა, როდესაც სატვირთოს ძრავის ღმუილი შემოესმა. უაზროდ წამოჯდა და დაღურჯებულ-გასიებული თითები სახეზე მოისვა. თმა შუბლზე მიკვროდა და ღანვები საშინლად უხურდა, რადგან კაცის გაუპარსავ პირისახეს დაესუსხა მისი ნატიფი კანი. მანქანა გამეტებით მიქროდა რიყეზე და უმისამართოდ ისროდა ქვებს ბორბლებს ქვემოდან. ქალს ეგონა რომ ძველ, შავ-თეთრ კინოსურათს უყურებდა, რომელშიც რიყეზე მსრბოლ სატვირთოს ვილაც ჯმუხი კაცი მისდევდა. შემდეგ იმ კაცმა ძარას ხელი ჩაავლო და მანქანას შეახტა, ხოლო მძღოლმა ფანჯრიდან გადმოყოფილი ბალნიანი ხელი მოიფხანა და გადააპურჭყა. ქალს მერელა გაახსენდა, რომ ისინი ორნი იყვნენ, თუმცა კი იმ მეორესთვის საერთოდ თვალი არ მოუკრავს, როდესაც ის პირველი მას აოხრებდა.

ქალი მძიმედ წამოდგა და მდინარისკენ წალასლასდა. მკლავებზე ჩამოძენილი კაბის ნარჩენები მოიძრო და წყალს მისცა სხეული. მდორე მდინარე სხეულს მხოლოდ ნახევრამდე უფარავდა, მაგრამ მისთვის ესეც საკმარისი იყო, რათა ღრუბლებისთვის ეცქირა და

სხვა არაფერი ეგრძნო, გარდა სასიამოვნო სიგრილისა. მომხდარზე ფიქრი არც კი უცდია, რადგან გუმანით ხვდებოდა, რომ ამისთვის მთელი ცხოვრება წინ ჰქონდა. უბრალოდ იდგა, ძუძუებს მზეს აფიცებდა და დამბალი ბოქვენის თმას გულგრილად იგლეჯდა. წყალიც უმაღლესად შლიდა ერთ მუჭად მცურავ თმას და სხვადასხვა მხარეს მიასრიალებდა. თითქოს ტიროდა, მაგრამ არა თვალებით, რადგან ცრემლები დაშრობოდა. თითქოს მომავლის სჯეროდა, თუმცა არა გულით, რადგან ის ცარიელი ჰქონდა. თითქოს ბედნიერიც იყო, მაგრამ არა სხეულით, რადგან უცნაური იარებიდან ცოდვილი სისხლი სდიოდა. წელიდან ამოვიდა და კაბის ნაგლეჯების გადაბმას შეუდგა. ერთგვარი პერანგი გამოუვიდა, რითაც სიშიშველე დაიფარა. წელში გაიმართა და მარცხენა ხელით მზე მოიჩრდილა. მოშორებით გამავალი გზატკეცილი შენიშნა და მისკენ აიღო გეზი. დამტვრეული ქოლგა გაშალა და წავიდა...

მერე ძალიან დიდხანს ეგონა, რომ ფეხმძიმედ იყო. ერთი თვის თავზე, დაჟინებული ფიქრისა თუ სხვა რამ მანქანების გამოისობით, ციკლი დაერღვა და ამან რწმენა ორმაგად გაუძლიერა. გადაწყვიტა, რომ სუსტად იყო, თავბრუ ეხვეოდა და გულიც ერეოდა. წოლითი რეჟიმი დაინიშნა, რადგან ნიშნები აშკარად ტოქსიკური ფეხმძიმობისა ჰქონდა და ხანგრძლივად წამოწვა. იმ კაცზე და რიყეზე მომხდარის შესახებ არავისთვის უამბნია, ამაზე ფიქრით თავი დიდად არც შუნუხებია, რადგან ახლა უფრო მნიშვნელოვანი საზრუნავი გასჩენოდა. მიუხედავად იმისა, რომ ჩანასახი სულაც არ იყო სიყვარულის ნაყოფი, მას მტკიცედ ჰქონდა გადაწყვეტილი ბავშვის გაჩენა, რადგან მისი მრწამსიდან გამომდინარე, ის ღმერთს ვერ შესცოდავდა და მუცელს არ მოიშლიდა. იმდენად მოინადინა მოლოგინება, რომ კუჭში გასვლისაც კი ეშინოდა, აქაოდა ჭინთვისას ნაყოფი პლაცენტას არ მოშორდეს და დენა არ დამენყოსო. იმდენი ითმინა, რომ კარგადაც გაიბერა და ნაღდ ფეხმძიმეს დაემსგავსა. სამი თვე ასე შეკრულმა ცოტა იარა, მეტწილად იწვა და მერე კი საერთოდ ძმასთან გადავიდა საცხოვრებლად. მარტო ცხოვრებისა და გულყრების შეეშინდა, თავსა და ნაყოფს რამე ხიფათი არ მოვანიოო. რძალს კი ტყუილი უთხრა, წელკავი მჭირს და დამოუკიდებლად მიჭირს ცხოვრებაო. ჯერ ისედაც არ ჰქონდა ნერვები დალაგებული და ახლა, კუჭში გაუსვლელობის ფონზე, ნამდვილ „მამალ“ გიჟად იქცა. მართალია, შიზოფრენიკი მამიდა

არავის ეპიტნავებოდა, მაგრამ ერთი პატარა ფარდული ზრდილობის გულისთვის მაინც გამოუყვეს, შეწუხდება და მალევე წავაო. თუმცა კი ცდებოდნენ, რადგან მეტი ფართი არც მას სჭირდებოდა და კომფორტით ხომ არც ადრე უცხოვრია. ინვა მთელი დღე ფიცრის ნარზე და მომავალ შვილზე ფიქრობდა, ნეტა ქერა იქნება თუ შავტუხაო. დღე დღეს მისდევდა, საათი საათს და მისი ყოფა კი სულ უფრო ემსგავსებოდა დავინყებულ სიზმარს. სიზმარს, რომელიც დილითაც აღარ გახსოვს. ალბათ, ამიტომაც, შეწუხებით მას არავინ აწუხებდა და ჭამით კი, ძირითადად, ლოგინის უკანა კედლიდან ჩამოფხეკილ თაბაშირს გეახლებოდათ, ვითომდა კალცი მაკლიაო.

ასე ინვალა სამი წელი „სანახევროდ კუჭში გასულმა“, ციკლდარღვეულმა და ვედროებით თაბაშირნაჭამმა, მაგრამ არაფერი გამოუვიდა. ბოლოს მიხვდა, მგონი მუცელი მომეშალაო და ძალიან ეწყინა. დეპრესიისთვის თავი რომ დაეღწია, საქმე გამოიგონა. გულის გადასაყოლებლად მატარებლით დაიწყო „სეირნობა“. არა, იმ კაცს სულაც არ ეძებდა და არც რიყის დანახვაზე უჩქარდებოდა გული. უბრალოდ, მგზავრობდა და საუბრობდა. ლაქლაქებდა გაუთავებლად და ჰყვებოდა ათას ტყუილსა თუ მონაგონს. ამბობდა, რომ ვითომ, ორი შვილის, ქალ-ვაჟის, დედა იყო. ქმარი ტერიტორიული მთლიანობისათვის ომში ჰყავდა დაღუპული და ახლა გარდაცვლილი მეუღლის „დამპალ“ ნათესაობას ეჭიდავებოდა კუთვნილი ბინისათვის. თუმცა, ვგონებ, თავადვე სჯეროდა საკუთარი გამოწვინის და ეს, ალბათ, მისგან გასაკვირიც არ იყო. ასე და ამგვარად, აბრუნებდა ერთსა და იმავეს, გაფუჭებული პატეფონივით. დააყენებდა ხოლმე უშველებელ ბაქიბუქს და მერე, სადაც თავში გადაუტრიალდებოდა, იმ სადგურში ჩადიოდა, ყოველგვარი „ნახვამდისა და კარგად მენახეს“ გარეშე. მოიცდიდა რამდენიმე საათს, სანამ მომდევნო მატარებელი ჩამოდგებოდა და მერე კვლავ იგივე მეორდებოდა, ოღონდ ახლა უკვე უკანა გზაზე. ბოლოს, მივიდოდა სახლში დაღლილ-გაოხრებული და მიეგდებოდა თავის ფიცრულ ნარზე. გადაჰკიდებდა თავს უკან და იწყებდა ახალი ამბის თხზვას ხვალინდელი დღისთვის: “ჩემი შვილი სინგაპურის ფიზიკოსთა ოლიმპიური ოქროს მფლობელია, და...”

ხნიერი კაცი

რალა თქმა უნდა, ის ყოველთვის ხნიერი არ გახლდათ და იყო დრო, როცა ჭალარა უღვაში შავ ზოლად „გადაკვანწოდა“ ტუჩზე-მთ. ჰქონდა მკვრივი სხეული, მაგარი მუხლი და ძლიერი მკლავი. კოლმეურნეობაშიც იყო განეწიანებული და აგრონომობაც ენადა, მაგრამ იქ, საბჭოსდამაგვარობაში უთხრეს, რომ ჯერ ჯარი და მერე კი ციტრუსებიო. იმანაც, რა გაენყობაო და მოირგო „სალდათის“ ჭაობისფერი (გონივრულად შერჩეული ფერია) ფორმა. საკუთარი ინიციატივით ისწავლა მწყობრში სიარული და ხმამაღალი შეძახილი ურააა!.. იმთაც, უფროსობამ, „მაღადეც ზა მოტივაციუ“-ო და ჯერ თავი გადაპარსეს, მერე კი ციმბირს იქით რომ ქვეყანაა, იქ გაამწესეს, აქაოდა საბჭოეთის სასაზღვრო ზოლი, შენ თუ არა, აბა, სხვამ ვინ უნდა დაიცვასო. იმანაც „ნაჩალნიკის“ გულის ამაჩუყებელი სიტყვებით შთაგონებულმა, მჯილით მოინმინდა სიხარულის კურცხალი და ყოვლად ძალდაუტანებლად თავი დურთა უკარ-უფანჯრებო მატარებლის ვაგონში (არადა ცოტათი ადრე, სწორედ მაგ ვაგონებში ხალხს სულ ძალით ტენიდნენ და ხელში მხოლოდ „ცალი“ გზის ბილეთს აძლევდნენ). მთელი ორი კვირა იმგზავრეს, ჯერ ჯოჯოხეთურ სიცხეში და მერე კიდევ ძვალში გამჯდომ სიცვიეში. პირველი კვირა ნიფხვის ამარა იტანტაღეს ნახევრადბნელ ვაგონში, აქაოდა, გვცხელა და იმიტომ, თორემ კაცის სიშიშვლე რა მოსანონიაო. ხოლო მეორე კვირას, სულ ერთმანეთს ეხუტებოდნენ ეს ჯან-ლონით აღსავსე ჯეელები, ოფიცრებმა რაც უნდა ის იფიქრონ, მთავარია, ჩვენ გავთბეთო. მერე, როგორც იქნა, მიატანეს იმ საზღვარსა თუ დედამინის კიდეს და შეუდგნენ სამხედრო ვალდებულებას. უფრო სწორედ კი, ერთი სამეთვალყურეო ჯიხურიდან მეორემდე მანძილის ნაბიჯებით ზომვას. აბა, დასაცავი იქ არაფერი იყო და გადავარდნით კიდევ არა მგონი, ვინმე მაინცდამაინც იქ გადაჩეხილიყო, მიუხედავად იმისა, რომ დედამინის კიდე ერქვა. რაც შეეხება მტრის მოულოდნელ თავდასხმას, ეს ხომ გამორიცხული გახლდათ, რადგან ყველამ დანამდვილებით იცოდა, რომ თვით უძლეველი ქიმერებიც კი ვერ გაბედავდნენ იერიშის მიტანას, მითუმეტეს, იქამდე ჩასვლაც ხომ იყო საჭირო? ჰოდა, ასე ზომა ნაბიჯებით მთელი სასაზღვრო ზოლი ორი წლის

განმავლობაში და რომ გეკითხათ „კაზარმიდან“ ჩემამდე რა მანძილიაო, დაზუსტებით ვერაფერს გეტყვოდათ, რადგან კარგად უწყობდა თეორემა, რომ ჰქონდათ ნივთებს სიცივეში დაპატარავებისა და სიცხეში გაზრდის თვისება. იქ კი ისეთი სიცივეები იცოდა, რომ მკვიდრი მოსახლე მეტრ და ოცზე მეტი სიმაღლის არ იზრდებოდა. აბა, ჩვენთან რომ აინონებიან ალვის ხეებივით, ეგრე კი არ იყო. იქ გამუდმებით ყინავდა.

რაც იქ იმსახურა, მზე სულ სამჯერ ნახა და ისიც ნახევარი საათით. ბედნიერი ხარო, ეუბნებოდა „კეთილი შურით“ (სინამდვილეში ეგეთი განცდა არ არსებობს და არავინ მოგატყუოთ) წვრილთვალა მეგობარი, რადგან ამ უკანასკნელს საერთოდ არ ენახა ამგვარი მოვლენა საზღვარზე ყოფნისას. სამივეჯერ ლამენათევ-ნამორიგევი იყო და ეძინა. დანარჩენ დროს კი, როცა მზე არ იყო და ის „პოსტზე“ არ იდგა, „სამაგონს“ სვამდა, რომელსაც, ვგონებ, ქეჩის ჩექმებისგან ხდიდნენ. შემდეგ თვრებოდა უმონყალოდ და ფანჯარასთან მდგარ ზედა ნარზე წვებოდა. ფანჯრის მეორე მხარეს კი მისი ეგრეთ წოდებული მეგობრები ბოძებით ხელში დარბოდნენ გათოშილები წინ და უკან, რითაც ძმაბიჭს კაემანს უქარწყლებდნენ, ვითომცდა არხეინად მგზავრობ მატარებელით და ფანჯარაში იყურებო. მერე ესეც ბეზრდებოდა და როდესაც უკვე უზომოდ მოეძალებოდა თბილი მიწის ნოსტალგია, იწყებდა ოთხკუთხედთავიანი „ჩუჩმეკების“ წიხლებით ცემას. თქვენ რა იცით ღვინის ფასი, თქვენი დედაც კი ვატირეო. ასე გრძელდებოდა თითქმის მთელი ორი წელი და ბოლოს იმდენი ქნა თავისი თავნებობით, რომ ერთი უსიამოვნებაც შეემთხვა. ნამთვრალევი საცვლების ამარა სიგარეტის მოსანევედ გავიდა ეზოში და სანამ ერთი ღერი „ჩაკლა“, მარცხენა ფეხის სამი თითი გაეყინა და ფილტვში წყალი ჩაუდგა. იქაურ „მედპუნქტში“ ბევრი ატრიალეს წინ და უკან ცარიელი ჯამივით და ბოლოს დაასკვნეს, აქ ჰავა არ უხდება და უმჯობესი იქნება, სახლში გავგზავნოთო. „უ ვას ტამ სოლნცი ი გაზიროვანნაია ვადა“, თქვა სათვალეებიანმა ექიმმა და სამედიცინო სპირტი გადაჰკრა, ხოლო „ზაკუსკად“ გაჭვარტლული მუყაოს ნაგლეჯს უყნოსა.

ახლა უკვე აქეთობისას იგრიხინა ორი კვირა და როდესაც სამშობლოს მიატანა, იმის ნახევარი იყო, რაც იქიდან გამოგზავნეს. ძლივს მილასლასდა მშობლიურ ეზო-კარამდე და ზედ ზღურბლთან მუხლებზე დაეცა. გულამომჯდარმა ჯერ მიწას დაუკოცნა „სითბო“

და მერე კი დედას ემთხვია კალთაზე. მოხუცმა რუდუნებით ჩაიკრა გულში და ჰკითხა, რა ქენი, შვილო, როგორ მოიარეო? ამან კი მიუგო, ბევრი ვერაფერი დედიჯან, მაგრამ ერთი „პადაროკი“ მაინც ჩამოგიტანე, მოჭრილი სამი თითი და ფილტვებით იქაური წყალიო. რაღას იზამდნენ, ჯერ ბევრი იტირეს და მერე უმკურნალეს. სახელმწიფოც გვერდში ამოუდგა. ნამსახურები ორი წელი ოთხად ჩაუთვალეს მკაცრი პირობების გამო და ინვალიდობის პენსიაც დაუნიშნეს. ჰოსპიტალში წამალი არ დააკლეს და შტაბში კიდევ — მედალ-ეპოლეტები. ბოლოს ერთი საგზურიც გამოუყვეს „მინვოდში“ და თან ხელის ჩამორთმევით დამოძღვრეს: „ბარჟომ, ნარზან ადინ ჩორტ, სერნაია ვადა ლუჩმე ვსეხ“. აქაურ ექიმს კი წითელი ღვინო და მრგვლად მოხარშული დედალი უყვარდა და საერთოდ არ უწყობდა, სადმე შებოლილ მუყაოზე თუ ქეიფობდნენ.

დასვენება კარგი გამოვიდა, ოღონდ ერთი კი იყო, რომ მოხუცი დედა ხშირად იჯდა „წინკარში“ გვიანობამდე და შარას გასცქეროდა, ნეტა ასე ძლიერ რად იგვიანებს ეს ჩემი ბიჭი, რამე ხიფათს ხომ არ გადააწყდაო. ბიჭმა კი ნამდვილად დაიგვიანა და თანაც კარგა ხნითაც. იმდენი ქნა და ივაჟკაცა, რომ ორკვირიანი საგზური სამი თვით გააგრძელა და ლამის ცოლიც მოიყვანა. დაისვენა, მაგრამ რა დაისვენა?! ჩავიდა თუ არა დანიშნულების ადგილზე, იმ ღამესვე დაერია უცხო ტომის ქალებს და სულ „ახ ტი კაკოი შალუნო!“ აძახებინა. იქაურ მანდილოსნებს თურმე „სამაგონზე“ ეკეტებოდათ ჭკუა და რა ანახა ამან მშობლიური ჭაჭა და თანაც ათი ლიტრი, იმ დღის მერე სულ ზედ ეჯდნენ, როგორც მას, ასევე ბალონს. ისიც ძალიან კმაყოფილი ამ ამბით, ბედს არ უჩიოდა და ქვეყანა თავისი ეგონა, მაგრამ ცხოვრება ხომ აღსავსეა მოულოდნელობებით და არც მას შეერგო დიდხანს ეს ბედნიერება. წუთისოფლის ირონიით, თუ სხვა რამ მანქანებით, გადაეყარა ერთ არამსმელ ქალს და როგორც ინდივიდუალიზმისა და ორიგინალობის დიდი მოტრფიალე (ჯიმ-ჯილაგ-ერი ჰქონდ-ჰყავდა ეგეთი), უმაღლეს დაეძგერა. რით აღარ სცადა ქალის გულის მოგება, ხელებზეც კი გაიარა და ოთხი უდანაშაულო თავისზე დიდი მუტრუკიც მიბერტყა ცალი ხელით, მაგრამ სულ ტყუილად. ის ქალი სხვა ზნე-რჯულ-რწმენისა გამოდგა და იმის მაგიერ, რომ ყოველ საღამოს მისი საჯიშე გაენებვირებინა ზღვა ალერსით, იჯდა ლამპიონის ქვეშ და ბიბლიიდან ამოკრეფილ ნაწყვეტებს უკითხავდა. ამან ეგენი ისედაც სულ ზეპირად

ვიცი და მოდი, რამე სხვა მასწავლეო. იმან კიდევ, უშნოდ ნუ იკრიჭები და შენ რაც იცი, ეგ მცდარია, მართებულს მე დაგანახებო. კაცმა მართებული და სწორი ჩემი მეორე სახელია და წამო ჩემთან ნომერშიო. ქალმა ნურას უკაცრავად, მისამართი შეგეშალათო. მამრი არ მოეშვა და მაშინ დედაკაცმა სიტყვა უთხრა, რახან შენსას არ იშლი, იცოდე, რომ სანამ ჩემს ღმერთს თაყვანს არა სცემ, მე შენი ვერ ვიქნებიო. არადა, მაგარი ქალი იყო: ქერა, მაღალი, მკვრივი, გამოზურცული გავითა და დაბალი, მოსული მკერდით. თანაც განწყობითაც „კეთილად“ იყო მის მიმართ და იმისი რჯული კიდევ ძალიან ახლოს იდგა მის რწმენასთან. სულ რაღაც სამ პარაგრაფსა და ოთხ დოგმაში იყო სხვაობა (ეს, რაც მან დათვალა). ნაღდად არ ღირდა ხელიდან გაშვება.

ბევრი ფიქრისა და ბჭობის შემდეგ, ადგა და ერთ მშვენიერ დღესაც ეახლა. ყვავილებითა და შამპანურით ხელდამშვენებულმა კარშივე სიტყვა უთხრა „დავაიო“. თქვენი მიმდინარეობის ძმად და მოხალისედ მიგულეთ, ოღონდ „პოსლეზეო“. იმან ნისია სხვისია და წამო, ძმაო, ჩვენს „ზამ-დირექტორთან“ ვიბაზროთო. ამან, რალა „ზამთან“, წამო ეგრევე დირექტორთან, კარგი ბიჭი ვარ, ჩემი დედა ვატირე, შიში თუ მქონდეს რამისაო. ქალმა, დირექტორი კოშკშია გამომწყვდეული და შენ კი არა, ყველაზე წარჩინებულთაც თვალით არ ჰყავთ ნანახიო. სამაგიეროდ, „ზამი“ იმყოფება აქ, გვერდზე პანსიონატში დასასვენებლად თავისი ჯალაბითურთ და ეგ „გაგიიასნებსო“. თანაც ჩემი ჰალალი და ტკბილი ბიძაშვილია და მაგრად ჩაგეხუტებაო. არ გაჭრა ფანდმა და კაცმაც წამიერად ჩამოყარა ყურები. რაღაც ცუდს უგრძნობდა გული და ფეხს ითრევდა მეორედ მონათვლაზე, რადგან კარგად ახსოვდა თავისი ცხონებული ნათლიმამის სიტყვები „ენა, მამული, სარწმუნოებაო“ (ცხონებული სიმთვრალეში სულ მაგას გაიძახოდა ჩახვეულივით, სანამ გადასახლებაში არ უკრეს თავი. მერე კიდევ სულ „დრუჟბა, მირ და ტრუდს“ ყვიროდა). ამ ფიქრებში იყო გართული, როდესაც ცბიერმა ქალმა, ვითომცდა ხურდა დამივარდაო, დაიხარა და ბოლომდე ჩაახედა თავის ძუძნარ-სამფლობელოში. შამპანურს თავი გასძვრა მეტი მღელვარებისგან და ამოვარდნილი ქაფიც პირდაპირ მის ტუჩს დაეძგერა. ამანაც მოსვა და ნავედით, ერთი მაგის დედაც, რაც იქნება, იქნებაო და ძუძუ-გულმიცემულმა ქალს ხელკავი გამოსდო. გზად კი, აი, ასეთ ფიქრს ჩმახავდა: სამშობლო ორი

დღის სავალზე მაქვს, ენას ვერავინ წამართმევს და სარწმუნოებას კიდევ ვინ შემომწმებს, ეგეც მოჭრილი ფეხის თითი ხომ არ არის, რომ გამომიჩნდესო. ეგ ქალიც მე დამრჩება და გულზე რომ ჯვარი მიკიდია, ისიცო. მაგრამ ვაი, რომ მწარედ ცდებოდა.

იმისი „ბიძაშვილ-ზამდირექტორი“ კი ძალიან ტბილად მოუბარი და სტუმართმოყვარე ვინმე გამოდგა. არა, ახლა, სუფრა არ გაუშლია, რადგან წესად არ ჰქონდათ ქეიფი, მაგრამ რაღაც მყუდრო ოთახში შეიყვანა და ძალიან ბევრი ელაპარაკა. სულ თვალეში შესციცივებდა და ცდილობდა, რაც შეიძლება ნელა ესაუბრა, რათა მას ყველაფრის დანვრილებით დამახსოვრება მოესწრო. თუმცა სულ ტყუილად ირჯებოდა, რადგან ვაჟკაცს თავში წყვილი ძუძუს მეტი არაფერი არ მოსდიოდა. ისიც თითქოს მიუხვდა გამოცდილი პედაგოგივით და უთხრა, ამ ჯერზე საკმარისია და დანარჩენ სიღრმეებზე მერე ვილაპარაკოთო. ახლა შენ უკვე ერთ-ერთი ჩვენთაგანი ხარ და აბა, შენ იცი, ჩვენს ღმერთს როგორ ემსახურებიო. იცოდე, ჩვენ უმცირესობაში ვართ და უნდა ვიმძლავროთო. ამისთვის კი ბევრი უნდა მოვაქციოთ ჩვენს რწმენაშიო. შენი საქმეც სწორედ ეგ იქნება და მარტო რომ არ დაიჩაგრო, დამხმარედ და დამრიგებლად ჩემს კობტა ბიძაშვილს გამოგაყოლებო. თან თვალი ჩაუკრა, როგორც გინდა ისე დაიხმარ-მოიხმარე, ჩვენმა ღმერთმაც შეგარგოსო. ოთახიდან გამოსულ ახალწვეულს კი გულზე რატომღაც რაღაც სიმძიმესავით შემოაწვია და სახე ჩამოედგნათა. ერთი პირი იქიდან გაქცევა და ყველაფრის დავიწყებაც იფიქრა, მაგრამ რა იხილა ქალის მოცინარი სახე და ვნებიანი ტუჩები, უმალ ყველაფერი გადაავიწყდა. ისიც წრფელად ჩაეკრა გულში და ნახალისების მიზნით, ხელიც კი შეუცურა მაისურის ქვეშ. „ზამდირექტორმა“ გულითადად დალოცა მენყვილეები და იმდენი ილაპარაკა, რომ ლამის ყველაზე მნიშვნელოვან სულთა მეზადურებადაც დასახმათი დუეტი. იმათაც მოთმინებით მოისმინეს მისი რჩევა-დარიგება და რა იგულეს ტელეფონის ზარით გამონვეული მცირე პაუზა, უმალ თავისი, ახლა უკვე საერთო, პანსიონატ-ოთახ-შტაბისკენ მოკურცხლეს.

დადგა ნანატრი ღამე. მიჯნური მამრი გაილექსა ქათინაურებით და ქალმა კი რატომღაც თავისი ხელნაწერები გადმოალაგა (ბუკლეტები მაშინ ჯერ კიდევ არ იყო მოდამი). კაცმა შარვალი გაიძრო, წირვის გამოტანას ახლა განახებო. იმან საეჭვოდ ჯერ არა,

ჯერ ვილოცოთო. ამან, რა დროს ლოცვაა, ქალო შენ, ფაქტობრივად ჩემი ცოლი ხარ და ახლა მე მეკუთვნიო. ის კი თავს აქანცარებდა, ღმერთი მალლიდან გვიყურებს და „ზამდირექტორმა“ მენყვილებად გვაკურთხა, განა ცოლ-ქმრადო. კაცი საიდან არ მიუდგა და სად არ უჩქმიტა, მაგრამ ვერაფერს გახდა. ქალმა დაიჩემა, ჩვენში ყველაფერი ეგრე მარტივად არ არის, როგორც შენ გგონიაო. კაცი აიჯაგრა, ახლა შენ არ მანერვიულო, თორემ მე ვიცი შენი ტყავის ამბავიო. იმან კიდევ ბოლოს წნეხს ვერ გაუძლო, ჯანდაბას შენი თავიო და ძუძუ მისცა სათამაშოდ. აქაოდა, ჯერ ამას დასჯერდი და როცა ვიქორწინებთ, მერე დიდზე ვქნათო. ისიც ებღღვნა კერტებში და განელ-გამონელა, თუმცა კი ლლაბუცს ვერ გასცდა. ასე აწვალ-ათამაშა მთელი კვირა და ხან რა მიზეზი მოუგონა და ხან რა. კვირის თავზე კი, როცა კაცი მიხვდა, მე მგონი, ძუძუს ასაკიდან გამოვედიო, განაწყენდა და მკერდზე ხელი აუკრა. დანაღვლიანდა და ძლიერ მოიწყინა. მიხვდა, რომ ქალთან კამათს აზრი აღარ ჰქონდა, რადგან ის უკეთ იყო მომზადებული ახალი სარწმუნოების დოგმატიკაში და პოლემიკასაც ყოველთვის უგებდა. ძალას ის ვერ დაატანდა და გინების კი ერიდებოდა, მართლა ცოლი ხომ არ არისო. ჩამოყარა კაცმა ყურები და მიეძალა ფიქრს, მგონი, შევცდიო. უკლო ლოცვას და ნაცნობ-უცნობი ძუძუების წელვას. ქალმა უმალ აღლო აულო მისი სულის შფოთს და ახლა მოდი, დუნდულებზე მე-თამაშე, ესენი ხომ უფრო უცხო და ახალიაო. იმან იუარა, ქალო, შენ „ბოვში“ ხომ არ გგონივარ, რომ მარტო სიშიშვლით გავიდე ფონსო. ურთიერთობა დაეძაბათ და მიდგა დიაცი მიჯნაზე. ან უნდა დანებებოდა, თუ არადა თავისი ეკლესიისთვის მრევლი დაეკარგა. გადწყვეტილებამაც არ დაიგვიანა და მეორე ღამეს პირველი ის დანვა სანოლში. გაშიშვლდა და საბანი ისე წაიფარა, რომ სხეული რაც შეიძლება მეტად გამოსჩენოდა. „იდი სუდა მოი კოტიკო“, უხმო თავისთან გულისწორს და ჩაიგორა სარეცელში. კაცმაც აიწყვიტა. ოღონდ ეს იყო რომ, ქალი ჯიუტად ზურგს უმარჯვებდა, აქაოდა ასე უფრო მომწონსო. კაციც არ უძალიანდებოდა, მაგრამ გათანგულმა ქალმა თვალი რომ მოხუჭა, უმაღვე გადმოატრიალა და ბარდაყებს შორის ხელი შეუცურა. ის იყო, თითებით უნდა გასთამაშებოდა მის იდუმალებას, რომ სახტად დარჩა. შუბლზე ცივმა ოფლმა დაასხა და საფეთქლები აენვა, რადგან ხელში ზუსტად ისეთი სიამაყე შერჩა, როგორითაც თავად იწონებდა თავს სუსტი სქესის

წარმომადგენლებთან. ერთი ხელის მოძრაობით გადაადრო საბანი და რა იხილა, მუქი ფერისა და უსიცოცხლოდ მიგდებული „მისნაირობა“, ერთილა აღმოხდა, „საშა, ტი ჩტო, მუჟჩინა!?“

მერე დიდხანს იჯდა ლოგინზე და შესცქეროდა პარტნიორის ხან ერთსა და ხანაც მეორე სარცხვინოებს. რამდენადაც ის ერთი ბუნებრივი და სასიამოვნო შესახედი იყო, იმდენად ის მეორე, მამაკაცური სანყისისა, არაბუნებრივად და შემზარავად გამოიყურებოდა. არასოდეს ენახა ერთ ადამიანზე ორი სასქესო ორგანო და გულში ფიქრობდა, ახლა მე ვინ ვარ, წულთმხრწნელი თუ მამათმავალიო? ქალი კი დუმდა და ალენილ სახეზე ნაკვთი არ უკრთოდა. თითქოსდა თვალებით ეუბნებოდა, მიდი და შენ თვითონ გადწყვიტე, რომელი სად და მერე როგორო. ხოლო კაცმა, მცირეოდენი ფიქრის შემდეგ, ერთი შენი ქალ-კაცა დედაც ვატირეო, უჯრიდან ნინოს ჯვარი ამოიღო, ემთხვია, გულზე ჩამოიკიდა და სიტყვებით: ღმერთო, შენ შემინდეო, კარში გავარდა. ქალ-კაცა გამოეტირა, „ნი ბრასაი მენია, ლიუბიმი“-ო და აქვითინებული დაემხო ბალიშზე. კაცმა კი სადარბაზოდან მიაძახა, სადმე არ გამიბაზრო, თორემ დედას მო.....ვო.

იმავე საღამოს დაადგა სამშობლოსაკენ მიმავალ გზას და ამ ამბის სამუდამოდ დავიწყება აღუთქვა საკუთარ “მე“-ს. სირცხვილი სწვავდა, როგორც რჯულის, ასევე სქესის უარყოფისა. მწარედ ჩაეცინა ტამბურში სიგარეტის წვეისას, ამისთვის ვიცვალე რწმენა და ზნეო?! მწარე იყო გაკვეთილი, მაგრამ უფრო მწარე შედეგები აღმოჩნდა. ამას კი განსაკუთრებით მაშინ მიხვდა, როდესაც საპირფარეოში შევიდა მოსაშარდად და რა დახედა თავის სარცხვინოს, უმალ იმ ქალ-კაცას უსიცოცხლო ორგანო გაახსენდა და პირღებინება აუტყდა. მას მერე ასე ემართებოდა მოშარდვისას და მარტო ეს რომ ყოფილიყო მისი თავსატეხი, კიდევ რაღაცას მოახერხებდა, მაგრამ ამასთან ერთად ქალის შიშიც დასჩემდა. სოფელში ჩასულს, მართალია, არავისთვის მოუყოლია თავისი სასირცხვილო ამბის შესახებ, მაგრამ ბედმა საბოლოოდ უმტყუნა. მას მერე აღარც ოჯახი შეუქმნია და არც ქალს გაჰკარებია. დადიოდა ასე ეულად და ყოველ მოსახერხებელ გარემოებაში ლანძღავდა თავის შემაცდენლის რჯულსა და მიმდევრებს. ამ საქმეში კი ისეთი აკვიატება დასჩემდა რომ, ყველა მათი მიმდევარი ეგონა და თანაც ორსქესა. აკი იძახდნენ, რომ უნდა ვიმძღვროთო და ისიც ყოველთვის მიყურა-

დებულები იყო სხვის საუბარს, რათა სადმე საეჭვო სიტყვა დაეჭირა და უმალ შეტევაზე გადასულიყო. თუმცა კი ძნელი გასარჩევი იყო, ყველაფერ ამას საკუთარი გულის მოსაოხებლად აკეთებდა თუ სინანულის განცდით.

მომსუქრო ქალი

ლოყებლაჟღაჟა და ჩანთაპირაფარებული არსება, მეცნიერული თვალსაზრისით, არც თავი იყო, არც ზაზუნა და მით უმეტეს არც მაჩვი. ევოლუციური ტაბულის მიხედვით, ის სწორედაც რომ, განვითარების უმაღლეს საფეხურზე იდგა. ჰქონდა ოთხი კიდური, ორზე დადიოდა და ორსაც ჩანთის პირზე ასაფარებლად ხმარობდა. ეს ოთხივე კიდური კი თავის წილ ება ეგრეთ წოდებულ ტანს, სხეულს. წესისა და რიგის მიხედვით, ამ ტანსა და სხეულს უნდა ჰქონოდა მრავალი გამობურცულობებ-ჩაბურცულობანი, თუმცა კი ამაზე თავს ვერავინ დადებდა, რადგან, არა მგონია, რომ ვინმეს სურვილი გასჩენოდა, ეგრე დაწვრილებით დაეთვალეირებინა მისი ტან-სხეული. რალა თქმა უნდა, ალტრუისტი, ოთხმოცს გადაცილებული, პარანოიკი მეცნიერის გარდა, რომელიც სამწუხაროდ მას არსად შეხვედრია. თუმცა კი, რაც უნდა გასაკვირი იყოს, ჰყავდა მეუღლე და ორი შვილი, სავარაუდოდ, ისინიც ადამიანის მოდგმისა (ეს ყველაფერი, რალა თქმა უნდა, შავი იუმორითა და ბოროტი ცინიზმით). ისე კი, ამ ჩაფსკვნილ ქალბატონსაც ჰქონდა ერთი თავისი ამბავი, მართალია, ცოტა უცნაური და ნაკლებად დამაჯერებელი, მაგრამ მაინც მისი და თანაც ძალიან პირადი.

განვლილი გზიდან მოსაგონარი ბევრი არაფერი ახსენდებოდა და ერთადერთი, რითიც საზრდოობდა მისი ცნობიერება, ეს იყო მოგონებები წინარე ცხოვრებიდან. ცოტათი უცნაურია, მაგრამ მას სჯეროდა, რომ ჰქონდა წინა ცხოვრება და თანაც ზედმინევნიტ ახსოვდა იგი. მართალია, ამაზე ლაპარაკი არ უყვარდა და ძირითადად, ფიქრით იქცეოდა ხოლმე თავს, მაგრამ მისთვის ესეც საკმარისი იყო. იგონებდა წინარე ცხოვრების ეპიზოდებს და მისი ცარიელი ყოფიერებაც იმდენად ივსებოდა აუარება ემოციით, რომ გული საგულეს აღარ ედგა. ერთხელაც, ველარ მოითმინა და მეუღლეს უამბო ყოველივე. იმან კი ქალს ჯერ ეპილოგი არ გაეს-

რულებინა, რომ თავში ცომის საზელი ჯოხი რეკა, აღარ მოეშვებოდა ამ ტელესერიალების ყურებასო. მართალია, ამის მერე მთელი თვე ლოგინში იწვა და თვალეებში გაჩენილ შავ წერტილებს ითვლიდა, მაგრამ დიდად არ უნანია, რადგან კარგი გაკვეთილი მიიღო ცხოვრებისგან. მიხვდა, რომ ფიქრს ვერავინ დაუშლიდა და იგივე შეცდომას კი აღარასოდეს დაუშვებდა. არადა, ის ძალიან მოკლედ, თითქმის დაკონსპექტებულად აპირებდა თავისი ამბის მოყოლას.

თექვსმეტი წლის იყო, როდესაც გათხოვდა (ბავშვობა მეტად ხანგრძლივი ეჩვენა და საერთოდ ამოიღო კონსპექტიდან), უფრო სწორედ კი მოიტაცეს. მისი მომავალი მეუღლე (რალა თქმა უნდა, წინარე ცხოვრების), ერთი თავქარიანი, მოქეიფე, დამრტყმელი და ნალდი ქალაქელი ვაჟკაცი იყო. ყარაჩოხელების ღირსეულ შთამომავალს თავისი მომავალი საცოლე ერთი კვირის ნანახი ჰყავდა და უკვე მის ხელს ითხოვდა. გულის სწორის უფროსი დებისთვის შეეთვალა, მზითვებზე ნუ იზრუნებთ, მე მარტო ქალი მჭირდებაო. იქიდან კი შემოუთვალეს, შენ ცოტა გიჟი ხომ არ ხარ, ეგრე ხელალებით ქალს ვინ გაგატანსო. გოგო ობოლია და მარჩენალი სჭირდებაო. ჯერ პატარა ფხა გამოაჩინე და თამასუქები გვანახე, აბა, მოძულეებული კი არ გვყავს ეს ჩვენი გულის ვარდიო. იმან კიდევ ეს უღვაში მომპარსეთ, კვირის ბოლოს ეგ ქალი გვერდით თუ არ დავისვაო. ადგა და ისეთი ამბავი მოიფიქრა, რომ ერთი კარგი სასეირო სახანაობაც გამართა და თან ქალიც მოიტაცა. იქირავა ფაეტონი და სულ შავი „ლენტებიტა“ და „ვენოკებით“ მორთო. გამოკიდა ზედ ვილაც ზორბა ქალის შავჩარჩოიანი სურათი და ერთიც მგალობელი შემოსვა კოფოზე. ჩასვა შიგ ორი ძმაბიჭი და თან დაუბარა, ჩემს ნიშანს დაელოდეთ და მანამდე მანდედან ცხვირიც კი არ გამოყოთო. დაძრა ეს სამგლოვიარო პროცესია თავისი ჭირისუფლებისა და საგალობლების თანხლებით და მიაყენა გულის სწორის სასწავლებლის კიბეებს. ქალი მეცადინეობების შემდეგ გარეთ გამოვიდა და რა იხილა ჩაშავებული ფაეტონი, გული შეუღონდა, აქაური ვინმე ხომ არ დაობლდაო. თავჩაქინდრულმა ჩაუარა გვერდით ჭირისუფალს და როგორც კი მედროგეს გაუსწორდა, გული კიდევ ერთხელ შეუქანდა, უი, რა ახალგაზრდა ქალი ყოფილა ეს საცოდავიო. სწორედ ამ დროს ისკუპა კოფოდან ორმა ჯეელმა და ხელი სტაცა. გონსაც ვერ მოასწრო მოსვლა, ისე ამოჰყო თავი სამგლოვიარო ფაეტონში. თავიდან, ცოტა არ იყოს, დაიბნა და შეშინდა კიდევ, ჩემმა დებმა ხომ არ მოინიეს რამეო, მაგრამ რა იხილა შიგნით თავისი პირდაღრეჯილი თავყანისმცემელი, გააბა ერთი წივილ-კი-

ვილი, რას მიშვები, შე ავარაო. ეგრევე მიუხვდა ჩანაფიქრს, რადგან აკი შემოთვლილიც ჰქონდა, დღეს თუ არ ხვალ მაინც, ჩემი ცოლი იქნებო. მაგრამ რას იფიქრებდა, ის თუ მართლა მაგ მუქარას აასრულებდა, როდესაც სულ ორჯერ ჰყავდა ნანახი, ისიც სასწავლებლის კიბესთან ატუზული და თავის ძმაბიჭებთან ხმაურიანად მოსაუბრე. რაღას იზამდა, ატეხა ერთი ვაი-ვიში, მიშველე, დედიკოო. მოჰყვა ხელების შლასა და მუჯღუგუნების რტყმას, ცოცხალი არ დაგნებდებო, მაგრამ რად გინდა. ეს აქედან ყვიროდა, ხალხო დავიღუპეო და გამვლელები კიდეც ნნ... ნნ... რა ნაადრევად დაობლდა საწყალი გოგოო. ასე მოატარა ამ კაცმა გულის სწორს მთელი ქალაქი და კაციშვილს თავში არ მოსვლია, აქ რამე ურიგო ხომ არ ხდებო. ბოლოს გააჩერა ერთ პატარა, მტკვრისპირა დუქანთან და წამო, ახლა ჩვენი ოჯახი დავლოცოთო. ქალმა მეხი კი დაგაყარე მაგ გასიებულ თავზე, მანამდე არაფერი გეტკინოსო. იმან, თუ არ გამომყვები, იცოდე, ახლავე წყალს მიცემ თავს და წუთითაც აღარ ვიცოცხლებ უშენოდო. ამან თავში ქვა გიხლია და მუცელში სამართებელიო. კაცი გაქანდა და ეგრევე თავით გადაეშვა მდინარეში. ქალმა ატეხა ტირილი, ეს რა ცოდვა ვქენი და რა შარში გავყავი თავი, არ მერჩინა დავთანხმებულიყავიო. იქ კიდეც, მდინარეზე, თურმე საბანაო ადგილი ყოფილა და წყალი კისრამდე იყო დაგუბებული. კაცმა, ცოტა აცალა ტირილი და მერე იქიდან, ქვევიდან ამოსძახა, ჰა, რაღას შვები, მომყვები თუ არა, გავიყინეო. ქალმა, ვიცოდი ოინბაზი და მატრბაზი რომ იყავი, მაგრამ ამდენს თუ გაბედავდი, ნაღდად ვერ ვიფიქრებდიო. მოკლედ, ასე და ამგვარად გათხოვდა და სიმართლე უნდა ითქვას, აღარც უნანია, რადგან თავდავინწყებით შეუყვარდა ქმარი და არც იმისგან მოკლებია რამე.

მისი მეუღლე სახელმწიფო სამსახურში დიდი პატივით მიიღეს სამუშაოდ. ადგნენ და ბევრი ფიქრის გარეშე, მთელი ციხე ჩააბარეს, აქაოდა ეგეთი ამბებისას ეგ უფრო კარგად გაიგებს, ვიდრე ვინმე ქალაქის ქაო. მართლებიც აღმოჩნდნენ და შედეგმაც ყოველგვარ მოლოდინს გადააჭარბა. დადგა ეს მათი ნაქები ტოლუმბაში და საახალწლოდ ათი სამუდამო პატიმრობამისჯილი გაუშვა შინ სამ-სამი დღით, დღესასწაულების შესახვედრად. ძნელი წარმოსადგენია იმდროინდელი კაცური სიტყვის ძალა, მაგრამ რაც უნდა გასაკვირი იყოს, სამ იანვარს ათივე მსჯავრდებული ციხის კართან იდგა. მართალია, ეს ამბავი ზემდგომმა ორგანოებმაც გაიგეს და ლამის გადასახლებასაც გამოჰკრა ხელი, მაგრამ ძმაბიჭებ-

მა შეუნახეს ნამუსი და მთელი ეს გაურკვეველობა სხვა სამსახურში გადაყვანით დასრულდა. ადგნენ და ახლა რომელიღაც ხე-ტყე-პარკის უფროსად დანიშნეს, აქაოდა, ხეებსაც სხვაგან ხომ ვერ გადაიტანსო. ისიც შეუდგა ახალ სამსახურს და მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან არ მოსწონდა ტყე-ღრე ბორიალი, იხტიბარს არ იტეხდა, რადგან აქეთ ოჯახი და ორი პატარა გოგო ედგა, ხოლო იქით კიდეც შეგონება — ტყე შეუნახე შვილებსაო. ისიც დადგა და თავდაუზოგავად დაიწყო მუშაობა, რათა პატიოსნად შეესრულებინა თავისი მოვალეობა. სახლის გასათბობად საჭირო შეშაზე მეტს ტოტსაც კი არავის ანებებდა უნებართვოდ და ამიტომაც იყო, რომ მრავალი მოინდურა. ეს ამბავი, ეტყობა, ვილაცას ზედა ეშელონიდან ძალიან არ მოეწონა და ერთ „მშვენიერ“ დღესაც გაიხარეს მისმა მტრებმა.

სალამოს დაღლილი მივიდა სახლში და მძინარე ცოლ-შვილი გაუღვიძებლად ჩაკოცნა. ის იყო, ტანთ უნდა გაეხადა, რომ კარზე კაკუნი შემოესმა. ზღურბლზე შეზარხოშებული მეზობელი იდგა, რომელსაც ხელში ქალაქში გადახვეული „კარეიკა“ და ერთიც, შემწვარი წინილა ეჭირა. ამანაც შეიპატიჟა და გამოალაგა ღრჭიალა „შიფონერკიდან“ პური, ყველი და ორიც, იმ დღით სამსახურში ნაჩუქარი, წითელი ღვინის ბოთლი. გაშალეს სუფრა და მიუსხდნენ. ქეიფი გაუგრძელდათ. გვიანობამდე ისაუბრეს და ღვინოც ნება-ნება წრუპეს. მაღალი ღმერთი მრავალჯერ ახსენეს და სხვისი კარგი საქციელიც აღნიშნეს. ბოლოს ის ბოთლებიც დაცალეს და მეზობელიც თავის გზას გაუდგა. ოჯახის უფროსმა კი ლოგინი ცალკე ოთახში დაიგო, ცოლ-შვილი ხვრინვით არ შევანუხოო და დასაძინებლად დაწვა. დაწვა და აღარც გაუღვიძია. სიზმრადვე ჩააბარა სული მამაზეციერს და ისე წავიდა ამქვეყნიდან, რომ კაციშვილმა ვერ გაიგო მისი გარდაცვალების მიზეზი და გარემოება. ოღონდ ერთი კი იყო, რომ ის მეზობელი, იმ ღამით მაგრად მოინამლა და ბარე მთელი თვე საავადმყოფოში იწვა. თუმცა, აბა, იმ ხანებში, ვინ გაბედავდა და ეჭვს გამოთქვამდა, მგონი, მონამლესო. ვერც ვერავინ და აბა, გარდაცვლილის რომელი რაგინდ ყოჩალი ნათესავი იტყოდა, სამსახურში ნაჩუქარმა იმ ორმა ბოთლმა ღვინომ მოკლაო. აქაც ვერავინ. ასე ჩაიფარცხა ეს უცნაური საქმე და მერე აღარც ქვრივს გახსენებია მეუღლის მონამვლის ამბავი, რადგან სწორედაც რომ ქმრის გარდაცვალების შემდეგ დაიწყო მის ცხოვრებაში ყველაზე დიდ განსაცდელთა ჟამი.

მართალია, განსაცდელი არასდროს დაჰკლებია ცხოვრებაში,

მაგრამ დაქვრივებულს ორმაგად გაუჭირდა. პირველი გოგონა ექვსი წლის ასაკში მიაბარა მინას. სანყალი ბავშვი სულ რაღაც ხუთ დღეში გააქრო ტვინის ანთებამ. მერე დისწული საკუთარი ძმის მყარში მოყვა ავარიასი და ადგილზე გათავდა. მაგრამ ამ ენით აღუწერელ მწუხარებას ისიც დაერთო, რომ მეორე მანქანაში, რომელსაც დაეჯახნენ, თვით მისი ძმა და რძალი ისხდნენ. ასე გადაიქცა ერთი დიდი ლხინი ძალიან დიდ მწუხარებად და თითქოს წინასწარ განზრახულად დაირაზმა მთელი მისი ნათესაობა მარადიულობისკენ. მის მერე შავები აღარ გაუხდია, რადგან ყოველ მომდევნო წელს ვინმე ახალ მოყვარეს მიასვენებდა სასაფლაოზე. არადა, ძალიან ახალგაზრდა იყო, როცა დაქვრივდა. მის მერე არც გვერდზე მდგომი ჰყავდა ვინმე და არც შემწე. მარტომ დაუნყო ობლებს აღზრდა. მართალია, მთხოვნელიც ბევრი გამოუჩნდა და მოსარჩლეც, მაგრამ ქმარს ნამუსი შეუნახა და აღარავის გაჰყოლია ცოლად. მონყო სამსახურში და გახდა ოჯახის მარჩენალი.

თუმცა კი ეს ამბავი, ანუ ახლობელთა გარდაცვალება, უფრო ადრე, მისი დაბადებიდან დაიწყო. დედა მის მშობიარობას გადაჰყვა, დედინაცვალი ყელში გაჩხერილმა თევზის ფხამ იმსხვერპლა, ხოლო მამა კი სადღაც თათრებში გადაიხვეწა და იქიდან აღარც დაბრუნებულა. ამაზე მეტი თითქოს რაღა უნდა გასჭირვებოდა, მაგრამ არც ამის მერე დაინდო განგებამ. ათ წლამდე მოხუცი ბებია და ერთიც ქრელი ძროხა ზრდიდნენ და კვებავდნენ, მაგრამ ერთ მშვენიერ დღესაც ბებია გადატრიალდა და მოკვდა, ხოლო ძროხა დათვმა დატორა. ასე დარჩა სრულიად მარტო და რომ არა კეთილი ხალხი, ალბათ, ვერც ის გაატანდა დიდხანს. სოფელმა შეიკედლა და იშვილა. ეხმარებოდა ყველა, ვისაც რითი შეეძლო და არც უფალმა განირა. ერთი თუ ჭადებს უცხოობდა, მეორე ბოსტანს უმარგლავდა, ხოლო მესამე სალოცავში სანთელს უნთებდა. ასე გაატარა მთელი ერთი ცივი ზამთარი, მზიანი გაზაფხული, ხვატი ზაფხული და დაღვინებულ შემოდგომაზე კი საზღვარგარეთიდან ჩამოსულმა უფროსმა დებმა ჩამოაკითხეს. გადაეხვივნენ და დაუკოცნეს ნატანჯი ხელისგულები. ჩააცვეს ახლად შეკერილი კოპლებიანი ჩითის კაბა და ქალაქში წაიყვანეს. მის მერე ბევრმა წყალმა იდინა, მაგრამ ეტყობა, უფალმა მრავალ განსაცდელთან ერთად თავისი წილი მადლი და დღევრძელობაც არგუნა. ძალიან დიდხანს იცხოვრა და იმდენად მხნედ, რომ შვიდ შვილთაშვილს მოესწრო და შვიდივეს უამბო თავისი ცხოვრების ამბავი: მახსოვს, ბებიაჩემი მეუბნებოდა, თეთრები რომ შემოვიდნენ, შენ უკვე ფეხზე დადიო-

დი და მეც კარადაში დაგმალეო...

მერე კი იყო სიკვდილი. ორკვირიანი და სულის მხუთავი, დამაუძღურებელი. თითქოს ამბავის დასასრული მოახლოვდაო და მასაც სიბერემ შეუტია. ლოგინად ჩავარდა და წარსულის აჩრდილნიც უმალ ამოდრავდნენ. ჯერ უცნობი დედა ეახლა და მერე კი დები. ნასიცხარმა ბოდვას უმატა და თვალეები ჩაუცვივდა. ოჯახმა ჩუმად მღვდელი მოუყვანა საზიარებლად. ის კი იჯდა სავარძელზე ამაყი და სიკვდილის მოლოდინით ცხვირდაგრძელებული. დინჯად უსმენდა მოძღვარს და დასტურის ნიშნად ოდნავ შესამჩნევად ტუჩებს ამოდრავებდა „ამინ“-ო. თავზე ხახხასა წითელი ფერის საბურავი ეკეთა და მისი შემხედვარე, ალბათ, სიკვდილს სიკვდილი რომ არ რქმეოდა, სიცოცხლეს დავარქმევდი.

მისი ამქვეყნად ყოფნის ბოლოს ზაფხული იდგა და ჰაერი საშინლად დახუთულიყო. ოთახში აშკარად იმაზე მეტი ხალხი იყო, ვიდრე ჩვენ ვხედავდით. მომაკვდავი კი სულს ლაფავდა და თავისი მარადისობაში გამჭოლი მზერით ძალიან ჰგავდა კაცობრიობას. ბებერს, მანკიერს, მოტეხილს, მაგრამ მაინც რალაცნაირად ლამაზს, ამაყსა და სახიერს. იგი ზიარებიდან მეორე დღეს გარდაიცვალა და მახსოვს, როდესაც მივედი და ბებიაჩემს შუბლზე ვემთხვიე, ის ჯერ კიდევ თბილი იყო და ნოტიო. მესიამოვნა...

ასეთი სავსე და შთამბეჭდავი წინა, რეინკარნაციამდელი ცხოვრების შემდეგ, საკუთარი ყოფა რალაცნაირად ჩამქრალი და უღიმღამო ეჩვენებოდა. ის მუშაობდა რომელიღაც მუსიკალურ სკოლა-ინტერნატში მზარეულად. ეზიდებოდა იქიდან მცირეოდენ სასუსნავს თავისი მცირეწლოვანი ქალ-ვაჟისთვის და ყოველნაირად ცდილობდა უკეთესი მომავალი შეექმნა თავისი შვილებისთვის. მეუღლე ხელს უწყობდაო, არ ითქმის, რადგან დიდიდან სადამომდე მისი ძირითადი საზრუნავი იყო, სად დაელია. ამიტომაც, სულ სხვადასხვა „თანამებოთლეები“ მოათრევდნენ სახლში „გალელებულს“ და ისიც გაგულისებული ამ პატივისცემით, ხან ერთ მეზობელს აგინებდა და ხანაც — მეორეს. რალას იზამდა სანყალი ქალი, უხდიდა ბოდიშს ყველას და ყველაფერს, იდგამდა წელზე“ ფეხს და ზრდიდა წვრილშვილს. მზე რომ ამოინვერებოდა, მას უკვე ბოსტანი და სახლის საქმე მოლეული ჰქონდა. მერე აიკიდებდა პატარებს და მიაზრუნინებდა სკოლა-ბაღში. ამათ რომ დააბინავებდა, შემდეგ ქალაქის ავტობუსის გაჩერებისკენ გარბოდა, რათა საკუთარ შვილებზე უფრო უპატრონოებს გამასპინძლდებოდა სახელმწიფო ნუგბარით. ბოლოს, მოსალამოებულზე ძლივს

მიათრევდა დასიებული ფეხებს სახლისკენ და თან გზადაგზა კრეფდა ნათესაობაში ჩამორიგებულ შვილებს. უფროსი მამლის ცოლს გამოჰყავდა სკოლიდან, ხოლო უმცროსი ბაღის დამლაგებელ გარე ბიძაშვილს. მერე, როგორც იქნა, მიატანდა მთელი დღის მონატრებულ სახლ-კარს და იქ კიდევ ნასვამი მეუღლე ხვდებოდა. ინყებოდა ჩხუბი და ერთი აყალ-მაყალი. უმსგავსო ქმარი უმონყალოდ სცემდა, როგორც ცოლს, ასევე ბავშვებს და თუკი საიდანმე გამშველებელი გამოჩნდებოდა, არც მას სწყალობდა დიდად. ეს სცენა კი იმდენად განუყოფელი ნაწილი იყო მათი ყოველდღიური ცხოვრებისა, რომ პირველი თეფშის გატეხვის ხმაზევე, დამფრთხალი ბავშვები ინსტინქტურად, ეგრევე კარადისაკენ გარბოდნენ თავშესაფარებლად. ასე გადიოდა დრო. გარბოდნენ დღეები, თვეები და წლები. ბავშვები იზრდებოდნენ, ქმარი დღითიდღე კვდებოდა, სოფელი ცარიელდებოდა, მინა იფიტებოდა, ძროხას რძე უშრებოდა და ერთადერთი, რაც უცვლელი რჩებოდა, ეს მისი მოგონებები იყო. მოგონებები წინარე ცხოვრებისა.

მატარებელში სამხედროები ამოვიდნენ. ხნიერ კაცს მათკენ გაექცა თვალი და ეტყობა, მეხსიერებას დაუწყო ჩხიკინი, ვით მინაცრებულ კოცონს. მომსუქნო ქალმა კარგად მენახეთო და აიკრიფა თავისი გუდა-ნაბადი. მძიმე ნაბიჯით წავიდა გასასვლელისკენ და ვაგონიდან ჩასვლისას ერთი წამით შედგა. შენიშნა, რომ ტამბურში ვიღაც გოგო და ბიჭი ერთმანეთს ეხვეოდნენ და ტუჩებში კოცნიდნენ. „უი, ქა, ჩვენს დროში (წინარეში) ქმარი ისე გავისტუმრე საიქიოს, რომ ტუჩებში არ მიკოცნია და ნეტა, ეს ახალგაზრდები რა სიმოვნებას ხედავენ ამ ლოშნაობაში?“ ჩაილაპარაკა და ჩავიდა ისე, რომ არც მისამართი დაუტოვებია და ტელეფონი კიდევ საერთოდ არ ჰქონდა სოფელში. უცნაური ქალი კი სდუმდა. ნაეგო პაექრობა და მარცხსაც ღირსეულად ხვდებოდა. მერე მატარებელმა რომელიღაც გაჩერებაზე ერთი, უფრო დიდი შესვენება გააკეთა. ხალხი აჩორქოლდა და დაიწყო ჩანთების ატან-ჩამოტანა. ზუსტად დაძვრის წინ კი ეს უცნაური ქალი წამოიჭრა, თითქოს რაღაც ძალზე მნიშვნელოვანი გაახსენდაო და გასასვლელისკენ გაქანდა. მატარებელმა სიგნალი მისცა და დაიძრა. ქალი დაძრული

ვაგონიდან ჩახტა და მუხლებზე დაეცა. თმა გაეშალა და „თრახუნა“ ფეხსაცმელი გასძვრა. რატომღაც მომღიმარი სახით წამოდგა და ასკინკილით მივიდა ფეხსაცმლის ასაღებად. მერე კი უცებ შემობრუნდა და ფანჯარასთან მდგომ ხნიერ კაცს ხელი დაუქნია. იმან პასუხად კბილები გამოაჩინა. ქალმა მუხლისთავეები გაიფერთხა და სოფლიკენ აიღო გეზი. კაცმა რაღაც „ჩაიბოყინა“ და თავის ადგილს დაუბრუნდა. ცოლ-ქმარი გაანჩხლებულ ბავშვს ართობდა, რადგან ამ უკანასკნელს, რაც კი რამ სასუსნავი ეგულებოდა, შეესანსლა და ახლა სეირნობას ითხოვდა. აჯაგრული მშობლებიც დაქროდნენ ვაგონში წინ და უკან. ხნიერი კაცი კიდევ დიდხანს იჯდა თავის ადგილზე და ბოლოს, როცა მისმა გაჩერებამაც მოატანა, რაღაც ჩაილაპარაკა და ჩავიდა. ქმარს მოესმა სიტყვა „სექტანტებიო“ და სანამ მეუღლესთან გადაამონმებდა, იმან დაასწრო და სამას სამოცდამეხუთეჯერ ჰკითხა, მალე ჩავალთო? აჰან, ჰო და, გაემზადეო. ისიც ასე ბარგასხმულ-ბავშვაკრული კარგა თხუთმეტ წუთს იდგა კართან, სანამ ჩამოქვეითდნენ.

დაღლილმა მატარებელმა კი ერთი ამოახველა და წამოაღებინასავით. ამოყარა მთელი შიგთავსი, მგზავრ-ტვირთი და ბორბლების ზანტი ტრიალით ჩიხისკენ გაემართა, რათა ორიოდ საათი შეესვენა და მერე ისევ, შემდეგ წრეზე წასულიყო. ძალიან მობეზრდა ერთფეროვანი ადამიანები და მათი ყოფისეული საზრუნავი. საერთოდ აღარ სიამოვნებდა თამაში „სხვისი ცხოვრება“, რადგან აღარც მგზავრების მხერა ხიბლავდა და არც მათი ისტორიები, მითუმეტეს, რომ საკუთარი სატკივარიც აურაცხელი ჰქონდა. „კაცო, იაპონიაში მონორელსი გამოიგონეს, აშშ-ში მაგნიტურ ველზე მოარული მატარებელი და ეს ოჯახქორები კიდევ მე მგონი, „კატელნაიას“ ჩადგმას მიპირებენ და ნახშირზე გადაყვანას. რით ვერ მიხვდით ხალხო, რომ დავბერდი და აღარ შემიძლია ეს აღმა-დაღმა სირბილი. მუზეუმში, მუზეუმშია ჩემი ადგილი და არა ამ ოხერტიალობაში... თუმცა კი აბა, რა მიკვირს, როცა აგერ საკუთარი თავისთვის ვერ მიგიხედავთ თვალებში, ისეთი არეული ცხოვრება გაქვთ. ვინ მოიცლის ჩემთვის? არც არავინ. არა, არა, მენანებით, თორემ კაცმა როგორ უნდა ინატროს მესამე მსოფლიო ომის დაწყება, რომ მერე, იქნებ, მისი დამთავრების პატივსაცემად, ვინმე სხვა გამოუშვან აქ სამუშაოდ. ეჰ, ნწ... ნწ... სულ აღარ გაქვთ ამ ახალგაზრდებს უფროსის პატივისცემა და რიდი, თორემ აბა, ამ რეფორმებისა, თუ

რალაც ჯანდაბის წამონყება იქნებოდა ასაკოვანი ხალხის წინააღმდეგ?! არა, არა. ნნ... ნნ..." ფიქრობდა, ქანცგამძვრალი მატარებელი და კიდევ კარგი, არავის ესმოდა მისი, თორემ ხომ უმაღლესი მიაძახებდნენ, ნადი შენი...

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ლიტერატურა და ხელოვნება“

№ 5; მაისი 2007 წ.

მიწის ბაგყიღველი

(ჩანახატი)

ერთი კაცი იყო. მიწას ჰყიდდა და ამით სჭამდა პურსა. დიდ ტომრებს ავსებდა შავი, ნოყიერი მიწით და ქალაქში მიჰქონდა გასაყიდად. განა სამშობლოს? არა. მიწას ჰყიდდა. დიდი ტანისა იყო, მსხვილძვალა და გარეგნობით ძალიან წააგავდა დევს. მორიგით მკლავები ჰქონდა და დაბალი კისერი. შიშველი და ვიწრო წელი კი მარადჟამს ოფლისგან ულაპლაპებდა. ტომარას ნიჩბის ორი მოქნევით ავსებდა პირთამდე, ხოლო ფილტვებს - სამი ჩასუნთქვით. ჰაერს კი იმდენს იტევდა განიერ გულმკერდში, რამდენსაც სტეპზე გაშლილი ძუნწი ვაჭრის ქარავანი. ხელთ მუდამ სახრე ეპყრა სატევრის მაგიერ და მაინც ბუმბერაზ მეომარს ჰგავდა. ანდა ის სახრე რაში ადგებოდა, არც ნახირი ჰყავდა და ვერც აბეზარ ბუზებს იგერიებდა, მაგრამ სამშობლოს სადარაჯოზე მდგომს ხელში რალაც ხომ უნდა სჭეროდა? ჰოდა, ეს სახრე მის ხელში სატევარიც იყო და ალამიც. როცა კი მიწას არ ჩიჩქნიდა, შარაზე იდგა სახრემომარჯვებული და გამველეს თვალს უბრმავებდა საუცხოო სანახაობით.

მახსოვს, ერთხელ კოჯრიდან თბილისში ვბრუნდებოდი, როდესაც ეს წელშიშველა კაცი ავტობუსს წინ გადაუდგა და ხელში სახრე მოიმარჯვა. საოცარი და ცოტათი საშიში შესახედი იყო, მაგრამ განა ყაჩაყობდა ან გვემუქრებოდა? არა. იდგა შარაგზაზე ხელში სახრე ზეალმართული და თვალებიდან გიჟურ ცეცხლის ალს აკვესებდა. დიდება შენდა, უფალო, რალაი ღირსი გავხდი, შენი მარადიულობის ეს სახეობაც მენახა-მეთქი და ტანში ჟრუანტელმა დამიარა. არადა ისე იდგა, რომ სამშობლოს ბურჯიო, მაგაზე ითქმის. თუმცა კი ორი ღერი სიტყვის მეტი არაფერი უთქვამს. ძუნწად გასძახა მძლოლს, ხვალ დილაზე გაგატანო.

სამოციან მაინც იქნებოდა. გამელოტებული კინკრისოთი და გვერდებზე დაყრილი ბლუჯა თმით. გოლიათური აღნაგობითა და ვიწრო წელით. დიდი წანვეტებული ღიპითა და გაშლილი ბეჭებით.

მსუქანი სახითა და ცბიერი თვალებით. წელს ზემოთ შიშველი და წელს ქვემოთ კი მოტყეცილი ნაჭრის შარვალით შემოსილი. მითიურ გმირს ნააგავდა, უფრო კი — კენტავრს. ტანზე თმა არ ჰქონდა და ალბათ, არც თავში ტვინი, მაგრამ სახრეაღმართული ჩემთვის არქაული მეფეც იყო, თანამედროვე მთავარსარდალიცა და შაჰ-აბასის დროინდელი სამშობლოს ბედკრული გუშაგიც. არა მგონია, იმ სახრის სიმნარე ვინმეს როდესმე ეგემოს თავის სხეულზე, მაგრამ სახეხას მაინც ძალიან შთამბეჭდავს ჰქმნიდა. აი, ისეთს, მის გაშლილ მკლავებში სიყვარულიც კი რომ დაეტეოდა. იდგა ეულად, კლდეს მოწყვეტილი ლოდით და მალლა აღმართულ ცალ ხელში სახრე ეჭირა, მეორეში კი ზეცა.

ახლა ცოტაოდენ ჩვენი სამშობლოსაც ვთქვათ, რაღაი ამდენ-ჯერ ვახსენეთ. დედა გვეტირა და განა იმიტომ, რომ მორიგი ომი ნავაგეთ და ჯერაც კიდევ დაუთვლელი, ფრთავერგაშლილი ქალკაცი ჩავდეთ შავ მინაში? არა, უბრალოდ იმიტომ, რომ ქართველ დედას ცრემლი ვერ დავუშრეთ. საოცარია, მაგრამ რატომღაც სულ ტირიან ეს ქალები?! არადა ბანქოს მობეზრებულ პარტიასავით გაგვათამაშეს და წინასწარვე იცოდნენ მაგიდასთან შეკრებილთ, რომ ძლიერნი აწყობდნენ. კარტი სულ ძალით ჭრეს და მთქნარე-ბისას ხელსაც კი აღარ იფარებდნენ პირზე. იმათი ცდა და თამაში იყო, ხოლო ჩვენი კი დაკარგული სიცოცხლეები და დამსხვრეული ქვიშის საათები. ქვიშის საათები, საფლავები, უმეცრები...

მერე კი იყო ბურუსი და მინის გამყიდველმა შავ მინას მარილი მოაყარა. კი, იცოდა, რომ ცრემლი არ აკლდა სამშობლოს, მაგრამ მაინც მარილი არჩია. ეს ზღვის ცრემლია და ზღვას კი ყველა წინასწარვე გამოტირებული ვყავართო. ისე, გამოტირებული ვეყოლებით, აბა, რა, როდესაც კარგა ხანია მიცვალებულებმა რაოდენობით გაგვასწრეს ცოცხლებს. ზეციური საქართველო ძლიერდება, აქაური კი... ვზივართ და ჭირისუფალ ზღვას შევცქერით. იქნებ იმედი გამოირიყოს.

ჰოდა, დაჯდა ეს მინის გამყიდველი და ფიქრი დაიწყო ქვეყნის ბედზე და დაიღუპა, გაფუჭდა. მოატყუეს, რომ შენი მინა ტკბილია და ვერც დედაშენი შეინვა ვადა ერბოკვერცხს ხელის გულზეო. მაგრამ ეწყინა, მაგრამ მაინც დაიჯერა, რადგან მასობრივია

ფსიქოლოგია. უთხრეს, შენ რომ მინას ჰყიდი, ეგ სამშობლოს ღალატიაო. ამან კიდევ, აბა, მამ სახლის ყვავილებს რაღაო. იმათ კიდევ, ქუდიანებმა და ნაკითხებმა, ე, ტუტუც, შენ რომ გგონია, ერბო ქონიაო, ერბო ერბოა და სიტყვა კი ქონიაო. ჰოდა, ამ სიტყვამ დაკოდა კაცი და ატირდა განანყენებული მინის გამყიდველი.

ატირდა განანყენებული მინის გამყიდველი და უსაშველოდ დამძიმდა ტომრები. ნასაყდრალს კიდევ ერთი დიდი ლოდი მოსწყდა და რატომღაც ისევ იმ სოფლის გაჭირვებულ ქვრივ-ობოლს დაეცა ზედ, რომელთაც ვერც წლეულს აიღეს მოსავალი. აბა, სამართალიაო? ლოცვა გაკლდათო, ჩაილაპარაკა ანგელოზთა შორის ყველაზე უსახელომ და პირჯვარი გარდასახა განსაცდელში მყოფთ. დაგორებული ლოდი შუაზე გასკდა და მტვრად დაეყარა თავზე ჩაჩოქილ ბავშვებს. მერე კი ისევ მინის გამყიდველი მოვიდა. ისევ გაშალა ტომარა და დაკრა ნიადაგს ნიჩაბი. სულ პირამდე გაავსო ტომრები, ზოგი მინითა და ზოგიც ცრემლებით. არ დანებდა, წყენა დაივიწყა და ისევ შარაზე დადგა. სახრე ზეცისკენ აღმართა და გიჟივით ახარხარდა. თანაც ისე ახარხარდა, რომ მოძრაობა შეწყდა და ხალხი შეჩერდა დასაფიქრებლად.

კიდევ ერთ ღერს მოვუკიდე და მივხვდი, რომ მთლიანობაში, ალბათ, არც არაფერი იცვლება. გინდა მონიე და გინდა არა. ან კი როგორ უნდა შეიცვალოს, როდესაც მე ვარ ჩემი ქვეყანა და ის კიდევ უფრო ბევრი მე ვარ და შესაბამისად მანკიერებებიც განუსაზღვრელია. მაგრამ მე ჩემსას რას ვჩივი, ხალხმა ცხოვრება ნააგო ამა ქვეყნის მმართველთა ვერხილულ დოღზე.

მერე კი რაღაც მოუვიდა მინის გამყიდველს და ძალიან გაჯავრდა. ერთხელ განანყენებულ-გამონანყენებული ახლა ისევ თავიდან აირია. მგონი, ვირის ტვინი შეაპარეს ბოროტმა დედაკაცებმა?! ადგა და მიანგრია, სადაც რომ მის ნაოფლარ მინაზე ამოსული ყვავილი ხარობდა და გულმკერდი ფიცრით აიჭედა. სახრე კბილებით გადალრღნა და მაჯები გამოიჭამა. მართალია, ბევრს ეცადა, მაგრამ სასონარკვეთა მაინც ვერსად გადამალა. ბოლოს ღონემიხდილი სასწორს მიადგა, სადაც რომ სამართალს სწონიდნენ და განმსაჯეო შესთხოვა. იმათ კი, ამწონავთ, მუხას ჯერ ნაყოფი არ გამოუღია და ამიტომ სანაცვლოდ რამე ცოდვა ჰქენიო. ისიც ადგა და არსადაც

არ ნავიდა. გულზე ხელები დაიკრიფა და გამთლიანდა. გამთლიანდა სულითა და ხორციით და ხურდა ფული ვინ დაადო თვალებზე, ეგ უკვე ნაკლებად მნიშვნელოვანია.

და უცებ, როდესაც გაკვარი კვესაბედს (პოლიტიკოსების არ იყოს), მიწას ცეცხლი მოეკიდა და მარილი აორთქლდა. საიდანლაც გამომძვრალმა მიწის გამყიდველმა კი მოიტანა პატარა ხონჩა და აკრიფა ძირს დაყრილი, მარგალიტებად ქცეული ცრემლები. აკრიფა და შარაზე გაიტანა. გაიტანა და ავტობუსის მძღოლს გაატანა ქალაქში გასაყიდად. გაატანა და თან ასე დაუბარა, რომ გაჰყიდი, შაური შენ აილე, შაური მე მომიტანე და შაურიც მამაშენს არგუნე, რადგან სამება სადაც არ არის, იქ არც სამართალია და აღარც მთლიანობააო.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ლიტერატურა და ხელოვნება“

№ 4; აპრილი 2009 წ.

მიწა – არ მიწა ვუხილი

— მიწა... არ მიწა... მიწა... არ მიწა.

ითხოვ. გამუდმებით ითხოვ. ითხოვ ყველასგან და ითხოვ ყველაფერს. შემოგადგება წუხილი და ჩაიჩოქები ხატის წინაშე. დაანთებ ობოლ სანთელს, ჩარგავ თავს ხელისგულებში და ლოცულობ. ლოცულობ და თან ითხოვ. უფრო ძალიან ითხოვ. მთელი შენი ლოცვა ერთ დიდ თხოვნაში გადადის. კატეგორიულ თხოვნაში.

— მიწა, მიწა ღმერთო... ძალიან მიწა... შენი სახელის ჭირი... არ მიწყინო, მაგრამ... მიწა... დავიღალე... აღარ მიწა... მომბეზრდა... აღარ მიწა... მიწა რომ უბრალოდ... ძალიან მიწა და რა ვქნა?... აუ... აღარ მიწა და რა ვქნა? არ ვიცი... არა...

შემდეგ ადგები, გაიფერთხავ მუხლებს და რალაც გაუგებარი შვებით უყურებ ნახევრამდე ჩამწვარ სანთელს. უყურებ და ისეთი გრძნობა გეუფლება, თითქოს საქმე ჩაგენყოს უფროსთან. ტრიალდები ზურგით ხატისკენ და გგონია, რომ ყველაფერი გექნება, ყველაფერი მოგვარებულია და ყველაფერი წესრიგშია. აღარ არსებობს პრობლემა. აგხდა ოცნება და რაც მთავარია, შენ ამაში დარწმუნებული ხარ. გინდა, ძალიან გინდა, რომ ამაში დარწმუნებული იყო და ისევ დგახარ ზურგით. შორდები ხატს, სანთელს, ლოცვას და განსაკუთრებით მიწა — არ მიწას.

ნელ-ნელა ქრება წუხილის ცეცხლი. ცეცხლი, რომელიც არასოდეს ჩაქრება. მარადიული ცეცხლი. ცეცხლი, რომელიც საშიშია, როცა მძვინვარებს. როცა აგიზგიზდება წუხილის ნაკვერჩხალი, მაშინ გინდა განსაკუთრებით და მაშინ არ გინდა ყველაზე ძალიან. მაშინ, სწორედ მაშინ გინდება ასე ნაჩვევი, ამდენად დიადი სიმშვიდე და სწორედ მაშინ ყველაზე ძალიან არ გინდება შფოთი, სულის მჭამელი შფოთი. გინდა ერთი, არ გინდა მეორე და არ გსურს შუალედი. ან გინდა, რომ იყოს ან არ გინდა, მაგრამ არანაირ შემთხვევაში არ გსურს შუალედი. არ არის შუალედი, როცა არის „მიწა, არ მიწა“.

— მიწა, რომ არასოდეს აღარაფერი მიწოდეს და არ მიწა, რომ როდესმე რაიმე მიწოდეს. სწორედ მაშინ იქნება დიადი სულის სიმშვიდე. დაწყნარდება შფოთი, მინელდება წუხილის ცეცხლი და აღარ იტყვი „მიწა, არ მიწა“ მშფოთვარე ლოცვას. მოიშლი ლოცვას, რომელიც სავსეა კატეგორიული თხოვნით და არა

სინმინდით. სინმინდით? იქნებ სწორედ ამაში დევს ჭეშმარიტება, რაც შენ გინდა, და სიმახინჯეა ის, რაც არ გინდა. იქნებ, გამორკვევა არის სწორედ შენი მოწოდება. იქნებ, ამიტომ არსებობს ლოცვა ლოცვისთვის, ხატი თაყვანისცემისთვის და ობოლი სანთელი ძირამდე ჩასანვადად. ისე კი უბრალოდ აღარ გინდა „მინდა, არ მინდა“ და გინდა ის, რაც ძალიან გინდა.

მშვიდდები, ნელ-ნელა მშვიდდები. ნაკლები გინდა და ნაკლებად აღარ გინდა. მშვიდდები, ოღონდ ისე არა, რომ რაღაც არ დაგრჩენოდა გულში. გულში, რომელსაც ყველაზე ძალიან წვავდა წუხილის ცეცხლი. გულში, რომელიც ვერასოდეს ვერ დანყნარდება. ვერ დანყნარდება, რადგანაც წუხილის ნაკვეთი ვერასოდეს ჩაიფერფლება. რატომ? „ასეა მოწყობილი თურმე ეს ცხოვრება“. შენც ხვდები, ნელ-ნელა ხვდები ამას. ყოველთვის იქნება შენი წილი წუხილი, სულის მჭამელი შფოთი, „მინდა, არ მინდას“ ლოცვა, მარადიული ცეცხლი და სწრაფვა სიმშვიდისკენ. კი აღარ გასურს ამის ხელმეორედ გადატანა, მაგრამ სადღაც კმაყოფილი ხარ, რომ „ასეა მოწყობილი თურმე ეს ცხოვრება“. აფასებ, უფრო აფასებ იმ წილ სიმშვიდეს, რაც წუხილის შემდეგ გხვდება ხოლმე. სიმშვიდეს, რომელიც კვლავ წუხილით შეიცვლება. წუხილი... შფოთი... ცეცხლი... ტკივილი... არა... არა... არ არის საჭირო... „მინდა, არ მინდა“... რა გაეწყობა?! ამაშია ბედნიერების განცდის უდიდესი ხვედრი. ბედნიერი ხარ იმდენად, რამდენადაც იცი ყველაფრის ფასი. იცი იმდენად კარგადაც, რომ გასურს სიმშვიდე, სიყვარული, სითბო, ტკბობა, ალერსი და ყველაფერი ის, რაც შეიცანი წუხილით. წუხილით, რომელიც არ გინდოდა, მაგრამ თურმე გდომებია.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„მნათობი“

№ 1-2; 2001 წ.

ანთბა

- რა გჭირს?
- არ ვიცი.
- რაღაც ვერ ხარ ამ ბოლო დროს.
- კი ვხვდები, მაგრამ რატომ, არ ვიცი.
- რას გრძნობ?
- ალბათ... სიცარიელეს?! ხო, სიცარიელეს, რომელსაც არავინ ავსებს და... ალბათ, მეც ვერ ვავსებ ვერაფრით.
- ნამომყვევი... გესმის?... ნამომყვევი! ნურაფერზე ნუ იფიქრებ და — ნუ შეგეშინდება...
- ნავიძენ. გაურკვეველი მიმართულებით მოძრაობდნენ. თითქოს წინ მიდიოდნენ, მაგრამ უკანაც დგამდნენ ნაბიჯებს. მარჯვნივ უხვევდნენ, მაგრამ მაინც მარცხნივ მიდიოდნენ. ცა... ცა დაბლა, ძალიან დაბლა დაშვებულყო. ხშირი, წვრილი, მუქი ფერის წვიმა ასველებდათ. ისე მონდომებით წვიმდა, რომ ირგვლივ არაფერი ჩანდა. მიიწვედნენ, სულ წინ მიიწვედნენ. კოჭებამდე სველები და სიცივე ძვალში გამჯდარნი, უკან მოუხედავად მიაბიჯებდნენ.
- სად მივდივართ?
- უნდა დავიბრუნოთ.
- რა უნდა დავიბრუნოთ?
- ის, რაც შენს სიცარიელეს შეავსებს.
- კიბე, ძალიან უცნაური, ძველი ხის კიბე, თითქოსდა არსაიდან აღმართული და თითქოს არსაით მიმართული. ასე 35⁰-იანი კიბე. სიგანეში ორი მეტრი. სიგრძე? — ...სიგრძე არავინ იცოდა. ერთი საათია უკვე ამ კიბეს მიუყვებოდნენ და ბოლო არ უჩანდა. ისევე ისე კოკისპირულად წვიმდა. დაღლილიყვნენ. მუხლი აღარ ემორჩილებოდათ. არც ერთი ხმას არ იღებდა. არც ერთი არაფერზე არ ფიქრობდა. ფიზიკური დატვირთვა, გონებრივი განტვირთვა.
- მალე მივალთ?
- სად?
- არ ვიცი!.. სადაც მივდივართ იქ.
- არ ვიცი... ვნახოთ.
- კი იყო ძალიან გრძელი კიბე, მაგრამ როდესაც თავიდან საფეხურების დათვლა სცადა, ოცს ვერ ასცადა. იწყებდა დათვლას და

მიღწევდა თუ არა ოცს, უნებურად იმეორებდა, ოცი... ოცი... რას უნდა ნიშნავდეს ოცი?... მაინც მედგრად მიინევდნენ წინ, მაგრამ გასაოცარი ის იყო, რომ ორივე ერთმანეთის ზურგს ხედავდა. უცნაურია, ყველაფერი ძალიან უცნაურია.

— მოვედით?!

— საიდან მიხვდი?

— ოცდაერთამდე შევძელი დათვლა!

— ხო, მოვედით. დაჯექი, დაისვენე.

ჩამოჯდნენ. წვიმა შეწყდა. სისუსტე და დაღლილობა სადღაც გაქრა. თითქოს არც ისე სველები იყვნენ. უბრალოდ ისხდნენ და შვებით იცქირებოდნენ უსასრულო სივრცეში. სივრცეში, სადაც გაუთავებლად წვიმდა.

— ეს წვიმა გუშინდელია?

— ხო, გუშინდელია!.. გუშინდელი, გუშინდელი და ვინ იცის, რამდენი ხნის წინანდელი.

— ჩვენ აღარ დაგვასველებს?

— აღარ!.. აღარასოდეს აღარ დაგვასველებს!

ისხდნენ ასე, თითქოს ორი ცხოვრებაგამოვლილი მოხუცივით და ტკბილად საუბრობდნენ. არადა, არ იყვნენ მოხუცები. სულ რაღაც ოც წელს ჩაევლო მათ თვალწინ და ბჭობდნენ არა ტკბობაზე, არამედ ცხოვრებაზე. ზუსტად ასე ისხდნენ, ძალიან უცნაურ, ძველ ხის კიბეზე, გასცქეროდნენ სივრცეს და უბედნიერესნი თავისი მიღწევით, საუბრობდნენ ყველაფერზე. რა იყო მიღწეული? დიდი არაფერი, მაგრამ მაინც ოცდამეერთე საფეხური, სადაც აღარ წვიმდა.

— ნავიდეთ წინ?

— ჯერ არა!

— რატომ?... მოსახდენი ხომ მაინც მოხდება?

— იცი?... მოსახდენი ვერ მოხდება. თუ შენ მოინდომებ... უნდა ისწავლო!.. ყველაფერს შენარჩუნება სჭირდება და არა... არა... არა...

— რა? რა არა?... რა არ სჭირდება?

— უდიერად მოპყრობა და ფიქრი, რომ მერე ყველაფერს გამოასწორობ... უნდა გეშინოდეს დანაკარგის.

გვერდიგვერდ ისხდნენ, მაგრამ მაინც ერთმანეთის ზურგს ხედავდნენ. სუფთა ჰაერი ფილტვებს უფსებდათ სასიამოვნო სუსხით. ის, ის ველარ გრძნობდა სიცარიელეს. სადღაც გამქრალიყო სიცარ-

იელე და მისი ადგილი დაეკავებინა გაუგებარი მხრიდან მოსულ სისავსეს. მას კი ნასიამოვნები სახე ჰქონდა. რადგანაც შეაძლებინა, სწორედ მან შეაძლებინა ამ უსასრულო კიბის ოცდამეერთე საფეხურზე ასვლა.

— სად ვართ?

— რა მნიშვნელობა აქვს?

— რატომ მოვედით?

— ხედავ? აღარც კი გახსოვს, რატომ მოვედით.

შემდეგ, შემდეგ ორივემ დაადეს ერთმანეთს თავები და ტკბილად ჩაეძინათ. ჩაეძინათ გამზადებულებს ტკბილივე სიზმრების სანახავად. დიდხანს, ძალიან დიდხანს იქნებოდნენ ასე, სანამ არ იგრძნობდა რომელიმე ოცდამეორე საფეხურზე ფეხის დადგმის საჭიროებას, ანდა სანამ ისევ არ განვიმდებოდა დაბლა ჩამოშვებული ციდან.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„მნათობი“

№ 1-2; 2001 წ.

„ღვთისმშობლისანი“

ის დრო იყო, ქალაქში რომ დიდი მღელვარებები დაიწყო და ხალხმა სცადა, უკმაყოფილება გამოეხატა. ყველას რალაც აღელვებდა და ცალ-ცალკე ნერვიულობას, გადანყვიტეს, შეკრებილიყვნენ სადმე და ერთმანეთისთვის მაინც გაენდოთ გულისნადები. ადგნენ და ერთ ნაჩვევ ალაგს შეიკრიბნენ, იქნებ, აქ უფრო გვისმინოს, ნაცადი ხერხიაო. აღმოჩნდა, რომ ზოგი მტკივან ფეხსა და ზოგიც კი ჯიბეს შემოჩვეულ ჩრჩილს ჩიოდა. ერთმა თავისი თქვა, მეორემ სხვისი. საუბარი გახურდა და მიხვდნენ, რომ თურმე ყველას რალაც ანუხებდა. გაუხარდათ, რადგან ყველა ერთ ბედ ქვეშ აღმოჩნდა. ვიღაც ყოჩაღებმა კი, ვითომც პოლიტიკური დისონანსებო, თქვენ ჩვენთან ხართ და ჩვენ თქვენთანაო. ხალხმა, დანაპირები ბევრი გვსმენია, მაგრამ გაკეთებული საქმე მხოლოდ „თვალხატულებიო“ (ანუ სანახაობა პურის გარეშე). აი, დახეთ, კვლავ სიდუხჭირეა და იმის ნაცვლად, რომ გავახალგაზრდავდეთ, ასაკი გვემატება და ხეირი გვაკლდებაო. იმათმა კი პოზიციის ოპოზიციამ თუ პირიქით, ჩვენ თუ ფონს არ გაგიყვანოთ, თქვენი ცული და ჩვენი კისერიო. შეკრებილნი კი თითქოს ბოლომდე მაინც არ ენდნენ ათასმეჩვიდმეტე დამპირებელს, მაგრამ დაშლა დაეზარათ თუ უბრალოდ მზისგულზე დგომა ეამათ და ბარემ მიდით, ერთი თქვენი დაკრულიც მოგვასმენინეთო. თან ვინ მოთვლის, რამდენი ხნის უნახავი ერთურთი იხილეს და რამდენი საამებელი სიტყვა უთხრეს ერთმანეთს. პირმოლიმარნი ხვდებოდნენ ძველ მეგობრებს და შეპარვით ეკითხებოდნენ, შენც გაგჭირვებია, შენ საცოდაოო?! მერე კი ხელეებს განზე შლიდნენ გაოგნებულნი და აბა, ნეტა ვიღას ულხინს ამ ქვეყნად, ჩვენი ცოდვის შემხედვარესო. შემდეგ გულუბრყვილოდ იცინოდნენ და აბა, ის რალა გაჭირვებაა, სადაც რომ გრძელ-მოკლე შაირი არ ითქმისო?! ინყეს ლექსები, სიმღერები, დავლური და „ვარადა“, ხოლო დავიდარაბა კი უფრო პოლიტიდენებისა გამოდგა. ესენი უბრალოდ ერთმანეთის მზერაში ითბობდნენ გულეებს, ხოლო ისინი კი „ბრალიანად“ გაიძახოდნენ, ის სხვა ისინი, ჩვენზე უარესებიო. ამათ ნუგემის ციცი-ნათელეები ესხათ სახეზე მწიფე ყურძნის მტევნებივით, იმათ კიდევ თვალეებში ბრტყელ-ბრტყელი აზრები და სხვისი ბაღჩა. და, ალბათ,

შეკრებილნი უფრო ადრეც დაიშლებოდნენ, უკან წასასვლელი გზის ფული რომ ჰქონოდათ, ან ვინ აცალათ ფეხით გასეირნება. ამოქოქეს ამათ და ბანი მისცეს იმათ. ამათ ხალხს მიმართეს, ჩვენ ყველაფერი თქვენი გულისთვის, თორე ჩვენი თავი და მომავალი ჩინ-მედლები ძალეებსაც წაულიათო, ხოლო იმათ კიდევ, ხელისუფალთ, თქვენ ცოტა ალაოდ ხომ არ ხართო? ისე, იცოდეთ, ეგეც ისევ თქვენი, მოქალაქეთა გულისთვის, თორე არც ჩვენ გვიღირს დღევანდელი სავარძლები, ბევრის წადის ძახილადო. ხალხმა, გადირა, ძალი ვარო? ძალეებმა ისევ პოლიტიკოსნი ათრიონ, ჩვენ სახლში ხელგაშლილი სტუმარი მოგვენატრა და ახლა გარეთ ერთმანეთის უპურმარილო ნახვასაც გვიშლითო?! თქვეს და უფრო მეტად აღელდნენ. აღელდნენ და ახმაურდნენ, როგორც უთამადო სუფრიდან აშლილთ სჩვევიათ ხოლმე და წამოვიდა რეპლიკების კოკისპირული: წადი, მოდი, შენი, სხვისი, იმათი და ამათიცო, მაგრამ, სამწუხაროდ, ვერც ახლა შეისმინა ვერავინ ხალხის გმინვა.

ჰოდა, აი, ზუსტად ის დღეები იყო, ქალაქში რომ დიდი მღელვარებები დაიწყო და ჩემმა ძმაკაცმა, სამსახურში გამომიარა მანქანით, წამო პახმელიიდან გამოვიდეთო.

- აგაშენა ღმერთმა, შენ თუ მაგ სიკეთეს იზამ და ჩემს თავს დაიხსნი უსაზღვრო „თავსივობისგან“. – უმაღ სახე გამინათდა და შვება ვიგრძენი.

- ბიჭო, სულ ჩემს ხარჯზე როგორ უნდა გამოდიოდე პახმელიიდან, ერთი შენი ფულიც დამანახე, რა ფერია. – გამკენწლა, თუმცა კი წინასწარვე იცოდა, რომ ის იხდიდა „საპახმელიო“ ხარჯებს.

- კაი, რა, ძმაო, გუშინ ქორწილში ვიყავით და ხარჯი მაქვს ნანახი. ხელფასამდე ისეთ დღეში ვარ, ტრანსპორტში რომ ვინმე დამემგზავროს, იმისიც მეშინია. – ცოტა წავინუნუნე და გონებაში საჭირო დუქანს დავუნყე ძებნა.

- მორჩი ტირილს, წამო, წამო, შენზე უარესად თავი მე მისკდება და მაშინ შაბათის აბანო იყოს შენზე. – მაინც გამრია სამომავლო ხარჯებში და ვითომ სინდისის ქეჯნისგან დამიხსნა.

ჰოდა, წავედით და იქვე მდებარე, ერთ-ერთ საშუალოდ ამორებულ სამიკიტნოში ამოვყავით თავი.

- ბიჭო, მე სამსახურში უნდა მივბრუნდე და ერთი კათხა ლუდისა და ჩიხირთმის მეტს ვერაფერს გეახლები. – ისე დამაჯერებლად ვუთხარი ეს ყველაფერი, რომ ჩემი თავის გამიკვირდა, როდის იყო

ერთი, პახმელიაზე ასე მსუბუქად მკურნალობდნენ-მეთქი.

- ეგრე იყოს. არც მე გახლავარ აქ გასკდომის ხასიათზე, მით უმეტეს, რომ საჭესთან ვარ და წინა სიმთვრალის ქვითარი ჯერ კიდევ მანქანაში მიგდია. აბა, მარტო ჩემი ჯარიმების ხარჯზე ხომ არ უნდა შეივსოს ეს ჩვენი ქვეყნის ბიუჯეტი. – სიტყვა ნათქვამი იყო და თითქოს ამის დასტურად, მიმტანს, ჯერ ორი ლუდი და მერე დანარჩენი რალაც-რულაცებიო.

- ჰა, ბიჭო, რა აზრის ხარ ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ მოვლენებზე? – ვკითხე და თან საკუთარი აზრის ჩამოყალიბებაც ვცადე, რაც არც თუ ისე კარგად გამომივიდა, რადგან მხრებზე ჯერ კიდევ ორი არწივის თავი მეზა, რუსეთის გერბის არ იყოს.

- რავი ამათი... - კონკრეტულად ვერ მივხვდი, ასე გამეტებით ვის აგინებდა, მაგრამ მისი გულალალობიდან გამომდინარე, ეჭვი არ შემპარვია, რომ მასაც ის ფეხი სტკიოდა, რომელიც სხვა დანარჩენთ.

- მერე, მაშინ მე რას მიზიხარ აქ? ნადი, ბიჭო, და შენც იქ დადექი, სადაც ხალხი დგას და თავის პოზიციას აფიქსირებს.

- ჩემი შენ გითხარიო, შე მართლა ბელენგვერა. რომ დამდგარხარ და გაიძახი ბრტყელ-ბრტყელად სადღეგრძელოებს სამშობლო-სა და ხალხის სიყვარულზე, შენ თვითონ რატომ არა დგახარ იქ? თუ მარტო ჭიქით ხელში გიყვარს, ბიჭო, მამული?

- შენ კაიფობ, ძმაო, და ეს ამბავი ნაღდად არ არის სახუმარო. შენ გგონია, რომ ხალხს ნაღდად მოსწონს ეს მიტინგები და ხმაური? დარწმუნებული ვარ, რომ არა და იცი როგორ დაილაღნენ? ბიჭო, აბა, წარმოიდგინე, რამდენი მწარე მოგონება უკავშირდება ამდენი ხალხის ერთად თავშეყრას. თანაც ისევ იმ დასანვავ ადგილზე, პარლამენტთან, სადაც კარგი არასდროს არაფერი მომხდარა. და იცი, რატომ იყო ყოველთვის ასე? იმიტომ, რომ ყოველთვის ვიღაც სხვისგან ვიმართებოდით და იმ სხვას კიდევ ყოველთვის ფეხზე ეკიდა ჩვენი გულისტკივილი და გუბებზე დამდგარი სისხლი.

ამასობაში მიმტანმა ყველი, პური, სალათა, ჩიხირთმა და ორი კათხა ლუდიც მოგვართვა. მეც, დროებით, ჩემი საინფორმაციო აპარატი ჭამა-სმის რეჟიმში გადავიყვანე და მივხვდი, რომ ძმაკაც-მაც ამოისუნთქა.

- ბიჭო, იცი რას გეტყვი, მოდი, პირდაპირ აღიარე, რომ გეშინია იქ მისვლა და ან კი საერთოდ ფეხებზე გკიდია ხალხის ეს მღელვა-

რება. – აშკარად ჩემი აგდება ჰქონდა გადაწყვეტილი.

- აუ, ვისაც ეშინოდეს, იმისი დედაც... ხომ ხვდები, ბიჭო, რომ ჰაერზე არ გელაპარაკები და უბრალოდ, მაგრა არ მინდა, ვილაცის ხელში ბრმა იარაღი გავხდე. თუ გეეჭვება და წამო, ძმაო, და ახლავე ორივენი იქ დავდგეთ. – მეც ვითომ ავუკრიფე და კოპები შევკარი, მაგრამ ბოლო სიტყვებზე თავი ველარ შევიკავე და გამეცინა.

- ბაზარი არ არის, წამო და დავდგეთ. მაგრამ მე უკეთესს გეტყვი. მოკიდე, ბიჭო, შენს ცოლ-შვილს ხელი და ჩადით სადმე, იქვე ეზოში. თქვენ, შეჩემა, იმდენი ხართ, რომ ერთ მიტინგს ეყოფით. – ამაზე ორივემ გულიანად ვიცინეთ და მერე ისევ სუფრას მივუბრუნდით.

ჩიხირთმა ჩავხვრიპეთ და ის კათხებიც ერთი ამოსუნთქვით გავცალეთ. თავში მოზოგინე „დვიჟოკიც“ თითქოს ცოტათი დაიხეთა, მაგრამ სამაგიეროდ ახლა საღერღელი აიშალა.

- თითოც დავლიოთ, არა? ძლივს არ გამოვიხედე თვალებიდან?! ჰოდა, რას გეუბნებოდი იცი, ვერ ვიტან-მეთქი ამ მთავრობის სახლისა და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე ხალხი რომ იკრიბება. ამას წინათ ვილაცამ მითხრა, რომ იქ, სადაც ახლა ეს „დარბაზი“ თუ „კარავი“ გაუმართავთ ჩვენ ხელისუფალთ, ადრე, თურმე, ძველთაძველი ეკლესია იდგა. ჰოდა, მერე ეს ეკლესია დაუნგრევიათ წითლებსა თუ თეთრებს და იმ ადგილას ეს მონსტრი შენობა აუშენებიათ. ისე, ხომ იცი, პრინციპში, შეიძლება სიმართლაც იყოს ეს ყველაფერი. აბა, მაშინ, რატომ არის, რომ ჩვენი ქვეყნის უახლეს ისტორიაში მომხდარ უბედურებათა უდიდესი ნაწილი ან იქ ხდება და თუ არადა, იქ იწყება?! – სიტყვა გავასრულე და ხინკლით ხელ-დამშვენებულ მიმტანს თითებით ვანიშნე, ორი ლუდიც დაამატე-მეთქი.

- ისე, ამას ერთი პატარა თეთრიც მოუხდებოდა, არა? – ჯერ ხინკალს დახედა და მერე მე ჩამიკრა მაცდურად თვალი არყის ბოთლზე გამოსახული რასპუტინივით. მოგონილი წყენით შევხედე.

სამიკიტნოში კი საგრძნობლად ჩამოცხა. ჰაერი დაიხუთა და მონოტონურმა ზუზუნმა გაჟღინთა იქაურობა. ხალხი შეზარხოშდა და აყაყანდა. ან თავიდანვე ზარხოშ-ყაყანებდნენ და უბრალოდ ჩვენი გადამწვარი რეცეპტორები ვერ აღიქვამდნენ ამდენ გამაღიზიანებელს ერთდროულად. ანდა, თუნდაც, უფრო მარტივად, ლუდმა გაჭრა და ჩვენც ავიმღვრიეთ. მესამე ხინკლის ჩაკბერის შემ-

დეგ უნებურად საათისკენ გამექცა თვალი, იქნებ და, სამსახურის დედაც-მეთქი და თითქოს, დასტურ ჩემი ფიქრისა, ძმაკაცმა ხელში ავტომობილის გასაღებები შეათამაშა, აქოდა, მაშინ მე მანქანის, ჯარიმის და ბიუჯეტისაცო. სწორედ ამ „არდაღების“ უტყვევ ჭიდილში ვიყავით ჩაბმული ორთავე, როდესაც გვერდზე მაგიდიდან ვილაცის მჭექარე, ვაჟკაცური და თანაც საკმაოდ მუსიკალური ხმა შემოგვესმა.

- თქვენ გენაცვალეთ, ჩემო ძმებო და კაცურო კაცებო. თქვენი ჭირიმი ყველასი, ჩემო დევგმირებო და სამშობლოს სიამაყევე. ერთი ჭიქის შესმა მინდა და თუ დამანებებთ, ლამაზ ლექსებსაც ბევრს გეტყვით. ყველანი ძალიან მიყვარხართ და მინდა, რომ ყველას ბევრი მოგეფეროთ და მხრები დაგიკოცნოთ, ჩემო გმირებო. ამ ჭიქით ჩემი ლამაზი სამშობლოს სადღეგრძელო ვთქვათ და ვთხოვოთ: გულს ნუ გაიტეხ, მზიანო, მტერს არ მოვუშვებთ შენზედა. ვუთხრათ: ნუ დაიდარდებ, ძვირფასო, ჩვენ გაგაბრწყინებთ და დაგვიამებთ დაკანრულ ლანგებს. მე მინდა, ჩემო რაინდებო და მგოსნებო, რომ ჩვენი სამშობლოს გამარჯვებისა შევესვათ. გაგიმარჯოს, მადლიანო და დალოცვილ იყავ მარადის! – სიტყვა დამთავრებული არ ჰქონდა, რომ ყელში მობჯენილი ბურთი გამისკდა და ცრემლად მომადგა თვალებზე. გარემოებათა უსიტყვო მორჩილებაში აღმოვჩნდით და როგორ გაჩნდა ჩვენ მაგიდაზე ბოთლი არაყი, დღემდე არ მახსოვს. აბა, რაღა დროს სამსახური და მისთანებზე ნუნუნის ჟამი იყო, როდესაც აქ ასეთი სიტყვები ითქმებოდა. დავასხით, დავლიეთ და ვიგრძენით, რომ უმალ ზუსტად იმ ჯიგრიან ქართველებს დავემსგავსეთ, რომელთაც ის კაცი ლოცავდა.

თამადა კი არ ჩერდებოდა და იქ მყოფთა დაჩიავებულ გულელებზე დიდი ასოებით აწერდა დიდივე მამულიშვილების სახელებს: ვაჟა, აკაკი, ილია... სამიკიტნო კი სულ უფრო იხუთებოდა, უხილავი ძაფებით გაერთიანებული სუფრები სულ უფრო ხურდებოდა და თითქოს დროც, თითოეულ წარმოთქმულ სადღეგრძელოსთან ერთად, რამდენიმე საუკუნით უკან იხევდა. ფრთაშესხმული თამადა ნელ-ნელა კილოს იცვლიდა და მსმენელი ჯერ გარე კახეთს გააქანა, მერე ქიზიყს მისწვდა და ბოლოს მთისაკენ გაიწია. შემდეგ უცებ შედგა, სახე გაუნათდა და დასცხო საცეკვაო „ქუდი გვერდზე დაგისურავს“... ტანში ჟრუანტელმა დამირბინა და გულში ბანი მივეცი. ვილაცამ კი რაღა გულში, ბარემ ნატურშიო და სიმ-

ღერაც აგუგუნდა. არც ტაშს დაუგვიანია დიდხანს და სულ მალე ვილაც მალაღმა და ტანაღმა მიმტანმა გოგომ ჯერ ხელები გაშალა და მერე კი თმები გაიშალა. უეცრად ეს ამდენი, ერთმანეთისთვის სრულიად უცხო ადამიანი ერთი სუფრის თანამეინახედ იქცა. გაჩნდა განცდა ნაცნობობისა, სიახლოვისა და თანამოაზრეობისა.

- ბიჭო, რა მაგარი კაცია ეს ბიჭი, არა? თან რა მაგარი კაცური ხმა აქვს? აი, ისეთი, ჟრუანტელი რომ დაგივლის ტანში. ეჰ, მოდი, ერთი ჩვენც დავლიოთ ჩვენი საყვარელი სამშობლოს სადღეგრძელო და ესე ვთქვათ, რომ ამ განსაცდელისათვისაც გაედლოს და არც ჩვენ გაეფუჭებულყავით.

- გაუმარჯოს ჩვენს ქვეყანას! ბიჭო, გუშინდელი ქორწილიდან მოყოლილი სერიოზული რამსი მაქვს არეული. აი, ახლაც იმისი განცდა მაქვს, რომ ეს ყველა ადამიანი ერთ პონტშია აქ შეკრებილი რა. ანუ, თითქოს ყველანი სამშობლოს სიყვარულისთვის ვიმყოფებით აქ.

- შენ უკვე მაგარი მთვრალი ხარ და ურევ რაღაცეებს. მომისმინე, რას გეტყვი?! ჩვენ, ძმაო, აქ ვზივართ და ვჭამთ, ვსვამთ და ვქეიფობთ და ის ხალხი კიდევ ქუჩაშია გამოსული და ცდილობს, რომ თავისი ცხოვრება უკეთესობისკენ შეცვალოს. მერე სამართლიანია, რომ ჩვენ, ჩვენი წილი ალელვების გამოხატვის მაგიერ, ვსხედვართ აქ გალექსილები და ჭიქებს ვუჭახუნებთ ერთმანეთს?

- მართალი ხარ და მეტსაც გეტყვი, ახლა აქ ვინმე რომ შემოვარდეს და დედა გვაგინოს, რას დამჯდარხართ, თქვე უფიგროებო, როცა ქარვასლა იწვისო, არც ეგ უნდა გვენყინოს, რადგან კაცი ყოველთვის იქ უნდა იყო, სადაც შენი ხალხია და არა გზისიქითა დუქანში. ხა... ხა... ხა...

ჩვენი რჩეული თამადა კი ახლა უკვე ლექსებს კითხულობდა, „ყორღანებიდან გნოლი აფრინდა“-ო, და გასუსული დარბაზი შიგ „სახისგულში“ ჩასჩერებოდა. არადა, ერთი შეხედვით, ჩვეულებრივი პროვინციელი ბიჭი იყო. საშუალო ტანის, მხარბეჭიანი, მუქი კანის ფერის, ოდნავ შუბლთან თმაშეთხელებული და გატეხილი ცხვირით. თუმცა კი, მისი ნათქვამი „პური ვჭამოთ“, ბევრად უფრო მართალი და ნაღდი იყო, ვიდრე ჩემი „უფალო, შემინყალე“.

- ბიჭო, ჟორა, წავიდეთ მიტინგზე?

- არ ვიცი, ლეხო, გეხვეწები, ნულარ დამანყებინებ ყველაფრის თავიდან ახსნას. ნაღდად არ ვიცი, როგორ უნდა მოვიქცე ასეთ

დროს. წესით, ალბათ, უნდა წავიდეთ.

- აბა, ისინი და ესენი მატყუარა პოლიტიკოსები და ეგეთებიო.

- ჰოდა, მაშინ არ წავიდეთ. ვიყოთ აქ, დავლიოთ და მერე ვთქვათ, ერთი იმათი და ამათი ძალით ჭკვიანი თავებიცო და სამშობლოს კიდევ, ალბათ, ისევ ღვთისმშობელი მიგვიხედავს. აბა, ერთი მითხარი, როდის იყო, რომ ჩვენ, ხალხს, ერთმანეთის ჭამის მეტი რამე გაგვეკეთებინოს და ერთმანეთის სისხლის ღვრაზე უკეთ რამე გამოგვსვლოდა?!

- და მერე არ გაგვამტყუნებენ, როცა ჩვენ იქ, თქვენ მაშინ აქო?

- ალბათ... უეჭველი... მაგრამ დრო ხომ ჩვენზე ერთი ნაბიჯით წინ დგას და შესაბამისად, მტყუან-მართლის ყველაზე კარგი მოსარჩლე და განმკითხავიც ეგ არის.

- მეზიზღება პოლიტიკა.

- მეც.

- ბიჭო, ამას არ სჯობდა, ხმლით ხელში გვებრძოლა მტერთან და იქ დავცემულიყავით?!

- კი, სჯობდა.

- მერე, განა ახლა არ კვდებიან სამშობლოსთვის?

- კვდებიან, როგორ არა, მაგრამ ჭირი ისა გვჭირს, რომ ეს ჩვენი სამშობლო ახლა სულ სხვა გრდემლზე დევს და მას ახლა სულ სხვა მჭედელი ჭედავს. და თუ ვისთვის ჭედავს, ეგ უკვე არავინ უნყის?!

მეორე დღეს კი, ეს ჩემი სიტყვები, ანუ „არავინ უნყის“, რომ გამახსენდა, ძალზე მწარედ ჩამეცინა. სწორედ ის ჟამი იდგა, როდესაც ქართველებს ერთმანეთისთვის უკვე გამეტებით ერტყათ კეტები და ქვები, ხოლო უსახელო ლიდერნი ორივე მხარისა კი განზე იცქირებოდნენ, აქაოდა, თქვენ გგონიათ, რომ ჩვენ არ გვტკივა თქვენი დასიებული ცხვირპირიო?! მე კი მაშინ დემოკრატიის სამჭედლო ქვეყნის აქაური „შტაბის“ სამსახურში ვიდექ და მახსოვს, როგორ დაგვიბარეს ყველანი შეკრებაზე და დიდი რუდუნებით გაგვანდეს, რომ იარების მოშუშების, გულის მოფონვისა და გატეხილი სახელის გამთლიანების დრო დაგიდგათო. გვითხრეს, რომ ეს ასე იქნება და ის ისეო. ჭირი იქა და ლხინი აქაო. ბევრი არაფერი შეიცვლება, მაგრამ ჭალას მომკვდარ ჩიტზე ჩვენ ნულარ გვატირებთ, რადგან ბღღვნად მაინც არ ღირდა ეგ უბედურიო. მაგრამ რაც ყველაზე „ჯეროთქვენგულგასახარია“, ამ ყოველივეს სხვა დანარჩენი

ქვეყანა, თქვენგან განსხვავებით, რამდენიმე საათში შეიტყობსო (ვითომცდა, პატივი დაგვდეს, მიდით და თქვენ პირველებმა იჭორავეთო). „ვაი, შენს საქართველოს“- მეთქი და წავიშინე თავში ხელები. თურმე სად წყდებოდა ჩვენი ქვეყნის ბედი და იქ შეკრებილ ხალხს კი რას უჩვენებდნენ?! ასე ყოფილა თურმე ყოველთვის, ჩვენს ისტორიას უცხო ჟამთააღმწერელი წერდა და ჩვენ კი მუდამ ვჩემულობდით, ღვთისმშობლის წილხვედრნი ვართ, ღვთისმშობელი გვიხსნის და ღვთისმშობელი დაგვიფარავსო.

და იქნება, მართლაც, ღვთისმშობლისანი ვართ?

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ჩვენი მწერლობა“

№ 24; ნოემბერი 2008 წ.

შეუნდა

მკვდარს მოათრევდა ზურგით და რომ ჰკითხეს, სად მიგყავსო, სად და შენდობის სათხოვნელადო.

არავის ახსოვს ზუსტად, პირველად როდის წამოიკიდა ზურგზე ის უბედური და დაიწყო ასე შარა-შარა, სოფელ-სოფელ სიარული, მაგრამ გაზაფხულის ერთ მშვენიერ დღეს კი გამოეცხადა თანასოფლელთ ასე მკვდარაკიდებული. გაზაფხული კი იმიტომ დაამახსოვრდათ, რომ ყველას გულში განაზებული მერცხლები უფრიალებდნენ და ამან კიდევ გუნება მოუნამლა და თანაც — ზაფხულამდე. ზაფხულში კი გვამი აყროლდა, ფეხის თითები მოძვრა და მერე მარტო გუნება კი არადა, ჯანმრთელობაც შეერყათ.

დადიოდა ასე ზურგზე მკვდარაკიდებული და ყოველ შემხვედრს მიცვალებულის შენდობას სთხოვდა. დარი და ავდარი იმან არ იცოდა და დაღლით კიდევ მკვდარი უფრო იღლებოდა ამდენი ხეტილით, ვიდრე ცოცხალი. გაიგებდნენ თუ არა სოფელში, ის მოდის და მკვდარს მოატორლიალებსო, უმალ დიდიან-პატარიანა შარაზე გამოეფინებოდნენ და იწყებდნენ ვაი-ვიშს. მაგრამ ვაი-ვიშის გარდა, ყველას ცალ ხელში თითო კბილი ნიორი და მეორეში კი კიტრის წვენი საფენები ეჭირათ. აბა, როგორი ამბავი იყო, მკვდრის გახრწნილი სუნი და თანაც იმის დაღრეჯილი პირისახის ყურება?! სწორედ ამიტომაც, გვამთან სამ ნაბიჯზე მოახლოებისას, იმ ერთ კბილ ნიორს ცალ ნესტოში იტენიდნენ და კიტრის საფენს კიდევ თვალეზე იდებდნენ. ის კი, მზიდავი, შეჩერდებოდა ყველასთან სათითაოდ და აი, უკვე მერამდენედ ეტყოდა, შეუნდეთ, ხალხო, ამ უბედურსო.

თავიდან ყველამ გაიკვირვა მაგათი მკვდარ-ცოცხალის ამბავი და მხრები აიჩეჩა, მერე შეწუხდნენ და ცხვირები აიბზუეს, ხოლო ბოლოს გაგულისდნენ და მუშტების ქნევას მოჰყვნენ. მართალია, ღმერთისაც სჯეროდათ და სიკვდილისაც, მაგრამ მაინც ვერას გახდნენ. კაცო, ადამიანი არა ხარ? ღმერთის არა გნამს? მოასვენე ეგ უბედური და შენც დადექ ადგილზე. აბა, ვის გაუგია, სიკვდილის სიცოცხლეშივე ზურგით ტარებაო, ეტყოდნენ სოფლის თავკაცები და დინჯად გატენიდნენ ყალიონს, მაგარმ ვინ უდებდა ყურს? ამას ჯერ ყველასაგან შენდობა არ გამოუთხოვია და მინაში ჩასადებად ცოდვაო, პასუხობდა მზიდავი და შუბლზე ოფლს ინმენდდა. შემ-

დეგ მიცვალებულს შეისწორებდა, უკეთ მოიგდებდა მხრებზე და გზას განაგრძობდა ტაატ-ტაატით. დედაკაცები კი კვლავინდებურად უტევდნენ, შე მართლა მინა არდასაყრელო, სანამ სოფელში შავ ჭირს არ გააჩენ, არ მოისვენებო და ის კიდევ, მაგისი დარდი არ გქონდეთ, ამას მე, თქვენგან განსხვავებით, დღეში ორჯერა ვბან და თანაც ძმრითო. ბოლოს იქამდეც მივიდა საქმე, რომ მაგრადაც სცემეს ეგეცა და მაგისი მიცვალებულიც, თუმცა კი არც ამან უშველათ, რადგან ამას ურტყამდნენ და მკვდარი კი კვნესოდა, შეეშვით, ხალხო, ცოდოა ეგ ჩემზე უბედურიო.

ერთხელ კიდევ კაკლის ჩრდილში მძინარეს წამოადგნენ თავზე და მიცვალებული მოპარეს. ხევს იქით წაათრიეს, ძველ ნასოფლარზე და ერთ დამშრალ ჭაში ჩააგდეს. მაგრამ რად გინდა?! მეორე დილით ისევე ისე მკვდარაკიდებული გამოეცხადა სოფელს და სულის შენდობა ითხოვა. სუნით, სუნით მიაგნოო, გაიძახოდა ხალხი, თუმცა კი ვინ იცის, იქნებ, ესიზმრა კიდევ?! ეგ კი არადა, თავად მიცვალებულმაც ბევრჯერ სთხოვა, გამიშვი, კაცო, ჩემი ეშმაკებისა მე ვიცი, შენ ვინ დაგნიშნა ჩემი სულის მოურავადო, მაგრამ ამან მაინც არ დაანება. შენ რა იცი შენდობისა, შენ მართლა მკვდაროო, ქვემოდან ასძახა და ფეხზე ახალი ქალამნები ჩააცვა, რათა დარჩენილი თითებიც არ მოსძრობოდა მეტის მინაზე თრევით.

ისე კი, ჩხუბითა და ლანძღვა-გინებით თავიდან, შეუჩვეველზე ერჩოდნენ, ისიც ნახევარი მონდომებითა და ღიმილიანად, თორემ მერე მარტო დარიგებებსა და მოფერებაზე გადავიდნენ. საამისო მიზეზიც ჰქონდათ და საბაბიც. რატომო, იკითხავთ? რატომ და, ჯერ ერთი, რომ სეირი მოსწონდათ და მეორე კი, ის მკვდარი კაცი სიცოცხლეშივე ჭირივით სძულდათ. ახია მაგაზეო, იტყოდნენ სოფლის ქალები და მერე მოჰყვებოდნენ პირჯვრის წერას, შეუნდე, უფალო, თორემ სიმყრალისგან უკვე თვალეშიც დაგვევსოო. იმათი თვალეების რა გითხრათ, მაგრამ გვამს კი „ნამეტნავად“ სანდომიანი სახე ჰქონდა. გაქუცული შავი თავი, გადმოკარკლული უსიცოცხლო თვალეები, გვერდზე გადმოგდებული ენა და სანახევროდ გახრწნილი სხეული. ვერაფერი შესაშური ამბავია. თუმცა კი ყველაზე დამთრგუნავი, ალბათ, მაინც მისი ზევით აწეული ხელი და გახვეებული, ოდნავ მხრებში მოხრილი სხეული იყო. სხეული, რომელიც ისე გაშეშებულიყო, რომ მზიდავის ზურგის ფორმა მიელო და მოკიდებული კი კურტანივით მჭიდროდ ეჯდა ბეჭებზე.

ცემით კი მხოლოდ ერთხელ სცემეს და ისიც მაშინ, როდესაც ქორწილს ჩაუარა და ჩვევისამებრ მოჰყვა ყვირილს, შეუნდეთ, ხალხო, ამ უბედურსო. შენდობა კი არადა, გამოცვივდა მთელი მაყარი და იმდენი ურტყეს, იმდენი, რომ ბოლოს, მკვდარი უკეთ გამოიყურებოდა, ვიდრე ცოცხალი. რალა თქმა უნდა, იმ სუფრას აღარავინ მიბრუნებია და ნირნამხდარმა პატარძალმაც გაიშალა თმები, ეს რა მიყო, ქორწილი როგორ ჩამიშალა?! განინმატდა და ქმარს ალტქმა დაუდო, მე შენთან მანამ არ დავნევი, სანამ ის უბედური მინაში არ ჩანვებაო. ჰოდა, სწორედ ეგ სიძე იყო, გვამი რომ მოპარა მზიდავს და ქაში გადაძალა. თუმცა კი, იმ ერთი ღამის გარდა, ცოლს მაინც ვერაფერი გამოსტყუა, რადგან მზიდავი მეორე დილითვე გამოეცხადა სოფელს თავისი საღ-სალამათი გვამით. მას მერე იყო, რომ იმ ქმარს ის ცოლი აღარ უნებოდა და მოსახლეობა კიდევ „შეუნდეს“ მოურიგდა, დიდი ღვინის დროს სოფელს თავი აარიდე და სხვა დღეებში კი, იცოცხლე, ააყოლე აქაურობაო. ამიტომაც, სანამ სოფლად სუფრა გაიშლებოდა, ჯერ კაცს აფრენდნენ შარაზე, რათა მკვდარს გზაზე დახვედროდა და წინასწარ მორიგებოდა, ჩვენთან დღეს ღვინია და ხვალ გამოიარეო.

ისე კი ცემის გარდა, შთაგონებითა და დარწმუნებითაც ბევრს ცდილობდნენ მის დაყოლიებას. ხან ფული აძლიეს, ხანაც ღვინო ასვეს და ხან კი წინაპრების საფლავები აფიცეს, მაგრამ სულ ტყუილად. არ იშლიდა თავისას, ამან ჯერ ყველას კიდევ ვერ გამოსთხოვა შენდობა და მაგისი დამარხვა არ იქნებოდა. ბოლოს მღვდელიც მიუყვანეს და იმან ღამის მთელი სახარება წაუკითხა „თავზე“, თუმცა კი მაინც ვერ დააჯერა, მინა ხარ, მინად იქცევიო. ის ისევ ჯიუტად თავისას გაიძახოდა, პანაშვიდები და სულის მოსახსენიებელი მერე გადაუხადეთ, მაგეებისთვის ეგ ჯერ მზად არ არისო. ხალხმა, აბა, მაშინ ჩვენ რალას გვერჩი, რად გვინამლავ სიცოცხლესო? იმან კიდევ, მე არას გემდურით, მაგრამ ეს რომ სიცოცხლეში გერჩოდათ, მაგის შენდობას ვითხოვო. და ამათმა, განა კი დარჩა ვინმე, ვინც არ შეუნდო მაგ სულში ძალმომკვდარსო? მზიდავმაც, აღარავინ რომ აღარ დარჩება, მაგას თქვენ ჩემზე პირველები შეიტყობთო.

ისე, მართალიც იყო, რადგან იმ მკვდარი კაცის კარგი საქმე ისე არ ახსოვდა ვინმეს, როგორც ზაფხულში წამოსული თოვლი. მყრალი იყო, ბოროტი და მარტოხელა. საკუთარ ბოსტანს ვერ უფლიდა და სხვისაში კი შარდავდა. საქონელი არ ჰყავდა და სხვისას

კი ვირის პიტნას აჭმევდა მუცლის გახეთქვამდე. ცოლი არა ჰყავდა, მაგრამ ისეთს მიანყევლიდა გამვლელ-გამომვლელს, რომ ჯელებს საფეთქლებთან თმა უჭადარავდებოდათ, ხოლო ხნიერთ კი — წარბები. შვილი არ ებადა და სხვის ბაღს ჭინჭრით დასდევდა, ყრმას — სახრითა და ყმანვილთ კი ღვინის მაგიერ ძმარს ასმევდა, ამაზე უკეთესს რას დაღევთო. არც სახლი ჰქონდა და ზვინში ეძინა. მეზობლებს კი უთვლიდა, თქვენ რომ ჭერი გადგათ, ერთხელაც იქნება და ზედ დაგემხობათო. ასრულებდა კიდევ დანაპირებს და ამიტომაც ხან ვის სახლს გამოაცლიდა ბოძს და ხან კი — ვისას. მოკლედ, ნამეტანი უვარგისი და მანვე კაცი იყო და ერთადერთი, რატომაც უთმენდა სოფელი, ალბათ, ისევ მისი ასაკი და უსაზღვრო სიძულვილი იყო, თორემ, აბა, სხვას ვის რას აპატიებდნენ ამდენს. უფროსი კაცია და უხერხულია, მაგას პასუხი როგორ მოვთხოვოთო. ეგ ისეთია, ან სიცოცხლეშივე ჯადოს გაგვიკეთებს და ან კიდევ მკვდარი გამოგვეცხადება და გაგვეუდავსო?

როდემდე გაგრძელდებოდა ეს ამბავი, არავინ იცის და ალბათ, არც მერე მომხდარს დაიჯერებდა ვინმე, ერთ მშვენიერ დღეს, წყაროსთან შეკრებილ ხალხს თავისი თვალთ რომ არ ენახა, ზურგზე აკიდებული ცხედარი თავისით როგორ ჩამოქვეითდა და როგორ აღაპყრო ზეცისკენ მეორე გახევებული ხელიც. მადლობა, ხალხო, შენდობისათვის, ახლა კი, მართლა უნდა მოვკვდეო, ჩაილაპარაკა და ჩანჩალით გაუყვა სასაფლაოსკენ მიმავალ გზას. მზიდავმა კი ჩემი ჭირიც წაგიღიაო. ნეტა, ერთი რომელი იყავით, აქამდე რომ მანვალეთ და ამ კაცს შენდობა არ მიეცითო, წყრომით გადახედა იქ შეკრებილთ და მეზობელი სოფლისაკენ დაეშვა სიტყვებით, ყიამყრალა გოგია მომკვდარა და წავალ ერთი, მოვიკითხავ, ნეტავი, როგორ არისო? ეგ ისეთი კაცი იყო, სიცოცხლეში შენდობას არავის გამოსთხოვდა და ვგონებ, ვერც ეგ ვერ გავა ფონს ჩემი დახმარების გარეშეო.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ლიტერატურა და ხელოვნება“

№ 4; აპრილი 2009 წ.

ბითუძი

ტყუილი არ არის სწორი, მაგრამ გაბითურებული ადამიანის მდგომარეობა უარესია.

მზე დედასავით ეფერებოდა სახეზე. გარშემო მყოფი ხალხის მზერა კი ნაზად ათბობდა. ხალისი, ხალისი კი უდიდესი იყო და განსაკუთრებული, რადგანაც ქორწინების სახლთან იდგა. სხვისი ქორწილი იყო, მაგრამ მაინც უხაროდა. ბევრი წყვილი ელოდა თავის რიგს, რომ ოფიციალურად დაემონუმბინათ თავიანთი სიყვარული და ისიც, მხიარული, ამ დიდი სიხარულის შემხედვარე ღიმილს არ იშურებდა.

— სიგარეტი არა გაქვს? — შემოესმა ზურგს უკნიდან ხმა და როდესაც მიტრიალდა, აღმოაჩინა, რომ მთხოვნელი ჩვეულებრივი, ძუნძგლიანი ციგნის ქალი იყო. ანუ „მამაძალი“.

— აგერ, გამომართვი! — დაუშურებლად მიანოდა სიგარეტი და კმაყოფილი მიუბრუნდა მეგობარს. ბოლო-ბოლო, ისიც ხომ ადამიანი იყო.

— შენ კარგი ბიჭი ხარ! ღმერთს უყვარხარ და გიფრთხილდება. ბევრ რამეში გიმართლებს ცხოვრებაში, გარდა ხალხისა. ხალხი გლალატობს. მე შენი ფული არ მინდა, უბრალოდ, მოდი და ერთი-ორ სიტყვას გეტყვი, რომ იცოდე სიმართლე. — ყველაფერი ეს ისეთი გატეხილი ქართულ-რუსულ-ქურთულით წარმოთქვა, რომ აზრი ძლივს გამოიტანა.

— კარგი, მითხარი! — გაკვირვებული დაეთანხმა და გვერდზე გადაგა, ხალხისგან მოშორებით.

— მე შენი ფული არ მინდა, არაფერი არ მინდა, ოღონდ ქალაქის ფული მათხოვე, რომ შეგილოცო, — მის სიტყვებში იმდენი დამაჯერებლობა იყო, რომ უყოყმანოდ გაუნოდა ლარიანი. ქალმა ბევრჯერ გადაკეცა ფული, შემდეგ დააფურთხა, მასაც დააფურთხებინა და რაღაცის ბუტბუტს მოყვა.

— თორმეტ საათზე სასაფლაოზე გახვალ ტიტველი, იქ მთვარის შუქზე ქალს იპოვი და ის იქნება შენი ბედი. ამ ლარიანს კი

კარაბადინისთვის დავიტოვებ შესანიშნავად.

— კაი რა, მაგის დედა ვატირე, რატომ მატყუებ? ჯერ ერთი, რომ მე ქრისტიანი ვარ და კარაბადინი არანაირად არ მეხება და, მეორეც, ტიტველი სასაფლაოზე კი არა!?. — თითქოს მიხვდა რომ ატყუებდნენ, მაგრამ რატომღაც მაინც არ გაეცალა.

— ხატზე, ხატზე შესანიშნავი ფულია. აუცილებლად წადი. მითხარი, მითხარი შენი გოგოს სახელი?

— არა მყავს! — რატომღაც რომ მისთვის გადაეხსნა გული.

— მაშინ თქვი, რომ ის, ვინც მე მინდა, ჩემი გახდეს, — ქალი სასწაულად „ახვევდა“ და ისიც სულელივით იმეორებდა მის ნათქვამ სიტყვებს.

— შენი სახელი მითხარი, — არ ეშვებოდა მკვირცხლი ციგანი.

— გიორგი! — უკვე ინანა, რომ მასთან დაიჭირა საქმე.

— მანახე, მანახე, რაც კი ფული გაქვს. შენ დაიჭირე ხელში, მე არ მომცე — ბედი რომ გაგეხსნას. — ქალი იმდენად ემოციურად ამბობდა ამ გატეხილ სიტყვებს, რომ მანაც გულუბრყვილოდ ამოიღო დილიდან რის ვაივაგლახით გადანახული ათლარიანი. თანაც იმ ქალის თვალები... საზიზღარი თვალები...

— მომეცი, მომეცი ეს ფული, უნდა შემოგატარო და შევულოცო. — ქალმა თითქმის ძალით გამოსტაცა ხელიდან ფული და უჩვეულოდ მოჰყვა ხელის თამაშს. გაუგებარ სიტყვებს იძახდა და თან წარამარა სასქესო ორგანოზე „ეტანებოდა“ ხელით.

— ხელი, ხელი გასწიე! — უხერხულობა იგრძნო და რატომღაც შეეშინდა კიდევაც, რადგან გაგონილი ჰქონდა, რომ ციგნებს ჯადო ეხერხებოდათ.

— ეხლაადექი და შეუბერე! — ქალმა ხელი გაუნოდა, რომელზეც ფული ედო და სული შეაბერინა. შემდეგ, შემდეგ კი ხელი გაშალა და ყველაფერს ფარდა აეხადა. — „ვისიო“, ბედი გაგეხსნა და შენი ფული წაიღო! — მან სიმწრით დახედა ცარიელ ხელს და მძიმედ მიხვდა, როგორ გააბითურეს.

— ეე?.. რას შვრები? დამიბრუნე ფული! — ბრაზი მოერია, მაგრამ ხელი მაინც ვერ შეახო.

— მე არა მაქვს შენი ფული, გაქრა... ბედმა წაიღო... წადი ეხლა და რაც გითხარი, ის გააკეთე.

— მოდი აქ, შენი დედას შე... — ტუტუცივით ცდილობდა დაკარგული ფულის დაბრუნებას.

— ნადი, ნადი, თორე დაგწყველი, მე კუდიანი ვარ. თუ წამართმევ ფულს, კაცობას დაკარგავ. — უეჭველი იყო, ქალი ფულს აღარ დააბრუნებდა.

— ეგ არა ქნა!.. ფუ, თქვენი ჯიში მო... — ხელი ჩაიქნია გაბითურებულმა და ხალხის მზერას გაერიდა.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ცისკარი“

№ 8, აგვისტო 2001 წ.

ბიოკბი

— გამარჯობა, გიორგი!

— გაგიმარჯოს, გიორგი!

— როგორა ხარ? იმედია, არაფერი გიჭირს? მე მგონი, ორ თვეზე მეტი გავიდა, რაც ერთმანეთს არ შევხვედრივართ და გვისაუბრია? ასე არ არის? ალბათ, ჩემი ბრალია ასეთი უყურადღებობა. თუმცა ყველაფერს თავისი მიზეზი აქვს!

— მე კი კარგად ვარ, მაგრამ შენ რას შვრები? რას საქმიანობ? რა განწყობაზე ხარ? რამის სათხოვნელად მოხვედი თუ, უბრალოდ, უნდა მესაუბრო? ისე კი, იცოდე, შენ მნახულობ იშვიათად, თორემ მე ყოველთვის შენ გვერდით ვარ. რამ შეგანუხა ამჯერად?

— არა, არაფერმა. უბრალოდ, იმ განწყობაზე ვარ, აი, შენ რომ გესაუბრები ხოლმე.

— მერე, რა უნდა მითხრა ისეთი, მე რომ არ ვიცოდე? თუ არ ვცდები, ჯერ არ გასხივოსნებულხარ? ასე არ არის? კარგი, მიდი, ჩამოთვალე, რა გჭირდება ცხოვრებისგან, რომ კმაყოფილად ჩათვალო თავი და ნევროზიც აიცილინო?

— არა, არაფერი. მე, უბრალოდ, მინდა, იცოდე, რომ მტკიცედ ვდგავარ. თვითდაჯერებულობა მომემატა და გარკვეულწილად თვალთახედვაც შემეცვალა. თხოვნით კი არაფერს ვითხოვ.

— ეგ ყველაფერი კარგია. მაგრამ ნუ მოგერიდება, ითხოვე, ხომ იცი, ყველაფერს მაინც ვერ მიიღებ და იქნებ რამე აზრიანი მოგივიდა თავში.

— მე არაფერი მინდა. მსურს კი, რომ ყოველთვის გვახსოვდეს ერთმანეთი.

— ეჰ, კაცობრიობა ვერაფერმა გამოასწორა და შენგან არც არაფერი უნდა გამიკვირდეს, თუმცა კი შენ წარმოიდგინე, მიკვირს. ისე, ბევრჯერ ნიშანიც მოგეცი, მაგრამ არა, შენ არ მომისმინე. გაკვეთილი მაინც თუ მიიღე?

— კი, ბევრი რამე ვისწავლე. ყოველდღიურადაც ძალიან ბევრს ვსწავლობ. ისე კი, მიკვირს, ამ ძალიან ბევრს ბოლო თუ აქვს? თუ არა აქვს და რა საჭიროა? იქნებ ცოტამაც დამაკმაყოფილოს? ვგრძნობ, რომ შიგნიდან ვიზრდები და რომ მარტო არა ვარ. შენც ხშირად გხედავ ხოლმე, ოღონდ ვერ გცნობ და არ გესაუბრები.

— მომიყევი, მომიყევი. შენ მაინც მესაუბრე გულახდილად. ეჰ,

შენ არ იცი, რა ხალხთან მაქვს კავშირი? ხანდახან მეშინია კიდევაც მათი. შენ კი... არა, ვერ გეტყვი, ძალიან განსხვავდები-მეთქი მათგან, მაგრამ რალაც მაინც არის შენში. მომიყევი, აბა, მომიყევი.

— დიდი არაფერი, მაგრამ თავიდან ძალიან შემეშინდა. ყველაფერი იმდენად უცხო იყო, რომ პირველად ისიც კი მეგონა, ვკვდები-მეთქი, მაგრამ გადავრჩი. უბრალოდ, ის მომენტი დავაფიქსირე, როდესაც სიფხიზლიდან სიზმარში გადავედი. სიზმარში ვიყავი, ვიცოდი და ვფიქრობდი ამ მდგომარეობაზე. შემდეგ რატომღაც ძალიან შემეშინდა. შემეშინდა, რომ სიზმარი რეალურში შემეშლებოდა და გამოფხიზლება ვცადავ. ტალღებად და საფეხურებად გამოვდიოდი სიზმრიდან. ვიცოდი, რომ ყოველი მომდევნო საფეხურით და ტალღით უფრო ფხიზელი ვიქნებოდი. შემდეგ კი შოკში გამეღვიძა. ლოგინზე ვიჯექი, ძალიან შეშინებული ვიყავი და გული მქონდა აჩქარებული. საზარელია უეცრად გავღვიძება. სივრცეში მონავარდე ასტრალური სული მტკივნეულად უბრუნდება ლოგინში დარჩენილ ხორცს. აფექტში გეღვიძება და გეშინია. ასე ძალიან ხშირად მემართება, ოღონდ გამოღვიძებას აღარ ვცდილობ და რეალურ სიზმრებს ვხედავ. ძნელად მამახსოვრდება, მაგრამ ძილშივე ვიაზრებ მათ. გარდა ამისა, ძილ-ბურანში ხმები მესმის გარკვევით და თვალწინ ნათელ სურათებს ვხედავ. რატომღაც გაპარვის მეშინია ხოლმე. აი, ეს არის, რისი თქმაც მინდოდა.

— ხოო... მე არ შევმცდარვარ. შენ კიდევ ძალიან ბევრ თვისებას აღმოაჩენ შენს თავში. ალბათ, ამიტომაც გესაუბრები ასე თავისუფლად. ეჰ, მეც მინდა, ბევრი რამე გითხრა, მაგრამ არ გამოდის. თანაც მაგდენს ნამდვილად ველარ მიხვდები. შენ, სჯობია, შენ თავზე იმუშაო და მერე სხვებზე. ასე უფრო გაგიადვილდება. ისე, არ დამივიწყო და მეც შეძლებისდაგვარად დაგეხმარები ხოლმე. კარგი?

— დიდი მადლობა. კარგად იყავი, გიორგი.

— კარგად, გიორგი.

სანთელმა თითები დაუნვა. შანდალზე მიამაგრა, პირჯვარი გადაინერა და გამოვიდა წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიიდან.

დაიბეჭდა ყურნალში:

„ცისკარი“

№ 8, აგვისტო 2001 წ.

შეწირული ცხვარი

მარიამობის წინა დღე იყო, როდესაც გადავწყვიტეთ, ცხვარი გვეყიდა. ვიფიქრეთ, საქმეს წინ წავიგდებთ, ცხვარსა და „პრიპასებს“ წინააღმდეგ შევიძინებთ, ზედ მარიამობას რომ არ მოგვინიოს ქვაბებითა და აბლავლებული პირუტყვით რახარუხი-თქო. ამ საქმის, ანუ „დიდი გახსნილების“, უსტაბაში მე გახლდით, რადგან თუ საქმეს ერთხელ ითავებ, შემდგომ მასში აღარავინ შეგეცილება. ჩემს შემთხვევაშიც სწორედ ასე მოხდა. რამდენიმე წლის წინ მოვიფიქრე, მარიამობადღესასწაულს ცხვარი დაგვეკლა და მარხვა ჩაქაფულით გაგვეხსნილებინა. ეს აზრი მეგობრებმაც მოიწონეს და ჰოდა, მიდი და მიხედეთ. მეც ავდექი და მივხედე. ჩამოვყალიბე სტრატეგიული გეგმა, მოვხაზე კულტურულ-შემეცნებითი გასვლის მარშრუტი და შევადგინე „სმეტა“. იმათაც მალაღეც, რა კარგი ბიჭი ხარო, მანქანა და ფულის აგროვება ჩვენზე იყოსო. ასე გაჩნდა ერთგვარი ტრადიცია, რომ ყოველ წელს, მარიამობას, ცხვარს ვკლავდით და ვქეიფობდით. ამას ისიც დაერთო, რომ სხვადასხვა მიზეზთა გამო, მე ერთ ჩათქმულ ცხვარს ჩემწილ ვყიდულობდი და ვუშვებდი ხოლმე, ხოლო მეორეს კიდევ საზიაროდ ვიძენდით და ვკაფავდით. ანუ ვყიდულობდით ორს, ერთს მე ვუშვებდი და მეორეს კი, საზიაროს, ვკლავდით. რაღა თქმა უნდა, მე განსაცდელი არ მელეოდა წლიდანწლამდე და ჯიქურ ცხვრის შეწირვით ვებრძოდი ამ ჩემს წინააღმდეგობებს, ხოლო მეგობრებს მადა ხომ არ წაუხდებოდათ ყოველი გახსნილებისას და ამიტომაც საქმეც სულ წინ მიდიოდა. აქედან გამომდინარე, ყოველ მარიამობას, მშვენიერი კულტურულ-განმაცდობელი ღონისძიება გამოგვიდოდა. კულტურულში იგულისხმებოდა სალოცავში მისვლა და ცხვრის გაშვების რიტუალი, ხოლო განმაცდობელში, თავადაც მიხვდებით — ჩაქაფული.

ამ კულტურულ-განმაცდობელ მოვლენათა მიმდინარეობა კი შემდეგნაირი გახლდათ: ოცდარვაში დილაადრიან ავიყრებოდით, ასე თხუთმეტ კაც-ქალ-ბავშვამდე და დატვირთული მანქანებით მივემართებოდით სალოცავისკენ. გზად რომელიმე სამწვადეში შევივლიდით და წინასწარ შეთანხმებულ ყასაბს დავუტოვებდით საზიაროდ ნაყიდ ცხვარსა და ტარხუნით გატენილ ქვაბებს. ყასაბი კი, რაღა თქმა უნდა, გარკვეული თანხის საფასურად, დათქმულ

დროს გვახვედრებდა ერთ ქვაბში სამწვადესა და მეორეში კიდევ ჩაქაფულს. ამის მერე, მეორე ცხვარს მივარბენინებდით ეკლესიისკენ, რათა შეწირული გაგვეშვა და ჩვენ კი მოგველოცა. მივადგებოდით ხოლმე, უნახავთა ურდოსავით, რომელიმე ქალაქგარეთ მდებარე საყდარს და ხმაურითა და ყაყანით მოვილოცავდით იქაურობას. მე ჩემს შეწირულ ცხვარს სამჯერ შემოვატარებდი წაღმა-უკულმა ეკლესიას და მერე ჰაიდა, ეგრევე ვილაცის კუჭგასახარებლად ვუშვებდი. რაც შეეხება წაღმა-უკულმა სიარულს ეკლესიის გარშემო, ეს იმით იყო განპირობებული, რომ სულ მერეოდა სწორი მიმართულება, ანუ რომელი მხრიდან უნდა დამერტყა წრე ეკლესიისათვის და ამიტომაც ძირითადად კარგი ექვსი წრის შემოვლა მიწევდა ფეხებგაჩაჩხულ ცხვართან ერთად. კუჭგასახარებლად კი იმიტომ ვუშვებდი, რომ შევხსნიდი თუ არა თოქს ამ ჩემს „ცოდვათა საზღაურს“, ის უმაღ ვინმე უცხო მამაკაცის მკლავებში აღმოჩნდებოდა ხოლმე და მადლობის მთქმელიც არავინ გახლდათ. მერე კი იყო ბევრი სანთლების დანთება, ღმერთო, შენ შეგვიწყალებს ძახილი და ულამაზესი ხედებით ტკობა. ბოლოს, ერთად შეკრების მრავალი უშედეგო მცდელობის შემდეგ, როგორც იქნა, თავს ვიყრიდით მანქანებთან და გეზს ვიღებდით ზემოხსენებული სამწვადისაკენ, სადაც გველოდა უგემრიელესი ჩაქაფული და ახალდაკლული სამწვადე. იქ მისულნი კი ვდებდით იმ უშველებელ ქვაბს საბარგულში და გადავდიოდით წინასწარ შერჩეულ საქეიფო ადგილზე, სადაც იყო წყალი, ჩრდილი და ბევრი შეშა. მერე კი იწყებოდა „დიდი გახსნილება“ და ჩვენც გვიანობამდე ვგუგუნებდით. ვაშიშხინებდით მწვადებს, ვმღეროდით უცნობ-ნაცნობ სიმღერებს, უზომოდ ვსვამდით ღვინოს და საერთოდ, ძალიან ვხალისობდით. ამ ჯერზეც თითქოს ყველაფერი სწორედ ასე უნდა მომხდარიყო, როგორც წინა წლებში, მაგრამ ერთი რამ კი მაინც ხინჯად მქონდა გულში, რაც მოსვენებას არ მაძლევდა. მთელი მარიამობის მარხვა ისე შევინახე, რომ ეკლესიაშიც კი არ მივსულვარ, აღსარება-ზიარებაზე რომ აღარაფერი ვთქვათ. მეც ასე უმსგავსოდ, იმის მაგივრად სინანულში ჩავვარდნილიყავი და ცოდვებზე მეფიქრა, მარიამობის დღესასწაულის წინა დღესაც კი ჩაქაფულზე ვდარდობდი და წინასწარ მადააღძრული ნერწყვებს ვყლაპავდი. და, ალბათ, სწორედ აქ მივქარე კიდევ, რადგან...

იმ დღეს, ანუ მარიამობის წინაღღეს, დილიდანვე ძალიან ცხელიოდა. ჩრდილშიც კი ოფლი სახეზე სულ წურწურით ჩამოგვ-

დიოდა, მაგრამ ჭამა-სმის გულისთვის კაცი რას აღარ აკეთებს და არც ჩვენ ვიყავით გამონაკლისი. ჯერ ბაზარი და ტარხუნის ამბები მოვითავეთ და შემდეგ კი პირუტყვის საყიდლად წავედით. ისეთი ლამაზი ცხვარი შევარჩიეთ, ცქერით ვერ გაძლებოდი, მაგრამ, აბა, მარტო ცქერა რას გვიშველიდა ხორცს დანატრებულებს. ავდექით და ეგრევე საბარგულში მოვათავსეთ ეს ჩვენი ჯერ ვერჩაქაფულად ქცეული მეგობარი და აგარაკისკენ გავსწიეთ, საიდანაც, მეორე დღისით, უნდა დაგვეწყო „დიდი გახსნილების“ რიტუალი. ვერ გეტყვით, იმ წელს არაფერი მქონდა ჩათქმული, თუ უბრალოდ ფული დამენანა, მაგრამ მეორე, გასაშვები ცხვრის ყიდვას კი თავი ავარიდე. ვიცოდი, უზიარებელი ვრჩებოდი იმ მარხვაში და თითქოს სინდისის ქენჯნას რომ გავქცეოდი, ცხვრის გაშვებაზეც უარი ვთქვი. აბა, ეგ რა მორწმუნეობა იქნებოდა, ახლა დიდის ამბით ცხვარი გამეშვა და მე თვითონ კიდევ ეკლესიაში ერთხელაც არ ვყოფილიყავი ნამყოფი. მერე ჩემი ცოლის ყბიდან რაღა ამოვიდოდა, შენ თუ ეგეთი მაგარი მორწმუნე ხარ, ეკლესიაში გველო და ზიარებოდი, ამ ცხვრებს რომ დაარბენინებ წინ და უკანო. მოკლედ, ვცდილობდი ნაკლები მეფიქრა ამ ჩემს მანკიერებებზე და მეტი ყურადღება დამეთმო ჩაქაფულისთვის. სწორედ ამ ყურადღებიდან გამომდინარე, ვინაიდან და რადგანაც, საბარგულში მოთავსებულ ცხვარს აუცილებლად უნდა მოენელებინა საკვები და შემდეგ მიშისაგან თვალგაფართოებულს უპირობოდ უნდა „გადაეკურკლა“ იქაურობა, მეგობართა უმაღლესმა საბჭომ ამ საქმისთვის გამოყო ერთი დაფეხვილი და ვგონებ, ასაკითაც ჩვენზე უფროსი ავტომობილი. შედეგად კი ის მოხდა, რომ აგარაკზე ასვლისას, მალა და მიხვეულ-მოხვეულ გზებზე მოძრაობისას, ეს ჩვენი სულაც ვერნაქები მანქანა გაჯავრდა, თუ გაჯორდა და წყალი აადულა. იმ ხვატში ახლა ჩაის დასაყენებლად არავის გვცხელოდა და დავუნყეთ ლოდინი წყლის განელებას, „იქნებ თავზე მაინც გადავივლოთ-თქო“. გადმოვედით გახურებული ავტომობილიდან და გზისპირა ჩრდილში მივეყარეთ. ვილაცამ თქვა, ისე ცხელა, სუნთქვა ჭირსო და სწორედ ამ სიტყვებზე საბარგულში ჩაკეტილი ცხვარი გამახსენდა, რომელსაც სიმართლე ითქვას და კარგა ხანია კრინტი არ დაუძრავს. ვიფიქრე, ცოდოა და საბარგულს მაინც ავეუხდი, არ გაიგუდოს ეგ უპატრონო-მეთქი. არა, მართალია, ამ ჩვენს ახალ მეგობარს, დიდხანს ცხოვრება მაინც აღარ ენერა, მაგრამ მწვალე-ბლები ხომ არ ვიყავით, დაკვლის მაგიერ, გაგვეგუდა. ავდექი და

საბარგული გავხსენი, მაგრამ თურმე იმ სამგლეს ფეხებზე თოკი გახსნოდა და რომ ავხადე „ბაგაჟნიკს“, ცხვარი ფეხზე დამდგარი არ დამხვდა?! უკანა ჩლიქები იქვე მოთავსებულ ქვაბში ჰქონდა ჩაყრილი და დაბნეული ბლაოდა. შევწუხდი ამ დრამატული სცენის შემხედვარე, სანყალმა, ალბათ, უკვე წინასწარ იცის თავისი უკანასკნელი ნავსაყუდელის შესახებ-მეთქი და გადავწყვიტე, ქვაბი მანქანაში გადამედო, რათა ჭურჭელი საბოლოოდ არ წაბილწულიყო ცხვრის კურკლისაგან.

სწორედ იმ დროს, როდესაც მე ქვაბს ჩავაფრინდი ორთავ ხელით და მის ამოღებას ვლამობდი, ამ ჩვენმა ყოჩაღმა ცხვარმა, არც აცია, არც აცხელა და პირდაპირ ჩემი ილლიის ქვემიდან ისკუშა გზატკეცილზე. ატყდა ერთი ყვირილი, ცხვარი გაიქცა, დაიჭირეთო, მაგრამ რად გინდა?! მანქანა ზედ გზის პირზე იდგა და იქ კიდევ საკმაოდ დატვირთული მოძრაობა იყო. ჩვენმა „ცხვარქაფულმა“ კი, ეს ამბავი ეტყობა არ გაითვალისწინა, ან უბრალოდ უგულვებლყო და გადმოხტა თუ არა, უმალ მანქანას შეუვარდა ბორბლებქვეშ. როგორ? როგორ და დახტა თუ არა ასფალტზე, დაადო თავი და ეგრევე ზევით გაგაზა. იქიდან კიდევ მანქანა მოჰქროდა, არცთუ პატარა სისწრაფით და ეს ჩვენი გაქცეული ტუსალი, სულ მცირე სამ მეტრზე ისე გასტყორცნა, რომ მუხრუჭებიც კი არ უხმარია. ცხვარმაც, გამოცდილ ტანმოვარჯიშესავით, ჯერ ორი ვირტუოზული მალაყი შეასრულა ჰაერში და მერე, ცოტა უკეთ რომ დაშვებულყო მინაზე, უეჭველი უმალღეს ქულებს დაიმსახურებდა თვალეზაფართოებული ჟიურის წევრთაგან. სამწუხაროდ, ბეჭებზე დაენარცხა და ბეეო... ამოიგმინა. ჩვენ კიდევ, ეგრეთ წოდებული ჟიურის წევრები, ვიდექით ასე პირდაფრენილები და შევცქეროდით ამ სპეცეფექტებით გაჯერებულ ეპიზოდს, სანამ ეს ჩვენი ცოდვით სავსე ცხვარი ისევ არ წამოხტა ფეხზე და ახლა უკვე თავქვე არ დაეშვა?! ეეეოო... თითქმის ერთდროულად აღმოხდა ყველას, მაგრამ ჯერ სად ვიყავით, რადგან ეს ხომ მხოლოდ ჟურნალი იყო და ნაღდი ფილმი კიდევ წინ გველოდა. აბა, თქვენ ჩვენი სახეები უნდა გენახათ, როდესაც ახლა ქვემოდან მომავალმა მანქანამ წყვიტა მოკუნტრუშე ბეკეკას და გზისპირა ბუჩქებში მიაგდო. ამ ამბის შემხედვარეთ, სიმართლე ითქვას, დაფრენილი პირები კიდევ რამდენიმე სანტიმეტრით ჩამოგვეწელა და ალბათ, აუტანელი სიცხე რომ არა, თავი ნაღდად კინოში გვეგონებოდა. აშკარა იყო, რომ ჩვენს შეუპოვარ ჩლიქოსანს მძღოლებში არ უმართლებდა და

ვგონებ, იმ წუთას ისევ ყასბის დანიანი ხელი ერჩინა, იმ გვემას, რაც მას იქ უნია. სანახაობითი თვალსაზრისით კი, ეს ყველაფერი იმდენად ეფექტური გამოდგა, რომ მე პირადად, ისიც მომეჩვენა, თითქოს ცხვრის ჰაერში ფრენის სცენები ოდნავ შენელებული და განელილიც იყო. აი, ზუსტად ისე, მძაფრსიუჟეტიან ფილმებში რომ არის ხოლმე. მაგრამ ყველაზე სახალისო, ალბათ, მაინც ავტონიციდენტის მონაწილე მძღოლების გაფითრებული სახეების ხილვა იყო, რომლებიც ადგილზე გათავდნენ, სანამ მიხვდებოდნენ, რას დაარტყეს. დაიხოცნენ სანყლები, ვიდრე გაიაზრეს, რომ თეთრი ქულა, რომელსაც დაეჯახნენ, არა ღრუბელი, არამედ ჩვეულებრივი ცხვარი იყო. აბა, ღრუბლის გატანა იქნებოდა ახლა ასეთ გვალვაში?! ჰოდა იმათაც, რა მოვიდნენ გონს, ეგრევე გადმოცვივდნენ თავიანთი ავტომობილებიდან და თვალიერება დაუწყეს საკუთარ ფოლადის რაშებს, აქაოდა, რამე ხომ არ დაუშავდათო. ჩვენ კი, ძალიან დაბნეულები, რატომღაც ზედ შუა გზაზე ვიდექით და მანქანების პატრონებს ვარწმუნებდით, რომ ინციდენტი ჩვენი კი არადა, თავნება ცხვრის ბრალი იყო და მკვდარი პირუტყვი კიდევ, ნაღდად ვერ აანაზღაურებდა ჩამტვრეული „ფარების“ საფასურს. ვერ გეტყვით, რამდენ ხანს მოგვიწევდა ზემოხსენებულ უხერხულ სიტუაციაში ყოფნა, რომ უეცრად ვილაცას არ დაეყვირა, ეს მართლა სამგლე ნახე, რა დღეშიაო. თითქმის ერთდროულად ყველანი ბუჩქებისკენ შევტრიალდით, სადაც რალაც ჯერ შეირხა, მერე თავი გამოყო, მეეეო... დაიბღავლა და ბარდებიდან თავის დაღწევა სცადა. სასწაულია პირდაპირ, მაგრამ ეს ისევ ის ჩვენი ცხვარი იყო.

ჰე, ბიჭო, დაიჭირეთ ვინმემ ეგ ოხერი-მეთქი, შევყვირე და ბარდებში გახვეული ცხვრისკენ ვისკუშე. ეტყობა, ამ ჯერზე, იღბალი უკვე მის მხარეს იყო, რადგან მე ჯერ კიდევ ჰაერში ვიყავი, ცხვარმა რომ ბარდებს თავი დააღწია და ტყეში მიმავალ ბილიკს დაადგა. მაგრამ არ მესიამოვნა ბუჩქებში თავით გარჭობა, მაგრამ რალას ვიზამდი? ომში დაჭრილივით ამოვიგმინე, ბიჭებო, ჩემს თავს ნუ დაეძებთ, ცხვარს გამოუდექით-მეთქი. მანქანასთან მდგომი ოთხკაციანი რაზმიდან კი ორმა ხმამალალი სიცილი დაიწყო, ერთი შენიც და მერე იმ დამპალი ცხვრისაცო, ხოლო მეორე ორმა, მარტო ცხვრისო და ზღაზვნით გამოუდგნენ პირუტყვს. სანამ ისინი ბილიკს მიუყვებოდნენ, ვიფიქრე, მე გზას მოვჭრი-მეთქი და ბარდებში დავინყე ფორთხიალი. ძლივს დავძლიე საკმაოდ მოზრდილი ფერდობი და ბორცვზე რომ ავძვერი, ისეთი დაღლილი ვი-

ყავი, ფეხზე ძლივს ვიდექი. გზა მართლაც მოვჭერი, თუმცა კი — უშედეგოდ. ცხვარმა ისევ სულ რაღაც წამებით გამასწრო და ახლა ჩემგან ხუთიოდ მეტრში იდგა ქანდაკებასავით. მდევრები არსად ჩანდნენ და ამიტომ კვლავ მე მომინია დადევნება. მოვიკრიბე რაც ძალი და ღონე მქონდა და გამოვუდექი. მიუხედავად იმისა, რომ ცხვარი საკმაოდ ახლოს იყო ჩემთან, გადაადგილება იმდენად მიჭირდა, რომ ჩვენს შორის არსებულ დისტანციას ვერაფრით ვამცირებდი. აუტანელი სიცხისაგან ფეხებს ძლივს მივათრევედი და სუნთქვა მეკვროდა. მცირე მონაკვეთში ისე ძლიერ დავილაღე, რომ რამდენჯერმე ისიც კი გავიფიქრე, ნავიდეს ერთი მაგისიც-მეთქი, მაგრამ ყოველ ჯერზე ცხვრის სიახლოვე მხიბლავდა. ცხვარიც, როგორც კი მასზე დევნის შეჩერებას გადავწყვეტიდი, თითქოს განგებ, ჩერდებოდა ხუთიოდ მეტრში, ტრიალდებოდა და იწყებდა ბლავილს მეეეოოო... ამის შემდეგ ყველაფერი თავიდან იწყებოდა. ის გარბოდა და მე მივსდევდი. მე ვჩერდებოდი და ისიც ხუთიოდ მეტრში დგებოდა. მესამე ჯერზეც რომ იგივე გააკეთა, უკვე სერიოზული ეჭვი გამიჩნდა, მგონი, ეს ცხვარი რაღაცას მიჩალიჩებს და სადღაც გადასავარდნში მივყავარ-მეთქი. ეს ფიქრი ძალიან არ მესიძინა, თუმცა კი ამჯერადაც ჯადოსნურად იმოქმედა ჩემზე ცხვრის სიახლოვემ და მეც კვლავ მივყევი. ამ სრბოლას კი დასასრული არ უჩანდა. ბოლოს ისე გავითანგე, რომ თუ არ ვაღებინებდი, ნამდვილად აღარ მეგონა. აბა, როგორი საქმეა, თაკარა მზეში და თანაც აღმართზე სირბილი?! ვერაფერი შესაშური. არადა, თავის წილი, არც ის ცხვარი მეშვებოდა „სტიმულის ვარიანტში“. ბოლოს, კიდევ ერთხელ რომ გამიჩერდა წინ, ხუთმეტრიანი დისტანციის აღსადგენად, გულმა აღარ მომიტმინა და შევავინე, წადი შენი პატრონის დედაც-მეთქი. იმან კიდევ მეეეოოო... და ყურები ააბარტყუნა. ჰო, შენ-მეთქი. რა გინდა, რას გადამკიდებიხარ, თუ გაქცევა გსურს, წადი და გადაიკარგე, მე რაღას მკლავ ამ უაზრო სირბილით-მეთქი. ის კი ისევ სდუმდა და თავს მრავლისმეტყველად აქანცარებდა. მე ფეხზე დგომის თავიც აღარ მქონდა და ეგრევე მუხლებზე დავეცი ენაგადმოგდებული. მორჩა, აღარ შემიძლია-მეთქი. ვგრძნობდი, რომ ცოტაც და გული წამივიდოდა დახუთულობისგან. გონებაში კი ისევ ის წელანდელი აზრი ამომიტივტივდა, მე მგონი, ამ ცხვარს, მართლაც სადღაც მივყავარ-მეთქი და უფრო მეტად დავითრგუნე. მცირე პაუზის შემდეგ, იმედით გავაპარე თვალი ცხვრისკენ და თქვენ წარმოიდგინეთ, რა უსიამოვნო გრძნობა დამეუფლა, როდეს-

საც გავხედე და ის ისევ იქ, ჩემგან ხუთ მეტრში იდგა. მორჩა, აღარ-სადაც აღარ წავალ-მეთქი, გადავწყვიტე და მიწაზე წამოვწექი. შენ კი, თუ ეგრე გულით გინდა, იდექი მანდ და მელოდე, როდის დავისვენებ-მეთქი. სწორედ ამ დროს ჩემი ძმა წამომადგა თავზე და დამჩხავლა, რას შვები შეჩემა, ცხვარს რატომ არ იჭერ, აგერ არა დგას ეს დედა მო... ო. ჰოდა, ადექი, ძმაო, და შენ თვითონ დაიჭირე, აღარ შემიძლია, ის ჩაქაფული მარტო მე კი არ უნდა ვჭამო-მეთქი. იმანაც, ერთი შენიცო, ხელი ჩაიქნია და მიჰყვა ჩემს მწვანეებულს.

ცხვარი კი ისე არხეინად წაკუნტრუშდა, თითქოსდა, ის არ ყოფილიყოს ორჯერ მანქანადანარტყამი და საბარგულში ნაჭანჭყყარები. სანამ გაიქცეოდა, ერთი კი შემოტრიალდა და რაღაცნაირი ნაწყენი მზერა მტყორცნა, ვითომცდა, სულ ეგა ხარ, შეჩემაო. მეც ავდექი და მზერითვე ვუპასუხე, აბა, რომელი კენიელი მორბენალი მე მნახე, შე მართლა შეჩემისა-თქო. ეს ტელეპატიური დიალოგი მალევე დასრულდა, რადგან ჩემი ძმაცა და ცხვარიც თვალს მოეფარნენ. სამაგიეროდ, ჩემი მეგობარი გამოჩნდა ჰორიზონტზე, რომელიც დაოთხილი მოხობავდა და დუჟებს ყრიდა. რაღაცნაირი დანაშაულის გრძნობა გამიჩნდა, როდესაც გავიაზრე, რომ ჩემი უაზროდ ჰუმანური საქციელის გამო, ამდენი ადამიანი იტანჯებოდა. მივხვდი, რომ რადგან მე მეკუთვნოდა საბარგულის გახსნის იდეა, ამიტომ შედეგებზეც მე უნდა მეგო პასუხი. შენ მანდ იყავი-მეთქი, დიდის ამბით შევძახე დაოთხილ ძმაკაცს და რის ვაი-ვაგლახით წამოვდექი. მე მგონი, ის გზის გაგრძელებას საერთოდაც აღარ აპირებდა, მაგრამ ჩემი სიტყვებით დაიმედებული, უფრო შვებით წამოგორდა დაბალი ბუჩქის ძირას. მე კი ლასლასით გავუყევი ბილიკს და ხელების უშნო ქნევით სველი მაისური გავიძრე. რა იქნება, ახლა ამ მოსახვევს გავცდე და იქ კი, ჩემი ძმა და მის მკლავებში მოქცეული ცხვარი ვიხილო-მეთქი, მაგრამ ნურას უკაცრავად. ოციოდ მეტრში, მარტო ჩემი ძმა დავინახე მიწაზე გართხმული ყოველგვარი პარტნიორის გარეშე. რას შვრები, ცხვარი სად არის-მეთქი? იმან კიდევ, მომწყდი ერთი თავიდან, მაგისი და შენიცო. რაღა მექნა, აშკარად ყველა ჩვენ, ანუ მე და ცხვარს, გვაგინებდა და გვადანაშაულებდა. სიმართლე ითქვას, მგონი, ვიმსახურებდით კიდევ და ალბათ, ამიტომაც, რაღაც მანქანებით შთაგონებულმა, ძალ-ღონე მოვიკრიფე და გზა განვაგრძე. უკვე აღარანაირი იმედი არ მქონდა, ცხვარს როდესმე თუ დავენეოდი, რომ უცებ ჩემს წინ არ ამოისევტა პატარა ბორცვზე შემომდგარი?!

მართალი გითხრათ, სულაც არ გამხარებია ახლა მისი ხილვა, რადგან მივხვდი, რომ სრბოლა გაგრძელდებოდა და ეს კი ნაღდად არ იყო ჩემთვის სასიამოვნო ამბავი. ვუყურებ და ვხედავ, რომ დგას ეს ჩემი „ცოდვების საზღაური“ იმ ბორცვზე და ბღავის გამეტებით. ძალიან გავბრაზდი და ბოლო-ბოლო, არ იტყვი, რა გინდა-მეთქი?! უკვე ეჭვი აღარ მეპარებოდა, რომ ამ ცხვარს არანაირი კავშირი არ ჰქონდა ბედის ირონიასა და ილბალთან. ის, ის სულ სხვა განზომილებიდან იყო მოსული და აშკარად რაღაც მისიას ასრულებდა ჩვენს პლანეტაზე, მაგრამ პირადად მე რას მიქადა, ამას ჯერაც ვერ ვხვდებოდი. ცხვარმა პასუხად ისევ დაიბღავლა, ვითომცდა, მომყევით და ბორცვის უკან მიიმალა. მაგრა გამიტყდა, რადგან ეგრევე ცარიელი ქვაბი, დამჭკნარი ტარხუნა და ამჟავებული ტყემალი წარმომიდგა თვალწინ. რაღაცნაირად გული დამწყდა, რომ ფუჭად ჩაივლიდა „დიდი გახსნილების“ რიტუალი. ამან საერთოდ ამრია და მეც დაუფიქრებლად დავავლე ხელი იქვე დაგდებულ ქვას. „კაენის“ ცოდვით შეპყრობილმა ნაბიჯს ვუმატე და სიმართლე გითხრათ, ჩემთვის, ალბათ, აღარანარი აზრი აღარ ჰქონდა, ცხვარს ცოცხალს შევიპყრობდი, თუ მკვდარს, რადგან ეს უკვე პრინციპის ამბავი იყო.

ბორცვზე რომ ავედი, ქვა მოვიმარჯვე და მსხვერპლს დავუნყე ძებნა. სამწუხაროდ თუ სასიხარულოდ ის იქ აღარ დამხვდა. ამან ცოტა არ იყოს, დამაბნია, როგორ კაცო, აბა, ხუთმეტრიანი დისტანცია-მეთქი? თუმცა კი უფრო დიდი იმედგაცრუება წინ მელოდა, რადგან კარგად რომ შევათვალიერე იქაურობა, აღმოჩნდა, ჩემს წინ მიმავალი ბილიკი სამად იყოფოდა. ცივად დავაგდე ხელიდან ქვა და ჩაფიქრებული ჩამოვჯექი იქვე. მაშინ ნეტავ რისთვის ეს ყველაფერი?! ნუთუ შესაძლებელია, რომ ცხვარმა ჯერ ფეხებზე თოკი მოიხსნას, მერე მანქანას შთააგონოს წყლის ადუღება და მე კი საბარგულის გახსნა, შემდეგ ორი ავარიული სიტუაციის შექმნა, მთლიან ჯამში ექვს მეტრამდე ჰაერში ფრენა და კილომეტრამდე აღმართში სირბილი, თანაც ბოლოს მდევერების ხელიდან დასხლტომა და სამშვიდობოს გასვლა-მეთქი?! ამ მწარე ფიქრებში ვიყავი გართული, როდესაც ჩემი ძმა და მეგობარი წამომადგნენ თავს. გაოგნებულებმა მკითხეს, რა ხდებაო? აბა, მე რა ვიცი-მეთქი. იმათ, როგორ თუ არ იციო? აი, ეგრე, აქამდე ვდიე და მერე გაქრათქო. აუჰო... თითქმის ერთდროულად ამოვიგმინეთ სამივემ და სიგარეტს მოვუკიდეთ დასამშვიდებლად. ყველას ერთი კითხვა

გვანუხებდა — ახლა რაღა გვექნა? ცოტა ხანს ვისაუბრეთ და ბოლოს ორ წინადადებაზე შევჩერდით: „რა გაუძლებს დანარჩენების დაცინვას და უჩაქაფულო მარიამობასო“. მერე კი მანქანის სიგნალის ხმა გაისმა და ჩვენც თითქოს გამოვფხიზლდით. ეტყობა, ავტომობილში წყალი განელეზულიყო და დაბლა დარჩენილი მეგობრები გვეძებდნენ. აქა ვართო, შესძახა ჩემმა ძმამ და ყველანი წამოვდექით, რათა გზისკენ დავშვებულიყავით. მაგრამ, უეცრად, ზედ თავზე, ზარების რეკვა შემოგვესმა და ადგილზე გავშეშდით. ჟრუანტელმა დამიარა სხეულში და ყელში ეკლიანი გორგალი მომეზინა. სადღაც გაგონილი ფრაზა, „პაკაისა, გრემნიკ“, ამომიტივტივდა თავში და გამახსენდა ჩემგან უღირსად შენახული მარხვა. ადგილზე გაქვავდი და საფეთქლები ამენვა, აი, თურმე საით მივყავდი იმ ჩემი ცოდვით საესე ცხვარს-მეთქი?! საშინელი სინანულის განცდა დამეუფლა და ლამის ავტირდი. უმალ მივხვდი ჩემს შეცდომას და ვიგრძენი, როგორ მომეღრცა სახე. მე უმსგავსოს, იმის მაგიერ, რომ სულის ცხოვნებაზე მეფიქრა, კუჭის ამოყორვას ვლამობდი. მთელი მარხვა ისე შევინახე, რომ აღსარება-ზიარება კი არადა, ეკლესიაშიც არ შევსულვარ, ვითომცდა, საყდარში წასასვლელად ხელი არ მენყობა- მეთქი. თუმცა, როგორც კი ჯერი გახსნილებაზე მიდგა, არაფერი დამზარებია. ნიშნისმომგები იყო, როგორც ჩემი სიზარმაცე და სულსწრაფობა, ასევე ცხვრის საქციელი და ზარების რეკვა. დაბნეული და გაოგნებული გულის ძახილს მივყევი და გადავწყვიტე, იმ ეკლესიაში ავსულიყავი, სადაც ზარებს რეკავდნენ.

— თქვენ წადით. მე დავრჩები და ეკლესიაში ავალ.
— რომელ ეკლესიაში?
— ზარების ხმა ვერ გაიგეთ?
— ჰო, მერე?
— რაღა მერე, სადღაც აქვე, ზევით საყდარია, სადაც ლოცვა მიმდინარეობს.
— მერე იქ რა გინდა?
— რა ვიცი, იქნებ მოძღვარი ვნახო და აღსარება მაინც ვთქვა, თორემ ხომ ხედავ, არ გამოდის „დიდი გახსნილების“ ამბავი. აშკარად რაღაცაშია საქმე და მგონი, ახლა ვხვდები, რაშიც. იმის ნაცვლად, რომ თუნდაც დღეს მაინც ეკლესიაში ვმდგარიყავი და ლოცვა მომესმინა, აგერ დავრბივარ პირველყოფილივით ქვით ხელში და საწყალ ცხვარს დავსდევ მოსაკლავად.

— კარგი ახლა, მორჩი ეგეთებს. პროსტო, ცხვარი გაგვექცა და არ გინდა ეგ რელიგიური ზახოდები ნიშნებზე და განგებაზე. რომელი რჩეული შვილი შენა ხარ, ამდენი რაღაც მხოლოდ იმისთვის მოხდეს, რომ შენ ეზიარო. ხიბლში ნუ ვარდები, ბიჭო.

— რა შუაშია ხიბლი?! მე მაინც ვცდი ჩემსას.

— და სახლში როგორ მოხვალ?

— გამოვყვები რამეს, ხომ დადის ტრანსპორტი?!

— როგორც გინდა.

— კარგი, თქვენ მიდით, ადით და ჩემებსაც უთხარით, რომ ცოტა დამაგვიანდება.

— კაი აბა, შენ იცი. ოღონდ ნელა ქენი, რომ ფრთები არ ამოგივიდეს.

ისინი წავიდნენ და მე დავრჩი მარტო ჩემს ცრემლად მომდგარ სინანულთან ერთად. სველი მაისური გადავიცვი და ნელი ნაბიჯით გაუყევი ზევით მიმავალ ბილიკს. ფიქრი არ მეკარებოდა და მეც მხოლოდ ჩემს სუნთქვას ვუგდებდი ყურს. სულ რაღაც ათ წუთში, მთის წვერზე აღმართული საყდარიც გამოჩნდა და თითქოს, რაღაცნაირად გულს მომეფონა. მართალია, ძალიან მიჭირდა გათანგულსა და მწყურვალს აღმართზე სიარული, მაგრამ მომხდარის შემდეგ, მტკიცედ მქონდა გადაწყვეტილი, მამაოს ნახვა და აღსარების თქმა. მით უმეტეს, რომ ჩემი მოძღვრისგან კურთხევა მქონდა აღებული, ქალაქგარეთ ყოფნისას სხვა მღვდელთან მისვლაზე. ოც წუთში შემალღებულ ადგილზე აგებულ ეკლესიამდეც მივალნიე და მის ძირში შევჩერდი. რკინის დიდი ჭიშკარი შევალე და მიწაში გამოკვეთილ კიბეებს ავუყევი. ზედ მთის წვერზე ულამაზესი პატარა საყდარი იყო აღმართული, რომელსაც ოთხივე მხრივ შესანიშნავი ხედი ერტყა. ეკლესია ახლად აშენებული იყო, მაგრამ ეტყობა, ძველი საყდრის ადგილას, რადგან კედლებში იმავე ძველი საყდრის ქვები ჰქონდა დატანებული. ის იმდენად მცირე აღმოჩნდა, რომ მრევლის ნახევარი გარეთ, მზის გულზე იდგა და ღია კარიდან უსმენდა ლოცვებს. მეც იმათ მივეკედლე, ისე რომ ეკლესიაში შესვლა არც კი მიცდია, რადგან თავიდან ბოლომდე სველი ვიყავი. ვცადე ყურადღება მომეკრიბა, რათა მამაოს სიტყვები უკეთ გამეჩინა. ძალიან მიჭირდა იქ დგომა და ლოცვის მოსმენა, რადგან საშინლად მცხელოდა და სახეზე შეუჩერებელი ოფლი მადგებოდა. მერე ვილაღვთისნიერმა ქალმა წყალი ჩამოატარა და ერთი ჭიქა მეც მერგო. ცივმა წყალმა ცოტათი გამომაკეთა და ვცადე გონებაში ჩემი ცოდ-

ვების ნუსხა ჩამომეწერა. იმ დღით მომხდარი ამბის შემდეგ, სხვა რამეზე ფიქრი არ გამომდიოდა და თვალწინ სულ დილანდელი სურათები მედგა. ისე გავერთე ამ ფიქრებით, რომ ვერც კი შევნიშნე, როგორ გამოვიდა მამაო გარეთ და აღსარებების მიღება დაიწყო. ის საყდრის ერთ-ერთ კუთხეში დადგა და მრევლიც, ზედმეტი ჩოჩქოლის გარეშე, მის წინ ჩამწკრივდა. ესეც, ალბათ, იმიტომ მოხდა ასე, რომ იმ დღეს აღმსარებლები ცოტანი იყვნენ და ძალიან ცხელოდა, თორემ დარწმუნებული ვარ, აქაც დაალურჯებდნენ ერთმანეთს მუჯლუგუნების რტყმით, რიგში წინ ჩასადგომად. მალე ჩემი ჯერიც დადგა და მეც გაუბედავი ნაბიჯით მივუახლოვდი მოძღვარს. ძალიან ვნერვიულობდი, რადგან არ ვიცოდი, როგორ მომეყოლა ჩემი ამბავი და თქვენ წარმოიდგინეთ, როგორ დავიბენი, როდესაც მის სახეზე სუსტი ღიმილი შევნიშნე. ადგილზე გავქვავდი და გონება დავძაბე. უმალ გამახსენდა მისი სახე, რადგან წარსულში კარგად ვიცნობდი. ადრე, როდესაც მონასტერში ვიყავი, ის მაშინ იქ ცხოვრობდა. ახალგაზრდა კაცი იყო, ბერობას შემდგარი და წინამძღვარს ეხმარებოდა წირვა-ლოცვის აღვლენაში. მსახურებისას ძირითადად ფსალმუნებს კითხულობდა, ხოლო ტრაპეზისას კი — წმინდანთა ცხოვრებას. მახსოვს, ძალიან მკაცრი იყო, ალბათ, ნაწილობრივ, იქაური ტიპიკონიდან გამომდინარე და მუდამ შენიშვნებს მაძლევდა ჩემი დაუდევარი ქმედებებისთვის. ერთხელ, ლამის სახლშიც კი გამიშვა, როდესაც მონასტრის გარეთ შემამჩინია, სიგარეტს როგორ ვწეოდი. გვერდზე გამიხმო და ბავშვივით დამტყუქა. შემპირდა, რომ კიდევ ერთხელ თუ შემამჩნევდა ამგვარ საქციელს, აუცილებლად გამაძევებდა მონასტრიდან. ახლა, ეტყობა, მღვდლად ეკურთხებინათ და აქ გაემწესებინათ წინამძღვრად. ერთი პირი გული გადამიქანდა, როდესაც წარმოვიდგინე, ეს იქ რეებს მიშვებოდა და აქ რომ ჩემს აღსარებას მოისმენს, მერე რაღას მიზამს-მეთქი?! თუმცა კი, ჩემდა გასაოცრად, ძალიან თბილად შემხვდა. რუდუნებით გადამეხვია და მხარზე მემთხვია. მომიკითხა და გულისყურით მოისმინა ჩემი ამბავი. მერე აღსარებაც მათქმევინა და ბოლოს იმითაც დამამიედა, ხვალ დილით მოდი და ზიარებისთვის მოემზადეო. ამხელა მაღლს ნამდვილად არ მოველოდი და ძალიან დავიბენი. ერთი მხრივ, მიხაროდა, რომ ზიარების საშუალება მეძლეოდა, მაგრამ მეორე მხრივ, მწყინდა, რომ უნებურად ეჭვი შევიტანე ღვთის მსახურის დიდსულოვნებაში. ის კი იდგა და სათნოდ იღიმებოდა. დიდება უფალს და დიდი

მადლობა თქვენ-მეთქი, მამაო, შევლალადე მოძღვარს და გასასვლელისკენ დავეშვი. უსაზღვროდ ბედნიერი ვიყავი იმ ამბით, რომ აღსარების თქმასთან ერთად, მე უბადრუკს, ზიარების უფლებაც მომეცა. საუცხოო სულიერი სისასვე ვიგრძენი და გული იმედით ამევსო. ესე იგი, არ მომხდარა დღევანდელი ამბავი ტყუილად და უფლის ნება ყოფილა, რომ მე ამ მარხვაში უზიარებელი არ დავრჩენილიყავი. აბა, ის ცხვარი რომ არ გამქცევოდა და ეკლესიასთან არ მივეყვანე, ალბათ, ახლაც სადმე ვირბენდი ტარხუნიანი ქვაბებით და არც კი ვიფიქრებდი ღვთის მადლის მიღებაზე-მეთქი. თითქოს ბოლომდე ვერც კი ვიაზრებდი მოვლენათა იმ დიდ ჯაჭვს, რომელმაც საბოლოოდ მე ეკლესიაში მიმიყვანა. თანაც, ეს ყველაფერი სწორედ მაშინ მოხდა, როდესაც აღარანაირი იმედი აღარ მქონდა, რომ აღსარების თქმას მაინც შევძლებდი მარიამობის მარხვაში. თავში ვერ ვალაგებდი ამდენ ერთდროულ დამთხვევასა თუ განგების ნიშნებს და ყოველ ჯერზე ფიქრებში ვიკარგებოდი: ცხვრის გაქცევა, შემდეგ მისი ავარიებში მოყოლა და გადარჩენა, მერე იმისი სირბილი ისე, რომ მე არ ჩამოვრჩენილიყავი და ბოლოს, ზედ საყდრის ბილიკთან გაქრობა. წარმოუდგენელია, არა? თანაც ეს ამბავი გვირგვინდებოდა ჩემს თავზე დარეკილი სინანულის ზარებითა და ზიარების მიღების უფლებით. გაოგნებულმა გადავინერე პირჯვარი, ღმერთო, შენ შემინყალე-მეთქი და გახალისებული გავეშურე სახლისკენ.

რალა თქმა უნდა, მეორე დღეს, დილაადრიან ვეახელი ჩემი სულის მხსნელს. სრულად დავესწარი წირვასა და პარაკლისს. სახარებაც მოვისმინე და ღვთის უდიდესი მადლი – ზიარებაც მივიღე. ძალიან კმაყოფილი ვიყავი, რომ ყველაფერი ასე ლამაზად დასრულდა. აბა, თქვენ წარმოიდგინეთ, ამ ამბის შემდეგ, როგორ „საჩაქაფულედ“ ავეთებოდი?! ვიფიქრე, ახლა კი ნამდვილად ღირსი ვარ კარგი ჭამა-სმის-მეთქი და ორ საათში, საერთოდ ყველაფერი მოვაგვარე „დიდი გახსნილებისთვის“. ეკლესიიდან პირდაპირ ქალაქში დავეშვი და კიდევ ერთი ბატკანი ვიყიდე. მერე ის გზისპირა სამწვადის ყასაბს მივგვარე და იქვე, ბუნებაში საქეიფო ადგილიც შევარჩიე. ბოლოს დავრაზმე ოჯახობა-სამეგობრო და მოსალამოებულს ქეიფიც გაჩაღდა. მინდა გითხრათ, რომ ჩაქაფულიც დიდებული გამოვიდა და ბატკნის მწვადიც. ისე კარგად შევირგეთ ყველაფერი, რომ თქვენი მონონებული. ამ ყოველივეს კი განსაკუთრებით სასიამოვნოს ის ამბავი ხდიდა, რომ მე გულში

ხინჯი აღარ მქონდა და აღარ განვიცდიდი სინდისის ქენჯნას. ანუ ყველაფერი წესის მიხედვით ხდებოდა. დიდი ზიარების შემდეგ დგებოდა დიდი გახსნილების ჯერი და იყო ამაში რალაც ღვთისაგან კურთხეული.

გაიშალა სუფრა და დაიწყო ლხინი. იყო დროსტარება და ცეკვა-თამაში. ისმოდა სიმღერა და საუცხოო სადღეგრძელოები. მაგრამ რატომღაც, დამსწრე საზოგადოება, ყველაზე მეტად, მაინც ჩემი გაქილიკებით ერთობოდა. განსაკუთრებით კი მოსწონდათ ხუმრობა იმაზე, მოყვევი, აბა, ერთი ის ამბავი როგორ იყო, გასაშვებად შეწირული ცხვრის ყიდვა რომ დაგენანა და საზიარო გაგექცა და მაინც გაყიდინა კიდევ ერთი ბატკანიო. მე კი გაბადრული სახით ვუსმენდი მათ და ისევ ჩემსას ვიმეორებდი ჯიუტად, ეგრე არ იყო ეგ ამბავი, ეს ყველაფერი ასე სწორედ იმიტომ მოხდა, რომ მე ღვთის მადლი არ დამეკარგა და მარიამობის მარხვაში ვზიარებოდი-მეთქი. მერე კი ყველანი გულიანად ვიცინოდით. ვიცინოდით კი იმიტომ, რომ ყველაფერს ორი მხარე აქვს და ამ ორ მხარეს ყველა იმ მხრიდან უყურებს, რომელიც უშუალოდ მას მოსწონს.

უფლის წყალობა განუსაზღვრელია და მე უმეცარს რომ მეგონა, მეტი რალა მოწყალება უნდა მოიღოს ჩემზე უზენაესმა-მეთქი, აღმოჩნდა, რომ საქმე მთლად ასეც არ იყო და მე ნამდვილად ვერასოდეს განვსაზღვრავდი ღვთის წყალობასა და სიდიადეს. ამას კი კიდევ ერთხელ სწორედ მაშინ მივხვდი, როდესაც ერთი წლის შემდეგ ზემოთ აღწერილი ამბიდან, მარიამობა დღესასწაულს, მეორე ვაჟი, პატარა კონსტანტინე შემეძინა.

დიდება შენდა, უფალო!

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ლიტერატურა და ხელოვნება“

№ 11, ნოემბერი 2008 წ.

მოზილური

(სახალისო მოთხრობა)

მახსოვს, ბავშვობაში, ერთი ძალზედ „მოზილური“ და „ზედმეტად“ საზრიანი მეგობარი მყავდა. ისე აენყო, რომ ეს ჩემი მეგობარი ჩემი ყრმობის მოგონებების ძალზედ დიდი ნაწილის ინიციატორი და სულის ჩამდგმელი იყო. მოკლედ, ეტანებოდა ყველას და ყველაფერს და არც იღბალი ტვირთავდა დიდად უიღბლობის განცდით. კონტაქტურობა და „მარიფათი“ — აი, ის ორი ძირითადი თვისება, რაც მას უფრო მეტის უფლებას აძლევდა, სხვა თანატოლებისაგან განსხვავებით. ჰოდა, ისიც სარგებლობდა საზოგადოების ამ ნდობითა თუ სიბრყვიით და ათასგვარ სისულელეს სჩადიოდა. რაღა თქმა უნდა, მეც სულ თან დამატრევედა, უბის გაცრეცილი წიგნაკითხვით და სწორედ ამ ქმედებების „გამოისობით“ იყო, რომ ჩემი შთაბეჭდილებანი და მოგონებანი იმდროინდელი მოზილური კავშირის მქონე კომპანიების დაფარვის ზოლივით იზრდებოდა.

მაშინ, ალბათ, ასე ჩვიდმეტი-თვრამეტი წლისანი ვიქნებოდით. იმდროინდელ ყოფაში კი ეს, ანუ თინეიჯერული ასაკი, არც თუ ისე ადვილი საქმე იყო, რადგან ერთადერთი გასართობი ქუჩაში დგომა და ვილაც გაურკვეველ ტიპებთან გაუთავებელი ჩხუბი და მერე საქმის გარჩევა იყო. ჰოდა, ყოველივე ამის შემდეგ, თქვენ თვითონ წარმოიდგინეთ, როგორი ფანტასტიკის სფეროდან უნდა ყოფილიყო ამ ჩემი მეგობრის იდეა და შემოთავაზება, საზღვარგარეთ დასასვენებლად წასვლაზე. შეუძლებელია-მეთქი და იმან კიდევ იმდენი იჩაღიჩა, რომ ვილაც მოცეკვავეების ჯგუფში ჩაენერა და რაღა თქმა უნდა, მეც თან წამიყოლა. ეგ კი არადა, ისეთი შეახვია იმ ჯგუფის ხელმძღვანელი, რომ ის კაცი აქეთ მადლობას უხდიდა არსებობისთვის და მეც კი გამიცინა რამოდენიმეჯერ. ისე, ამ ჩემი მეგობრის სასიკეთოდ უნდა ითქვას, რომ ყრმობიდანვე ძალზედ ალლოიანი ყმანვილი იყო და ალბათ, წამალს რომ არ გაეფუჭებინა, დარწმუნებული ვარ, დღეს „კაკ მინიმუმ“ ადიგენის ოლქის გუბერნატორი მაინც იქნებოდა. აი, ეგეთი ნატურა იყო რა, დღევანდელი ხელისუფალნი რომ არიან, მასაზე მომუშავე პიარისტები. მაგრამ ბარიგა რომ გადააგდო და დიდი ფაქტი დაითრია, აი, სწორედ იქ

დაენძრა და თანაც, მგონი, სამუდამოდ. მართალი გითხრათ, ჩემში რა მოსწონდა, დღემდე არ ვიცი, მარგამ მაგრად კი ვძმაკაცობდით. ალბათ, რაღაც დონეზე ვჭირდებოდი და თან მეგობრულად ვუყვარდი კიდევ. მეც მისი ერთგული ძმაკაცი ვიყავი და უკან არაფერზე დამიხევიან, მიუხედავად იმისა, რომ რამოდენიმეჯერ მაგარ შარშიც გამხვია.

ათ წლამდე მოცეკვავეთა თუ რაღაც მაგდაგვარი წონითი კატეგორიის ბავშვების დასში ჩავგენერა და იმას იქ სიხარულით შეხვდნენ, რომ ზემოხსენებული ხელმძღვანელიც კი ახალ ილეთებს ჯერ მას უსრულებდა პირადად და მხოლოდ მისი მოწონების შემთხვევაში, მერე უკვე ნორჩებს ასწავლიდა. მე რა სტატუსი მქონდა, იმ დასში, ნაღდად არ ვიცი. ალბათ, მასაჟისტის ასისტენტი და ან კი უფრო რეალური, მგზავრობისას „მრწყეველ“ ბავშვებზე პარკის დროულად მიმწოდებელი. მგზავრობით კი ავტობუსით ვიმგზავრეთ და ეს უკვე ცალკე ამბავია, რადგან მთელი გზა ისეთი მოწეული ვიყავი, რომ მიუხედავად რამოდენიმედიანი რყევისა, შუაგულ ევროპაში რომ ჩავედით, თავი ჯერ კიდევ იგოეთთან მეგონა.

დილის რვა საათი იქნებოდა, მთელი ქუჩა რომ მანქანის გაბმული სიგნალით აიკლო. ძალიან მეზარებოდა გაღვიძება, მაგრამ წინასწარვე ვიცოდი, რომ რამე ახალ, ფათერაკებითა და თავგადასავლებით აღსავსე ისტორიაში მხვევდა და, აბა, მაგ სიამოვნებაზე უარს როგორ ვიტყვოდი? საკმარისი იყო მის მანქანაში აღმოვჩენილიყავი და ის დღე სად დაგვიღამდებოდა, წინასწარ კაციშვილი ვერ გათვლიდა: მთა, ზღვა თუ მოძმე რესპუბლიკის გაშიშის გამყიდველის სტუმართმოყვარე ოჯახი. ყველაფერი კი მიახლოებით, აი, ასე იწყებოდა:

- ბიჭო, ერთ კვირაში მივდივართ და ფული უნდა ვიჩაღიჩოთ.
- სად მივდივართ?
- რა სად, საზღვარგარეთ.
- მართლა? როგორ?
- როგორ, არ მითქვამს? მოცეკვავეებს მივყვებით.
- ვაა, მართლა? საიდან?
- ვიჩაღიჩე რა და შენც ჩავგნერე.
- კაი ნაშობა ჩითავს?
- არა, რა ნაშობა. ბავშვების ჯგუფს მივყვებით, მაგრამ მაგრა

იაფად. ორას დოლარად ორი კვირა, თავისი გზითა და ცხოვრებით.

— ვაა, მერე ფული?
— სახლში არ მოგცემენ?
— საიდან, ტო? მაქსიმუმ პაესტკის ფული გაქაჩონ და იქ სახ-
არჯიც ხომ გვინდა?

— ჰოდა, მაშინ დანარჩენს ჩვენ თვითონ ვიჩალიჩებთ.

უკანასკნელ სიტყვებზე ხერხემალზე სასიამოვნო ჟრუანტელმა
დამიარა, რადგან ეგრევე მივხვდი, რომ გეგმა უკვე შემუშავებული
ჰქონდა და ერთადერთი რაც იყო საჭირო, საქმის მოკლე განხილვა
და მისი იღბლის ერთგულება გახლდათ. მერე კი მოვლენები ელვის
სისწრაფითა და ჩემი სწრაფი გულისცემით ვითარდებოდა ხოლმე.
თითქმის ყველა იდეა, რაც არ უნდა იდიოტური ყოფილიყო, ბო-
ლომდე მიჰყავდა და ყველაფერი გამოსდიოდა. მართალს გეუბ-
ნებით, ცხოვრებაში წიგნი არ გადაუშლია და ლექტორები კი აქეთ
რჩევას ეკითხებოდნენ, ყმანვილო, შვილიშვილებისთვის რომელი
ხიზილალა სჯობიაო. და ისიც, მეორე დილით, ხუთ ქილა ხიზილა-
ლას ახვედრებდა მაგიდაზე, რალა თქმა უნდა, ჩათვლის წიგნაკთან
ერთად. სად შოულობდა ამ ხიზილალას, დღემდე აზრზე ვერ მოვ-
დივარ?

— ბიჭო, ახლა, კარგად მომისმინე.

— მიდი, აბა, თქვი. შენ ისეთი სახე გაქვს, უეჭველი რალაცა
გექნება მოფიქრებული?!

— მამაშა უნდა გადავავდოთ.

— ვინ?

— მამაშა, შეჩემა, ბოზების უფროსი რა.

— რაა.. გამო.....ი, შეჩემა. ბოზები უნდა ავახიოთ თუ ტაქსის
მძღოლი?

— არა, ტო მობილური. ძალიან მაგარი, ხუთას დოლარიანი მო-
ბილური.

— უბერავ არა? ბიჭო, ეგენი ძალღებთან არიან შეკრულები.

— დაიკიდე. შენ ყველაფერი ისე გააკეთე, როგორც მე გეტყ-
ვი და მობილურსაც თავად ჩაგიდებენ ხელში და შეიძლება ნაშე-
ბიც გამოგაყოლონ. — არც იტყუებოდა. ნაღდად იცოდა, რასაც
აკეთებდა და გეგმაც იდეალურთან მიახლოებული ჰქონდა.

— კაროჩე, მოკლედ გეტყვი რა... - და იმდენი ილაპარაკა, რომ
მანქანის მინები შიგნიდან დაორთქლდა და მე კი მთქნარება ამი-
ტყდა. მართალია, საკმაოდ დამაჯერებლად საუბრობდა, თუმცა
ძირითადად თავისთვის, რადგან ჩემამდე მხოლოდ სამმა ფრაზამ

მოატანა და ისიც ნანყვეტ-ნანყვეტ. — „შენ ცოტა უნდა გაიქცე“,
„მე ტელეფონზე დავებაზრები“ და „შენ უფრო კულტურული როჟა
გაქვს“.

იფ, რა მაგარია – ვფიქრობ ახლა ჩემთვის და მეღიმება. – ისევ
რალაცას მატყუებს რა?! როგორც ვხვდები, ამან ტელეფონზე უნდა
იბაზროს და მე კიდევ დედის გინებით უნდა ვირბინო?! თან მკერ-
ავს, კულტურული როჟაო და რამე. პირდაპირ თქვას ამ ჩემისამ,
რომ გასიებული საჯდომი უშლის ხელს სირბილში. რას ლადაობს?!
ისე, რომელი მორბენალი მე მნახა, რომ ნახევარი ქალაქი ვირბინო
გაუჩერებლივ. ვიცი მე მაგისი ცოტა. უეჭველი კილომეტრზე მე-
ტია. რას არ მოიგონებს, ტო?!

— ეხლა დეტალურად აგიხსნი ყველაფერს და კარგად მომის-
მინე. – მოკლე ხომ პატარა მოცულობის იყო და ახლა ვრცლადო.
მგონი, დისერტაციის დაცვას აპირებს ეს ჩემისა. – კაროჩე, ამას
წინათ ვიყავი მაგ ქალთან რა და რო გააძრო ის ტელეფონი, პირი
დავალე. ერთი ოცი ცალი თუ იქნება ჩვენთან ეგეთი. სერიოზუ-
ლი მამაშაა და ეტყობა, მაგარ ფულსაც ღუნავს. იმენნა, თავისი
კლიენტები ყავს და უცხოებთან არ ურთიერთობს, მაგრამ გაკერვა
შეიძლება. დაფურეკავ ვინმეს სახელით და რალაცებს დავაბო-
ლებ, ვითომ ძალღებთან ერთად ვარ მაგასთან ნამყოფი და მაგარს
შევეხვენები, რომ ქალები გააძროს. ახლა, რა ხდება?! რაც მთა-
ვარია, ვურეკავ ქუჩებში რომ ახალი ტელეფონები დააყენეს იქი-
დან. იმ ყველა აპარატს თავისი საკუთარი ნომერი აქვს და ემთხ-
ვევა იმ უბნის ინდექსს, რომელ უბანშიც ეგ ტელეფონები აყენია.
ანუ ვიყიდი ამ ტელეფონის კომპანიის ბარათს და დავურეკავთ იმ
უბნიდან, სადაც სავარაუდოდ ჩვენი ბაითი და შესაბამისად საუ-
ნაც უნდა იყოს. აი, ის საუნა, ხომ იცი, უკანა მხრიდან პარალელურ
ქუჩაზე რომ აქვს კიბით გადასასვლელი.

— და მანდ რატომ?

— რალა რატომ? რომ დაახევ ტელეფონს, მანდედან უნდა მოხ-
იო.

— ააა...

— ჰოდა, მისმინე და ნუ მანყვეტინებ. ყველაფერი ისე იქნება,
თითქოს სახლიდან ვურეკავ. მერე რამე მისამართს მოვუგონებ რა,
აბანოსთან ახლოს და ჯერ სახლში მოყვანაზე გავკერავ, მერე კი
საუნაზე. ეგრევე საუნაზე არ დათანხმდება და ამიტომ ჯერ ბაი-
თზე გავაჯაზებ. დავაბოლებ, რომ ვითომ მშობლები სადმე მიღ-

იან და სახლში მარტო ვრჩები. დაბადების დღეზე ბიძაჩემმა ფული მაჩუქა და ქალებში მინდა წასვლა. იმენა, უნდა დავაჯერო, რომ მაგარი დედიკოს ბიჭი ვარ, რომელმაც შემთხვევით ააგდო სახლი და ფული. მერე უკვე დროზე და ადგილზე რომ შევთანხმდებით, ვურეკავ მეორედ, სტრელამდე ნახევარი საათით ადრე და ვეუბნები, სახლის პონტი გაიმაზა-მეთქი, რადგან მშობლები დაჩაზე აღარ წავიდნენ. კაროჩე, ვტირივარ და ვეხვეწები, რომ იქნებ იქვე, სახლთან მდებარე საუნაში მოიყვანოს ქალები. მიხვდი, რა ბაზარიც არის? მაგარი გოთვერანია და ისე არ მოიყვანს, თუ არ დაიჯერა, რომ რაღაც შარში არ გაეხვევა. საბოლოოდ, დამთანხმდება რა, აბა, რას იზავს? სად აქვს ეხლა მაგას დასაკარგი ორასი დოლარი. მერე ვეუბნები, რომ ორნი ვიქნებით და საუნასთან დავხვდებით. იქ კი უკვე მარტო შენ იჩითები, მიდიხარ, ეცნობი და ეუბნები, რომ მე ვიგვიანებ და ცოტას მსახიობობ. ეწევი, გზისკენ იყურები, იქვე მდგომი კორპუსისკენ, რომელშიც ვითომ ბაითი მაქვს, ხელს იშვერ და ნერვიულობ რა. ნერვიულობ კი იმიტომ, რომ ფული მე მაქვს ჯიბეზე. მერე ყველას რომ გბეზრდებათ ლოდინი, შენ თხოვ, ჩემთან დაგარეკინოს სახლში. ეგება მშობლები აღარ მიშვებენ და ან რამე პრობლემა ხომ არ მაქვს. ისე, შეიძლება თვითონვე გითხრას დარეკეო. მოცდენა არც მაგას აწყობს. საათივით აქვს აწყობილი ყველაფერი. შემდეგ ტელეფონს გაძლევს ხელში და შენც იმ ჩვენი ქუჩის აპარატის ნომერს კრიფავ, ან იმას აკრეფინებ და იწყებ ნერვიული ბოლთის ცემას. მერე კი როდესაც დაიგულე, რომ მინაზე მყარად დგახარ და მობილურიც შენს ხელშია, ეგრევე პლეტი. რაც მთავარია, ეგ ანუ ტელეფონის ნომერი არ უნდა შეგეშალოს, თორემ დამახსოვრებული ექნება და რომ აგერიოს, ეგრევე რამეს ისქესებს. მერე კი უკვე საქმე შენზე და შენ ფეხებზეა. ერთი რივოკი გინდა და ხუთას დოლარიანი ტელეფონი ჩვენია. არაფერი რთული. არბიხარ იმ ხის კიბეზე, აი, საუნის გვერდით რომ ადის და მერე მირბიხარ პატარა ჩიხებით. ზუსტად ორ წუთში პარალელურ ქუჩაზე ხარ და იქ კიდევ მე დაგხვდები მანქანით. ფეხით შენ ის ქალი ვერ გამოგეკიდება და არა მგონია, რომ ქუსლებზე შემდგარი ბოზები დაგადევნოს. მანქანით კიდევ, რომც მოტვინოს საითკენ გარბიხარ და მოინდომოს იმ ქუჩაზე გადმოსვლა, სადაც შენ უნდა გამოხვიდე, ერთი ათი წუთი მაინც დასჭირდება იქ მოსასვლელად. შემდეგ კი, რალა დავამატო და იმ ტელეფონს გავყიდით და საზღვარგარეთ წავალთ დასასვენებლად. გაიგე?! ჰა, გაუსწრებ ბებერ ბოზს სირბილში?

— და მე რატომ უნდა ვირბინო?
— ბიჭო, შენ რა როჟა ხარ, ტო? ჯერ ერთი, რომ მიცნობს სახეზე და შეიძლება გამიხსენოს, ვისთან ერთადაც ვიყავი. მეორე კიდევ, მე, ძმაო დანარჩენ ბაზარს შევუსრულებ რა. მაგრამ თუ ძალიან გინდა, ჯანდაბას, მე გავიქცევი და შენ ეჩალიჩე იმ ქალს რომ იქ მოვიდეს და ტელეფონი ხელში დამაჭერინოს? დაეზარები მაგდენს?

— კარგი, მერე?

— რალა მერე, ხვალევე უნდა შევუსრულოთ, რომ ტელეფონის გაყიდვა მოვასწროთ, სანამ ის ჯგუფი გავა.

მართლაც უმნიკლოდ შეასრულა ყველაფერი, რაც მას ეხებოდა. იყიდა ტელეფონის ბარათი და მთელი დღე ებაზრა იმ მამას მობილურზე ქუჩაში მდგარი აპარატიდან. თან ატყუებდა, ხმაური იმიტომაა, აივანზე ვდგავარ, მშობლებმა რომ არ მომისმინონო. ტვინი წაულო, დათოს ახლობელი ვარ, წითელი სემი რომ ყავს და შსს-ში რომ მუშაობსო. ეგეთი კლიენტი კიდევ რამდენი ჰყავდა იმ „ბიზნესუმენს“, ვინ მოსთვლის? მოკლედ, იმდენი ებაზრა, რომ იმ ქალმა, მართალია, შვილო, ფორმაში აღარ ვარ, მაგრამ თუ გინდა, მეც დაგნებდები, ოღონდ კი შენ დაოკდიო. მერე, როგორც დაგეგმილი გვქონდა, შეხვედრამდე ნახევარი საათით ადრე დაურეკა და უთხრა, მშობლები სახლში დარჩნენ და ბაითი გაიმაზაო. ცვეტში ტიროდა, ამ სიტყვებს რომ ეუბნებოდა და მერე უცებ, თითქოს გამოსავალი იპოვაო და აი, სახლთან რომ საუნაა, მოდი მამინ იქ შევხვდეთო. მართალია, იქ მაგარს ვხარხარებდი, ამ საუბარს რომ ვუსმენდი, მაგრამ მთელი დღე, დაღამებამდე იმ ტელეფონის აპარატთან რომ მოგვინია გატარება, იმის შიშით, ვაიდა, არ გადმორეკოსო, აი ეგ უკვე მაგრად გამიტყდა და სულაც აღარ მეცინებოდა. მოსაღამოვებულს კი უბრალოდ ნერვებმა გვიმტყუნა და ყურმილი ჩამოვგლიჯეთ. ნუ მოკლედ, ბოლო-ბოლო, ეტყობა, იმ მამამასაც შეეცოდა გოიმი და თანაც ორას დოლარიანი ბავშვი და კარგი ჯანდაბას, მოვალო. ოღონდ გაითვალისწინე, რომ ეს ყველაფერი დათოს ხათრით, თორემ ჩვენ ეგეთ ადგილებში არ დავდივართო. ისეც მაგათი... ალბათ, არარსებული დათოს გულის მოგებასაც აპირებდა, ისევე როგორც არსებული „ფრანკლინისა“. საბოლოოდ ყველაფერი ისე წავიდა, როგორც ჩაფიქრებული გვქონდა და ისინი, ანუ მამაშა, ტაქსისტი და ორიც ბოზი ზუსტად დათქმულ დროს მოვიდნენ საუნასთან. იქ კი მარტო მე დავხვდი და

ჩემი სოლო პარტიის შესრულება და ვინცე.

— გამარჯობათ, მე დათოს ახლობელი რომ გელაპარაკათ, იმისი მეგობარი ვარ.

— თვითონ სად არის?

— არ ვიცი, იცით, იგვიანებს. ალბათ, მალე გამოჩნდება?!

— მოდი, მანქანაში დაჯექი.

ადიდასის მოკლე შორტებსა და ჯორდანის „ბრეტელეებიან“ მაიკაში ჩაცმულ სუბიექტში მამაშამ აშკარად ვერანაირი საფრთხე ვერ შენიშნა და სრული კონსპირაციისთვის ეგრევე მანქანაში ჩაჯდომა შემომთავაზა. ეს ჩემი ჩაცმულობაც ვითომ გეგმის ნაწილი იყო, არადა ისედაც სულ ეგრე ვმოძრაობდი, მაგრამ იდეათა „დე-გენერატორმა“ ასე ჩაცმა მირჩია, უფრო დაგიჯერებენო. მეც არ გაუუტეხე და ხელში რომ კალათბურთის ბურთი მჭეროდა, ალბათ, ის „კახხათმპყრობელი“ მანონსაც შემომთავაზებდა. თავიდან, რა თქმა უნდა, ვიუარე მანქანაში ჩაჯდომა, აქაოდა, ეს ჩემი მეგობარი სადაცაა გამოჩნდება-მეთქი და ინსცენირებული ნერვიულობა დავინწყე. ვწიე პაპიროსი, ვქაჩე თვალები და ვიფურთხე უმისამართოდ. არადა მართლა ვნერვიულობდი. აბა, როგორი საქმე იყო, ქალისთვის უნდა ნამერთმია ტელეფონი, არა, მამაშასთვის და ეს უკვე მორალურ უფლებასაც მაძლევდა, რადგან სხვისი სხეულით ვაჭრობით ფულის შოვნა არც მაშინ იყო კანონიერი შემოსავლის წყარო. მინი არსენა ვიყავი რა, ოღონდ საკუთარი ინტერესებით მოტივირებული. ეს ნერვიულობა კი იმდენად ნატურალურად გამოივიდა, რომ ჩემი მდგომარეობით შენუხებულმა ბებერმა ბოზმა, განაზებული ხმით, კიდევ ერთხელ დამპატიჟა მანქანაში, ჩაჯექი, შვილო, შეგცივდებაო. ეტყობა, ვარჯიშიდან ახალი მოსული ვეგონე და შევეცოდე. მეც, ამ ჯერზე ვეღარ გავუძელი ცდუნებას და ჩავჯექი. თან ნამეტანი მაინტერესებდა, ნეტავი ერთი, როგორი ქალები ჰყავს მოყვანილი, თითოში რომ ას დოლარს ითხოვს-მეთქი. მაშინ, ძმაო, ეგ თანხა რამოდენიმეჯერ აღემატებოდა მამაჩემის წლიურ ხელფასს. იქ კიდევ, მართლაც, ისეთი ქალები დამხვდნენ, რომ ნერწყვი გადამცდა და ლამის გავიგუდე. ჩვენსკენ მოიწი, პატარავ, კი არ ვიკბინებითო, დამიყვავეს ტურფებმა და მეც ეგრევე ავმჩატდი. გავთამამდი, მაგრამ რა გავთამამდი?! ისე გავერთე მათთან ჭუჭუკში, რომ მანქანიდან გადასვლა და საქმის ბოლომდე მიყვანა აღარც კი გამხსენებია. აი, შველივით ქალებიაო, მაგათზე იყო ნათქვამი. თან ჩემხელები და ისეთ ვიდზე, აი, ქუჩა-

ში რომ შემხვედროდნენ, ერთი შეხედვითაც კი თავს დავდები მაგათ პატიოსნება-კდემამოსილებაზე. მაგრად გამიტყდა, როცა გამახსენდა, რა საქმეზეც ვიყავი და თანაც ჯიბეში კაპიკი ფული არ მედო. ერთი პირი, ისიც კი გავიფიქრე, იქნებ ნაღდად აგვიანდება ამ ჩემს ძმაკაცს და რომ მოვა ფულს მოიტანს-მეთქი, მაგრამ ოცნებაც აღარ მაცალეს. მამაშა ნელ-ნელა მოთმინებას კარგავდა და უეცრად თავად არ შემომთავაზა, მიდი ერთი, იმ შენს ძმაკაცს დაურეკე, რაო. მეც ინსტინქტურად მანქანიდან გამდოვედი, ვითომცდა, ჩემი საუბრით რომ არავინ შემენუხებინა და ჰოი, საოცრებაც, აკრეფილი ტელეფონი არ მომანოდა? ხომ ეს არის სახლის ნომერიო, მიმანიშნა ეკრანზე. კი, ტო, ეგ არის-მეთქი. არადა, ისეთი ავიჭერი მანქანიდან გადმოსვლისას, რომ ქუჩაში მდგარი ტელეფონის აპარატის ნომერი კი არა, საკუთარი სახელიც აღარ მახსოვდა. ბოლოჯერ გადავხედე სევდიანი მზერით მანქანაში მჯდომ „მერძევეებს“ და უკან მოუხედავად მოვხიე კიბისკენ. ე, მოიცა, სად გარბიხარ, შე ნაბიჭვარო, დამიბრუნე ტელეფონიო, ერთი კი ჩამესმა სასონარკვეთილი მამაშას კივილი, მაგრამ გვიანლა იყო?! მე იმ ტელეფონის დამბრუნებელი აღარ ვიყავი და რომც დავეჭირე, არა მგონია, ვინმეს შესძლებოდა ჩემი ხელიდან იმ აპარატის წართმევა, რადგან ისეთი ძალით ვიყავი ჩაფრენილი ჩემს საშვს საზღვარგარეთ, რომ თითებიც კი დამილურჯდა. ნადი, ერთი შენი დედაც-მეთქი, მივაძახე და სულ რაღაც წამებში უკვე პარალელურ ქუჩაზე ვიყავი. იქ კი, სამშვიდობოს, მოუთმენლად მელოდა მანქანაში მონრიალე ჩემი ძალზედ „მობილური“ და „ზედმეტად“ საზრიანი მეგობარი. მელოდა და თან ცბიერად ილიმებოდა, რადგან თურმე, როგორც მერე აღმოჩნდა, ამასობაში, ანუ სანამ მე ვარჯიშზე ვიყავი, მას უკვე ტელეფონის მყიდველიც ეშოვნა და ახლა უკვე ახალ გეგმებს ალაგებდა. სასწაულია პირდაპირ, მაგრამ კიდევ ერთხელ განვმეორდები, ეგ ბიჭი წამალს რომ არ გადაყოლოდა, ძალიან მაგარი კაცი იქნებოდა და თანაც თანამდებობის პირი.

კველით ახალი წელი 2001

ისევ მოკიდა კალამს ხელი და ისევ გადაწყვიტა, დაენერა. კი, უყვარდა წერა, მაგრამ ამ ბოლო დროს ძლიერ ერიდებოდა. რატომ? ყოველთვის, როცა წერას იწყებდა, ფიქრებში იძირებოდა და პესიმისტური განწყობა ეუფლებოდა. ასე დამძიმებულს შეეძლო საათები მიედევნა თავისი საყვარელი საქმისთვის, მაგრამ, სამაგიეროდ, არ შეეძლო სხვა რამის კეთება. დადიოდა უჟმური და თავში რალაც გაუგებარ აზრებს თხზავდა. წერდა, გამუდმებით რალაცას წერდა.

ახლა, ახლა კი ახალი წელი იყო კარს მომდგარი და მასაც რალაც არ ასვენებდა. ასე ემართებოდა ყოველი ახალი წლის დადგომის წინ. გაუგებარი მიზეზის გამო ბავშვივით ნერვიულობდა. არც ჭამის თავი ჰქონდა და არც სმის. გაუფუჭდებოდა ხასიათი და მთელ დღეს იმაზე ფიქრს ანდომებდა, თუ რა გაუხარდებოდა ან, საერთოდ, რა სურდა. ტრადიციის მიხედვით, ახლაც იგივე განწყობა დაუფლებოდა. ახლაც წამხდარი ჰქონდა გუნება და მჟავე სახით შესცქეროდა კედლის საათის ისრებს. თითქოს რალაცას ელოდებოდა. არა, არც უხაროდა და არც სწყინდა. ეშინოდა? არა, არ ეშინოდა მომავლის და არც წარსულზე წყდებოდა გული, უბრალოდ, ახალი წელი დგებოდა. დიახაც, სწორედ ახალი წელი დგებოდა და ამით ყველაფერი იყო ნათქვამი.

ჰმ... არადა, პრინციპში, ახალი წელიც არ იყო. კარიბჭესთან ე.წ. ძველი-ახალი წელი იდგა. თამაში? თამაში თუ მახინჯი ტრადიციები? ჭეშმარიტი მართლმადიდებლისთვის ახალი წელი სწორედაც რომ 13 იანვრის ღამეს დგება და, ალბათ, ისიც ამიტომ განიცდიდა ასე.

არა, მაინც რა უცნაური რამ არის ეს ძველით ახალი წელი. წარსული, მაგრამ ამავდროულად უკვე დამდგარი მომავალი. ასფექციაში დაბადებულ ბავშვს ჰგავს. წყალნაყლაპს, კისერზე ჭიპლარ შემოხვეულს და ყვითელს, ყვითელს, სიდამპლეში გადასული ლიმონივით. თავისი თავი გაახსენდა. გადმოცემით იცოდა, თურმე ისიც სწორედ ასე მოევილინა ამ ქვეყანას. ასფექციაში, ძველი-ახალი წელივით.

— გამარჯობა! მე ვარ ძველი-ახალი წელი. აი, ახლა გესაუბრებით და უკვე წარსულია, რადგანაც ყოველი მომდევნო წამი

მომავალია და მე დროს ვერ გადავასწრებ. არადა ამავდროულად მომავალი ვარ. მომავალი ვარ, რადგანაც არ ვჩერდები, არ ვსვამ წერტილს ყოველი სიტყვის შემდეგ და ვაყოლებ მომდევნო სიტყვას. მე ვიზრდები, ჩემშიც არის ზრდისა და მატების კოდი ჩადებული, მომავალში დანახული წარსული ვარ...

აი, სწორედ ასე ემართებოდა ყოველთვის, მისცემდა თავს ფილოსოფიურ განსჯებს და მანამ არ ეშვებოდა, სანამ შვებას არ იგრძნობდა. რა თქმა უნდა, წერა შველოდა და ისიც სულელივით ახალ წლამდე ნახევარი საათით ადრე იწყებდა წერას. არადა, ხანდახან როგორ ძნელია კალმის ხელში ალება, სიტყვების მოძებნა და აზრის სწორად წარმართვა? ნამდვილად ძნელია.

— აჰა, რამდენიმე წუთში ძველი-ახალი წელიც დადგება. მერე რა, რომ დადგება. დადგეს. მე არ ველოდები. მე არ მომიტხოვია. მე... მე არ მინდა ახალი წელი. არც ძველი და არც ახალი. მე მგონი, არ მიყვარს. დიახაც, რომ არ მიყვარს ახალი წელი, არც ძველი და არც ახალი.

არადა, იცოდა, რომ ინერვიულებდა, ინერვიულებდა და, თორმეტი საათიც ისე შემოეპარებოდა, რომ ვერც კი შეამჩნევდა. და აი, გაისმა კედლის საათის პირველი მძიმე „ბომ“. მას მოჰყვა დანარჩენიც. ისარი ხმაურიანად შეინძრა და ჭრიალით გადააბიჯა მომდევნო წელიწადში. შუშხუნა შამპანური და გაზს გაყოლილი სევდა. თითქოს არც არაფერი ყოფილა. თითქოსდა ყოველთვის ახალი წელი იყო. მხიარული, ლამაზი და, რა თქმა უნდა, საუკეთესო.

აი, სწორედ ასეა ყოველი ახალი წელი, ცრემლივით მოგადგება, დაგისიებს თვალებს და როგორც კი ლოყას შეეხება, შვებას გაგრძნობინებს. ასეა ძველი ახალი წელიც.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ცისკარი“

№ 8, აგვისტო 2001 წ.

მკითხაობა

- გინდა, გიმკითხოთ?
- არ ვიცი!
- რატომ? ხომ არ გეშინია?
- არამგონი. უბრალოდ...
- რა, რა უბრალოდ?
- უბრალოდ, არ ვიცი, რამდენად მჭირდება ახლა იმის ცოდნა, თუ რა მელოდება მომავალში.
- რატომ? რა იცი, და სწორედ ის მოისმინო, რაზეც ოცნებობ ყოველი ძილის წინ.
- მომავალი ის ნაყოფი არ არის, რომელიც დამნიფებამდე იჭმევა. დროზე ადრე თუ გასინჯავ, შეიძლება, ისე დაგისუსხოს ენა, რომ ცხოვრებაში ვერ აღიდგინო პირის გემო.
- და იქნებ სწორედ ის ტკბილი ნაყოფია, რომელსაც დღეს ერთხელ ჩაკბეჩ, ისიამოვნებ და დარწმუნდები იმაში, რომ მთელი ცხოვრება ამ ნაყოფით მოგიწევს პირის ჩატკბარუნება? ჰა?.. კარგად დაფიქრდი...
- გიმკითხავია ვინმესთვის?
- კი. თანაც რამდენისთვის.
- მერე?
- რა მერე?
- კმაყოფილები რჩებოდნენ?
- ვინ როგორ... რამდენიმემ, შენ წარმოიდგინე, ისეთი სისუსტე გამოიჩინა, რომ თავიც მოიკლა... მაგრამ იყო შემთხვევები, როდესაც იმდენად გახარებულები წასულან, რომ ცხოვრებაში აღარაფერზე ნაბორძიკებულან და დეპრესიის მაგვარი განცდაც კი აღარა ჰქონიათ.
- საკმაოდ მაცდური წინადადებაა, მაგრამ არ ვიცი! არ ვიცი, რა გავლენას მოახდენს ეს ყოველივე ჩემზე! რამდენად შეცვლის ჩემს ცნობიერებას. რამდენად შემბოჭავს და რამდენად გამანათავისუფლებს. არ ვიცი, რამდენად მინდა, ვიცხოვრო იმ აზრით, რომ ვიცი, რა მოხდება ჩემს მომავალში. მით უმეტეს, რომ მე არ ვიცი, რა მომავალი მელის.
- მე დაგეხმარები და გეტყვი, თუ რა გელის მომავალში.
- იქნებ ის არის?.. მე, წელში მოხრილი, ცხოვრების ქარტეხ-

ილებისაგან!.. არაფერი უკან და არაფერი წინ... აუხდენელი ოცნებები, მიუღწეველი მიზნები... ასაკი, ასაკი, რომელიც აღარაფრის საშუალებას არ გაძლევს... ველარაფრის, ველარაფრის მიღწევას ველარ ასწრებ... ტყუილად, სულ ტყუილად გიცხოვრია... ვერ აყვავდა შენი ხე და ვერ მოისხა ტკბილი ნაყოფი! ფუჭი, ფუჭი ყოფილა ახალგაზრდობა და მისი ენერგიული იმედები. მერე... მერე რალა ვქნა?.. ჰა?.. რა ვქნა?

— ეგ უკვე შენი საქმეა... მაგრამ იქნებ სულაც არ არის შენი მომავალი ასეთი ჩამუქებული. იქნებ ცხოვრების ავ-კარგის ალბათობამ სწორედ შენ გარგუნა ნათელი მომავალი? შენ, შენ გიჭირავს ხელში სავსე ფიალა და ლოცავ შენ ბედნიერ ცხოვრებას და იღბალს?

— არა ვარ პესიმისტი, მაგრამ მაინც მეშინია. არ მკლავს იმის ინტერესი, რომ ვიცოდე, როგორი იქნება ჩემი მომავალი. იქნებ მონოტონური და მომაბეზრებელი, პახმელიაზე მომდგარი ფიქრივით, თუ სუფთა, სკოლაში მიტანილ საშინაო დავალებასავით და ასპროცენტეანი, ქვეშ მიწერილი ნითელი ხუთიანივით?.. არ ვიცი... არ ვიცი...

— შეიძლება, არც გქონდეს მომავალი. იყოს მარტო საფლავის ქვა, ქვეშ მიწერილი თარიღი და ნითელი სააღდგომო კვერცხები. კვერცხები, რომელსაც დაგიგორებენ ჭირისუფლები, რათა რალაცით მაინც გაგაიგივონ იესო ქრისტესთან. მაგრამ ისიც შეიძლება, რომ შენ იმდენს მიაღწიო, იმდენად ჩასწვდე საკუთარ თავს და შენი მეს საფუძვლებს, რომ სულაც განსხვივოსნდე, იგივე იესო ქრისტესავით.

— არა! არ მინდა, რომ მთელი ჩემი მომავალი ცხოვრება ერთი დიდი აზარტული ჟინის ნაყოფად ვაქციო. კონზე დავდო ყველაფერი და ვიცოდე, რომ ველარაფერს შევცვლი.

— შენი გადასაწყვეტია... მე ვერაფერს გირჩევ.

— მოდი, მიმკითხავე.

— აი... უყურე!.. ეს, ეს არის შენი მომავალი!

— მე... მე ამდენზეზე... მა... მართათ... ლა არ... მიფიქრია... ააა... აააა

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ცისკარი“

№ 8, აგვისტო 2001 წ.

ბაბუა და სიშიშველი

ყველა, ყველა შემოსილი დადიოდა. ბევრი, ძალიან ბევრი ძაძები ჩაეცვათ. ცდილობდნენ, დაჟინებით ცდილობდნენ, თავიანთი სხეული დაემაღლათ სხვისგან ან, პირიქით, თვითონ დამალვოდნენ თავიანთ სხეულს.

— მე, მე არ ვარ რომელიმე სექტანტური მოძრაობის წარმომადგენელი. არც რომელიმე გარკვეულ ჯგუფს მივეკუთვნები. მე, მე, უბრალოდ, მსიამოვნებს სიშიშველე... და არა იმიტომ, რომ ყველა მე მიყურებს, არამედ იმიტომ, რომ მე ვუყურებ ყველას ჩემი შიშველი სხეულით. სწორედ ასე ან მიახლოებით ამდაგვარად პასუხობდა იგი ყველას, როდესაც სხვები მას აკრიტიკებდნენ ექსცენტრიული გამომხტომების გამო.

დაიარებოდა დედიშობილა და ვერავინ ამოიკითხავდა მის სახეზე უხერხულობას. არ არსებობდა მოკრძალება და სიშიშველე იყო მისთვის სრულყოფილება. მას არ უყვარდა თავისი სხეული, იგი, უბრალოდ, ამაყოფა მისით.

ის არ ცდილობდა ყურადღების მიპყრობას, არამედ ის აკვირდებოდა ყველას ყურადღებით. აკვირდებოდა და უკვირდა ამ ძაძებში შემოსილი ხალხის, რომელნიც გაუცხოებულნიყვნენ როგორც სამყაროსაგან, ასევე საკუთარი თავისგანაც.

— მე არ ვცდილობ, დავემსგავსო პირველყოფილ ადამიანს. არ ვცდილობ, დავუბრუნდე ბუნებრივ მდგომარეობას. არ ვბრუნდები უკან, არამედ მივინევ წინ ჩემი სიშიშველით და ვცდილობ, შევერწყა სამყაროს. მე არ ვცდილობ, შევერწყა ვინმეს; არც იმას ვცდილობ, დავიყოლიო ვინმე, მე, უბრალოდ, მსიამოვნებს სიშიშველე.

— გეშინოდეს ღმერთის... ცოდვილო... შენ, შენ ცდილობ, გარყვნა სამყარო... სატანის, სატანის მოციქული ხარ შენ, ეშმაკისეულო, — ლანძღავდა მონაზვნის ძაძებში შემოსილი, კაცური ნაკვთების მქონე ქალი და გამეტებით ცდილობდა, ეძგერებინა მისთვის კლანჭებივით შემართული ფრჩხილები. ტანს უხოკავდა და გაცხოველებული ცდილობდა, მის სასქესოს მიწვდენოდა. სურდა, ხელში ჩაეგდო და სამაგიერო გადაეხადა ამდენი... გაუცხოებელი ქალური შური. მამაკაცის... მონაზვნის ძაძები და მისი შიშველი ასო. სულიერი შფოთი, ასე ნანატრი შეხვედრა და ყველაფრის

მიზეზ-მიზანი. ეს, ეს უნდა გადაეღებოდა მას, რომ გამხდარიყო მონაზონი... არადა, საიდან ამდენი შიში, ზიზღი და ლტოლვა ამ სიშიშველისკენ... რა?... რატომ?... სად?

— ტანზე ჩაიცვი, შე ნაბიჭვარო. შენს გარდა აქ სხვებიც არიან... ქალები... ბავშვები... დედები... უხ, მე შენი დედა მოვ...

ისე ურტყამდა წიხლებს ეს ახალგაზრდა ბიჭი, თითქოს ცდილობდა, მასზე, სწორედ მასზე ამოენთხია მთელი ის ბოლმა, რაც კი მის სულში დაგროვილიყო მრავალი წლის განმავლობაში. სცემდა და სადღაც თავის თავს ნაკლოვანადაც გრძნობდა მასთან შედარებით. ის შიშველი იყო... ის სურვილს წარმოადგენდა... ყოველ ქალს, შეიძლებოდა, მოსვლოდა „რალაც“ მისი სიშიშველის დანახვაზე... მას კი ტანთ ეცვა... რალაცით ჩამოუვარდებოდა მას და რალაცით მასზე დაბლაც იდგა. ის სიშიშველეს აგებებდა თითოეულ შებოჭილ გონებას, მას კი... ტანთ ეცვა... ამაზრზენია... სწორედ ამიტომაც ურტყამდა ასე გამეტებით... ის უნდა დაეჩრდილა... სისხლით... სისხლის გუბეებით უნდა დაეფარა, რათა აღედგინა თავისი შელახული თავმოყვარეობა.

— დაიჭირეთ... დაიჭირეთ... არ გაუშვათ.

— ჩაქოლეთ... დაასამარეთ... ცოცხლად დამარხეთ.

— დაიჭირეთ... დააპატიმრეთ... საგიჟეთში ჩასვით.

ისმოდა შეძახილები და მრავალი ბინძური ხელი ეტანებოდა მის სამყაროსთან შერწყმის მსურველ შიშველ სხეულს. მართლაც დაიჭირეს, ჩაქოლეს, დააპატიმრეს, დაასისხლიანეს, დახოკეს და ტყავიც კი გააძრეს ტანიდან. ყველამ, ყველამ ჩაიხშო და დაიკმაყოფილა სიშიშველისადმი გაუცხოებელი სწრაფვა. ყველამ, ყველამ გადმონთხია საკუთარი ნაკლოვანებებით აღსავსე აგრესია. ყველამ ერთხმად მოსპო სიშიშველით გამოწვეული საშიშროების ჩანასახი.

დაიბეჭდა ჟურნალში:

„ცისკარი“

№ 8, აგვისტო 2001 წ.

სცენარი ვიდეორგოლისთვის

“ნაკომანია ვიწრო ხეღვაა”

მოქმედება იწყება ცენტრალური კანალიზაციის ვიწრო და ნახევრად განათებულ გვირაბში. სათითაოდ ჩანს ხუთი კაცი, რომლებიც დგანან ამ ბინძურ გვირაბებში (ცალ-ცალკე და სხვადასხვა გვირაბებში). ახლო კადრი თვალის დახუჭვის ეფექტით გადადის ერთიდან მეორე პერსონაჟზე, რომელთა სახეებიც გამოხატავენ მოლოდინს. ყველა სხვადასხვანაირად არის ჩაცმული და სხვადასხვანაირ პერსონაჟს წარმოადგენენ. მუსიკის მაგივრობას ასრულებს როიალის კლავიშების ცალკეული ხმები(ოდნავ დამთრგუნავი). გამოსახულება არის შავ-თეთრი, რომელიც დაგადის მოყავისფროში.

პერსონაჟების მოკლე დახასიათება, რომელთაც კამერა ანახებს თანმიმდებრობით:

1. გრძელთმიანი და ფართხუნაშარვლიანი თინეიჯერი ბიჭი, რომელსაც ასხმული აქვს ბევრი ყელსაბამები და სამაჯურები;
2. სოლიდურად ჩაცმული, რესპექტაბელური იერის, ორმოც წლამდე მამაკაცი კოსტუმსა და ხალსტუხში.
3. შავებში ჩაცმული და ცხვირსახოც ხელზეგადახვეული პროვინციული გარეგნობის ქერა და გაუპარსავი ბიჭი;
4. კარგად ჩაცმული და მუქსათვალის თბილისელი ახალგაზრდა, “კარგი ტიპის მანერებით”(მიხრა-მოხრა მოძველბიჭო);
5. ძალიან გამხდარი და კბილებჩაცვენილი “ბუშლატიანი” სამოც წლამდე მამაკაცი. დანაოჭებული სახითა და შეშინებული მზერით.

იწყება ენერგიული მუსიკა, ხუთივე ადგილიდან წყდება და იწყებს გვირაბში წინ სირბილს. ყველაფერი ჩანს წინა ხედიდან. მირბიან ამ გვირაბებში თავქუდმოგლეჯილები და მოურიდებლად ტოპავენ ტყლაპოებში. ჯერ ჩანს როგორ გარბის ყველა სათითაოდ, მერე კი ეკრანი ხუთად იყოფა და ჩანს ყველა ერთდროულად, როგორ გარბიან. გვირაბი ძალიან ბინძურია, ჟანგიანი, და ვიწრო. სირბილი

მოუხერხებელია და ამიტომაც მსრბოლელები ხშირად ეხახუნებიან კედლებს. სირბილის სცენა შიძლება გაიზარდოს ან შემცირდეს ვიდეო რგოლისთვის არსებული დროის შეზღუდვების მიხედვით.

ამ სრბოლისას ყველას სათითაოდ წინააღმდეგობები ექმნება და ყველა მცირე დროით ჩერდება. ამიტომ ყველანი ისევ სათითაოდ ჩანან წინა ხედიდან და სათითაოდ არის ნეჩვენები მათი წინააღმდეგობები. პერსონაჟიდან პერსონაჟზე გადასვლა ხდება კვლავ თვალის დახუჭვის ეფექტით. ანუ ხუთად გაშლილი ეკრანი ერთიანდება და თანმიმდებრობით აჩვენებენ პერსონაჟების წინააღმდეგობას:

გრძელთმიანი და ფართხუნაშარვლიანი თინეიჯერი ბიჭი – ჩერდება(მუსიკაც ჩერდება და ისმის გულის ცემა), წელში იხრება და აღებინებს(ეს სცენა ჩანს უკანა ხედიდან). მკლავით იწმენდს პირს(წინა ხედი) და ისევ გარბის(მუსიკაც გრძელდება). მას თვალეზი აქვს დაწითლებული და სველი თმა ეკრობა ნატანჯ სახეზე.

სოლიდურად ჩაცმული, რესპექტაბელური იერის, ორმოც წლამდე მამაკაცი კოსტუმსა და ხალსტუხში – მობილური ურეკავს და ისიც ჩერდება(მუსიკაც ჩერდება და ისმის ქოშინი). იღებს ტელეფონს და ესმის ქალის ხმა “სად ხარ?”. მამაკაცი კი პასუხობს ქოშინითა და აგრესიით - მზე უნდა ვნახო. თიშავს ტელეფონს და აკანკალებს. მერე ისევ გარბის და სახეზე ოფლი სდის ნურნურით(მუსიკაც გრძელდება).

შავებში ჩაცმული და ცხვირსახოც ხელზეგადახვეული პროვინციული გარეგნობის ბიჭი - ჩერდება(მუსიკაც ჩერდება და ისმის აუტანელი წუილის ხმა). იკუზება(ჩაჯდება), ხელებს წინ გაიშვერს, მძიმედ სუნთქავს ღია პირით და იწყებს გინებას(ისმის გინების მხოლოდ პირველი სიტყვები და მერე ტუუუუუ). ხელების დახმარებით დგება და ისევ გარბის არეული ნაბიჯით(მუსიკაც გრძელდება). წამოდგომისას თვალებს ატრიალებს, პირს აღებს და სახე ეწელება.

კარგად ჩაცმული და მუქსათვალის თბილისელი “კარგი ტიპი” - ჩერდება(მუსიკაც ჩერდება და ისმის მუცლის ბუყბუყის ხმა). ხელებს იკიდებს ხან მუცელზე და ხანაც უკანალზე. სახე აქვს გაფითრებული და მოსდის სიმწრის ცრემლები. მუცლის ბუყბუყის ხმა წყდება. მას წამიერად სახე ემანჭება და შემდეგ ისევ მონ-

ყვეტით გარბის(მუსიკაც გრძელდება). უკანა ხედიდან ჩანს მისი დასვრილი შარვალი, რომელიც ცალი ხელით უჭირავს.

ძალიან გამხდარი და კბილებჩაცვენილი, „ბუშლატიანი“ სამოც წლამდე მამაკაცი – სირბილისას ფეხს წამოკრავს რაღაცას და ტყლაპოში ვარდება სახით (პირი აქვს ღია). მუხლებზე დგება(მუსიკაც ჩერდება და ისმის წყლის წვეთებისა და ტყლაპუნის ხმა) და პირს(ენას) ინმენდს ბინძური ხელებით. აფურთხებს მღვრიე წყალს და მერე მუხლებზევე ხოხვით აგრძელებს სვლას. სახე აქვს ძალიან სანყალი და უმწეო.

ამ სცენების დროს წინა ხედიდან ჩანს როგორ გარბის ჯერ ერთი პერსონაჟი და როგორ ჩერდება. შემდეგ წარმოჩნდება ზემოთ აღწერილი სცენა(ანუ მისი წინააღმდეგობა) და მერე კამერა, ისევ თვალის დახუჭვის ეფექტით გადადის მომდევნო პერსონაჟზე და მის სცენა-წინააღმდეგობაზე.

შემდეგ სცენაში, გვირაბის შუაში, ჩნდება რკინის კიბე, რომელიც ადის ზევით (ისეთივე კიბე და მიახლოებითი გვირაბი, როგორებიც არიას საკანალიზაციო ქვებში). მუსიკა ჩერდება და ისმის ნაბიჯების ხმა(წყალში ტყაპუნის). უცებ ყველანი ერთად აწყდებიან ამ კიბეს და ცდილობენ მასზე აცოცებას(როგორ აღმოჩნდნენ აქ, ან როგორ გაერთიანდა გვირაბები ეს არა ჩანს). ეს ყველაფერი ჩანს გვერდითი ხედიდან და გვირაბის მომგვალელებული ეფექტი შენარჩუნებულია, ოღონდ გვირაბი აქ უფრო განიერია და მაღალი. ყველანი ერთმანეთს ხელს უშლიან კიბეზე ასვლაში. ზემოთ მდგომნი ნიხლებს ურტყამენ ქვემოთ მდგომთ, ხოლო ისინი კი თავის წილ მუშტებს სცემენ ზემოთურთ. ინყება საშინელი ყვირილი და ხმაური. ზემოთ აღმოჩნდებიან 2 და 3. ქვემოდან უტევენ 1 და 4. 5 ძირს წევს და სანყლად იშვერს ხელს დანარჩენებისაკენ. ითხოვს დახმარებას და ბუტბუტებს “მიშველეთ”. უცებ ხმაური წყდება, ინყება მელოდიური მუსიკა და პერსონაჟთა მოძრაობები ნელდება, ინელება და ამ დროს 2 წელამდე გადის კიბის ბოლოს მოთავსებული ხვრელიდან და ნანილობრივ თავს აღწევს ამ ქაოსს. ამით ეს სცენა მთავრდება.

შემდეგ ზემოთა ახლო ხედიდან ჩანს გამლილი მდელოს კადრი(ყველაფერი ისევ მოშავთეთრო-მოყავისფროა). ჩანს ორმო

და როგორ ამოდიან(და ან დგანან) იქიდან პერსონაჟები. ყველანი ადგილზე ქვაკვებიან და გაოგნებული სახეებით მისჩერებიან ცას(ამ შემთხვევაში კამერას). კამერა ნელნელა შორდება მათ, ისინი პატარავებიან და მდელო კი უფრო იზრდება. შემდეგ ჩანს მათი თვალის დანახული ფერადი ცის ძალიან პატარა ნაგლეჯი. ანუ სიბნელე და ცის პატარა ლაქა(ეს არის კულმინაციური წერტილი, ანუ ჭოგრიტივით შეკრული თითებიდან დანახული ცის ერთი ბენო ნაგლეჯი, რომელიც მთელი კლიპისაგან განსხვავებით აუცილებლად უნდა იყოს ფერადი). ყველაფერი სრულდება და მუქ ეკრანზე დიდი ასოებით ინერება “ნარკომანია ვინრო ხედვაა!” მამაკაცის ხავერდოვანი ხმა იმეორებს იგივე ფრაზას.

სარჩევანი

მონასტერი.....	3
ჩემი პირველი უცხო(ვ)ელი.....	67
ავტობიობრაფია.....	75
ირონია.....	77
სხვისი ცხოვრება.....	79
მიწის გამყოფელი.....	109
მინდა – არ მინდა წუხილი.....	113
ანიმა.....	115
„ღვთისმშობლისანი“.....	118
შეუნდე.....	126
ბითური.....	130
ბიორბი.....	133
შეწირული ცხვარი.....	135
მობილური.....	148
კველით ახალი წელი 2001.....	156
მკითხაობა.....	158
მაკეპი და სიშიშველე.....	160
სცენარი ვიდეორგოლისთვის.....	162

**კომპიუტერული უზრუნველყოფა:
ვერიკო ზამთარაძე**

ოპერატორი: თამუნა ტყაბლაძე

დაიბეჭდა გამომცემლობა “ერთგნული მწერლობის”
სტამბაში. შატერის ქ. №4

ტელ.31-70-47
32-73-62

E.male

litandart@yahoo.com
vaja.otarashvili@yahoo.com